

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200647

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. **K81/H28B** Accession No. **Pa.K209**

Author **అంబేద్కర్.**

Title **అంబేద్కర్ యొక్క రాజకీయ ఆలోచనలు. 1938.**

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಹರಿಹರ ಕವಿಯ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ

ಸಂಪಾದಕ :

ಟಿ. ಎಸ್. ಪಂಕಜಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ.

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್, ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು

ಮೈಸೂರು :

ವೆಸ್ಟ್ ಪ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದದ್ದು

೧೯೭೮

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಭಿನವ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷಾ

ಸಿ. ೧೨೦೧೨ ನಗರ

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ

ಬೆಲೆ : ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಸ್ಥಳ	ಪುಟ
ಮೀರಿಕೆ	vii
೧. ಜನನ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯ	೧
೨. ಕಸ್ತೂರಿಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ	೯
೩. ಸಂಗಮೇಶ್ವರಪೂಜೆಯ ವರ್ಣನೆ	೧೩
೪. ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಆದೇಶ—ವೃಷಭರಾಜನ ಉಪದೇಶ	೨೦
೫. ಬಿಜ್ಜಳನ ಹತ್ತಿರ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾಪ್ತಿ	೨೫
೬. ಕೇದಗಿಯಹೂವಿನ ಕಥೆ	೩೪
೭. ಗಣಾರಾಧನೆಯ ವರ್ಣನೆ	೪೦
೮. ಭಂಡಾರದ್ರೋಹದ ಆಪಾದನೆ, ಅದರ ಪರಿಹಾರ	೪೮
೯. ಬದನೆಯಕಾಯಿ ಲಿಂಗಾರದ ಕಥೆ—ಭಕ್ತರ ವೇಷದ ಕಳ್ಳರು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಕಥೆ—ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರಾಣವು ರರಣರೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕಥೆ	೫೬
೧೦. ಕಂಬಳಿಯ ನಾಗಿದೇವನ ಕಥೆ—ಸಿದ್ಧರಸನ ಜನನ	೬೬
೧೧. ಕಿನ್ನರಬೊಮ್ಮಯ್ಯನ ಕಥೆ	೭೨
೧೨. ಮಹಾದೇವಸೆಟ್ಟಿಯ ಕಥೆ—ಸುಖಜಂಗಮನ ಕಥೆ	೮೨
೧೩. ಲಿಂಗರಸನು ಓಲೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದು—ಈಶ್ವರನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆ ದದ್ದು—ಇತ್ಯಾದಿ	೮೯
ಕೆಲವು ಕವನಪದಗಳ ಅರ್ಥ	೯೩

ಪೀಠಿಕೆ

ವಚನಕಾರರು—ಬಸವಣ್ಣ

ಹಸ್ತರಚನೆಯ ಶತಮಾನದ ವೀರಶೈವ ವಚನಕಾರರ ಮಾತಿನ ಧೋರಣೆ ಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಒಂದು ಹೊಸಮತವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವ, ಒಂದು ಹೊಸ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಬೋಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಬೋಧಿಸಿದ ಶೈವಮತವು ಪುರಾತನ ಶೈವಮತದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಟ್ಟಣ ಸಿದ್ಧಾಂತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಧನಮಾಡುವುದು; ಈ ಸಾಧನೆಯ ಆವಶ್ಯಕ ಅಂಗವಾಗಿ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಧಾರಣಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಮತದ ಆಧ್ಯಪ್ರವರ್ತಕರಾರು, ಇದು ಯಾವಾಗ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು, ಮೊದಲುಮೊದಲು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು ಎಂಬುವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸಾಧನಗಳು ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಚನಕಾರರ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಕೆಲವರು ಈ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ತಾವು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಹೊಸಮತದ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸದಿದ್ದರೆ ರಿಂದಲೋ, ಗ್ರಹಿಸಿದರೂ ಹಳೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸವನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರಲು ತಕ್ಕ ಮನೋಬಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಆ ಮತಕ್ಕೆ ಹೊಂದದ, ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಆ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗಿತ್ತು. ವಚನಕಾರರು ಇಂಥ ಜನರಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸರಿಯಾದುವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಅವರ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಹೊಸ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಧೈರ್ಯ ತಾಳುವವರನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಒಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಶಿವಾಚಾರವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅವರು ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ವಚನಕಾರರು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಸ ಮತವು ಮತಧರ್ಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಹುಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದುಬಂದು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದುದರಿಂದ, ಸಂಸ್ಕೃತದಾಯ ಶರಣವಾದ ಹಳೆಯ ಸಮಾಜವು ಕೆರಳಿದ ಉರಗನಂತೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ವಚನಕಾರರು ಇತ್ತಕ್ಕಡೆ ಆಗತಾನೆ ಕಣ್ಣುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ, ಅನ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ, ತಮ್ಮ ಮೊಸ ಸಮಾಜವನ್ನು ಶಿವಾಚಾರದ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಅತ್ತಕ್ಕಡೆ ಬಹುಕಾಲ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಸುಷ್ಕವಸ್ಥಿತವಾದ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದ ಹಳೆಯ ಸಮಾಜದ ದಾಳಿ ಆಘಾತಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಉತ್ಕಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಧೀರನಾದ ಮುಂದಾಳು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಸುದೈವದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಂಥ ಒಬ್ಬ ಮುಂದಾಳು ದೊರೆತನು. ಆತನೇ ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ ಒಸವಣ್ಣ.

ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಧರ್ಮವೀರರಲ್ಲಿ ಒಸವಣ್ಣನೂ ಒಬ್ಬನು. ಆತನು ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಣ ಮಾಡಿ ವೀರಶೈವ ಮತವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಮತದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರೆಯೆರೆದನು. ತಾನು ಸ್ವತಃ ಪರಮಸಿಷ್ಠಾಯುಕ್ತನಾದ ಸಾಧಕನಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ “ಪವಾಡ”ಗಳನ್ನು ಮೆರೆದದ್ದಲ್ಲದೆ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ ಹತ್ತಿರ ಉನ್ನತಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನ ತನುಧನಮನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜಂಗಮಾರಾಧನೆ ಗಾಗಿಯೂ ಮತಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಸವಿಸಿ ವೀರಶೈವಮತೋದ್ಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾದನು. ಆತನ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆತನ ಕೀರ್ತಿ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಿ ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರು ಆತನ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಒರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ದೈವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರೂ ಮಹಿಮೆ ಸಂಪನ್ನರೂ ಆದವರನ್ನು ಅವತಾರವುರುಷರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಭಕ್ತರು ಒಸವಣ್ಣನನ್ನು ಅವತಾರವುರುಷನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಒಸವಣ್ಣನ ಕಾಲವಾದಮೇಲೆ ವೀರಶೈವಮತವು ಹಬ್ಬಿದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಆತನ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಆತನ ಸಂಬಂಧದ ಕಥೆಗಳೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗಿರಬೇಕು.

ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳು

ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡದ್ದು, ಆತನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ಸಮಕಾಲಿಕರಾದ ಆತನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವಲ್ಲಿ.* ಆತನು ಕಾಲವಾದ ಅನೇಕ ಪರ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ಆತನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪುರಾಣರೂಪವಾಗಿ ರಚಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಮುತ್ತಿನ ಜನರಿಂದ ತಾವು ಕೇಳಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟರು. ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಬೆಳೆಯುವಾಗ ಅನೇಕ ಮಾಪಾಟುಗಳಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಕವಿಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ಸೊಬಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಥಾನಾಯಕನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಉಜ್ಜ್ವಲಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸೂಕ್ತತೋರಿತಂತೆ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಂಭವವಲ್ಲ. ಕಥೆಯನ್ನು ಹರಡಿದ ಜನರಿಗಾಗಲಿ, ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಗಳಿಗಾಗಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಅಲೌಕಿಕ ಮಹಿಮೆಯ ಕಡೆ ಗಮನವತ್ತೀ ಹೊರತು ಆತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಜವಾಗಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಜವಾಗಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಕಲ್ಪಿತವಾದುವೂ ಕಲಬೆರಕೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅದ್ಭುತವಾದ ವವಾಡಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆತಿರುತ್ತದೆ.

ಈಗಿನ ಕಾಲದವರನೇಕರು ಬಯಸುವುದು ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಿಜವಾದ ಘಟನೆಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು. ಅವರ ಗಮನವಿರುವುದು ಬಸವಣ್ಣನ ವವಾಡಗಳ ಕಡೆಗಲ್ಲ, ಆತನ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವ್ಯಾಂಶಗಳ ಕಡೆಗೆ. ಅವರು ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಬಯಸುವುದು ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಭಕ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲ್ಲ, ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ದೊರೆಯುವ

* ಮಲಬಸವರಾಜ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಅಥವಾ ಸಿಂಗಿರಾಜಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದ ಸಿಂಗಿರಾಜನು ಬಸವಣ್ಣನ ಸಮಕಾಲಿಕನೆಂದೂ ಆತನ ಗ್ರಂಥವೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವೂ ವಿಶ್ವಸಾರ್ಥವೂ ಆದದ್ದೆಂದೂ ಮ||ರಾ|| ಹಾರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ ನವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ (ಶ್ರೀ ಬಸವ ಚರಿತ್ರೆ). ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ ಎಂದು ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಇದು ಇನ್ನೂ ಚರ್ಚಾಸ್ಪದವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಸಿಂಗಿರಾಜನು ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನನಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ (ಕೆ. ಚ., III, lxxxi ನೋಡಿ).

ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನಗಳು ಎರಡು—೧. ಬಸವಣ್ಣನ ಮತ್ತು ಆತನ ಸಮಕಾಲಿಕರ ವಚನಗಳು. ೨. ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳು.* ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಬವಾದ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಕಲ್ಪಿತವಾದುವೂ ಕಲಬೆರಕೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದುವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವನ್ನು ಶುದ್ಧಾಂಗವಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸಾಧನಗಳೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ವಚನಗಳ ವಿಚಾರ. ಬಸವಣ್ಣನ ಮತ್ತು ಆತನ ಸಮಕಾಲಿಕರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಸಂಗತಿಗಳು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾದುವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಪುರಾಣಕಾರರ ಮಾತಿನಂತೆ ತಾವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಕೇಳಿ ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ, ಆ ವಚನಕಾರರು ತಾವು ಸ್ವತಃ ಕಂಡುಂಡ ಮಾತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಕಥೆ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವಂತೆ ವಚನಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಸಂಭವ ಕಡೆನು. ಹೀಗೆ ವಚನಗಳು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾದುವಾದರೂ ಅವುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನದ ಬಾಹ್ಯಸಂಗತಿಗಳು ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ವಚನಗಳು ಬಿಡಿನಾತುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುವೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈಗಿನ ಕಾಲದವರು ವಚನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಬಿಳಿಯುವಾಗ ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಈಚಿನ ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನ ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು

* ಜೈನಕವಿಗಳು ಬರೆದಿರುವ ಬಿಜ್ಜಳ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಚರಿತ್ರಕಾರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕವಿಗಳು ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಬಸವಣ್ಣನು ಕಾಲವಾದ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ ಮೇಲೆ; ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವೇನೆಂಬುದೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಇವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸಂಗತವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪುರಾಣವು ಎಷ್ಟು ಹಿಂದಿನದೋ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾದುದು ಎಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹರಿಹರನ 'ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ'ಯೂ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನ ತೆಲುಗು 'ಬಸವ ಪುರಾಣ'ವೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರಣೀಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗ ತಿಳಿದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಇವೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುವು.

ಹರಿಹರನು ಸೋಮನಾಥನಿಗಿಂತಲೂ ಒಂದೆರಡು ತಲೆಮೊರೆ ಹಿಂದಿನವ ನಾದುದರಿಂದ¹ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ ತೆಲುಗು ಬಸವಪುರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೀವನದ ಕಾರ್ಯ ರಂಗಕ್ಕೆ ಹಂಪೆಯವನಾದ ಹರಿಹರನು ಗೋದಾವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆಯ ಸೋಮನಾಥನಿಗಿಂತಲೂ ಹತ್ತಿರದವನು. ಆದಕಾರಣ ಹರಿಹರನು ಕೇಳಿದ ಮತ್ತು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವ ಕಥೆಯೇ ಸೋಮನಾಥನದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ವಾಗಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಸೋಮನಾಥನ ತೆಲುಗು ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಪುರಸ್ಕಾರ ಆ ಕಾಲದ ವೀರಶೈವರಿಂದ ಹರಿಹರನ ಕನ್ನಡದ ರಗಳೆಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಭೀಮಕವಿ ಸೋಮನಾಥನ ಗ್ರಂಥವನ್ನನುಸರಿಸಿ ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಪುರಾಣವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಗ್ರಂಥವೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರೆಲ್ಲದಂತಾ ಯಿತು. ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಕವಿಯೆಂದೂ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನೆಂದೂ ಗೌರವ ಪಡೆದಿರುವ ಹರಿಹರನೇ ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಆ ಪುರಾಣದ ಮುಂದೆ ಈ ರಗಳೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೋಯಿತು. ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಉದಾತ್ತವಾಗಿ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಈ ಅನಾದರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ

¹ ಹರಿಹರನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ಎಂದೂ ಸೋಮನಾಥನದು ೧೧೯೫ ಎಂದೂ ಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದೂ ಹರಿಹರನು ಆ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸೋಮನಾಥನು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದೇನೇ ಆಗಲಿ, ಹೇಗೂ ಹರಿಹರನು ಸೋಮನಾಥನಿಗಿಂತ ಒಂದೆರಡು ತಲೆಮೊರೆ ಹಿಂದಿನವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ನೊಬ್ಬನ ಕಥೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ—ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ಯಾವ ರಗಳೆಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಾಗಲಿ ಕಥಾನಾಯಕನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಕಡೆ ಈಕಡೆ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರಾಣದಲ್ಲಾದರೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಕಥೆಯ ಬೆಳೆಗೆ ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರ ಕಥೆಗಳು ಸೇರಿ ಅದೊಂದು ಮಹಾಪುರಾಣವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಬಸವಪುರಾಣಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಬಸವಪುರಾಣ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಹರಿಹರನ ಈ ರಗಳೆಯ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮಿಕ್ಕವರ ಮಾತು ಹೋಗಲಿ, ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒರೆದ ಭೀಮಕುಮಾರ, ಪಡಕ್ಕರಿ ಪೊದಲಾದವರು ಕೂಡ ಹರಿಹರನು ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯನ್ನು ಒರೆದನೆಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಲಿಲ್ಲ.¹ ಹೀಗಾಗಿ ಹರಿಹರನು ಈ ರಗಳೆಯನ್ನು ಒರೆದನೆಂಬುದನ್ನೇ ಜನರು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟರು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇಳಿದಿರುವುದೆಂದರೆ ಈ ರಗಳೆಯನ್ನು ಹರಿಹರನೇ ಬರೆದನೆಂದರೆ ಈಗ ನಂಬುವುದು ಕೂಡ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯ ಕರ್ತೃ: ಹರಿಹರ

ಹೀಗೆ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ ತನಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಆದರ ಗೌರವಗಳಿಂದ ಪಂಚಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಣ್ ಮನಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲಕೆಲವರಾದರೂ ಇದನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಾದರೂ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

(೧) ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನು ತನ್ನ “ರಾಘವಾಂಕ ಚಾರಿತ್ರ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ, ರಾಘವಾಂಕನು ಹರಿಹರನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನಿಗೆ ವಿವರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ—

¹ ಶಿವರಣರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಈಚೆಗೆ ಬರೆದವರು ಆ ಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹರಿಹರನು ಬರೆದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಹರಿಹರನು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ರಗಳೆಯನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಚತುರ್ಮುಖ ಬೊಮ್ಮರಸನು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ (ಸಂ. ೧—ಪ. ೨೧)ದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕನ ರಗಳೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೆಂದು ಚನ್ನಬಸವಾಂಕನು ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕನ ಪುರಾಣ (ಆ. ೧—ಪ. ೧೯)ದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೆ ಕೇಳಲೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಬಸವನಿ

ಸ್ವತ್ತೈದು ಸ್ಥಲದ ರಗಳೆಯ ನಾಡಿ ನಲಿವುತ್ತು

ದಾತ್ತಭಕ್ತಿಯೊಳಾ ಏರೂಪಾಕ್ಷನೆಡೆಗೊಯ್ಯಲಿಸಿದು ಮಿಗಿಲಾದುದೆಂದು |

ಹೊತ್ತಗೆಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಜು ಸುಂಗಿದಂ ಚೆನ್ನ

ಯಿತ್ತ ಪಾಲುಗಿಡಿದಂತೆ ಸರ್ವರುಂ ಪೊಗಳಿದರು

ಚಿತ್ತಜಮದಾರಣ್ಯದಾವ ಹರಿಹರದೇವ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂದು ||

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಭಾಗದಿಂದ ಹರಿಹರನು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಗಳೆಯ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ* ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಗ್ರಂಥದ ಮಹತ್ವವೇನೆಂಬುದೂ ಈ ಪದ್ಯದಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

(೨) ಉತ್ತರದೇಶದ ಬಸವಲಿಂಗದೇವನು 'ಬಸವೇಶ್ವರ ಪುರಾಣದ ಕಥಾ ಸಾಗರ'¹ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರವೊಮ್ಮೆಯನ್ನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಳ್ಳಿಯ ಕಥೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದು ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೆಲವು ಭಾವಗಳೂ ಪದಗಳೂ ವಾಕ್ಯಖಂಡಗಳೂ² ಬಸವಲಿಂಗದೇವನ

* ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸ್ಥಳಗಳಿರಬೇಕು. ಈಗ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವುದು ಹದಿಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳು ಮಾತ್ರ. ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಕಥೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಳವು ಮಿಕ್ಕ ಸ್ಥಳಗಳಂತಿರದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಂತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸ್ಥಳವು ಕೆಲವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ, ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಭಾಗವು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವಾದುದೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

¹ ಈತನ ಕಾಲವು ಸು. ೧೬೦೦ ಎಂದು ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ (ಸಂ. III, ಪು. ೩೨೧) ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. "ಶ್ರೀ ಈ ಕಥೆಗಳು ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣ, ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಗಳು, ಮತ್ತೆ ವೀರಶೈವಾಮೃತ ಪುರಾಣ, ಆರಾಧ್ಯ ಚಾರಿತ್ರ, ಗಣಾಡಂಬರ, ಸಿಂಗಿರಾಜಯ್ಯನ ಕೃತಿ, ಶಿವತತ್ತ್ವಚಿಂತಾಮಣಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರದೇವರು ನಾಡಿದ ರಗಳೆ, ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಚಾರಿತ್ರ, ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ, ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ ವಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಥೆಗಳ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ."

² ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಬರವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣ 'ಚಂದ್ರೋದಯದ ಚಕೋರ ಬಯಸುವಂತೆ, ಮುಂಗಾರಹನಿಯ ಚಾತಕ ಬಯಸುವಂತೆ' ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಿನ್ನರಯ್ಯ

ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಈ ರಗಳೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಆತನು ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಸವಲಿಂಗದೇವನು ತನ್ನ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನದು ಹೊರತು ಮತ್ತಾವುದೂ ರಗಳೆಯ ಗ್ರಂಥವಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆತನು ತನ್ನ ಈ ಕಥೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ರಗಳೆಯ ಗ್ರಂಥ, ಎಂದರೆ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ, ಹರಿಹರನದೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದುವೇಳೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯದೆ ಹೋಗಿ ದ್ದರೂ ಹರಿಹರನ ಇತರ ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದವರು ಈ ರಗಳೆಯು ಹರಿಹರನದೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಹರಿಹರನವೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅಂಕಿತ, ಕಥಾರಚನಾಕ್ರಮ—ಇವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಭಾವಗಳು

ಮೇಲೋಗರಕ್ಕೆ ಉಳ್ಳವು ಸುಲಿಯುತ್ತಿರಲು 'ಬಸವಣ್ಣನ ನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ಕಂಪೆಯಲು' ವಾಸನಾ ದ್ರವ್ಯವನ್ನಿಲ್ಲಿಗೆ ತಂದವರಾರೆಂದನು. ಆಗ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನು 'ಅಮೃತಮಯವಾದ ಉಳ್ಳವು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ' ಎಂದು ತಾಳುವನೆಂದು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಶರಣರು ಬಸವನೊಡನೆ ನೀವು ಜಯೆಯಲು ಕಿನ್ನರಯ್ಯ 'ಮುನಿದುಹೋದ'ನೆಂದು ಹೇಳಲು, ಆತನು 'ಅನೆಗೆ ರತ್ನಗಂಬಳಿ, ಕುದುರೆಯ ಹಲ್ಲಣ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಉಳ್ಳವಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಚಪ್ಪರವಿಕ್ಕಿ' ಕಿನ್ನರಯ್ಯನನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು 'ಮಲ್ಲಿಗೆಯ, ಚಂದ್ರನ, ನಕ್ಷತ್ರದ ಬಿಳುಪಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಉಳ್ಳವು' ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಿದನು (ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನುಡಿಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ).

³ ಅರುವತ್ತು ಮೂವರು ಪುರಾತನರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತಾನು ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ 'ಅರುವತ್ತು ಮೂವರ ಕಥಾ ರ್ಗಭ'ದಲ್ಲಿಯೂ ತಿರುನೀಲಕಂಠರ ರಗಳೆಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರಿಹರನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ್ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವ ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಬರೆದನೆಂಬುದನ್ನು ಆತನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವನ್ನು ಈತನು ಬರೆದನೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹರಿಹರನು ರೇವಣ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ರಗಳೆಯನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಚತುರ್ಮುಖ ಬೊಮ್ಮರಸನೂ, ಮಹಾದೇವಿ ಯಕ್ಕನ ರಗಳೆಯನ್ನು ಬರೆದನೆಂದು ಚಿನ್ನಬಸವಾಂಕನೂ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಮಾರಗಳ ಭೃಂಗೀರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನ ಹೆಸರೂ ಆತನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯೂ ಇರುವುದ ರಿಂದ ಅವು ಆತನಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾದುವೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹರಿಹರನವೇ ಎಂದು ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗದ, ಆದರೆ ಆತನವೇ ಎಂದು ತೋರುವ ಅನೇಕ ರಗಳೆಗಳಿವೆ. ಈತನು ಬರೆದ ರಗಳೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಟ್ಟು ೧೦೧ ಎಂದು ಕೆಲವರೂ, ೧೨೦ ಎಂದು ಕೆಲವರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಕವಿಚರಿತ. ಸಂ. I. ಪು. ೨೨೨).

ಮಾತಿನ ಧೋರಣೆ ಮೊದಲಾದುವೂ ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೧. ಅಂಕಿತ, ರಚನಾಕ್ರಮ :

i. ಹರಿಹರನವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ರಗಳೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮೊದಲೂ ಅದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆಯೂ ಒಂದು ಕಂದ ಅಥವಾ ವೃತ್ತವಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಥಾನಾಯಕನ ಹೆಸರೂ ಸಂಪಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಅಂಕಿತವೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ii. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಗಳೆಯ ಕೊನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಅಂಕಿತವಿರುತ್ತದೆ.

iii. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಥೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರಗಳೆಗಳು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಲಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡನೆಯದು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಸ್ಥಲಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

iv. ಅನೇಕ ಸ್ಥಲಗಳಿರುವ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಲದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸ್ಥಲದ ಕಥೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ಕಂದಸದ್ಯ ಅಥವಾ ವೃತ್ತವಿರುತ್ತದೆ (ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಸದ್ಯಗಳಿರುವುದೂ ಉಂಟು). ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾದ ಕಥಾಭಾಗವು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

೨. ವಿಶೇಷ ಭಾವಗಳು, ಮಾತಿನ ಧೋರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ :

i. ಕೈಲಾಸದ ಪ್ರಮಥಗಣಗಳು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣವು ಅವರು ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಎಂಬುದು ಹರಿಹರನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಒಂದು ಅವೂರ್ವವಾದ ಭಾವನೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ಭಾವನೆ ನಂಬಿಯಣ್ಣ,* ರೇವಣಸಿದ್ಧ, ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕೆ ಇವರ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಪುಷ್ಪದಂತನೆಂಬ ಪ್ರಮಥನು ಪಾರ್ವತಿಗಾಗಿ ಹೂವು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ವಿಲಾಸಿನಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಗೊಳ್ಳಲು, ನಂಬಿಯಣ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಂದು

* ನಂಬಿಯಣ್ಣನು ಅರುವತ್ತುಮೂವರು ಪುರಾತನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು.

ಶಿವನು ಅವನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ರೇಣುಕನೆಂಬ ಪ್ರಮಥನು ಒಂದು ದಿನ ಶಿವನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದಾರುಕನೆಂಬ ಪ್ರಮಥನನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡುಹೋಗಲು ಆ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಶಿವನು ಅವನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಮಹಾದೇವ ಎಂಬ ರುದ್ರಕನ್ನಿಕೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಗುಪ್ತ ಗಣೇಶ್ವರನ ಕಾಲು ಸೋಕಲು ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಹೀನಭವಿ ಎಂದು ಬೈದಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ವತಿ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀನು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಭವಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸೇವೆಮಾಡಿ ಮರಳಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಾ ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಬಸವಣ್ಣನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥದೇ ಒಂದು ಕಾರಣವು ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಶಿವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವೃಷಭ ಮುಖನೆಂಬ ಗಣಪನು ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹಂಚುವಾಗ ಷಣ್ಮುಖನಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಮರೆತು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಶಿವನು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವನೆಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ “ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಕುಡದಿದ್ದ ಬಳಿವಿಡಿದು | ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಮಂ ವಾದಿಸಿಂದಂ ಪಡೆದು | ಗಣಸಮಕ್ಷದ ವುಸಿಗೆ ಶರಣಗೆ ಮೊಡುತ್ತೆ | ಅಣಿಯರದೊಳೆನ್ನ ಭಕ್ತಿಯನಿಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೆ | ಎನ್ನ ಪ್ರಸಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಂ ತೋರುತಂ | ಮನ್ನಣೆಯೊಳಿಲ್ಲಿಗೈತರ್ಪುದಿದು ನಿರ್ಮಿತಂ” (೧ : ೭೯-೮೪) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಬಸವಣ್ಣನ ಜನನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ತೆರನಾದ ಕಲ್ಪನೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತಾವ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೂ ಹರಿಹರನ ಇತರ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ತೆರದ ಕಲ್ಪನೆ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದಲೂ ಈ ರಗಳೆ ಹರಿಹರಕೃತವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ii. ಇಹಪ್ಪಗೆಯಾಂಡರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಆತನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಖಿಬಂಗಮನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಪತಿಹಿತವೆಯನ್ನು ಆ ಬಂಗವನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಆಕೆಗೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು “ಪತಿಹಿತವೆ ಕಂಡಿಹಿಪ್ಪಗೆಯಾಂಡ ಬಾ ಬಾರ | ಅತಿಕರಂ ಲೇಸಾಯ್ತು ಬಾರಲೆಲೆ ಬಾ ಬಾರ |” ಎಂದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕೂಡಿ “ನೋಡ ದೇವರಿವರಿವರೆನ್ನಲು” ಆತನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ “ಮರುಳೆ ಮುನ್ನಾ ರೆಂದು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂ”ದುತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ

¹ ಈತನು ಅರುವತ್ತುಮೂವರು ಪುರಾತನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು.

ಯಲ್ಲಿಯೂ (ಸ್ಥಲ ೧೨) ಶಿವನು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಖಜಂಗಮವೇಷದಿಂದ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮಾಯಿದೇವಿಯನ್ನು ಜಂಗಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಶಿವನು ಮಾಯಿದೇವಿಗೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ತೋರಲು ಆಕೆ “ನೋಡಲಮ್ಮದೆ ನಡನಡಂ ನಡುಗಿ, ಬಸವ ಬಸವಾ, ಜಂಗಮದೇವರು ಸಂಗಮದೇವರಾದರೆನೆ,” ಬಸವಣ್ಣನವರು “ತಾಯೆ ತಾಯೆ, ಮುನ್ನ ವಾರೆಂದು ಕೊಟ್ಟೆನೆ” ದುತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

iii. ಭೋಗಣ್ಣನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಭಾವಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆ ಊರಿನ ಅರಸನಾದ ಚಂದಿಮರಸನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭೋಗಣ್ಣನು ಶಿವಶರಣನೆಂದು ಒಬ್ಬ ಹೊಲೆಯನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂಬುದಾಗಿ ದೂರಲು ಚಂದಿ ಮರಸನು ಕರಸಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಭೋಗಣ್ಣನು,

. . . . ಹೊಲೆಯರಂ ಹೊಗಿಸಿತಿಲ್ಲ ಮನೆಯೊಳಗರಸ |
ನಿನಗೆ ತಿಳಿವಿಲ್ಲ ತಿಳಿವಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳರಸ |
ನಾರಣಕ್ರಮಿತರಂ ಹೊಗಿಸಿದೆನೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ |
ಸೂರಿಭಟ್ಟರನೊಯ್ದು ಪುಗಿಸಿದೆನೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ |
ಕೃಷ್ಣ ಪದ್ಧಿಗಳನೊಮ್ಮೆಯು ಕರೆದು ಬಲ್ಲೆನೇ |
ಎಷ್ಟು ಭಟ್ಟರನೊಮ್ಮೆಯುಂ ಸೋಂಕಿ ಬಲ್ಲೆನೇ |
ಶಿವನನಜಿಯದ ಹೊಲೆಯರಂ ಹೊಗಿಸೆ ಕೇಳರಸ |
ಶಿವಭಕ್ತನಂ ಹೊಗಿಸಿದೆಂ ತಪ್ಪೆ ಹೇಳರಸ |

ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವಿದೆ. ಮಂಗಳವಾಡದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬಿಜ್ಜಳನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಬಸವಣ್ಣನು ನಾಗದೇವನೆಂಬ “ಪೊಲೆಯನೆಂದಡೆ ಕೋಪಂ—ಹಿರಿಯಭಕ್ತನ”

¹ ಈ ಭೋಗಣ್ಣನ ರಗಳೆಯನ್ನು ಹರಿಹರನು ಬರೆದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅದರ ಅಂಕಿತ ರಚನಾ ಕ್ರಮಗಳ ಆಧಾರವಲ್ಲದೆ ಸಂಪಾಶಕದಲ್ಲಿಯೂ ಆಧಾರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವಾಗ ಪುರಾತನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಹೆಸರಿನ ಜತೆಗೆ ಜೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಭೋಗಯ್ಯ, ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಕೊಡಗೂಸು ಇವರ ಹೆಸರುಗಳು ಉಕ್ತವಾಗಿವೆ (ಪ. ೫೯, ೬೬, ೬೭). ಅಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವ ಅವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ತಲುಗು ಜೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಕಂಭಾವಿಯ ಭೋಗಣ್ಣ, ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಕೋಳೂರು ಕೊಡಗೂಸು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರಾತನರ ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಂತೆಯೇ ಈ ಶಿವಶರಣರ ರಗಳೆಗಳನ್ನೂ ಹರಿಹರನು ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಟಮಾಡಿದನೆಂದು ದೂರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬಿಜ್ಜಳನು ಕರಸಿ ಕೇಳಲು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟ ಈ ಉತ್ತರವನ್ನು ಭೋಗಣ್ಣನು ಚಂದಿಮರಸನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು—

“ಎಲೆ ಬುದಿ ಯಿಲ್ಲದ ಭೂಪ, ಎರಗಿಯು ಮರುಳೆ, ನಾರಣಕ್ರಮಿತರ ಕೇರಿಯಂ ಪೊಕ್ಕನೆ? ಮುಕುಂದ ಭಟ್ಟರ ಮನೆಯೊಳುಂಡೆನೆ? ಸೌರಿಪದ್ಧಿಗಳ ಸಾರಿ ಸಿಂದೆನೆ? ದಾಮೋದರ ಭಟ್ಟರಂ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಸೋಂಕಿದೆನೆ? ಕೇಶವ ಘೈಸರ ವಾಸನೆಯುಂಟೆ? ಹರನನಖಿಯದ ಹೊಲೆಯರ ಮನೆಯಂ ಹೊಕ್ಕುಂಡುದಿಲ್ಲ” (೧೦ : ೪೨-೪೩).

‘ಗಿರಿಚಾ ಕಲ್ಯಾಣ’ದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನೂ ‘ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕನ ರಗಳೆ’ ಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನೂ “ಹೊಂಗಡಗದ ಲಿಂಗವಂತೆ” ಎಂದು ವಿಶೇಷಿಸಿದೆ. ಬಸವ ರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಮಗನ ಬಾಲ್ಯವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು “ಹೊಂಗಡಗದ ಲಿಂಗವಂತಂ” ಎಂದು ವಿಶೇಷಿಸಿದೆ. ಗಿರಿಚಾ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಹುಟ್ಟಿದಮೇಲೆ ಲಿಂಗವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಕಣ್ಣೆರೆದಳೆಂದು ಹೇಳಿದೆ; ಬಸವಣ್ಣನು “ಲಿಂಗಮಂ ತೋಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣೆರೆದು ಸುಖಿ” ಯಾದನೆಂದು ಬಸವರಾಜ ದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಬಸವದೇವರಾಜ ರಗಳೆಯ ಈ ಆಂತರಪ್ರಮಾಣಗಳೂ, ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶ ಉತ್ತರದೇಶದ ಬಸವಲಿಂಗದೇವ ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಎಂತಹ ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತರಿಗಾದರೂ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ ಹರಿಹರಕೃತವಾದುದೆಂಬ ಸಂಬಂಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡದಿರಲಾರವು.

ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯ ಕಥಾಸಾರಾಂಶ

ಇತರ ಪುರಾಣಲೇಖಕರಂತೆ ಹರಿಹರನು ಕೂಡ ತಾನು ಕೇಳಿದ ಕಥೆಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆಯೇ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವೆನನ್ನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಕಥೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರ ಈ ಕಥೆಗೂ, ಮಿಕ್ಕ ಪುರಾಣಗಳ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಸವಪುರಾಣದ, ಕಥೆಗೂ ಇರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಒಂದು ದಿನ ಬಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಮಾಲೆ ಗಾರನು ಸಂಸಗಿಯ ಹೂಗಳನ್ನು ತಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಸುಪ್ರೀತನಾದ ಶಿವನು ವೃಷಭಮುಖನೆಂಬ ಗಣಪನನ್ನು ಕರೆದು ಆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು

ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಎನಿಯೇಗಿಗಿರುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಆತನು ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹಂಚುವ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಮರೆತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಿದ್ದಾಯಿತೆಂದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿದನು. ತನಗೆ ಪ್ರಸಾದವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕುಮಾರನು ಶಿವನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲು ವೃಷಭಮುಖನು ತಾನು ಆತನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು ದಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದನು. ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಮಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ವೃಷಭಮುಖನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಬಂದು ಜನ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ಜಂಗಮರಿಗೆ ದಾನ ಸನ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅನಂತರ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಬರಬೇಕೆಂದು ಶಿವನು ಆತನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾರಮೆಸಿದ ವೃಷಭಮುಖನು ಬಾಗೆವಾಡಿ ಅಗ್ರ ಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಾದಿರಾಜನೆಂಬ ಶಿವಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಮಾದಾಂಬೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ “ಚಿಪ್ಪಿನೊಳ್ ಮುತ್ತು ಕಾಸಾರದೊಳ್ ಪಂಕಜಂ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ” ಜನಿಸಿದನು. ಮಾತಾಪಿತೃಗಳೂ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಸವನೆಂದು ಹೆಸರಟ್ಟರು. ತನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾಯಿತಂದೆಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತ ಬಸವಣ್ಣನು ಶೈಶವವನ್ನು ಕಳೆದನು.

“ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಗಣೇಶ್ವರನಪ್ಪ ಬಸವರಾಜಂಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಿಲ್ಲೆಂಬುದನಖುವಂತೆ” ಬಸವಣ್ಣನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆತನ ಮಾತಾ ಪಿತೃಗಳು ಗತಿಸಿದರು. ಆಗ ಈ ಬಾಲಕನು “ಶಿವಭಕ್ತಿ ಮುತ್ತುಂಡಿದ್ದ ಮುತ್ತುಬೈಯ ಪಕ್ಕದೊಳು ನಾಲ್ಕೈರಡು ವರ್ಷ ಸುಖದೊಳಿರೆ, ಬಾಲ್ಯಾನಿವೋಚನವಾಗಿ ಹದಿನಾಳು ವರ್ಷದ ಯೌವನ” ಬಂದಿತು. ಆಗ ಬಸವರಾಜನು “ಜನನದ ಬಳಿವಿದಿದಂತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜನ್ಮನಂ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೆಯವೇಳ್ಕೊಂ” ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, “ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಂ ಕರ್ಮಮುಂ ಎಂದುಂ ಬಂದಾಗಿರದು” ಎಂದು ಬಗೆದು, ಪರಮ ಮೈರಾಗ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿ, “ಕರ್ಮಲತೆಯಂತಿದ್ದ ಜನ್ಮಿ ವಾರಮಂ ಕಳೆದು ಬಿಡುತು”, ಬಾಗೆವಾಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಮಲಪ್ರಹರಿ ಕೃಷ್ಣ ಪೇಣಿಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆ ಊರಿನ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಂದು ಶಿವಾಲಯವನ್ನು ಕಂಡು ಪೂರ್ವಸ್ಥ ರಣಿಯುಂಟಾ ಗಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಶಿವಭಾಗ್ಯನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತನು. ಈತನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ಥಾನಪತಿಗಳಾದ ಈಶಾನ್ಯ ಗುರುಗಳು ಈತನು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಪುರುಷನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ—ಎಲೆ ಭಕ್ತ, ನೀನೆಲ್ಲಿಗೂ

ಹೋಗಬೇಡ, ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಗೆ ಅಗ್ಗುವಣಿಯನ್ನೂ ಹೂವನ್ನೂ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ತಂದು ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಾಗಿರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೂಡಲೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಶಿವನಲ್ಲಿದ್ದ ಭಕ್ತಿಯು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಘಳಿಗೆ ಘಳಿಗೆಗೂ ಪ್ರಗಾಢವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು.

ಹೀಗೆ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು ಒಂದು ದಿನ ಬಸವಣ್ಣನು ಎಂದಿನಂತೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ “ಸಂಗಮಧ್ಯಾನನಿದ್ರಾಮುದ್ರೆ”ಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಆತನ ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಂದು, “ಎಲೆ ಮಗನೆ, ಬಸವಣ್ಣ, ನಿನ್ನಂ ಮಹೀತಳದೊಳು ಮೆಚಿದಪೆವು, ನೀಂ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿರ್ಪ ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೆ ಪೋಗು” ಎಂದಂತಾಗಲು, ನಿದ್ರೆಯಿಂದೆಚ್ಚಿತ್ತು ಕಣ್ಣಿರೆದು ಸುತ್ತಮುತ್ತನೋಡಿ, ಬಿಚ್ಚಿ “ದೇವದೇವ ಸಂಗ, ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಂ. ತೊಟ್ಟುನಿಂತು ಹೋಗೆಂಬರೆ? ಗಗನದಿಂದಿಳಿವಂಗೆ ಆಧಾರಮಾಗುತ್ತ ತಪ್ಪುವರೆ? ಅರ್ಚಿಸಿತಕ್ಕೆ ಫಲವಾಯ್ತು!” ಎಂದು ಗೋಳಾಡಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಶಿವ ಪೂಜೆಮಾಡಿ “ಮೋಹದ ಮುನಿಸಿ”ಂದ ಆ ದಿನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಮುಸುಕಿಟ್ಟು ಶಶುಸತಿಯ ಸದತಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವೇಗದಿಂದ ಬಿದ್ದಿರಲು, ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಮತ್ತೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು “ಎಲೆ ಮಗನೆ, ಎಲೆ ಕಂದ, ಎಲೆ ಬಸವ, ನಿನ್ನ ನಗಲಿ ನಾನಿರಲಾಟೆ. ನಿನಗಿನಿತು ನಿರೋಧವೇಕೆ? ನಿನೊಡನೆ ಬಪ್ಪೆಂ. ನಾಳೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದೊಳು ಶುದ್ಧಾಂಗನಾಗಿ ಬಂದು ನಂದಿಕೇಶ್ವರನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ನೆನೆವುತ್ತಂ ಕುಳ್ಳಿರೆ ವೃಷಭನ ಮುಖಾಂತರದಿಂದಾವೆ ಬಂದಪೆವು. ಆತಂ ನಿನಗೆ ಸದ್ಗುರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಆಗ “ಹರಕರುಣೋದಯ ವಾದಂತೆ ಅರುಣೋದಯ”ವಾಗಲು ಬಸವಣ್ಣನು ಎದ್ದು ಎಂದಿನಂತೆ ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿ ರಂಗಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನಂದಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಸಂಗನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತನು. ನಂದಿಯ ಮುಖದಿಂದ ಸಂಗನು ಲಿಂಗರೂಪಾಗಿ ಬರಲು ಬಸವಣ್ಣನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದುಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ನಂದಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಬಸವಣ್ಣನು ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಲಾರದೆ ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಶಿವನು ಮತ್ತೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಜ್ಜಳನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಬಸವಣ್ಣನು—ಇದೇನು ಸಂಗನು

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೋಗಿನ್ನುತ್ತಾನೆ, ಆಗಲಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಅಕ್ಕ ರಚ್ಚಾನವಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಮಾರುತ್ತೇನೆ, ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಹೊನ್ನನ್ನು ಜಂಗಮರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಧನ್ಯನಾಗುತ್ತೇನೆ—ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಬಸವಣ್ಣನು ಗಣಕ ವೃತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಗನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಅದರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕರಣಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಬರೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗಣಕರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭಂಡಾರಿಯಾದ ಸಿದ್ಧದಂಡೇಶನು ಬಂದು ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಹಣದ ಮೊತ್ತವೆಷ್ಟೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಲು ಕರಣಿಕರು ಐದುಕೋಟಿ ಐವತ್ತುಲಕ್ಷವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಣಕರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನು “ಭಕ್ತನೊಡನೆ ಕಿಡಲಾಗದೆ”ಂದು ಬಗೆದು ಕರಣಿಕರು ತಪ್ಪಿರುವುದನ್ನು ಭಂಡಾರಿಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದನು. ಮತ್ತೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿಸಲು ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದದ್ದು ಐದು ಕೋಟಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಸ್ಥಿರಪಟ್ಟಿತು. ಬಸವಣ್ಣನ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ಕುಶಲತೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಸಿದ್ಧದಂಡಾಧೀಶನು ಆತನನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕರಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ ಶ್ರುತಪಡಿಸಿ ಆತನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೧೦೦ ಹೊನ್ನು ಬೇವಿತನನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಭಂಡಾರದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ಆತನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಆತನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು “ಕುಲವೊಂದೆ ಕುಲವಾಗಿ, ಗೋತ್ರವಂತನುವಾಗಿ, ನೆಲೆವಿಚಾರಿಸೆ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವೊಂದಾಗಿ” ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಆತನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಸಿದ್ಧದಂಡಾಧೀಶನಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಆತನು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಂತೆಯೇ ಭಾವಿಸಿ ಮನೆಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಆತನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಕೆಲವುಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧದಂಡೇಶನು ಮೃತನಾಗಲು ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನೇ ಆತನಿಗೆ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನ ಪರಿಶುದ್ಧ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನೂ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದ ಬಿಜ್ಜಳನು ಸಿದ್ಧದಂಡೇಶನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಬರಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಆತನಿಗೆ

ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲು. ಇದಾದ ಕೆಲವು ಕಾಲದಮೇಲೆ ಬಸವಣ್ಣನು “ಸತ್ಕುಲಸಾದೃಶ್ಯ ಸುತೀಲೆ”ಯರಾದ ಗಂಗಾಬೇವಿ ಮಾಯಿದೇವಿಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು.

ಬಿಜ್ಜಳನ ರಾಜಧಾಸಿಗೆ ಆಗಂತುಕನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನು ಹೀಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತಪದವಿಗೇರಿದನು. ಇತ್ತಕ್ಕೂ ಆತನ ಭಕ್ತಿಯೂ ಒಳಗೊಳಗೇ ಬೆಳೆದು ಮಹಿಮಾಸಂಪನ್ನವಾಯಿತು. ಬಿಜ್ಜಳನ ಭಂಡಾರಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನು ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿಯೂ ಆದನು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯು ಈತನ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ತಂದಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಬಿಜ್ಜಳನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಮಾಲೆಗಾರನು ಒಂದು ಕೇದಗೆಯ ಹೂವನ್ನು ತಂದು ಆತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಅರಸನು ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅದರೊಳಗಣ ಒಂದು ಎಸಳನ್ನು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ತನಗೆ ದೊರೆತುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಿವಾರ್ಪಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನು ತಾನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆ ಎಸಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನ ಉನ್ನತಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸೂಯೆಗೊಂಡಿದ್ದ ವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ನಾರಣಭಟ್ಟನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ—ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೇದಗೆಯ ಹೂವನ್ನು ಏರಿಸಬಾರದೆಂದು ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮವಿದೆ; ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಶಿವಾರ್ಪಿತಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನೆತ್ತಲು ಬಸವಣ್ಣನು ನಮನಗುತ್ತಾ “ಎಲೆ ಮರುಕುವಿಪ್ರ, ಕರ್ಮ ಜಡನೆ, ದೇವಂ ಭಕ್ತರ್ ಕೊಟ್ಟಡೆ ಕೈಕೊಳ್ಳ” ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಹಾಗೆ ಕೈಕೊಳ್ಳ ನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕುರುಹೇನೆಂದು ಬಿಜ್ಜಳನು ಕೇಳಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಕಕ್ಷವುಟಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಿಸಿ ತೋರಿಸಲು ಆ ಎಲ್ಲ ಲಿಂಗಗಳ ಉತ್ತಮಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮಂಗಳವಾಡದ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಅಂಘ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಸವಣ್ಣನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಕೇದಗೆಯ ಎಸಳನ್ನು ಹೋಲುವ ನುಣ್ಣೆಸಳುಗಳಿದ್ದವು. ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವಣ್ಣನ ಮಹಿಮೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಆತನ ಪಾದಕ್ಕೆ ರಗಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಆತನು ತನ್ನ ಭಂಡಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನೆಂದೇ ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಬಸವಣ್ಣನ ಕೀರ್ತಿ ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಶಿವಶರಣರು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನು ಒಂದ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಉಣಲು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನೂ ತೊಡಲು ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಲು ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ದಾನ ಸನ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಜಂಗಮರು ರಾಜಮೀಧಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜವುತ್ರರಂತೆ ಸುಳಿ

ದಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುರಜನರೂ ಪರಸಮಯಿಗಳೂ ಕೌತುಕಪಟ್ಟರು. ಬಿಜ್ಜಳನ ಗುರುವಾದ ನಾರಣಕೃಷ್ಣತನೇ ಮೊದಲಾದ ವೈಷ್ಣವರು ಜಂಗಮರ ಸಿರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ “ಅನುತಾಪದೊಳುರಿದು, ಮನಂ ಕರಿಸುವೊಗಿ, ನಿಲ ಲಾಡಿದೆ ಗಳಗಳನೆ” ಬಿಜ್ಜಳನಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಬಂದು “ಎಲೆ ಮರುಳರಸ, ಬಸವಂಗೆ ಮರುಳಾದೆ. ರಾಜ್ಯದೆತ್ತರಂ ಭಕ್ತಗೇ ಒಣಿದಾಯಿತ್ತು, ಭಂಡಾರಂ ಸೂಟಿ ವೊಡುದು” ಎಂದು ಚಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಬಿಜ್ಜಳನು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ಕರಣಿಕರನ್ನು ಕರಸಿ ಈಗ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಹಣವೆಷ್ಟು ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅವರು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ಹದಿನೆಂಟುಕೋಟಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕರಸಿ “ನಿಮ್ಮಂ ನಂಬಿ ಭಂಡಾರಮಂ ಕೊಟ್ಟೆಡೆನ್ನೆಂತು ಕೆಡಿಸುವರೆ? ರಾಜ್ಯಮಂ ನೀರೊಳದ್ದುವರೆ? ನಿಂದ ಹೊನ್ನಿಂಗೆ ನೀರ್ಯಮಂ ಕೊಡುವುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಚಾಡಿಕೋರರ ಮಾತು ರಾಜನನ್ನು ಮರುಳು ಗೊಳಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನು ಬಿಜ್ಜಳನನ್ನು ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಮುದ್ರಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆಸಿ ಎಣಿಸಲು ಅದು ಹದಿನೆಂಟುಕೋಟಿಗೆ ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿ, ತ್ರಿಗುಣವಾಗಿ, ದಶಗುಣವಾಗಿ, ಶತಗುಣವಾಗಿ, ಪೃಥ್ವಿಯಾಗರಲು ಗಣಕರು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಾರದೆ ಬಿರಗಾದರು, ಪರಸಮಯಿಗಳ ಮುಖ ಬಿಳುಪೇರಿತು, ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯಾಯಿತು, ಶರಣರ ಮುಖ ಅರಳಿತು. ತನ್ನ ಅಸಜ್ಜತೆಗಾಗಿ ಮರುಗೆ ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವಣ್ಣನ ಕೈ ಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದನು.

ಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಜಂಗಮರಿಗೆಲ್ಲ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕುಹಕರು ಕೆಲವರು ಬಂದು ದಿನ ಜಂಗಮ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಬದನೆಯಕಾಯಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಸವಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಬಸವಣ್ಣನು ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಗಾಗಿ “ಸೆಜೆಯನ್ನು ಉಪ್ಪರಿಸಿ” ಎಂದು ಹೇಳಲು ಅವರು ಭಯಪಟ್ಟು ಯತ್ನ ಎಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಅವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬದನೆಯಕಾಯಿ ಲಿಂಗವಾಗಿತ್ತು; ಅವರಲ್ಲಿ ಭವಿತನ ತೊಲಗಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯುದಿಸಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನು ಬದನೆಯಕಾಯಿಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದನು.

ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ ಬದಗಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಶಿವಶರಣರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶ ಬಸವಣ್ಣನ ಮನೆಯ ಗೋವಳನು ಓಡಿಬಂದು ಕಳ್ಳರು ಭಕ್ತರ ವೇಷದಿಂದ

ಬಂದು ಹಸುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಬಸವಣ್ಣನು “ಮರುಳು ಗೋವಳ, ಭಕ್ತರೇಂ ಕಳ್ಳರೆ? ಶಿವವೇಷಮುಂ ಕಳವುಮೊಂದೆಡೆ ಯೊಳಿವುಳವೆ? ತಮ್ಮೊಡವೆಯುಂ ತಾವೆ ಕೊಳ್ಳರೆ?” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ತನಗಿದ್ದ ಗೌರವವನ್ನು ಮೆರೆದು ಹಸುಗಳ ಹಿಂದೆ ಕರುಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಆಪ್ತನಾದಿದನು.

ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಆತನು ಶಿವಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಆತನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದು ದೂರದೇಶದಿಂದ ಕೆಲವರು ಶರಣರು ಬಂದರು. ಬಸವಣ್ಣನು ಮಲಗಿರುವನೆಂದೂ, ಆತನನ್ನು ನೋಡಲು ಅದು ಸಮಯವಲ್ಲೆಂದೂ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯುವವನು ತಿಳಿಸಲು ಅವರು ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆಗ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವಪೂ ಶರಣರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಯಿತು. ಶಿವಾರ್ಚನೆಯ ಸಮಯವಾದರೂ ಬಸವಣ್ಣನು ಏಳದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯರು ಆತನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಬಸವಣ್ಣನು ಏಳದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವರು ಆತನ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಲು ಪ್ರಾಣವಾಯುವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲವೆದ್ದಿತು; ಮಾಹೇಶ್ವರರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಯಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶರಣನು ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ರಹಸ್ಯವಿರಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ಪಡಿಯರನನ್ನು ಕರಸಿ ವಿಚಾರಿಸಲು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಅರಸಿ ಬಂದ ಕೆಲವರು ಶಿವಭಕ್ತರು ಆತನನ್ನು ನೋಡದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಆಗ ಆತನು “ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಬಸವಣ್ಣನೂ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ; ಭಕ್ತರು ಬಂದರೆ ಬಸವನೂ ಬರುವನು” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಕಿ ಆ ಹೊಸ ಭಕ್ತರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆತರಲು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಜೀವಬಂದಿತು.

ಬಸವಣ್ಣನು ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮೇಲು ಕೀಳೆಂಬ ಭೇದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ಹೊಲೆಯರನ್ನು ಹಿರಿಯಭಕ್ತರೆಂದು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಬಸವಣ್ಣನು ದಂಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಿರಿಯ ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಕೇರಿಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಿವಲಿಂಗಾರೋಗಣೆಯ ಸಮಯವಾಗಿರಲು ದಂಡಿಗೆಯಿಂದಿಳಿದು ಪ್ರಸಾದಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಬಳಿಯ ನಾಗಿರ್ದೇವನೆಂಬ ಮಾಹೇಶ್ವರನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ವೈಷ್ಣವರ ಬೇಹಿವನೊಬ್ಬನು

ಸಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದು ಬಸವಣ್ಣನು ಹೊಲೆಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಲೆಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಾರಣಕ್ರಮಿತ, ವಿಷ್ಣು ಪದ್ಧಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬಿಜ್ಜಳನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ—ಬಸವನ ನಡವಳಿಕೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವಿಸರೀತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ದಿನ ಈ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ಹೊಲೆಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿನ್ನ ಸಭೆಗೂ ಬಂದು ಹೊಲೆಗಲಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಾದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ದೂರುಹೇಳಲು, ಅವರನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಹೊಲೆಯರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಬಂದು ಎಲ್ಲಿ ಓಲಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ರಾಜಾಂಗಣದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಬಿಜ್ಜಳನು “ಎಲೆ ಬಸವಣ್ಣ, ಸುವರ್ಣಂ ಕಮ್ಮಿತಾದಂತೆ ವಿಸ್ತಕುಲಕೆ ಅನುಕೂಲಮಪ್ಪ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಂ ಪೊದ್ದಿದುರ್ ಸದಾಚಾರದಿಂ ಸುಖಿಯಾಗಿರ್ಪುದನೊಲ್ಲದೆ ಅತಿಭಕ್ತಿ ತಲೆಗೇಣಿ, ಹಿರಿಯ ಮಾಹೇಶ್ವರರೆಂದು ಪೊಲೆಗಲಸಿ ಅವರ ಮನೆಯೊಳುಂಡುಬಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಎಲ್ಲರಂ ಗೋಚಾಗತಂ ಮಾಳ್ಪುದು ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ” ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು ಬಸವಣ್ಣನು ರೇಗಿ “ಎಲೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಭೂಪ, ನಾರಣಕ್ರಮಿತರ ಕೇರಿಯಂ ಪೊಕ್ಕೇನೆ? ಮುಕುಂದ ಭಟ್ಟರ ಮನೆಯೊಳುಂಡೆನೆ? ಹರನನುಜಿಯದ ಹೊಲೆಯರ ಮನೆಯಂ ಹೊಕ್ಕುಂಡುಬಲ್ಲ” ಎಂದು ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಿಜ್ಜಳನು ಕೋಪದಿಂದ “ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಾಗಮ ವಿಧಿಯಿಂ ನಡೆವ ವಿಸ್ತರಂ ಹೊಲೆಯರೆಂದು, ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಹೊಲೆಯನಂ ಉತ್ತಮನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣೇನು? ವಿಸ್ತರ ಮೈಯ ಕೂಯೈ ಸೆತ್ತರ್ ಭಕ್ತರ ಮೈಯೊಳ್ ಪಾಲ್ ಸುರಿದವುದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಬಸವಣ್ಣನು “ತಪ್ಪದು ತಪ್ಪದೆಲೆ ಅರಸ, ನೀನೆಂದಂತೆ ವಿಸ್ತರ ಮೈಯೊಳು ಸೆತ್ತರು, ಭಕ್ತರ ಮೈಯೊಳು ಪಾಲ್ ಸುರಿಯದಿರಡೆ ಸಂಗಂಗೆ ದೂರಂ, ಶರಣಗೆ ದೂರಂ” ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಕಂಬಳಿಯ ನಾಗಿದೇವನನ್ನು ಕರಸಿ ಆ ಶಿವಶರಣ ಪಾದದ ಉಂಗುಟದ ಮೊನೆಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಲು ಹಾಲಿನ ಒರತೆಯು ಓಲಗದ ನಡುವೆ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಬಿಜ್ಜಳನು ಬೆರಗಾಗಿ ಭಯಪಡುತ್ತಿರಲು ಬಸವಣ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾಗಿದೇವನನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕರೆತಂದು ಪೂಜಿಸಿದನು. (ಈ ಮಧ್ಯೆ ಗಂಗಾದೇವಿಯು ಒಂದು ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಲು ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಸನೆಂದು ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು.)

ಬಸವಣ್ಣನು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಚಂಗಮರನ್ನು ಸಂಗನಂದೇ ಭಾಷಿಸಿ ಅವರ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದುಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಮ್ಮ ಕಿನ್ನರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನೆಂಬ ಮಾಹೇಶ್ವರನು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡಲು ಮಂಗಳ ವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಸವಣ್ಣನೇ ಆತನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಉಪಚರಿಸಿ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನ ಲಿಂಗಭಕ್ತಿ ಚಂಗಮಾರಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಕಾಲ ಸಂತನು. ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಆತನಲ್ಲಿ ಗೌರವಾದರಗಳು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹೀಗಿರಲು ಒಂದು ದಿನ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನು ತನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಉಳ್ಳಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಅಡಿಗೆಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿರಲು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನರಿಯದೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಅದರ ಕಂಪನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ—ಈ ಅಭೋಚ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದವ ನಾವನು? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಅರಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನಿಗೆ ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಲು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಬಸವಣ್ಣನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕಿನ್ನರಯ್ಯನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಏಕಾಠಿಸಲು ಆತನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದುದು ತಪ್ಪೆಂದು ತಿಳಿದು “ಉಳ್ಳಿಯಿಂ ಕಿನ್ನರ ಯ್ಯಂಗಾದ ಮುಳಿಸುವಂ, ಉಳ್ಳಿಯಿಂದವೆ ತೀರ್ಚಿ ಕಳೆವುದು ನಿರೋಧವಂ” ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆತನನ್ನು ಸಮಾ ಧಾನಪಡಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಆತನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಉಳ್ಳಿಯ ಸಂತರ್ಪಣೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ತಪ್ಪದೆ ಉಳ್ಳಿಯ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನು ಹಾಡಿದ ವಚನಗಳು ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಆತನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದುವು. ಕಳಿಂಗದೇಶದ ಮಹದೇವ ಸೆಟ್ಟಿಯೆಂಬ ಮಾಹೇಶ್ವರನು ಒಂದುದಿನ ಬಸವರಾಜನ ಗೀತದಲ್ಲಿಯ “ಬೇಡಿ ಬೇಡಿದ ಶರಣಂಗೆ ನೀಡದಿದಡೆ ತಲೆದಂಡ ಕೂಡಲಸಂಗ ಅವಧಾರು” ಎಂಬ ಗೀತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು, ಹತ್ತುಹೇರು ಮಾಣಿಕ, ಹತ್ತುಹೇರು ಮುತ್ತು, ಹತ್ತುಹೇರು ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನು ಬೇಡಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಆತನ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ—ಬಸವಣ್ಣ, “ಬೇಡಿದುದು ಶರಣಗಿಲ್ಲೆನ್ನ ದೀವೆ” ಎಂಬ ನಿನ್ನ ಗೀತದ ಬಿಂಕದ ಜಿರುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾಚಿಸಲು ಬಂದೆನು

ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನು ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಎನ್ನಲು ಮಹದೇವಿ ಸೆಟ್ಟಿ ಮೂವತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಹೇರು ತೋಗರಿ, ಬೋಳ, ಕಡಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಬೇಡಲು ಬಸವಣ್ಣನು ನಮನಗುತ್ತಾ ನೀವು ಕಳಿಂಗದೇಶದಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಏನನ್ನು ಬೇಡ ಬಯಸಿದ್ದಿರೋ ಅದನ್ನೇ ಬೇಡಿ. “ಕುಡುವವಂ ಸಂಗಂ, ಬೇಡು ವವಂ ಸಂಗಮದೇವಂ, ಎನಗೊಂದುಂ ಭಾರವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬಸವಣ್ಣನು ಆತನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಕಳಿಂಗದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಬಸವಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಟವೇಷ ವನ್ನು ತಳೆದು “ದೇಸವಡೆದ ಹದಿನಾಟು ಹರಯದನ”ನಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಆತನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ, ಮೃದುತ್ವದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ, ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತ ಬಸವಣ್ಣನಿಂದ ಕಾಲನ್ನೂ ತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ “ಬಸವ, ನಾವು ಹಂಗೂಸಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಬಸವಣ್ಣನು ಪಣ್ಣಾಂಗನೆಯರನ್ನು ಕರೆತರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಪರಿಚಾರಕರನ್ನು ಪುರದೊಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಗಣಿಕೆಯರೊಂದಿಗೆ ದಂಪತಿಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅವರಿಂದ ತಿಳಿದು “ಅಜ್ಜನಿಜ್ಜನಿ, ತನ್ನ ಮಾಯ ವೆನ್ನಂ ಕೊಳುವುದೆ? ನಿರಿ ಸರಸ್ವತಿಗಳಂ ಕೀಳ್ಮಾಡುವ ತನ್ನರನಿ ಮಾಯಿ ದೇವಿಯರಂ ತಂದುಕೊಡುವೆಂ” ಎಂದು ಮಾಯಿದೇವಿಯರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕಲು ಬಸವಣ್ಣನ ದೃಢಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಶಿವನು ಆಕೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ಮಾಯಿದೇವಿಯರು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂಗಮನು “ದಶಭುಜಂ ಪಂಚವದನ ತ್ರಿಣೇತ್ರನಾಗಿರೆ” ನೋಡಲಾರದೆ ನಡನಡ ನಡುಗಿ “ಬಸವ, ಚಂಗಮದೇವರು ಸಂಗಮದೇವರಾದರು” ಎನ್ನಲು ಬಸವಣ್ಣನು “ತಾಯೆ ತಾಯೆ, ಮುನ್ನ ವಾರೆಂದು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂ”ದು ನುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಬಸವನ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾರದೆ ನೋತು ಬೇಗ ಅಂತರ್ಧಾನವಾದನು.

(ಹದಿನೂರನೆಯ ಸ್ಥಳದ ಕಥೆ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಕರವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಲ್ಲ.)

ಈ ರಗಳೆಯ ಕಥೆಗೂ ಇತರ ಕಥೆಗಳಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಥೆಗೂ ಈಗ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಮಿಕ್ಕ ಪುರಾಣಗಳ ಕಥೆಗೂ ಇರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೧. ಇತರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನು ಈಶ್ವರನ ವಾಹನವಾದ ವೃಷಭನ ಅವತಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ; ಇಲ್ಲಿ ಆತನು ವೃಷಭಮುಖನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮಥನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

೨. ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಉಪನಯನವಾಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವು ಬಂದಾಗ ಆತನು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯೊಡನೆ ವಾದಿಸಿ ಉಪನಯನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೆ ಹೊರಟುಹೋದನೆಂದು ಇತರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಬಸವಣ್ಣನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದರೆಂದೂ (ಸ್ಥಲ ೨) ಬಸವಣ್ಣನು ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದಮೇಲೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

೩. ಸಂಗಮೇಶ್ವರನು ಜಂಗಮರೂಪನಾಗಿ ಬಂದು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಇತರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ವಾಹನವಾದ ವೃಷಭನು ಗುರುವಾದನೆಂದು (ಸ್ಥಲ ೪) ಹೇಳಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣೆಯಾದದ್ದು ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಜ್ಜಳನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

೪. ಇತರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವನಾದ ಬಲದೇವ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನೆಂದೂ, ಬಲದೇವನ ಮರಣಾನಂತರ ಆತನ ಅಧಿಕಾರವು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ದೊರೆಯಿತೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ಬಲದೇವನ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣನು ಮೊದಲು ಬಿಜ್ಜಳನ ಭಂಡಾರಿಯಾದ ಸಿದ್ಧದಂಡೇಶನಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೧೦೧ ಹೊನ್ನಿನ ಜೇತವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂದೂ ಸಿದ್ಧದಂಡಾಧೀಶನೊಡನೆ ಆತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಕಾಲವಿದ್ದನೆಂದೂ, ಆತನು ತನ್ನ ಆಡಳಿತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದನೆಂದೂ ಆತನ ಮರಣಾನಂತರ ಆತನ ಅಸ್ತಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ (ಸ್ಥಲ ೫). ಈ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಮೇಲೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಗಂಗಾದೇವಿ ಮಾಯಿದೇವಿಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಇವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವೈತ್ಯಾಸಗಳುಂಟು. ಅವು ಅಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿಲ್ಲ.

ವಿಮರ್ಶೆ

ಈ ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯ ಅರ್ಧಭಾಗವು ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಧ ಭಾಗವು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹರಿಹರನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರೆದಿರುವುದು ಬರಿಯ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ. ಬಲುಮೊಡ್ಡವೆಂದು ತೋರಿದ ಕೆಲವು ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗದ್ಯವನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವನು. ಹೀಗೆ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಆತನನ್ನು “ರಗಳೆಯ ಕವಿ” ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದರೆಂದೂ ಆದಕಾರಣ ಆತನು ಗಿರಿಚಾ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಚಂಪೂರೂಪವಾಗಿ ರಚಿಸಿದನೆಂದೂ ಒಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಒಬ್ಬ ಕವಿ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆ ಮಾಡಲಿ, ಅದೇನೂ ಗಣ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಕವಿಗೆ ಗೌರವ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಆತನು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಮೇಲೆ ‘ಗಿರಿಚಾ ಕಲ್ಯಾಣ’ವನ್ನು ಹರಿಹರನು ಬರೆದನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಜನರ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವೂ ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾದುವು. ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಬರೆದುದಕ್ಕಾಗಿ ಹರಿಹರನು ತಲೆಬಗ್ಗಿ ಸಬೇಕಾದದ್ದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆತನು ‘ಗಿರಿಚಾ ಕಲ್ಯಾಣ’ವನ್ನು ರಚಿಸದೆಯೇ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಆತನಿಗೆ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏನೂ ಚ್ಯುತಿಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ರಗಳೆಗಳು ಅನೇಕ ಚಂಪೂಗ್ರಂಥಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರಣೀಯವೂ ಗೌರವಾರ್ಹವೂ ಆಗಿವೆ. ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯನ್ನು ಓದು ವವರು ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ಹರಿಹರನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೇ ರಗಳೆಯ ಛಂದಸ್ಸು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಕವಿಗಳು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅವೂರ್ವವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಯಾರೂ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಸಮಗ್ರಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಹರಿಹರನು ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಥಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗ ಕನ್ನಡಕವಿಗಳು ರೂಢಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ ಕಂದವೃತ್ತಗಳು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹರಿಹರನಿಗೆ ತೋರಿರಬೇಕು. ಕಥಾಕಾವ್ಯವಾದರೋ ಸದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕಾದದ್ದು; ಕಂದವೃತ್ತಗಳು ಪರಿಮಿತವಾದ ಅಳತೆಯುಳ್ಳವು; ತುಂಡುತುಂಡಾದುವು. ಕವಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ

ಇವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದ ಕಾರಣ ಅನೇಕವೇಳೆ ಕವಿಯೇ ಅವುಗಳ ಅಳತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.¹ ಹರಿಹರನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿದ್ದುವು. ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ, ಬೇಗಬೇಗ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಾದ ಛಂದಸ್ಸೊಂದು ಆತನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ಒಂದು ಹೊಸ ಪದ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ; ಕನ್ನಡಕವಿಗಳು ಕೃತಿಶ್ಲಾಘಾ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಗಳೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯ ನಿಯಮವಿಲ್ಲವಾದಕಾರಣ ಕಥೆ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟುದೂರ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚನೆಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹರಿಹರನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣನಲ್ಲ, ಎಂದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಬಿಸ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಬಿಡುವುದಾಗಲಿ ಹರಿಹರನ ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ರಚಕುಳಕ್ಕಗಳ ಸಂಬಂಧದ ನಿಯಮವು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದನೋ ಛಂದಸ್ಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕಥಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕಂದವೃತ್ತಗಳು ಅನುಗುಣವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ರಗಳೆಯೇ ಅನುಗುಣವಾದದ್ದೆಂಬುದನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸಿದನು.²

ಕಥೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದಾಗ ರಗಳೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ; ದೊಡ್ಡದಾದಾಗ ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾದನಿಯಮವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕಥಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಛಂದಸ್ಸಾದರೂ ಆದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಗತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಡೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಂದವೃತ್ತಗಳು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪದ್ಯಗಳಾದರೆ, ಇದು ಎರಡುಪಾದಗಳುಳ್ಳ

¹ ಇದನ್ನು ಚಂಪೂಲೇಖಕರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಅನೇಕ ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾವ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯವು ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗದ್ಯವನ್ನೋ ಬೇರೊಂದು ಪದ್ಯವನ್ನೋ ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಎರಡು ಮೂರನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ.

² ಹರಿಹರನ ಈ ಮೇಲ್ನಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಕವಿಗಳು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಪಟ್ಟದಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪದ್ಯಗಳ ಸಮೂಹವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. (ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವುಳ್ಳ ಎರಡೆರಡು ಪಾದಗಳು ಪುನಃಪುನಃ ಬಹುಕಾಲ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಪದ್ಯದ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅರಿತು ಹರಿಹರನು ಕೆಲವು ಶಿವಶರಣರ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಸದ ಒಂಥನವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ ಈ ಛಂದಸ್ಸು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಹರಿಹರನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಕೆಲವರು ಹೊಸ ಕವಿಗಳು ಮಾಡುವಂತೆ ಹರಿಹರನು ಪ್ರಾಸದ ಕಟ್ಟನ್ನೂ ಮುರಿದು ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಆತನು ರಗಳೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.) ಅದು ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಹರಿಹರನು ಕಥಾಕಾವ್ಯರಚನೆಗೆ ಒಂದು ಹೊಸಮಾರ್ಗವು ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಪ್ರಜ್ಞಾತಿಶಯವೂ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದೈರ್ಯಸಾಹಸಗಳೂ ಸ್ತುತ್ಯವಾದುವು.

ಹರಿಹರನು ರಗಳೆಯ ಚಟಿಗೆ ಗದ್ಯವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದನಷ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ಗದ್ಯವನ್ನು ಪದ್ಯದೊಡನೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹರಿಹರನು ಗದ್ಯವನ್ನು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಲೇಖಕರಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲ. ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪದ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರನು ಗದ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿಷ್ಟು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ಥಲವನ್ನೇ ಅದರಲ್ಲಿ ರಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗದ್ಯವು ಒರುವ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಲವು ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಒಂದಾದಮೇಲೊಂದು ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಕಥಾಕಾವ್ಯರಚನೆಗೆ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ರಗಳೆ ಉಚಿತವಾದದ್ದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗದ್ಯವೂ ಉಚಿತವಾದದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ಹರಿಹರನು ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದರೆ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೇ “ಗದ್ಯಕಥಾ” ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಗದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳು ರಚಿತವಾಗಿದ್ದುವೆಂದು ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಯ ಕವಿಗಳು ಯಾರೂ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತದಿರುವುದರಿಂದ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಆ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹರಿಹರನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ

ಹುಟ್ಟಿ ಈಗ ದೊರೆಯುವ ಗದ್ಯಕಾವ್ಯಗಳು ಮೊದ್ವಾರಾಧನೆ, ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣ—ಇವರದೇ. ಆ ಜೈನಗ್ರಂಥಗಳ ಪರಿಚಯವಾದರೂ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಇತ್ತೆಂಬುದು ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾದ ವಿಷಯ. ಆದಕಾರಣ ಗದ್ಯದ ಈ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಗೌರವವೂ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ರಗಳೆಯೂ ಗದ್ಯವೂ ಜತೆಜತೆಗೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಗದ್ಯವು ರಗಳೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣನೇ ಈ ಗದ್ಯದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕವೇಳೆ ರಗಳೆಯ ಧಾಟಿ ಅಥವಾ ಗತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರನದು ಕೇವಲ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾದ ಕೃತಕವಾದ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಗದ್ಯವಲ್ಲ. ಆತನು ಆಗಾಗ ಜನರು ಆಡುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ವಾಕ್ಯವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಗದ್ಯವು ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಜನರು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುವುದರಿಂದ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ರಗಳೆಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿವೆ.)

ಹರಿಹರನು ಗ್ರಂಥರಚನೆಮಾಡಿದ್ದು ಶಿವಶರಣರ ಪುಣ್ಯಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಆತನು ರಗಳೆಯ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದೆಂಬುದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ವರ್ಣನೆ, ಅಲಂಕಾರ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳಗನ್ನಡದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರೂ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ಸೇಳೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮವನ್ನು ಕೂಡ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಪ್ರೌಢಿಯನ್ನು ಪಂಡಿತ ಪಾಠಕರಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನಾ ಗಲಿ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನಾ ಗಲಿ ತಂದು ತುಂಬಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಹರಿಹರನು ಪಂಡಿತನಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಆತನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿತ್ತು; ಆತನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಈ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹರಿಹರನು ಇಂಥ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಅವು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕಥಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆಗೆ ಯಾವ ಸ್ಥಳವು ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹರಿಹರನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಹುಡುಗನಂತೆ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವು ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು, ತಾವು ಬರೆಯುವ ಕಥೆಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಅಡಕಿ ಎಳೆಯ ಮಗುವಿನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡನ್ನು ಹೇರಿದಂತೆ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗೆ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ತಂದು ತಗುಲಿಸುವ ಕವಿಗಳೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಂಟು. ಹರಿಹರನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆತನು ಅನೇಕ ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯ ಬೇಕಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ, ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಹರಿಹರನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಣನೆ ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ತರುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆಯಿಂದ ಕೊಡಬಹುದು. ಈ ಕಥೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದು ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ; ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದ ವರ್ಣನೆಯಿಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬಾಗೆವಾಡಿಯಲ್ಲಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಬಹುಶಃ ಸಮುದ್ರ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಪಟ್ಟಣದ ವರ್ಣನೆಯವರೆಗೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಾಗೆವಾಡಿಯ ವರ್ಣನೆ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿವಾಹದ ವಿಷಯವು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಗಿರಿಚಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನ ವಿವಾಹವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ವರ್ಣನೆಯ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣನ ಧಾರ್ಮಿಕಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕಥೆಗೆ ಇಂಥ ವರ್ಣನೆಗಳು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹರಿಹರನು ಕೈಬಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ವರ್ಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬಹು ವಿಸ್ತಾರ ವಾಗಿಯೂ ಉಚ್ಚಲವಾಗಿಯೂ ಓದುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ವರ್ಣಿ ಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬಸವಣ್ಣನು ಸಂಗಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಥಲವನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪ ಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವರ್ಣನೆಯು ಎಷ್ಟು ಉಚ್ಚಲವಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ ನಾಸ್ತಿಕನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನು ಉದ್ರೇಕಿಸುವಂತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಣಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಸಂದರ್ಭವೊದಗಿದಾಗ (೧೧ ನೆಯ ಸ್ಥಲ) ಉಳ್ಳಿಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕೂಡ ವಿಚ್ಛಂಭಣೆಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕಥೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ. ತಾನು ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿರುವ ಕಥಾನಾಯಕನ ಜೀವನದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕುವನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬಸವರಾಜ ದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನು ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವುದು ಬಸವಣ್ಣನ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು. ಆ ಜೀವನದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಶಿವಶರಣರ ಬಾಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಸಿರುತ್ತಾನೆ—

“ ಎಲೆ ಬಸವ ನಿನ್ನ ನೇಮವಿದಾಗುಂಟು ! ಗುರುಲಿಂಗದೊಳಿರ
ಡಿಲ್ಲದಿಪ್ಪೆ. ಶರಣರಂ ಸಂಗನಂದೆ ಕಾಣೆ. ಬಂದ ಭಕ್ತರನತ್ಯಾದರಿಪೆ. ಬಪ್ಪ
ಭಕ್ತರಂ ಹರುಷದೊಳಿಡಿಗೊಂಬೆ. ಬೇಡಿದುದ ಶರಣಗಿಲ್ಲೆನ್ನದೀನೆ. ಬೇಡ
ಲೊಲ್ಲದವರ್ಗೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆರಾಧಿಸೆ. ಜಾಗೃತ್ವಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯವಸ್ಥಾ
ತ್ರಯಂಗಳೊಳು ಶರಣರಂ ಸಂಗನಂದಲ್ಲದೆ ಕಾಣೆ. ನಿಜ ಶಿವರಾತ್ರಿಯನಚ್ಚರಿಯಿಂ
ಮಾಳ್ವೆ. ಜಂಗಮ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿಪ್ಪೆ. ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಲ್ಲದುದನಾಘ್ರಾಣಿಸೆ,
ನೋಡೆ, ನುಡಿಯೆ, ಮುಟ್ಟೆ, ಕೇಳೆ. ಶಿವಸಮಯವನುದ್ಧರಿಸುವೆ. ಪರಸಮಯವಂ
ಸಂಹರಿಸುವೆ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಮಂ ಕೇಳೆ. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಚಾತಿಯನಹಿಸೆ.
ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಅಪವಿತ್ರತೆಯನಹಿಯೆ ಪಾಪಂವಿಭೂಷಣೊಳು ಶಿವಭಕ್ತಿ
ಯನಾರಂಭಿಸಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಂ ಬಿತ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂಗಳಂ ಬೆಳೆದು ಗಣಸರ್ಪಂಗಳಂ
ಸಫಲಂ ಮಾಡಲೆಂದು ಬಂದ ಕಾರಣಿಕ ಬಸವ, ನಿನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದೆಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ
ಬಣ್ಣವೇಣಿತು” (ಸ್ಥಲ ೮: ೩೭-೫೯).

ಈ ಅಂಶವನ್ನೇ ಹರಿಹರನು ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶದೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೇ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನದಿಂದ ಆತನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದುವೋ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವು ಬಾಹ್ಯವಾದುವೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟನೋ ತಿಳಿಯದು. ಅಂತೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ ಸಂಗತಿಗಳು ಬೇರೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬಸವಣ್ಣನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಶಿವಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಹೊರತು ಆತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮತ್ತೇನು ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ? ಬಸವಣ್ಣನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮುತ್ತಜ್ಜಿಯ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ “ ಕರ್ಮಲತೆಯಂತಿರ್ದ ಜನ್ನಿವಾರಮಂ ಕಳೆದು ಬಿಡುಟು ” ಎರ ಶಿವಭಕ್ತಿ

ಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವುವು? “ಶಿವಭಕ್ತಿ ಮುತ್ತುಂತಿರ್ಧ” ಆ ಮುತ್ತುಬೈಯ ಗತಿಯೇನಾಯಿತು? ಬಸವಣ್ಣನು ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೌಕರಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಿದ್ಧ ದಂಡೇಶನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧ ದಂಡೇಶನು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಜರುಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಬಸವಣ್ಣನು ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನಷ್ಟೆ. ಅವರ ಬಬ್ಬರಿಗೂ ರಾಜಕೀಯವಾದ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು; ಬಸವಣ್ಣನು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸದ ವಿವರವೇನು? ಬಸವಣ್ಣನು ಉನ್ನತ ಪದವಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಗಂಗಾಧೀನ ಮಾಯಿದೇವಿಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಗಂಗಾಧೀನ ಮಾಯಿದೇವಿಯರು ಯಾರು? ಬಸವಣ್ಣನು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮದುವೆಯಾದನೆ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದನೆ? ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವು ದೊರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣನ ಧಾರ್ಮಿಕಜೀವನದ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಲ್ಲವೆಂದೇ ಇವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹುರುಳಿಸಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆತನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳು ಬಸವಣ್ಣನ ಗುರುಲಿಂಗಬಂಗಮಾರಾಧನೆ ಮತ್ತು “ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ” (ಪವಾಡ, ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ)ಗಳು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹಾಪುರುಷರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುವುದೇ ಆ ಜೀವನದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಜನಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹುರುಳಿಸಿ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡಿರಬೇಕು. ಆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಗತಿ ಮುಖ್ಯ, ಯಾವುದು ಅವಮುಖ್ಯ—ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಆತನಿಗೆ ಬರೆಗಲ್ಲಾಗಿರಬೇಕು. ಹುರುಳಿಸಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಬೆಚಿತ್ಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.¹

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನವು ಏಕಾಸಗೊಳ್ಳುವ ಲೀಲಾ ಸಹಜವೂ ಸುಲಲವೂ ಆಗಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಯವು ಬಂದಾಗ ಆತನಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರ

¹ ಈಗ ದೊರೆತಿರುವುದು ಈ ರಗಳೆಯ ಅರ್ಧಭಾಗವಷ್ಟೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಪವಾಡಗಳು ಕೆಲವು ವರ್ಣಿತವಾಗಿವೆ. ಮಿಕ್ಕ ಅರ್ಧಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪವಾಡಗಳು ವರ್ಣಿತವಾಗಿರಬೇಕು.

ದಾಯಿಕಮತದಲ್ಲಿ ಅನಾದರಣೆ ಹುಟ್ಟಿ ಹೊಸ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗುವುದು; ಆತನು ಸ್ವಚನನನ್ನೂ ಸ್ವಗ್ರಾಮವನ್ನೂ ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಒಂದು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸೇರುವುದು; ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಕಾಲ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದು ಈಶ್ವರಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುವುದು; ಅಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಸಂದರ್ಭವೊದಗಿ ಆತನಿಗೆ ನೌಕರಿಯೂ ಸ್ವಚನವಾದ ಸಿದ್ಧ ದಂಡಾಧಿಪನ ಆಶ್ರಯವೂ ದೊರೆಯುವುದು; ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಈತನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಉನ್ನತ ಪದವಿಗೇರುವುದು; ಈತನು ಹೀಗೆ ಉನ್ನತ ಪದವಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಈತನ ಸಂಘದ ಜನರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು; ಇದರಿಂದ ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಿಗೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಸಂಘದವರಿಗೂ ದ್ವೇಷಾಸೂಯೆಗಳು ಬೆಳೆಯುವುದು; ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೂ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೂ ವೈಮನಸ್ಸು ಕಾರಣಗಳು ಒದಗುವುದು—ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬಹುದಾದುವು. ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲೇ ಹರಿಹರನು ಆತನ ಜೀವನದ ಈ ಮೂಲರೇಖೆಗಳು ಮನಸ್ಸುಪ್ಪವಾಗುವಂತೆ ಕಾವ್ಯರಚನೆಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಸೈವಪುಣ್ಯದಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಬಸವಣ್ಣನ ಅಲೌಕಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನೂ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನೂ ಹರಿಹರನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದ್ದರೂ ಆತನ ಸರಳವಾದ ಮಾನವ ಹೃದಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮರೆಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಏಕಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಬಹುದು. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳೂ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳೂ ಹಲವು ಕಡೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಹರಿಹರನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ತಾವಾಗಿಯೇ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವನಿಗೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಪಂಡಿತಪ್ರಿಯವಾದ ಪ್ರಚುರವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಆಸಕ್ತಿ ಕಡೆವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರತಕ್ಕವು ರೂಪಕ, ಉಪಮೆ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮೊದಲಾದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಿತಕರವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳು. ರೂಪಕ ವಸ್ತುಂತೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈತನು ನಿರೂಪಿಸುವ ವಿಷಯವು ಮತಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಈತನು ನೀರಸವಾದ ತತ್ವವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೂ ಕೈಹಾಕಿಲ್ಲ.

ಪಾಠಶೋಧನೆ

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಎರಡು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರ ವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ (ಕ). ಅದರಲ್ಲಿ ಹಸ್ತರಚು ಸ್ಥಲಗಳಿದ್ದುವು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ (ಉ). ಅದರಲ್ಲಿ ಹಸ್ತರಚು ಸ್ಥಲ ಗಳೂ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಭಾಗವೂ ಇದ್ದುವು. ಆ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಓಲೆಯ ಪುಸ್ತಕದ ಪಾಠವು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ಪಾಠ ವನ್ನೇ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿತ್ತು. ಈಚೆಗೆ ಮತ್ತೆರಡು ಹಸ್ತ ಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳು ದೊರೆತುವು. ಒಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಿ. ಬಿ. ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಕನುಹಿಸಿದ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ (ಗ). ಇದರಲ್ಲಿ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಲವು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿದೆ. (ಆದರೆ ಈ ಸ್ಥಲದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ತಪ್ಪುಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭಾಗವು ಹರಿಹರನದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿದೆ.) ಮತ್ತೊಂದು ಮದ್ರಾಸು ಓಲೆಯೆಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯವರು ಕನುಹಿಸಿದ ಪ್ರತಿ (ಘ). ಈ ಎರಡು ಹೊಸ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿದ್ದಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದೆ.

ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಾರ್ಹವಾದ ಕೆಲವಂಶಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥ ದಲ್ಲಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳಗನ್ನಡದ ಶಬ್ದರೂಪಗಳು ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ. ಒತ್ತೆಗೆ ಕೆಲವು ನೇಳೆ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ರೂಪಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ವ್ಯಾಕರಣಸಿಯಮಗಳಿಗೆ ಹೊಂದದ ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹರಿಹರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಭಾಷೆ ಹಳಗನ್ನಡದ ರೂಪದಿಂದ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹರಿಹರನೂ ಕೆಲವು ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಏಷೇಷ ಪ್ರಯೋಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹರಿಹರನವೋ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿ ದವರವೋ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಿದ್ದಿಬಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಯೋಗ ಗಳಿಗೂ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಗೌರವವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ನ್ಯಾಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸಾಧ್ಯ ವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ರೂಪಗಳನ್ನೇ ಉಳಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಉದಾ ಹರಣಿಗೆ, 'ನುಡಿವುತಂ,' 'ಈವುತಂ' ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹಳಗನ್ನಡ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಎರಡಕ್ಕೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವ ವಕಾರಾಗಮಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಯಕಾರಾಗಮವು ಬರಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರಯೋಗ

ಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಪ್ರಯೋಗವೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಮಾಡಿದವರು ಮರೆತಾದರೂ ಒಂದು ಸಲವೂ ಬೇರೆ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧವಾದ ಪ್ರಯೋಗವು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಧಾರವುಂಟು. ಆದಕಾರಣ ಈ ಪ್ರಯೋಗವು ಹುಹರಸದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಅದನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು ನ್ಯಾಯವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಬರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಕುಡು, ಕೊಡು; ಬರ್ಪ, ಬಪ್ಪ; ಪಿಂಗು, ಹಿಂಗು;-ಬಡೆ,-ಅಡೆ;-ಬಳು,-ಬಳು;-ಅರು,-ಅರು-ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಪದದ ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯಯದ ಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಉಳಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಅವಾಚೀನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಗ್ರಂಥಕರ್ತನವಲ್ಲದಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಚೀನರೂಪಗಳೂ ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದಲೂ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನರೂಪಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಪರಿಷ್ಕರಣಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನಾಗಲಿ ಪಟ್ಟುಹಿಡಿದು ಅನುಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೀಟನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈಗ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿರಾಮಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ವಿಸಂಧಯವನ್ನು ತರಬೇಕಾದದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಾಯಿತು. ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಸಂಧಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಡು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧುವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿತು. ಗದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನಿಂಗಡಿಸಿರುವುದು ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ವಿಧವಾದ ವಿಭಾಗವು ಕೆಲವು ಕಡೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದಕಾರಣ ವಿಸಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಭಾಗಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಗದ್ಯದಂತೆ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸಯ ವಿಭಾಗವನ್ನು ವಾಚಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಕೃತಜ್ಞತಾಸೂಚನೆ

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ನನ್ನ ಜತೆಗೆ ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ

ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡದ ಲೆಕ್ಚರರ್ ಮ|| ರಾ|| ಟಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ. ಅವರೂ, ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಪೀಠಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ, ಆಗ ಮೈಸೂರು ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈಗ ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೀನಿಯರ್ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿರುವ ಮ|| ರಾ|| ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ. ಅವರೂ ಈ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೊದಲು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಲು ನನಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನಿತ್ತ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್. ಅವರಿಗೆ ಚಿರಮಣಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಇತ್ತ ಮೈಸೂರು ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ, ಈ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಲಿಖಿತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ರಾವ್ ಸಾಹೇಬ್ ಪಿ. ಬಿ. ಹಳಕಟ್ಟೆ, ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಅವರಿಗೂ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಮದ್ರಾಸ್ ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಿಗೂ, ಅದನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಡಾ|| ಎ. ಎ. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಎಲ್.ಟಿ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಅವರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿಯೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿಯೂ ಮುದ್ರಣಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವೆಸ್ಟ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ ಈ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಬೊಂಬಾಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಪಾಠ ನಿಯಾಮಕ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣಯ್ಯ.

ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ

ನೊಡಲನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಚ್ಯುತೇಂದ್ರಾ¹ಸುರಗುರುಸುಮನೋಮೌಳಿವಿನ್ಯಸ್ತಪಾದಂ
ಹೇಮಾಗಾಗಾರನೀಶಂ ಮುನಿಜನಹೃದಯಾಂಭೋಜಿಭಾಸಂ ಭವಾನೀ-|
ವಾಮಾಂಗಾಲಿಂಗೇನಂ ಭೂಸುರನಿಧಿ ಮೆಚಿದಂ ಭೂಮಿಯೊಳ್ ಚಂದ್ರಚೂಡಂ
ಪ್ರೇಮೆಂ ಕೈಮಿಕ್ಕು ಪಂಪಾಪುರಪತಿ ಬಸವಂಗೆೊಲ್ಲ ಸಂತೋಷದಿಂದಂ || ೧*

ಶ್ರೀಮ್ನೇರುಮಧ್ಯದೊಳಗೊಪ್ಪತೆ ವಿಳಾಸದಿಂ
ಪ್ರೇಮದಿಂ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೊಪ್ಪದಿಂ |
ಅಪ್ರತಿಮನಾನಂದಮೂರ್ತಿಯೊಪ್ಪತ್ತಿರಲು
ಸರ್ವಭೂಷಣನೊಪ್ಪದಿಂದೊಪ್ಪಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು |
ಕಂಜಿಡೆಯ ಚಂದ್ರಕಳೆಯರಸನೊಪ್ಪತ್ತಿರಲು
ರಂಜಿಸುವ ಪುಲಿಚರ್ಮದಭವನೊಪ್ಪತ್ತಿರಲು |
ಆತನ ವಿಳಾಸವದನೇನೆಂಬೆನೆಸೆದಿರಲು
ನೂತನವಿಳಾಸದಿಂ ಗಿರಿಜೆ ವಾಮದೊಳಿರಲು |
ಇಂತು ಸರ್ವೇಶ್ವರಂ ಹರುಷದಿಂದೊಪ್ಪಿರಲು
ಶಾಂತಾರ್ಕಕೋಟಿಪ್ರಭಾವುಂಬನೆಸೆದಿರಲು |
ಸಿರಿಸರಸ್ವತಿಯರಂದೊಲಿದು ಚಾಮರವಿಕ್ಕೆ
ಅರರೆ ಇಂದ್ರಾಣಿಯರು ನಲಿದು ಸೀಗುರಿಯಿಕ್ಕೆ |
ರುದ್ರಕನ್ನೆಯರೊಲಿದು ಸಿಂಗರಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು
ಉದ್ಗಂಡನುಂ ವೀರಭದ್ರನುಂ ಕುಳ್ಳಿರಲು |

೧೦

¹ ಮ ? ; ² ನಾಭಾ (ಕ.)

- ಗಣಪನುಂ ಸ್ವಾಮಿಯುಂ ಕೆಲಬಲದೊಳೊಪ್ಪಿರಲು
 ಗಣನಿಕರ ಘುಳುಘುಳಿಸುತುರವಣಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು |
 ಬ್ರಹ್ಮಾದಿನಿಚಯವಂತೊಂದೆಸೆಯೊಳೊಪ್ಪಿರಲು
 ಅಮ್ಮಮ್ಮ ಹರಿನಿಕರ ಹರಹಿನಿಂದೊಪ್ಪಿರಲು |
 ಮನುಗಳುಂ ಮುನಿಗಳುಂ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾದಿಗಳುಂ
 ೨೦ ಮನುಪಮನ ಕೆಲಬಲದೊಳೊಪ್ಪಿ ತೋರುತ್ತಿರಲು |
 ವೃಷಭಮುಖ ಹರುಷದಿಂದೊಪ್ಪಿ ಕುಳ್ಳಿರುತ್ತಿರಲು
 ವೃಷಭರಾಜಂ ಹರುಷದಿಂದಿಪ್ಪ ಸಮಯದೊಳು |
 ಮುಂತೆ ಕಿನ್ನರರು ನವರಸದಿ ಪಾಡಲ್ಯಾಗ-
 ನಂತರಂ ಭೃಂಗೀಶ ನರ್ತನಕೆ ನಿಂದಾಗ |
 ಹೊಸ ಪರಿಯ ಗತಿಗಳಂ ನಟಿಸಿ ತೋರುತ್ತಮಿರೆ
 ಅಸಮಾಕ್ಷ ಕರುಣದಿಂ ನೋಡಿ ನಸುನಗುತ್ತಮಿರೆ |
 ಕಂಪುಳ್ಳ ಸಂಪಗೆಯ ಪೂಗಳಂ ತಿರುತಂದು
 ಹೆಂಪಿನಿಂ ಶಶಿಧರನ ಸಿರಿಮುಡಿಗೇ ಬೇಕೆಂದು
 ತಂದೊರ್ವ ಮಾಲೆಗಾಱುಭರದಿ ಕೊಡಲ್ಲ್ಲಿ
 ೩೦ ಮುಂದಿದ್ಧ ವೃಷಭಮುಖನಂ ಕರೆವುತಿರಲ್ಲ್ಲಿ |
 ಹರುಷದಿಂದೈತಂದು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂದಿರಲು
 ಹರನ ಕೃಪೆಯಾಯಿತೆಂದೆನುತೆ ಪುಳಕಿಸುತ್ತಿರಲು |
 ನೀನೀ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಶರಣತತಿಗೀಯೆನುತೆ
 ಮಾನನಿಧಿ ವೃಷಭಮುಖಗಿಂದೀಯೆ ಪುಳಕಿಸುತೆ |
 ಮುಂದೆ ಪರಮೋತ್ಸಾಹದಿಂದುಕ್ಕಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ
 ಇಂದುಮೌಳಿಯ ಕೃಪೆಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ |
 ಕುಣಿವುತಂ ಕುಕಿಲಿಲುವುತಂ ಪರ್ವಿ ಕೊರ್ವುತಂ
 ತ್ರಿಣಯನನ ಬಿಸನನಾಂ ಪಡೆದೆನುತುವುತಂ |

ಪರವಶೀಭೂತನಾಗುತ್ತೆ ಮಹಿಮೆ ಹೊತ್ತು
ಹರುಷದಿಂ ದೇವಿಯರ್ಗಿತ್ತು ಗಣಪತಿಗಿತ್ತು |
ಬಿರುದ ಗಣನಿವಹಕ್ಕೆ ಹರಿಯಜಸುರರ್ಗಿತ್ತು
ವರಮುನಿಜನಕ್ಕೆ ಮನುನಿವಹಕ್ಕೆ ನಲಿದಿತ್ತು |
ಶಿವಪುತ್ರನಂ ಸ್ವಂದದೇವನಂ ಮಹಿಮೆವುತಂ
ತವೆ ಸಭೆಯೊಳಿದರ್ಗಿ ವೃಷಭಮುಖನೀವುತಂ |
ಎಲ್ಲರ್ಗಿ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದಭವಂಗೆ ಬಿನ್ನೈಸೆ
ಅಲ್ಲಿಯೆನಗೀಯನೆಂದಾ ಸ್ವಾಮಿ ಬಿನ್ನೈಸೆ |
ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದಾ ವೃಷಭಮುಖನಲ್ಲಿ ನುಡಿವುತಿರೆ
ಕೊಟ್ಟುದಿಲ್ಲೆನಗೆ ಪುನಿಮಾತದೇಕೆನುತಮಿರೆ |
ಎನೆ ವೃಷಭಮುಖನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟೆನೆರಡಿಲ್ಲಯ್ಯ
ನಿನಗೆ ಕೊಡದಿರ್ಪೆನೇ ಕೇಳು ಕೇಳೆನ್ನಯ್ಯ |

೪೦

೫೦

ಎಂದಡೆ ಕುಮಾರಕಂ ತಂದೆಯ ಮೊಗಂನೋಡಿ
ಒಂದುವಂ ನುಡಿಯಲಾಯದೆ ನೋಡುತಿರೆ ಬಾಡಿ |
ಮಗನ ಕರುಣಾಸ್ಯಮಂ ಚಂದ್ರಚೂಡಂ ಕಂಡು
ನಗುತ್ತೆ ತಿಕ್ಕು^೧ಸುತಂ ನಿರೋಧಂಗೆೊಂಡು |
ಕಂಡಯ್ಯ ವೃಷಭಮುಖ ದೇವಿಯರು ನೋಡುತಿರೆ
ತಂಡತಂಡದ ಗಣೇಶಪ್ರತಿ ನೋಡುತಿರೆ |
ಹರಿಯಜರ ಸುರ^೨[೧] ಸುರರಾಜರ ಸಮಕ್ಷದೊಳು
ಅರವರಿಸದೀ ಸಭೆಯೊಳೆನ್ನಯ ಸಮಕ್ಷದೊಳು |
ಹುಸಿನುಡಿವರೇ ಕುಡದೆ ಎನ್ನಯ ಕುಮಾರಂಗೆ
ಎಸೆವ ನಿಜಭಕ್ತಿಭೂಷಣನೆನಿಪ ವೀರಂಗೆ |
ಎಮಗೆ ಕುಡದಿರ್ಡಂ ಸೈರಿಸುವೆವಾವಯ್ಯ
ವಿಮಳಶಿಶುವಿಂಗೆ ಹುಸಿನುಡಿಯೆ ಸೈರಿಸೆವಯ್ಯ |

೬೦

ಇದಱುಂದ'[ವೊ]ಂದು ಜನನಂ ನಿನಗೆ ದೊರಕಿತ್ತು
ಮುದದಿಂದ ಹೋಗಯ್ಯ ಜನನವಂ ನೀ ಹೊತ್ತು |
ಧರಣಿಯೊಳು ವೃಷಭಮುಖ ಹುಟ್ಟಿಂದು ಚಿಸುತಿರೆ
ಕೊರಗಿ ಕಳೆಗುಂದಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದಂ ಕೇಳುತಿರೆ |
ಇಂದುಧರ ಚಿತ್ತೈಸೆನುತ್ತಂದು ಕೈಮುಗಿದು
ತಂದೆ ಶರಣಾಗು ಶರಣೆನಗೆ ಹುಟ್ಟಲ್ಪರಿದು |
ಕಾಮಾರಿ ಸಡುವರ್ಗದುಬ್ಬರಂ ಧರೆಯಲ್ಲಿ
ಸೋಮಧರ ತಾಪತ್ರಯದ ಬೇಗೆ ಪಿರಿದಲ್ಲಿ |
ಹುಸಿ ^೨ದಂಬು ಹಿಂಸೆ ಮೂರ್ಖತೆಯುಂಟು ಧರೆಯೊಳಗೆ
ವಶವಲ್ಲದಾ^೧ಲೀಡೆವನ್ಯಾಯವಿಳೆಯೊಳಗೆ |
ಅಲ್ಲಿ ಜನಿಯಿಸಿ ಬಳಿಕ್ಕೊಂದು ಒಪ್ಪೆಂ ದೇವ
ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದಿಂ ನಿನಗೆ ದೂರವಪ್ಪೆಂ ದೇವ |
ಕರುಣಿವುದು ಜ್ಜಶಯನನಯನಚರಣಾಭರಣ
ಶರಣಸಂಘಾತಸಂಸಾರಭಯನಿರುಹರಣ |
ಎನೆ ಶಿವಂ ನಸುನಗುತ್ತಂಜಬೀಡೆಲೆ ಮಗನೆ
ನಿನಗೆ ಹಿತ[ನಾ]ಗಿ ಸಖ[ನಾ]ಗಿ ಬಪ್ಪೆಂ ಮಗನೆ |
ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಕುಡದಿದ್ ಬಳಿ^೩ಡಿದು
ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಮಂ ವಾದಿನಿಂದಂ ಪಡೆದು |
ಗಣಸಮಕ್ಷದ ವುಸಿಗೆ ಶರಣರ್ಗ ಮೊಡುತ್ತೆ
ಅಣಿಯರದೊಳೆನ್ನ ಭಕ್ತಿಯನಿಳಿಗೆ ಕೂಡುತ್ತೆ |
ಎನ್ನ ಪ್ರಸಾದಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಂ ತೋಪುತಂ
ಮನ್ನಣೆಯೊಳಿಲ್ಲಿಗೈತವುದಿದು ನಿರ್ಮಿತಂ |
ವೃಷಭಮುಖ ವೃಷಭನಾಮಂ ಪೆಸರ್ ನಿನಗಾಗಿ
ವೃಷಭೇಂದ್ರನಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಹಪರಕೆ ಗುರುವಾಗಿ |

೭೦

೮೦

^೧ ಲೊ (ಕ. ಖ.); ^೨ ಡ (ಕ.); ^೩ ರದ್ರ (ಖ.); ^೪ ವಾ (ಕ. ಖ.)

ಮೆಟ್ಟಿದಪಂ ಹೋಗಯ್ಯ ಹೋಗಿಂದು ಬೆಸಸುತಿರೆ

ಕಟ್ಟಿಗೊರಳನಕ್ಕುಣಿಂ ಕರುಣದಿಂ ಕಳುವುತಿರೆ |

ವೃಷಭಮುಖನಲ್ಲಿ ಹರನಾಜ್ಞೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡು

ವೃಷಭರಾಜನ ಕರುಣಮುಮನೊಚ್ಚತಂಗೊಂಡು |

೯೦

ಶರಣಾರಂ ಬಲವಂದನುಜ್ಞೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡು

ಕರುಣಮಂ ತೋಡುತೆ ಕುಮಾರನಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು |

ಒಂದು ಭೂಲೋಕದೊಳು ಕೀರ್ತಿಯಂ ಪಡೆದಿರ್ಪ

ಸಂದಣಿಪ ವಿಪ್ರಸಂತಾನದಿಂದಿಡಿರ್ದಿರ್ಪ |

ಶಿವಪುರಾಣಾಗಮಕುಳಂಗಳಿಂದೆಸೆದಿರ್ಪ

ಶಿವ ಶಾಸ್ತ್ರಘೋಷಸಂಗೀತದಿಂದಿಡಿರ್ದಿರ್ಪ |

ಅಗ್ರಹಾರಂ¹ ಬಾಗೆವಾಡಿಯೊಳಗೆಸೆದಿರ್ಪ

ಅಗ್ರೇಶ್ವರಂ ಕಮ್ಮಿಕುಲದಿಂದೆ ಮೆಟ್ಟಿರ್ದಿರ್ಪ |

ವಿಪ್ರನಿರ್ಪಂ ಮಾಡಿರಾಜನಾತನ ಸತಿಯು

ಅಪ್ರತಿಮಮಾದಾಂಬೆಯೆಂದೆಂಬ ಗುಣವತಿಯು |

೧೦೦

ಅತಿಮಾನಿಯತಿಚ್ಛಾನಿಯೆಂದೆನಿಪ್ಪಾ ಸತಿಯು

ಪತಿಭಕ್ತೆಯುದರದೊಳು ಪುಗಲಲ್ಲಿ ಗುಣವತಿಯು |

ನಡೆ ತಳುವಿ ತಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಕೂಡೆ ಭಾವಂಗಳಿಂ

ನುಡಿ ಬಳಲೊಪ್ಪುತಿರೆ ಮೆಲ್ಪಿನ ಗುಣಂಗಳಿಂ |

ಮಾರನ ದೊಣೆಯನಿಳಿಸಿ ಕಣೆಕಾಲ್ಗೊಪ್ಪುತಿರೆ

ಊರುದಂಡಂ ರಂಭಗಳ ಸೊಬಗನಿಳಿಸುತಿರೆ |

ತ್ರಿವಳಿ ಮೈಗರೆಯೆ ಹೊಕ್ಕುಳ ಗುಣ್ಣು ಹೊಡಿಸೂಸೆ

ನವನೀಳಕಾಂತಿಯಿಂದಿರೆಡುತಿರೆ ಬಾಸೆ |

ನಡು ಹೊಂಗಿ ಕಿಳ್ಪೊಡೆಯದೊಪ್ಪದಿಂ ಹಿಗ್ಗುತಿರೆ

ಮೃಡನ ಭಕ್ತನ ಪುಣ್ಯಸತಿಯುದರವೊಪ್ಪುತಿರೆ |

೧೧೦

¹ ರದ (ಖ.)

ಕಮಳಮುಕುಳಂಗಳೊಳು ಭೃಂಗಂಗಳಿವೃಂತೆ
 ಅಮದು ಕಪ್ಪೇಣಿ ಕುಚಯುಗಳಚೂಚುಕ¹[ವ]ಂತೆ |
 ಕಕ್ಷ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕತ್ತುರಿಯ ಹೊಗರೆತ್ತುತಿರೆ
 ಅಕ್ಷಿಗಳು ಕರುಣರಸಮಂ ಹೊತ್ತು ಬಳಲುತಿರೆ |
 ಕುಂತಳಂ ಕೊಬ್ಬಂ ಕವಲ್ತು ಕುಡಿನ್ನಿಮಿರುತಿರೆ
 ಅಂತರಂಗದ ಗರ್ಭವೊಡನೊಡನೆ ಬೆಳೆವೃತಿರೆ |
 ಅಂಗಲತೆ ನಯವೇಣಿ ಬೇಣೊಂದು ಚೆಲುವಾಗಿ
 ಮಂಗಲಾಸನವಲದ ರಾಜೀವದಂತಾಗಿ |
 ಇಂತು ನವಮಾಸವಾಕೆಯೊಳಾಗಿ ಸನ್ಮತಂ
 ೧೨೦ ಅಂತಃಸ್ಥಳದೆ ಪುಣ್ಯಶಿಶು ತೊಳಗಿ ಹೊಳೆವೃತಂ |
 ಮುಕುರದೊಳು ಮಾರ್ಪೊಳೆವ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ
 ಸುಕರಾಂಬುವೊಳೆ ಪೊಳೆವ ಹಂಸಶಾಖಕದಂತೆ |
 ಪೊಳೆದು ಧಳಧಳಿಸುತಂ ಪೊಹಿಮಡಲ್ ಬಗೆಗೊಂಡು
 ಇಳಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಂ ತೀವಲ್ ಮನಂಗೊಂಡು |
 ಚಿಪ್ಪಿನೊಳೆ ಮುತ್ತು ಕಾಸಾರದೊಳೆ ಪಂಕಜಂ
 ಅಪ್ಪಿನಿಂ ತಣ್ಣ ಮಲಯಾದ್ರಿಯಂ ಮಲಯಜಂ |
 ಕೇತಕೀಕುಸುಮದಿಂ ರುಚಿರತರಪರಿಮಳಂ
 ಶೀತಕರನಿಂ ಸಾಂದ್ರತರಕಾಮುದೋಜ್ವಲಂ |
 ಪುಟ್ಟುವಂತಿರೆ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಶಿವನ ಶಿಶುವಲ್ಲಿ
 ೧೨೦ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಸಂಸಾರಸುಖದ ಲೀಲೆಯಿನಲ್ಲಿ |
 ಸುಮುಹೂರ್ತವೇ ಗಂಡುರೂಪಾದ ತೆಹಿನಾಗಿ
 ಅಮಮ ಕಾರಣಿಕಶಿಶು ಜನಿಯಿಸಿದನನುವಾಗಿ |
 ಆಗಲಾ ಪುತ್ರಂಗೆ ಚಾತಕರ್ಮವ ಮಾಡಿ
 ರಾಗದಿಂ ಬಸವಸಂಬಭಿಧಾಸ²ಮಂ ಕೂ³ಡಿ |

¹ ಎ (ಕ. ಖ.); ² ಸಾಂ (ಖ.); ³ ವಂ ಮಾ (ಖ.)

ಹರಿಸಿತ್ತ ಪೆಸರೆ ವಂಶಾವಳಿಯ ಪೆಸರಾಗೆ
 ಧರೆಯ ಭಕ್ತಾಳಿಗನಿಮಿತ್ತವೃತ್ತವಾಗೆ |
 ಲಿಂಗಮಂ ತೋಟ ಕಣ್ಣಿಡಿದು ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಂ
 ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಮಂ ಕೊಂಡು ಹೊರೆಯೇಟುತಂ |
 ಮಾತೆಯ ಮನೋರಾಜ್ಯ ಪಿತನ ಕಣ್ಣ ಕ ಸೊಂಪು
 ಆತುರದೆ ಪಾಡುತ್ತಲಿಹರ ಜೋಗುಳ ಜೊಂಪು | ೧೪೦
 ದಿಟ್ಟಿ ತೀವಲು ನೋಳ್ಳ ಚನಕೆ ತಾನಭಿಮುಖಂ
 ಮುಟ್ಟುವರ ಮುದ್ದ ಮುದ್ದಾಡಿಪರ ನಿಜಮುಖಂ |
 ಸೋಗಿಲ ಸುಧಾಕಿರಣವಂಗೈಯ ಮಾಣಿಕಂ
 ಸಾಗಿಪರ ಪರಬೊಮ್ಮ ವರ್ತಿ'ಸುವ ಕೌತುಕಂ |
 ನೋಡುವರ ನಯನಸುಧೆ ನೋಂಕುವರ ಪುಳಕತತಿ
 ಬೇಡುವರನರ್ಘ್ಯವೊಪ್ಪುವರ ಪುಣ್ಯದ ಸುಗತಿ |
 ಅರಳಲೆಯ ಸುಮ್ಮಾನಿ ಸುಳಿಗುರುಳ್ಳ ಕಳಿಮಾನಿ
 ಗುರುತರಶಿವಧ್ಯಾನಿ ಮುದ್ದನಗೆಗಳ ದಾನಿ |
 ಅಲರ್ಗಣ್ಣಳಮರ್ದುಗಂ ತೊಡಳ್ಳುಡಿಯ ತವಕಿಗಂ
 ನಲವ ಮಾಗಾಯ ನವನರ್ತನದ ಹಸನಿಗಂ | ೧೪೧
 ಬಳಿದೋಳ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿ ಹುಲಿಯುಗುರ ಸುಲಭಿಗಂ
 ನಳನಳಪ ಲಾವಣ್ಯದಿಂದೆಸೆವ ಬಣ್ಣಿಗಂ | -
 ಹೆಣ್ಣಿನೊಸಲ ನಾಯಕಂ ಶಿಶುವೇಷದನ್ನತಂ
 'ಮೆಣ್ಣಿದಿಪ್ಪ ಬಾಯ್ತೆರೆಯ ಗರದನುವಲೀನುತಂ' | (?)
 'ಉಡೆವಣಿಯ ತೊಡವು ಘಲಘಲಿಸುವದುಗಿಯಾನೆ
 ಮೃಡನ ಸುತನುಂ ದ್ವಿಜತನೂಜನೆಂದುಂ ತಾನೆ |

¹ ತಿ (ಕ.); ² ಫೊ (ಕ.); ³ ಲಿ (ಖ.); ⁴ ನೆಪಿವರ್ಪ ಬಾಯ್ತೆರೆಯ ಕರದನಾ
 ವಲಿಯುತಂ (ಖ.); ⁵ ಒ (ಕ.), ಎ (ಖ.)

ತಾನಾಗಿ ಬಾಲಲೀಲೆಯ ಬಸವನೊಪ್ಪಿದಂ
ನಾನಾವಿನೋದನಿಧಿ ಬಸವಣ್ಣನೊಪ್ಪಿದಂ ||

ಬಸವಂ ಪರಸಮಯಕ್ಕು
ಬ್ಬಸವಂ ಮಾಡುತೆ ಸಮಸ್ತ ಶರಣಾವಳಿಗಂ |
ಬಸವಂ ಮಾಡುವೆನೆನುತನೆ
ಬಸವಂ ನಲಿಯಲ್ ಸಮಂತು ಬೆಳೆವೃತ್ತಿದಂ || ೨*

ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಸುರಕುಂಭದಂಕುರಂ, ಶಶಿಕಳಾಕಿರಣಂ, ತರುಣಾರ್ಕಮಂಡಲಂ,
ಸುರಭಿಯ, ಶೀಲವೆಂತವಣವೋಲ್, ನಯದಿಂ, ಸುಕುಮಾರವೃತ್ತಿಯಿಂ-
ದುರುತರತೇಜದಿಂ, ಸುಕೃತಮೂರ್ತಿಯನೊಪ್ಪಿದನೀ, ಧರಿತ್ರಿಯೊಳ್,
ವರಶಿಶುವಾಗಿ ರಾಜಿಸಿದನಿಂತೊಲವಿಂ ಬಸವಣ್ಣ ನಾಯಕಂ || ೧*

ಇಂತು ಶುದ್ಧಾಂಗನಾಗಿ 'ಸುಖಿ'ಯಾಗಿ ಧಾರುಣಿಗೆ ಕಾರಣಿಕನಪ್ಪ
ಬಸವಂ ಸಂಗಸುಖದಿಂದಿರ್ಪಲ್ಲಿ; ನೆಲದಲಿ ಮೂಡಿದ ಸ್ವಯಂಭುಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ನೆಲಂ ತಾಯಾಗಲಣಿಯದೆಂಬಂತೆ ಹರನ ಬೆಸನಂ ಹೊತ್ತು ಪಲವು
ಕಾರಣದಿಂ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದ ಗಣೇಶ್ವರನಪ್ಪ ಬಸವ
ರಾಜಂಗೆ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳಿಲ್ಲೆಂಬುದನಣುವುಸಂತೆ, ಶಿವಭಕ್ತನುಮಂ ಶಿವ
ಭಕ್ತಿಯುಮಂ ಶಿವನಾಜ್ಞೆಯಿಂ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯೆ;

ಬಸವರಾಜಂ ಪುನಿಯ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ್ ಪೋದುದಂ ಕಂಡಾ
ದರಂಮಿಕ್ಕು ಸಂಸಾರದ ಭಾರವಿಳಿದು ನಲಿನಲಿದಾಡಿ, ಶಿವಭಕ್ತಿ ಮುತ್ತಂ
ತಿರ್ಧ ಮುತ್ತಬ್ಬಿಯ ಪಕ್ಕದೊಳು ಶಿವಪ್ರಸಾದಸಂತುಷ್ಟ+ಹೃದಯ
ನಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈರಡು ವರುಷಂ ಸುಖದೊಳಿರೆ; ಭಸಿತಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವೇಣುವಂತೆ ೧೦
ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯಂ ಸಾರುವಂತೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ಹೊದ್ದುವಂತೆ ಶಿವಲಿಂಗನುಂ ನವಪೂಜೆಯಡರ್ವಂತೆ
ಬಾಲ್ಯವಿಮೋಚನವಾಗಿ ಯೌವನವಾಲಿಂಗಿಸೆ, ಪದಿನಾಳು ವತ್ಸರ
ದೊಡನೆ ನವಯೌವನಂ ಸಾರ್ದು ಬಸವರಾಜನ ರೂಪು ಸೌಂದರ್ಯ
ವೆಂತೆಂದೊಡೆ—

(ಶಿವಪ್ರಸಾದವಂ ಹೊತ್ತು ನಿತ್ಯರಿಸುವಂ ತಾನೊರ್ಬನೆಂಬುದಂ
ತೋರ್ಪಂತೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಲ್ಲೆ ಜಾಜಿ ಕೇತಕಿ ಮೊದಲಾದ ಕುಸುಮ
ಕುಲಮನಾಂತು ಮೆಣುವ ಬಟ್ಟೆದುಣುಂಬಿನ, ಮತ್ತಂ ಗಂಗೆಯಂ ಹೊತ್ತ

* ಸುರಭಿ (ಖ.); + ಪುಷ್ಪ (ಖ.)

- అం హఠనూళా పురుడిసి, శిరోమధ్యదోళిరసిద, కుంతళకాళిందీనది
 యేంబ సుత్తేరియిందోసద, కాళిమబలకణంగళంతే, నోసలొళ్ళు
 కుణివనికాళకంగళ, మత్తం నోసలకణ్ణ రససిప్ప రాజధానియేంబ
 భసిత స్థేద భాకదేశద సీమారేఖియంతోప్పువ, భ్రూలతెగళ,
 అదల్లదేయం, జంగమకిర్త్యవత్తంసమాగి, వర్ణానేగేత్తగ్గళమాద
 కణ్ణపాలికేగళ, మత్తం శరణర మూర్తియ కణ్ణ మణియేనిప
 లోజనయిగళ[ద],¹ ప్రసాదపరిమళమం ఘ్రాణక్కి నడియిసువ
 సంపగియ ముగుళ నావేయంతోప్పువ నాసికద, కంఠనాలేయం
 మేఱువ సౌందర్యివద, మత్తం భాళస్థళద రుచియిత్తటేదినుదిద
 భసితరాతిగళంతేవ, భుజమండలంగళ, శివపూజానుకుసుమితలతే
 యంతోప్పువ నళితోళ్ళళ, శరణర చరణాలింగనక్కిడేగొట్టు
 మేఱువ పేరురద, పంజాక్కిరియిమ్మ డిసిదంతిర్ప హస్తాంగులిగళ,
 ప్రసాదస్థలమేసిది పుణ్ణోదరద, మత్తం ప్రదక్కిణక్కి బాలకం
 నలినలిదాడువ గిలిగిలిగంభంగళప్పురుదండంగళ, శరణసాధాక్కి
 డియిడల్ బయసువంతే శివనం బలగోళలిద పదతళంగళ,—
 ఇంతోప్పువ రూపు సౌందర్యదం శివపూజిగి నవయౌవన
 వాదంతే మేఱువ షోడశవ్రాయం ప్రజ్జళముర్తియేసిది
 బసవరాజం కారణికపురుషం శివభక్తిసోవాంగజోరతం నేనదు
 నోడి ;

- జననద బళివిడిదేంతక్కి బంద జన్మనం శివపూజీయల్లి సవేయ
 ౪౦ వేళ్ళుం. ఇంతల్లల్లి శివభక్తియం కర్మముం ఎందుమోందాగి
 రదు—ఎందొల్లదే, పరమమౌరాగ్యయత్తం శివలింగాజ్ఞానా

¹ త (మ.); ² గంగళ (క.), గళ (మ.); ³ యత్తయ (మ.); ⁴ ద (మ.)

⁵ న్మాగ్భ (క.)

¹ಯತ್ತ²ಚಿತ್ತಂ ಕರ್ಮಲತೆಯಂತಿರ್ದ ಚನ್ನಿವಾರಮಂ ಕಳೆದುಬಿಸುಟು
ಹೋತಿನ ಗಂಟಲಂ ಬಿಗಿವಂತಿರ್ದ ಮೌಂಜಿಯಂ ಪಜ್ಜದುಬಿಸುಟು
ನವ್ಯದುಕೂಲಮಂ ತೆಗೆದುಟ್ಟು ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಮಂ ಪೊದೆದು, ಮನೆಸೆಳಲಂ
ನೆನೆಯದೆ ಅರ್ಥಮಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ವೃತ್ತಿಯಂ ವಿಚಾರಿಸದೆ ಬಂಧುಗಳಂ
ಬಗೆಯದೆ ಪುರಜನಮಂ ಪರಿಕಿಸದೆ, ಹರಭಕ್ತಿಯೊಳಾತುರದಿಂ ಬಾಗಿ
ವಾಡಿಯಿಂ ಪೊಟುಮಟ್ಟು ಪೂರ್ವದಿಶಾಮುಖನಾಗಿ ಕಿಣಿದಂತರಂ
ನಡೆದುಬಂದು ;

ಮಲಪ್ರಹರಿಕೃಷ್ಣವೇಣಿಗಳ ಸಂಗಮುಖಮಂ ಪಿಂಗದ ಕೂಡಲ
ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಿಪ್ಪ ಕಪ್ಪಡಿಯ ಸಂಗಮವಂ ಪೊಕ್ಕು ಕೇರಿಕೇರಿಯೊಳು ೫೦
ನಡೆತಪ್ಪಾಗಳು, ಶಂಕರಾಲಯಮಂ ಭೋಂಕನೆ ಕಂಡು ಪೂರ್ವಸ್ಮರಣೆ
ಕೈಗೂಡಿ, ಕಣ್ ಬಂದಂತೆ ಉಸಿರ್ ಬಂದಂತೆ ಪರಿತಂದು ರಂಗಮಂಟಪ
ದೊಳು ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದೆಂತಕ್ಕೆದ್ದು ನಿಂದು—ದೇವದೇವ ಅನಾಥನಾಥ
ಅನಿಮಿತ್ತಬಂಧುವೆ ತಾಯ್ತಂದೆಬಂಧುಬಳಗನೆ ಕುಲವೆ ಬಲವೆ ಭಲವೆ ತವರೆ
ಕಣ್ಣೆ ಗತಿಯೆ ಮತಿಯೆ ಪುಣ್ಯವೆ ಪ್ರಾಣವೆ, ಕಾವುದು ಕಾವು³ದ್ರಿಂಜಿ—
ಎನುತ್ತೆನುತೆ, ಅನುತಾಪವೊಳಗೇಣು ಭವದ ಬೇಗೆ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಕರಣಂ
ಕಾಹೇಣು ಹರಣಂ ಕುಕ್ಕುಳಂಗುದಿದು ಗದುಗ⁴ದುಪಾ⁴ಗಿ ಕಣ್ಣಂ
ಮುಚ್ಚಿ ಸೆರೆಬಿಗಿದು ದಡದಡಿಸಿ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದು ಸಂಗ ಶರಣೆನುತೆ
ಮೂರ್ಛಿಸೆ, ಕಂಡು ಹರಂ ಕರುಣದಿಂ ನೋಡಿ ಬಸವನ ಚಿತ್ತದೊಳು
ಪೊಕ್ಕು—ಅಂಜದಿರಂಜದಿರ್ ಮಗನೆ, ಭವದ ಮಾಲೆಯಂ ಹೊದ್ದಲೀ ೬೦
ಯದೆ ಸಲಹಿದಪೆ[ಂ]. ನೆಲಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಮೆಚ್ಚಿದಪೆಂ—ಎಂದು ಬೆಸಸಿ
ನಿಜಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈವುದುಂ ; ಶಿವನ ದಯೆಗೆ ಚಿತ್ತವಂಕುರಿಸಿ
ಬುದ್ಧಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ಮನಂ ಮುಗುಳೊತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಬಸವರಾಜನಂ ಸಂಗ
ಮೇಶ್ವರದೇವರ ಪಾದಮೂಲಪರಿಗ್ರಹವೆನಿಸಿ ಬಳಿದೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದ
ಸ್ಥಾನ⁵ಪತಿಯೆನಿಪ್ಪ ಈಶಾನ್ಯಗುರುಗಳಾ ಕಂಡು, ಈತಂ ಕಾರಣಿಕನಾಗಿ

¹ ಯುಕ್ತ (ಕ.); ² ಯಿ (ಖ.); ³ ದ (ಕ.ಖ.); ⁴ ದವಿಂ (ಕ.); ⁵ ಣ (ಕ.)

ಲೆವೇಳ್ತು ಮೆಂದು ಹತ್ತೆ ಸಾರ್ದು—ಎಲೆ ಭಕ್ತ ನೀನೆಲ್ಲಿಗಂ ಪೋಗಬೇಡ.
 ಆವುದುಂ ಚಿಂತೆ ಬೇಡ. ಸಂಗಮೇಶ್ವರಂಗೆ ಹೊಸ ಪುಷ್ಪಮಂ ತಿಳಿಯ
 ಗ್ಗುವಣಿಯುಂ ತಂದು ಓಜೆಯಿಂ ಪೂಜೆಗೈದು ಪ್ರಸಾದಕಾಯನಾಗಿ ಸುಖ
 ದೊಳಿಪ್ಪುದು—ಎನಲಾ ಮಾತಂ ಕೈಕೊಂಡು, ಸಂಗನಬಸವಂ ಬಸವ
 ೨೦ ದೇವಂ ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮದೊಳು ಕೂಡಲಸಂಗಮೇಶ್ವರಶ್ರೀಪಾದಕಮಳ
 ಮಕರಂದಮಧುಕರಾಯಮಾನನಾಗಿದಂ. ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

ಮೂಱಿನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಬಸವಂ ಚನ್ಮದುರಾಶೆಯಂ ಕಳೆದು ಕರ್ಮಾರಂಭವಂ ನೀಗಿ ಸಂ-
ತಸದಿಂದಂ ಪೊಪಮಟ್ಟು ಬಂ¹[ದು] ಘನನಿರ್ಮಾಯಪ್ರಕಾಶೋಜ್ಜ್ವಲ-
ಪ್ರಸರಪ್ರಸ್ಫುರಿತಪ್ರಮೋದಚರಿತ ಶ್ರೀಸಂಗಪಾದಾಬ್ಜವಾ-
²ಸ[ಸು]³ಪೂಜಾರಸಮಗ್ನ ಚಿತ್ತಸನಿಸಿದಂ ಸತ್ಯಸಾರೋದಯಂ || ೧*

ಇಂತು ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮದೊಳಿರ್ದು ರಾಗದಿಂ
ಸಂತತಂ ಶಶಿಧರನನರ್ಚಿ ಪುದ್ಯೋಗದಿಂ |
ಬಸವಂ ಪ್ರಭಾತಸಮಯಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ⁴ವೆ ಎದ್ದು
ಬಸವಂ ಭಸಿತೋದ್ಧೂಳನಂ ಮಾಡುತಂ ಬಾಳ್ವು |
ಸಂಗಂಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗದಿಂದಲ್ಲಿ ಪೊಡಮಟ್ಟು
ಪಿಂಗದೀಶಂಗೆ ಭಯಭಕ್ತಿಯಂ ಮುಂದಿಟ್ಟು |
ತ⁴ಕ್ಕೈ⁴ಸಿ ಮುಂಡಾಡಿ ಪುಳಕಿಸುತೆ ಕಂಪಿಸುತೆ
ಬೀಳ್ಕೊಂಡನಕ್ಕುಣಿಂ ಲಾಲಿಸುತ್ತಾಲಿಸುತೆ |
ಒಂದಗ್ಗುವಣಿಯ ಕಂಬಿಗೆ ನಲಿದು ಮೈಯಿಕ್ಕಿ
ನಿಂದೆತ್ತಿ ಸಂಗ ಶರಣಿಸುತೆ ಹೆಗಲೊಳಗಿಕ್ಕಿ |
ತುದಿಕಂಬಿಯೊಳು ಕರಂಡಗೆಯನೊಲದವಡಿಸಿ
ಸದಮಳಂ ನಡೆದನಭವನನೊಳಗೊಡಂಬಡಿಸಿ |
ನಡೆತರುತೆ ದೂರದೊಳು ಪೂದೋಟಮಂ ಕಂಡು
ಪೊಡಮಟ್ಟು ಕುಣಿಕುಣಿದು ಸಂತಸವನಡೆಗೊಂಡು |
ಪರಿಮಳಂ ತೀಡಿದಡೆ ಕಡೆಗೆ ಸಂಗಂಗೆನುತೆ
ಚರಿತದಿಂ ಮುಖವಾಸಮಂ ಸುತ್ತಿ ರಂಜಿಸುತೆ |
ತೋಂಟಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಕಂಬಿಯನೊಳ್ಳಿತಪ್ಪೊಳಿಸಿ
ಎಂಟುಮಡಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಹೊರೆಯೇಡುತಂ ಸಡಗರಿಸಿ |

೧೦

¹ ದ (ಕ. ಖ.); ² ಸಸ (ಕ.), ಪೊಸ (ಖ.); ³ ಚ (ಕ.); ⁴ ಕೈ (ಕ.)

ಅಳಿಯೆಹಗದನಿಲನಲುಗದ ರಂಕರಂ ಪುಗದ

೨೦

ಸುಳಿಗೊಂಡು ದಳವೇಣಿ ಹಸುರಳಿದು ಬೆಳುವುಳಿದ |
 ಸುರಚಿರಮೆನಿಪ್ಪ ವಿಸಾಸಲ ಮೊಗ್ಗಿಯಂ ಕೊಂಡು
 ಇರವಂತಿಯೊಳ್ ಮೆಣುವ ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಳಂ ಕೊಂಡು |
 ಸೊಂಪಿಸಿಂ ಕಂಪಿ¹ಡುವ¹ ಸಂಪಗೆಗಳಂ ಕೊಂಡು
²ಹೊಂ²ಪೆಸೆವ ಹೊಂಗೇದಗೆಯ ಹೂಗಳಂ ಕೊಂಡು |
 ಅದೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಕುಟ್ಟಲಂ ಸಂಗಗಂದೆನುತೆ
 ಅದೆ ಮಾಲತೀವಿತತಿ ³ಸಂಪಗೆಯು³ ನಿವುಗನುತೆ |
 ಚಾದಿಯರಳಂ ಕೊಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳಂ ಕೊಂಡು
 ಸೋದಿಸಿದ ಪರಿಮಳದ ಪಡ್ತಳಿಗಳಂ ಕೊಂಡು |
 ಮರುಗದೆಲೆಯಂ ಕೊಂಡು ಸುರಹೊನ್ನೆಯಂ ಕೊಂಡು

೩೦

ಸರಸಿರುಹಮಂ ಕೊಂಡು ಸೇವಂತಿಯಂ ಕೊಂಡು
 ಬದುಕಿದೆಂ ಬದುಕಿದೆನೆನುತ್ತೆ ನದಿಗೈತಂದು
 ಸದಮಳಶಿವೈಕ್ಯಚಿತ್ತಂ ಹರುಷದಿಂ ⁴ನ⁴ಂದು |
 ಸೋದಿಸಿದ ಶೀತೋದಕಂಗಳಂ ತೀವುತಂ
 ಆದರಂಮಿಗೆ ಸಪ್ತರದ್ಧಂ ಬಾಸಣಿಸುತಂ |
 ಸಹಜಸುಮ್ಮಾಸಿ ಮುಖದಿಂದಂ ಬರುತ್ತಿದರ್
 ಇಹಪರದ ಪುಣ್ಯಪುರುಷಂ ನಡೆದು ಬರುತಿದರ್ |
 ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸದಚಲಂ ನಡೆದು ಬರುತಿದರ್
 ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನೆಳ್ಳರುತಿದರ್ |

ಬಲಸಿಂದ ನಡೆತಂದು ಶಿವನಿಳಯಮಂ ಪೊಕ್ಕು

೪೦

ನಲಿನಲಿದು ನೇಹವಂಕುರಿಸುತಿರೆ ಕೈಮಿಕ್ಕು |
 ಲಿಂಗ ಶರಣೆನುತಗ್ಗುವಣಿಯನೊಲವಿಂದಿಳಿಪಿ
 ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರೆ ಹದುಳದಿಂದಿಳಿಪಿ |

¹ ಡಿದ (ಖ.); ² ಹೆ ? ; ³ ಸಾರಭವು (ಖ.); ⁴ ಮಿ ?

ಬರವನಿಳಿಸಿದಯ್ಯ ದೇವ ತಳುವಿದೆನೆಂದು
 ಉರವಣಿಸಿ ಬರುತಿರ್ದೆ ತಂದೆ ಮುಳಿಯದಿರೆಂದು |
 ಎನ್ನಯ್ಯ ಎನ್ನರಸ ಎನ್ನ ಬಂಧುವೆ ಎನುತೆ
 ಎನ್ನ ಕಣ್ಣಂ ಗತಿಯೆ ಮತಿಯೆ ಕರುಣಿವುದೆನುತೆ |
 ಅಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಯ ಶ್ರೀಗಂಧಂಗಳಿಂ 'ವೊರೆದ
 ಸಲ್ಲಲಿತದಿರವಂತಿಸಂಪಗೆಗಳಿಂ 'ವೊರೆದ |
 ಸುತಶೀತಳಂಗಳಂ ಪೊಂಗಳಸದೊಳು ತೀವಿ
 ಅತಿಶಯಾನಂದಾಶ್ರಮಂ ಕಣ್ಣೊಳು ತೀವಿ |
 ಕೊಂಡಾಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆಱುವತಂ
 ಮುಂಡಾಡಿ ಮುಂಡಾಡಿ ನೊಸಲೊಳಚ್ಚೊತ್ತುತಂ |
 ಚಂದ್ರ ಚೂಡಂಗೆ ಸಿರಿಗಂಧಮನಲಂಕರಿಸಿ
 ಸಾಂದ್ರಸೌರಭೃಮಯಪುಷ್ಪದಿಂ ಸಿಂಗರಿಸಿ |
 ಪೂಜಿಯಂ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚದೆ ಪೂಜಿಯಂ ಮಾಡಿ
 ಓಜೆಗೆಟ್ಟುಹುಗೆಟ್ಟಿಲಿಲ್ಲೆಯಂ ಮಾಡಿ |
 ನಯನಂಗಳೊಳು ಪೂಜಿ ಬರೆದಂತೆ ನೋಡುತಂ
 ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪೂಜಿ ಮೆಱುವಂತೆ ಮಾಡುತಂ |
 ಚಿತ್ತದೊಳು ಪೂಜಿಯಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತರ್ಚಿಸುತೆ
 ಚಿತ್ತದೊಳು ಪೂಜಿ ಪುಟ್ಟಿದಂತೆ ಈಕ್ಷಿಸುತೆ |
 ಧೂಪಧೂಮದ ತಿರುಳ ಪರಿಮಳಮನೊಲಿದಿತ್ತು
 ದೀಪದೊಳು ಕಣ್ಣಿಳಗನತ್ತಿ ಸುಖಮಂ ಹೊತ್ತು |
 ರನ್ನದಡ್ಡಣಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಗಂ ಕಱುವ
 ಹೊನ್ನ ಪರಯಾಣದೊಳಗಮೃತಾನ್ನಮಂ ಮೆಱುವ |
 ನವಘೃತಂ ನವಶಾಕಪಾಕಂಗಳಂ ಬಡಿಸಿ
 ನವಮಧುರರಸವೊಸರ್ವ ಪಕ್ವಾನ್ನಮಂ ಬಡಿಸಿ |

೫೦

೬೦

- ನಡುವೆ ಜವನಿಕೆವಿಡಿದು ಪೊಣಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದಿದು
 ಕಡುಲಲ್ಲೆಯಿಂ ಭೀತಿಯಿಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಿದು |
 ದೇವ ಚೆನ್ನ ನ ನಿಧಿಯೆ ಆರೋಗಿಸಲೆ ಸಂಗ
 ೭೦ ದೇವ ಚೋಳನ ಸುಧೆಯೆ ಆರೋಗಿಸಲೆ ಸಂಗ |
 ಆರೋಗಿಸಯ್ಯ ನಿಜಲಿಂಗ ಸಂಗಮದೇವ
 ಆರೋಗಿಸೈ ಉಮಾಧಾರಂಗ ಸಂಗಮದೇವ |
 ಎನ್ನ ಸುಖನಿಧಿಯೆ ಗುಣನಿಧಿಯೆ ಕೂಡಲಸಂಗ
 ಎನ್ನ ಭುಜಬಲವೆ ಮನದೊಲವೆ ಕೂಡಲಸಂಗ |
 ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ¹ [ವಾ]ರೈ ಸೌರ್ವಿಸುತೆ²
 ಬಂದು ಜವನಿಕೆಯೊಳಗೆ ನಿಂದು ಮನಸುಕ್ಕುತ್ತೆ |
 ಮೃದುಮೃದಂಗಂ ಬಹಳಕಹಳಾರವದ ನಡುವೆ
 ಪಡೆದು ಪೊಣ್ಣುವ ಶಂಖಭೇರೀರವದ ನಡುವೆ |
 ತಿಳಿದಗ್ಗುವಣಿಯಿತ್ತು ಕೈಘಟ್ಟಿಯುಮನಿತ್ತು
 ೨೦ ಬಳಸಿ ಕಂಪಿಡುವ ಕರ್ಪುರದ ವೀಳೆಯವಿತ್ತು |
 ಮಂಗಳಾರತಿಯಿತ್ತು ಚವರಸೀಗುರಿಯಿಕ್ಕಿ
 ಅಂಗಜಹರಂಗಿ ಮುಕುರಂದೋಣಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ |
 ನಂದಿದು ಕೈಮುಗಿದು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ತೊರೆಯೆ
 ಸಂದಣಿಸಿ ಮೈಯೊಳಗೆ ರೋಮಾಂಚತತಿ ನೆಗೆಯೆ |
 ಗುರುಸಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಸತ್ಯಶರಣರ ಸಂಗ
 ವರಸಂಗ ಲಿಂಗ ಶರಣಾಗು ಬಸವನ ಸಂಗ |
 ಕರುಣರಸನಿಧಿಸುತರಂಗ ಸಂಗಮದೇವ
 ಗಿರಿಸುತೆಯಸಮಸುಖಾಲಿಂಗ ಸಂಗಮದೇವ |
 ಸುಕುಮಾರಶಶಿಕಳಾಚೂಡ ಕೂಡಲಸಂಗ
 ೯೦ ಸಕಲನಿರ್ಮಾಯಿಕಕ್ರೀಡ ಕೂಡಲಸಂಗ |

¹ ಲಾ (ಕ. ಖ) ; ² ಲೇಸುತ್ತ (ಖ.) ; ³ ಡಿದ (ಖ.)

ಸಿತ್ಯನಿರ್ಮಳನೆ ನಿರಕಳನೆ ಕೂಡಲಸಂಗ
 ಸಿತ್ಯನಿರ್ಭಯನೆ ನಿರಪಮನೆ ಕೂಡಲಸಂಗ |
 ಹೊಗಟ್ಟ ವೇದಾಳಿಗತ್ತಿಗೂಢ ಕೂಡಲಸಂಗ
 ಸೊಗಯಿಸುವ ಘನವೃಷಾರೂಢ ಕೂಡಲಸಂಗ |
 ಎನ್ನ ನತಿಕರುಣದಿಂದ ನೋಡು ಕೂಡಲಸಂಗ
 ಎನ್ನ ಮನದಕ್ಕುಣಿಂಗಳು ಕೂಡು ಕೂಡಲಸಂಗ |
 ಎನ್ನ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ಪರಿದಾಡು ಕೂಡಲಸಂಗ
 ಎನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಕುಣಿದಾಡು ಕೂಡಲಸಂಗ |

ಎಂದು ಸ್ತುತಿಗೆಯ್ಪುತಂ ಸ್ನೇಹರಸದೊಳ ಕೂಡಿ
 ಇಂದುಧರನೊಳ ಸಲುಗೆಯಿಂ ಭಕ್ತಿಯಂ ಬೇಡಿ | ೧೦೦
 ಸಿಂದು ಭೀತಿಯ ತೋಣಿ ತೊಡಳಿಂದ ನುಡಿವೃತಂ
 ಸಂದ ಗದುಗದಿಕೆಯಿಂದಾನಂದವೇಣುತಂ |
 ಪುಟವೆದ್ದು ಹೊಂಗುತಂ ದಳವೇಣಿ ಹಿಗ್ಗುತಂ
 ನಟ್ಟಿಪ್ಪ¹ ನೋಟದಿಂದೋಜಿಯಂ ಮಿಾಣುತಂ |
 ಭವದಿಂದ ಹಿಂಗುತಂ ನೆನಹಿಂದ ಹಿಗ್ಗುತಂ .
 ಬೆವರುತಂ ಬಿಕ್ಕುತಂ ತೇಗುತಂ ತೂಗುತಂ |
 ಕ್ರಮವಳಿದು ಸುಳಿದು ಸುಖಿಯಾಗುತಂ 'ಬೀಗು'ತಂ
 ನಮಿಸುತಂ ಕಂಪಿಸುತೆ ಮನವೊಲಿದು ಹೊಗಳುತಂ |
 ಪುಳಕಂಗಳಿರೇಣಿ ಸುಖಜಲಂ ಕಣ್ ತೀವೆ ೨೪೫
 ಬೆಳೆವ ಗದುಗದವಲರೆ ಭಕ್ತಿ ಚಿತ್ತಮನೋವೆ | ೧೧೦
 ಕಂಪಿಸುತೆ ನಡೆಯುಡುಗೆ ಮನವಕ್ಕುಣಿಂ ಕರಗೆ
 ಜೊಂಪಿಸುತೆ ತನು ಜೋಲೆ ಸಾತ್ವಿಕರಸಂ ಮಸಗೆ |
 ಮಣಿಮಣಿದು ಕುಣಿಕುಣಿದು ಕೆಲೆಕೆಲೆದು ನಲಿದಾಡಿ
 ತಣಿತಣಿದು ತಕ್ಕೈಸಿ ಮಿಕ್ಕು ಮಲೆಮಲೆದಾಡಿ |

¹ ಟಯವ್ವ (ಖ.); ² ನಮಿಸು (ಖ.)

ಆಡುತಾಡುತ್ತಲ್ಲಿ ವೊಗಳ್ವದಂ ನೆಹಿ ಮಹಿದು
 ನೋಡನೋಡುತ್ತಲ್ಲಿ ನೋಟಮಂ ಮಿಗೆ ಮಹಿದು |
 ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಗದುಗದಿಸಿ ಜೋಲ್ಪು ಜೊಂಪಿಸಿ ಬಿದ್ದು
 ಉಣ್ಣುವ ಶಿವಾನಂದರಸದ ಹೊನಲೊಳಗದ್ದು |
 ಈಸಾಡಿ ಗಂಗಾಧರನ ಚರಣಮಂ ಪಿಡಿದು

೧೨೦ ಲೇಸಾಗಿ ಚಿತ್ತದೊಳು ಸಂಗನಂ ನೆಹಿ ಪಿಡಿದು |
 ಮನದೊಳಚ್ಚೊತ್ತಿ ಸುಖಮೂರ್ಛೆಯೊಳಾ^೨ ಸಂದಿದು
 ಘನಸುಖದೊಳೆರಡ್ವಿದಂದದಿಂದಿರುತ್ತಿದು |
 ನೆನದು ಚೇತರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಲ್ಲನೆಚ್ಚತ್ತು
 ಅನುಪಮಶಿವೈಕಸುಖಮುಖತ್ವಪ್ಪಿಯಂ ಹೊತ್ತು |
 ಕಣ್ಣಿಹಿದು ಕುಳ್ಳಿದು ಸಂಗನಂ^೩ ನಡೆ ನೋಡಿ
 ನುಣ್ಣುನಿಯೊಳರ್ಚನೆಯ ನೇಹಮಂ ಮಾತಾಡಿ |
 ಪಾದೋದಕಪ್ರಸಾದಂಗಳಂ ಕೈಕೊಂಡು
 ಸಾದರಂ ಸಂಗನೊಲುಮೆಯನೊಚ್ಚತಂಗೊಂಡು |

ದಿನದಿನಕೆ ಘಳಿಗೆಘಳಿಗೆಗೆ ಭಕ್ತಿ ಮಿಗಿಲಾಗೆ

೧೨೦ ಅನುದಿನಂ ನೇಹವಿಮ್ಮಡಿಸಿ ಸೂರ್ಮಡಿಯಾಗೆ |
 ಸಂಗನಾಮಂಗಳಂ ಪುರಜನಕೆ ಕಲಿಸುತಂ
 ಸಂಗ ಶರಣೆಂದೆವರ ಪದತಳಕ್ಕೆಹಿಗುತಂ |
 ನಡೆವಲ್ಲಿ ನುಡಿವಲ್ಲಿ ಸಂಗ ಶರಣೆಂದೆನುತೆ
 ಉಡುವಲ್ಲಿ ಉಂಬಲ್ಲಿ ಸಂಗ ಶರಣೆಂದೆನುತೆ |
 ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಕೊಂಬಲ್ಲಿ ಸಂಗ ಶರಣೆಂದೆನುತೆ
 ತೊಡುವಲ್ಲಿ ವೊಡೆವಲ್ಲಿ ಸಂಗ ಶರಣೆಂದೆನುತೆ |
 ಸಂಗನಾಮದೊಳಚ್ಚುವಿದು ಬಿಳಿವಂತಿದು
 ಅಂಗವೆನಿತುಂ ಸಂಗನಂತರದೊಳೊಲಿದಿದು |

^೧ ಡೆ (ಕ.); ^೨ ಯಂ (ಖ.); ^೩ ನೆಹಿ (ಕ.); ^೪ ಣೆನುತ (ಖ.); ^೫ ವೆ (ಕ);

^೬ ಕರೆವವೋಲಿ (ಖ.)

ಪೂಗೊಯ್ವ ನಿಮಿಷವದು ಕಲ್ಪಕೋಟಿಗಳಾಗೆ
 ರಾಗದಿಂದರ್ಚಿಸುವ ಕಲ್ಪಂ ನಿಮಿಷವಾಗೆ |
 ಕೊಡುವಗ್ಗುವಣಿಧಾರೆ ಮುಖಿಯಾಗೆ ಹೆದರುತಂ
 ನಡುವೆ ಹೂವಡ್ಡಮರೆ ನಡುಗಿ ಕೆಲಸಾರ್ಚುತಂ |
 ಪೂಜಿಸುವ ಕೈ ಸಡಿಲಲಹರ್ದಪ್ಪಿ ಕರಗುತಂ
 ರಾಜಭೂಷಣನನಡಿಗಡಿಗಪ್ಪಿ ನೆರೆವುತಂ |
 ಸೋಟ ವಕ್ರತೆಯೆಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕಲಂಬುತಂ
 ಕೂಟಕ್ಕೆ ಪಗೆಯೆಂದು ಮುಟ್ಟಿ ಬಿಡಲಂಬುತಂ |
 ಪುಳಕಕ್ಕೆ ಪುರುಡಿಸುತೆ ಸೋಂಕಿ ಸುಖಿಯಾಗುತಂ
 ಇಳಿವಶ್ರುಬಲಕೆ ಪುರುಡಿಸುತೆ ನಡೆಸೋಡುತಂ |
 ಗದ್ದದವನೊಪ್ಪಿರಿಸಿ ಪೊಗ^೧[ಳ] ^೨ಲಟಲಟಿಸುವಂ^೩
 ಉದ್ಗತಾನಂದಮಂ ನೂಂಕಿ ನೆನೆದುಬ್ಬುವಂ^೩ |
 ಶಿವಪೂಜೆಯೊಳಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಸುಧಾಕರನಂತೆ |
 ಭವಪೂಜೆ ಬಲಿದು ಪುರುಷಾಕಾರವಾದಂತೆ |
 ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೊ ಮೇಣ್ ಜಂಗಮವೆ ಲಿಂಗವೋ
 ಲಿಂಗಜಂಗಮವೆರಡು ಇಳೆಯೊಳು ಎಭೇದವೋ |
 ಎಂಬಂತೆ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಪ್ರಭು ಪೂಜಿಸುತ್ತಮಿರೆ
 ತಂಬಕತ್ರಯನ ಪುತ್ರಂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಮಿರೆ |
 ಬಸವಣ್ಣನಪ್ರತಿಮನೊಲಿದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಮಿರೆ
 ಬಸವರಾಜಂ ಮುಚ್ಚಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರೆಯಿರೆ ||

೧೪೦

೧೫೦

^೧ ಳ (ಕ.ಖ.); ^೨ ಲೈತಪಿಸುತಂ (ಖ.); ^೩ ಗೆದುಬ್ಬುತಂ (ಖ.)

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಸಂಗಂ ಬಸವನೊ ಬಸವಂ

ಸಂಗನೊ ತಮ್ಮಿರ್ಬ¹ರೊರ್ಬರಂತೊರ್ಬರೊ¹ ಮೇಣ² |

ಸಂಗಂ ಬಸವನೊ ಬಸವಂ

ಸಂಗನೊ ಎಸಿವೊಂ³[ದ್ರ]⁴ಭೇದಭಾವದೊಳಿದರ್ || ೧*

ಇಂತು ಸಕಲದೇವವಲ್ಲಭನಪ್ಪ ಸರ್ಪಾಭರಣನಂ ದರ್ಶಕಧ್ವಂಸಿಯಂ ಕೂರ್ಪರ ಕುಲದೈವಮಂ ನೋವ್ವರ ಕಣ್ಣ ಮಣಿಯಂ ಬೇವ್ವರ ಭಾಗ್ಯ ನಿಧಿಯಂ ಚಿಂತಿಸುವರ ಚಿಂತಾರತ್ನ ವೆನಿಸ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ[೦] ಕಪ್ಪಡಿಯ ಸಂಗಮದೊಳೊಪ್ಪದಿಂದರ್ಚಿಸುತ್ತಮಿಪ್ಪ ಸಮಯದೊಳು, ಒಂದು ದೇವಸಂ ಬಸವರಾಜಂ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದವಸರ ಸೌರೇಭ್ಯಸೆಯುಕ್ತ ಶೀತಳಸಲಿಲ ನೂತನಮಳಯಜ ನವ್ಯಪ್ರಸೂನ ನಾನಾವಿಧಪೂಜಾಸಮ ರ್ಪಿತ ಷಡುರಸಾಯನನೈಜೇದಿತ ಸರ್ವಾಂಗಶರೀರ ಪ್ರ³[ಣ]³ತನಾಗಿ ಸಂಗಪ್ರಸಾದಮಂ ಸಾದರಂ ಕೈಕೊಂಡು ರಂಗಮಂಟಪದೊಳು ಸಂಗಮ ಧ್ಯಾನನಿದ್ರಾಮುದ್ರೆಯೊಳಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ;

೧೦ ಕನಸಿನೊಳು : ಬಿಳಿದು ಕವಲಿಪುದು ನೀಳ್ ಪ್ರವಾಳಜಾಳದಂತ ಬೆಂಬಳಿವಿಡಿದಿಳಿದ ಕೆಂಜಿಡೆಗಳಿಂ, ಸುತ್ತಿದ ಜಟಾಬಂಧದೊಳಗಣ ಸುರನದಿಯೆಂಬ ಸ⁴ರೊ[ಜಿನೀ]⁴ತಟದೊಳಗಿದ ಬಸಕಂದದಂಕುರದಂತಿದರ್ ಚಂದ್ರಕಳೆಯಿಂ, ವಿದ್ಯುಲ್ಲತಾಗರ್ಭೀಕೃತ ಶಾರದಾಭ್ರವಿಭ್ರಮದಂತೆ ಭಸಿತಂ ಮುಸುಂಕಿದ ಬಿಸುಗಣ್ಣಿಂ, ಮೆಚುವ ಲಲಾಟಪಟ್ಟದಿಂ, ಶೃಂಗಾರದ ತವರ್ಮನೆಯಂತಿದರ್ ಮುಖಮಂಡಲದಿಂ, ನಯಮಂ ಕಣಿವ ನಾಗ ಕುಂಡಲದಿಂ, ಹರನೊಳ್ ನೆರೆಯಲ್ ಬಂದ ಕಾಳಿಂದೀನದಿ ಸುರನದಿಗೆ ಸೋಲ್ಪಿಳಿದಂತಿದರ್ ಕೊರಳ ಗರಳದಿಂ, ಕಲ್ಪಕುಜದ ಶಾಖೆಗಳಂತಿದರ್

¹ ರೊರ್ಬರಿಂತೊರ್ಬರು (ಕ.), ರಿರ್ಬರಂತೊರ್ಬರೊ (ಖ.) ; ² ದು (ಕ.ಖ.) ;

³ ಐ (ಕ.ಖ.) ; ⁴ ರೋನದೀ (ಕ.), ರಾನದಿ (ಖ.)

ದಶಭುಜಂಗಳ ತುಲುಗಲಿಂ, ವೇದಂಗಳ್ ತನ್ನ ಕಾಣದಂತೆ ಮುಸುಂ
ಕಿದ ಮಾಯಾಪಟಲವೆನಿಸ ಗಜಚರ್ಮದಿಂ, ಎಳವಿಲಿ ಬೆಗಂ, ತರುಣ
ತರಣಿಗೆ, ಕಡಂಗೊಡುವ ಪ್ರಭಾದುಕೂಲದಂತಿದ್ ಪುಲಿದೊಗಲಿಂದೊಪ್ಪಿ, ೨೦
ಪಶುಪತಿ ಬಸವನ ಮನದ+ಮೊನೆಯೊಳ್ಳೊಪ್ಪ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು;

ಎಲೆ ಮಗನೆ ಬಸವ ಬಸವಣ್ಣ ಬಸವದೇವ, ನಿನ್ನಂ ಮಹೀತಕದೊಳು
ಮೆಣಿದಪೆವು. ನೀಂ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಪ್ಪ ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೆ ಪೋಗು—
ಎಂಬ ನುಡಿಯೊಡನೆ ಕನಸಿನ ಮಾತು ಮನವನಿಮ್ಮೈಗಂಡು, ನಿದ್ರೆ
ತಿಳಿದು ಕಣ್ಣಿಡಿದು ಕೆಲಬಲನಂ ನೋಡಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಗಡುಗೊಂಡು
ಅನುತಾಪವೇಣಿ ಎರಹಂ ಹೊಮ್ಮಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟಗಲಲಾಪದೆ ರಂಗಮಂಟಪದ
ಕಂಭಮಂ ಘಳಿಸೆ ಹಾಯ್ —ದೇವದೇವ ಸಂಗ, ಕಂಡೈ. ಕೆಟ್ಟಿಕೆಟ್ಟಿಂ.
ತೊಟ್ಟನಿಂತು 'ಕಣ್ ನೋಡದೆ ಹುಣ್ಣ ನೋಡದೆ' ಹೋಗಿಂಬರೆ? ಗಗನ
ದಿಂದಿಳಿವಂ ಗಾಧಾರಮಾಗುತ್ತೆ ತಪ್ಪುವರೆ? ಕಾಳ್ಕಿಚ್ಚಿನಂ ಬೇವಂಗೆ ೩೦
ತಂಪಿನ ಸೋನೆಯ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತೆ ಮಾಣ್ಣರೆ? ಇಂತು ನಡುಗಡ
ಲೊಳಾಳುವಂಗೆ ತೆಪ್ಪವಾಗುತ್ತೆ ಪಿಂಗುವರೆ? ನರಕದೊಳಾಳಲೀಯದೆ
ಚಂಡಿಕೆವಿಡಿದುದ್ದ ರಿಸಲಿಂದಾಳ್ಗೊಂಡ ಗುರುವೆ ಪರಮಬಂಧುವೆ ಪ್ರಾಣವೆ,
ಬಿಳುದಿಂಗಳೇಕೆ ಬಿಸುಪೇಕೆ? ಅಮೃತವೇಕೆ ಎಷವೇಕೆ? ಬೆಳಗೇಕೆ
ತಮವೇಕೆ? ನೀನೇಕೆ ಈ ನುಡಿಯೇಕೆ? ಹೊದ್ದಿದರಂ ಹೋಗಿಂಬರೆ?
ಸಾರ್ದರಂ ಸೈರಿಸೆಂಬರೆ? ನಂಬಿದವರ ಗೋಣಂ ಕೊಯ್ವರೆ? ಶಿಶುವ
ನಿಣುವರೆ? ಪಶುವಂ ಕೊಲುವರೆ? ಎನ್ನಂ ಬಿಡುವರೆ? ಕರುಣೆ ಕರುಣೆ,
ಕರುಣಂ ಲೇಸಾಯ್ತು. ಅರ್ಚಿಸಿತಕ್ಕೆ ಫಲವಾಯ್ತು. ಇನ್ನೇನು
ಇನ್ನೇನು?—ಎಂದೊಟ್ಟಿ ಒಪ್ಪಲಿ ಪರಿತಂದು ಸಂಗನಂ ತಕ್ಕೈಸಿ ಪಳವಿಸಿ
ಪಲುಂಬಿ ಗೋಳಿಟ್ಟು ಆಲಿಟ್ಟು ಸಿವದಿಟ್ಟು ಮೊಣಿಯಿಟ್ಟು ಮೂರ್ಛಿ
ಸುತ್ತೆಂತಕ್ಕಿಚ್ಚತ್ತು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನಾಲಿಂಗನಮಂ ಸಡಿಲ್ಲಿ ನಡೆತಂದು; ೪೦

ಮನವಲ್ಲದ ಮನದೊಳಗ್ಗುವಣಿಹೂಗಳಂ ಬೇಗಂ ತಂದಂತಂತೆ ವೂಜಿ

ಗಿಯ್ದಾರೋಗಣಿಗೆತ್ತು, ಮೋಹದ ಮುನಿಸು ಮನದೊಳ್ ತೀವಿ ಪ್ರಣಯ
ಕಲಹಂ ಬಲಿದು ಪ್ರಸಾದಮನೊಲ್ಲದೆ ಬಸವಂ ಮುಸುಂಕಿಟ್ಟು ಸಶು
ಪತಿಯ ಪದದ ಕೆಳಗೆ ನಿರ್ವೇಗದಿಂ ಪಟ್ಟಿದಿರೆ; ರಾತ್ರಿಯೊಳು ನೇತ್ರ
ತ್ರಯಂ ಭಕ್ತನಿರವಂ ನೋಡಿ ಕೊರಗಿ ಮೋಹದ ಮಹಿಮೆ[ಗೆ]
ಮರ'ವ'ಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯ ಭರಕ್ಕೆ ಕೌತುಕಂಗೆೊಂಡಗಲಲಾಟದ ಮಗಂಗೆ
ಮಿಗೆ ಕರುಣಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಕನಸಿನೊಳು ಬಂದು—ಎಲೆ ಮಗನೆ ಎಲೆ ಕಂದ
ಎಲೆ ಬಸವ, ನಿನ್ನ ನಗಲಿ ನಾನಿರಲಾಱಿ. ನಿನಗಿನಿತು ನಿರೋಧವೇಕೆ?
ಬೇಡಯ್ಯ ಬೇಡೆನ್ನರಸ, ಬೇಡೆನ್ನ ಭಕ್ತನಿಧಿಯೆ. ನಿನ್ನೊಡನೊಡನೆ ಬಿಡದೆ
೨೦ ಬಪ್ಪಂ. ನಾಳೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದೊಳು ಶುದ್ಧಾಂಗನಾಗಿ ಬಂದು ನಂದಿಕೇ
ಶ್ವರನ ಮುಂದೆನ್ನಂ ನೆನೆವುತ್ತಂ ಕುಳ್ಳಿರೆ, ವೃಷಭನ ಮುಖಾಂತರ
ದಿಂದಾವೆ ಬಂದಪವು. ಆತ[ಂ] ನಿನಗೆ ಸದ್ಗುರು. ಅಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಕ್ಕಂ ಎಮ್ಮ
ನರ್ಚಿಸುತ್ತೆ ಭಕ್ತರ ಬಂಧುವಾಗಿ ಶರಣರ ಪರುಷದ ಕಣಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯ
ಸುಖಿಯಾಗಿ ಪರಸ್ತಮಯದ ಗರ್ವಮಂ ನಿಲಿಸಿ ಭಕ್ತರಂ ಗೆಲಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯ
ಕ್ಷಂಗಳಂ ತೋಡಿ ಲೌಕಿಕಧರ್ಮಮಂ ವೀಡು ಕಡುನಿಷ್ಠೆಯಂ ಹೇಡಿ
ಪರಮಸುಖದಿಂದಿವುರ್ವದು—ಎಂದು ಬಿಸಸಿ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯೆ;

ಹರಕರುಣೋದಯಮಾದಂತರುಣೋದಯವಾಗೆ, ನಿದ್ರೆತಿಳಿದೆದ್ದು
ಸಾಲೊಂಡ ಪುಳಕಂಗಳಂ ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡಾನಂದಾಶ್ರು'ಗಳಂ' ಮುಂದು
ಗೊಳಿಸಿ ಸಂತಸನುಂ ಸೈತಿಟ್ಟು ಪರಿಸಿ ನೋಡಿ, ಹರನ ಕರುಣಕ್ಕೆ
೬೦ ಹಾರೈಸಿ + ಭಕ್ತಿ'ಭರ'ದಿಂ ಭಾರೈಸಿ ಮನದ ಮೊನೆಯಂ ಕೋರೈಸಿ
ಬುದ್ಧಿಯೊಳಗಂ 'ಸಾ'ರೈಸಿ ಅಹಂಕಾರಮಂ ತೇರೈಸಿ ಚಿತ್ತದೊಳು
ಪೂರೈಸಿ, ಭೋಂಕನೆದ್ದು ಸಂಗಂಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟು ತದನುಜ್ಞೆಯಂ
ಕೈಕೊಂಡು, ಪುಣ್ಯದ ಬಿತ್ತಂ ಬಿಳಗುವಂತೆ ದಂತಪಂಕ್ತಿಯಂ ಕಾಂತಿ
ಯಿಟ್ಟು, ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ವಜ್ರಾಂಗಿಯಂ ತೊಡುವಂತೆ ಭಸಿತೋ'ದ್ಧಳ

1 ಎ (ಕ.); 2 ಮಂ (ಕ.); + ಭೋಂಕನೆ (ಕೆನಲೆ—ಖ.)ದ್ದು ಸಂಗಂಗೆ ಪೊಡಮಟ್ಟು
(ಕ.ಖ.); 3 ರಸ (ಖ.); 4 ಹಾ (ಖ.); 5 ಸ್ತವಂ ಉ (ಕ.)

ನಂ ಮಾಡಿ, ಸುಕೃತಮನವ್ವನಂತೆ ಧವಳವಸ್ತ್ರಮನುಟ್ಟು ಹೊದೆದು, ಪುಣ್ಯದ ಘಾಲಂಗಳೆನಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಬಂತೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು ತೊಟ್ಟು, ಸಂಗಮೇಶ್ವರಂಗೆ ಮಜ್ಜನ ಪೂಜೆ ಆರೋಗಣೆಗಳನೇಕಚಿತ್ತದೊಳು ಕೈ ಕೊಳಿಸಿ 'ಪೊಡಮಟ್ಟು' ನಡೆತಂದು—

ರಂಗಮಂಟಪದೊಳು ಕುಳ್ಳಿದ ದೃಷ್ಟಿವಾರಿಯ ದೃಢಚಿತ್ತಂಗೆ
ಕರ್ಣದ್ವಯದ ಕಮನೀಯಂಗೆ ಶೃಂಗಯುಗಳದಭಂಗಂಗೆ ಕಕುದ್ವಳ ೭೦
ಯದ ಪ್ರಕೃತಿರಹಿತಂಗೆ ವಾಳದಂಡದ ಬೋಳಿಯಂಗೆ ಬಸವಣ್ಣಂ
ಮೈಯಿಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿದು, ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಬೆಳಗುಂ ಕಣ್ಣಳ ಕಾಂತಿಯುಂ
ಮುಖದ ಶಾಂತಿಯ ಪೊಳವುಂ ದುಕೂಲದ ಧವಳಮರೀಚಿಯುಂ
ಭಸಿತದ ಪ್ರಭಿಯುಂ ದಟ್ಟಿಸಿ ಮೆಣಿಯೆ ಮುಸುಂಕಿ ಗಂಗೆಯೊಳವ
ಗಾಹಮಿಪ್ಪ ಪುಣ್ಯಪುರುಷನಂತೊಪ್ಪಿ, ಹೃದಯಕಮಳಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ ಸಂಗ
ಮೇಶ್ವರ ಧ್ಯಾನಾರೂಢನಾಗಿರ್ಪ ಸಮಯದೊಳು; ಪಶುಪತಿ ವೃಷ
ಭೇಂದ್ರಂಗೆ ಮನದೊಳು ಸೂಚಿಸೆ, ಹಸಾದವೆಂದು ನಂದಿಕೇಶ್ವರಂ
ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗಮಂ ನೆನೆಯೆ ಧ್ಯಾನಂ ಬಲಿದು ಶಿವಲಿಂಗಂ^೧
ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು ನಂದಿಯ ಹೃದಯಕಮಳಮನೊತ್ತರಿಸಿ ಪೊಟವುಟ್ಟು
ಸದ್ಯೋಜಾತಮುಖಮಂ ಮುಂತಿಟ್ಟೊಳಗೊಳಗೆ ಗಳಗಳನೆ ನಡೆದು ಬರೆ; ೮೦
ಧರ್ಮಮುಖವರಳ್ವಂತೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಸೆಜ್ಜಿ^೨ [ಶ್ರೀಗಂವಂತೆ ವೃಷಭನ ಮುಖಂ
ವಿಕಾಸಮನೆಯ್ಲೆ, ಜಿಹ್ವೆಸಿಂಹಾಸನಂಗೆೊಂಡು ನಂದಿಯ ಮುಖದಿಂದೊಗೆ
ತಪ್ಪ ದಿವ್ಯಲಿಂಗಮಂ ಸಂಗನಬಸವಂ ಸ್ನೇಹರಸಭರಿತ + ಸಾತ್ತ್ವಿಕದೃಷ್ಟಿ
ಯಿಂದಾಲಿಂಗಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಮನದೊಳೊಪ, ಹೃತ್ಕಮಳ
ದೊಳು ಬೆಳೆದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕರಕಮಳಮನಾಂತು ನಂದಿಯ ನಾಲಗೆಯ
ತುದಿಗಂ ತನ್ನ ಕರಪಲ್ಲವಕಂ ಸಂದಿಲ್ಲದಂತೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿರೆ; ೧

ವೃಷಭರಾಜಂ ಪತಿಯನುಜ್ಞೆಯೊಡನೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಹಸ್ತದೊಳು

1 ಲವ (ಖ.); 2 ಪೊಡ (ಹಿ?) ವಂಟು (ಕ.); 3 ಡೆಯ (ಕ.); 4 ದೀ (ಖ.);
5 ವ (ಖ.); 6 ದೆ (ಕ.ಖ.); + ನಾಗಿ(ಖ.); 7 ಕ (ಕ.).

ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗಮಂ ಭೋಂಕನೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸಿ +, ಮೃದು
ಮೃದಂಗಪಟಹಕಹಳಾಸಿನಾದ ಸುಮನಸವೃಷ್ಟಿಗಳ ನಡುವೆ ಸುಪುತ್ರನಂ
೯೦ ನಿಬಜನಕಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಘ್ರಾಣಮಂ ಮಾಡುವಂತೆ ವೃಷಭರಾಜಂ ಮುಖ
ಮಂಡಲಮಂ ಬಸವನ ಮಸ್ತಕದೊಳಿಟ್ಟು, ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಸಂಚಮನ
ಉಪಿ ಅಮೃತಮಯ ಲಾಲಾಜ್ಯದೊಳಭಿಷೇಕಮನಲಂಕರಿಸಿ ಸತ್ಯೋಪ
ದೇಶಮಂ ಶಾಂತಮಾಯಿಗೆ ಮಾಡಿ ನೇಹದಿಂ ನೋಡಿ ಕಾರುಣ್ಯಮಂ
ನೀಡಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಂ ಕೂಡಿ, ನಂದೀಶ್ವರಂ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಂಗೆಱಗಿ
ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಶಿವಲಿಂಗ ಶ್ರೀಪಾದ ನಿರಂತರಾವಳೋಕನಾಗಿರೆ ;

ಸಂಗನಬಸವಂ ಬಸವಿದೇವಂ ಸದ್ಗುರುಪದೇಶಲಭ್ಯಮಾನ ಕರ
ಕಮಳಸ್ಥಿತ ಶಿವಲಿಂಗೋತ್ಪನ್ನ ಹರುಷಪುಳಕಶ್ಲೀರ ಸುಖಜಳಬಿಂದು
ಸಂದಷ್ಟನಯನಪು^೨[ಷ್ಟ]ಸಂಯುತ ಶೈವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪೂಜ್ಯನಾಗಿ,
೧೦೦ ರಾಗೆ ಕರಣಂಗಳೆ ಸುವಾಸಿನಿಯರಾಗೆ ಸಕಳೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಾರತಿಯ
ನೆತ್ತೆ ಭಕ್ತಿರಸಂ ಕೈದಾರೆಯಾಗೆ ಗುರುಕಾರುಣ್ಯಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಜನನ
ಮರಣಂಗಳೆಂಬ ತೆರೆಯರ್ ಪಿಡಿದ ಸಂಸಾರದ ತೆರೆ ಸರಿಯೆ, ನಂದಿಯ
ಮುಖದ ಮದವಣಿಗೆನಂ ಕಂಡು ನಿಷ್ಠೆನೇಮಂಗಳ ಜೀರಗೆಬಿಲ್ಲಂಗಳಂ
ತಳಿದು ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನಂ ಪರಮಪ್ರೀತಿಯೊಳಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಸಂಗಂ ಪತಿ
ಯಾಗಿ ಬಸವಂ ಪತಿಯಾಗಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೆ ಗತಿಯಾಗಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯೆ
ಮತಿಯಾಗಿ, ಸಂಗನಬಸವಂ ಗುರುಲಿಂಗಶ್ರೀಚರಣನಖಮಯೂಖ
ಚಂದ್ರಿಕಾಚಕೋರಾಯಮಾನಂ ಶೈವಾನುರಾಗ ಸಂಪತ್ತುಖತರಂಗಿಣೀ
ನಿಮಗ್ನ ಚಿತ್ತಂ ಮಾಯಾನಿರುಹರಣಂ ನಿರಾವರಣನಿರ್ಮಳನಿಜಾನಂದ
ನಿರುಪಾಧಿಕಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಹರುಷಪುಳಕಿತಶರೀರನಾಗುತಂ ಕಪ್ಪಡಿಯ
೧೧೦ ಸಂಗಮದೊಳಿರೆಯಿರೆ ||

ಐದನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಬಸವ ಮನೋರಥಂ ನಿನಗೆ ಸಂದುದು ನಿನ್ನ ಸಗಲ್ಪು¹ದಿಲ್ಲ ಕೇಳು
 ವಸುಮತಿಗೈದೆ ಪೂಣ್ಣ ಮೆಹಿದಪ್ಪೆವು ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲಿ ಚಿಂ-
 ತಿಸದೆ ಸಮಸ್ತಜಂಗಮಕೆ ಮಾಡುತೆ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಂದ ವಂ-
 ದಿಸಿಕೊಳುತಿರ್ಪುದೆಂದು ಬಸವಂಗುಸಿದ್ಧಂ ಗುರು ಸಂಗಮೇಶ್ವರಂ || ೧*

ಇಂತು ಬೆಸಸುತ್ತಮಿರೆ ಬಸವನಾಗಳೆ ಕೇಳ್ವು
 ಅಂತಸ್ಥದೊಳು ವಿರಹಚಿಂತೆಯಂ ಮಿಗೆ ತಾಳ್ವು |
 ಸಲೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪೋಗಿಂದಸಂ ಸಂಗಮಂ
 ನಲಿದು ಪೂಜಿಸಲೀಯನಕ್ಕಟಾ ಸಂಗಮಂ |
 ಆದಡಂ ಪೋಗಿ ನೋಡುವೆನೆಂದು ಬಗೆಗೊಂಡು
 ಆದರಂ ಕುಂದುತ್ತೆ ಚಿಂತೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡು |
 ಶಿವಭಕ್ತಸಂತತಿಗೆ ಬೆಸಕಯ್ಯುಪಾಯಮಂ
 ಶಿವಭಕ್ತಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳ ಸಮಸುಖಸಹಾಯಮಂ |
 ನೆನೆದು ತನ್ನೊಳಗೊಳಗೆ ತಿಳಿದಂ ಶಿವಧ್ಯಾನಿ
 ಅನುಪಮಶಿವೈಕಸಮ್ಯಗ್ವಿಜ್ಞಾನಿ ಕಡುಮಾನಿ |
 ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನಮುಂಟದನ್ನೈದೆ ಮಾಲುನೆಂ
 ತ್ರೈಕ್ಷಣ್ಯನುಗರ್ಗಾದ ಹೊಂಗಳಂ ಬೀಡುವೆಂ |
 ಅವರ ಪ್ರಸಾದಮಂ ನಲವಿಂದ ತಾಳುವೆಂ
 ಅವರ ಕಾರುಣ್ಯರಸಜಲದೊಳೊಲಾಡುವೆಂ |
 ಎಂದಲ್ಲಿ ಗಣಕಕಾಯಕಮಂ ಮನಂಗೊಂಡು
 ನಿಂದದಕ್ಕನುಕೂಲವೇಷಮಂ ಕೈಕೊಂಡು |
 ಸಂಗಂಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಲೆಂದು ಹತ್ತಿರೆ ಬಂದು
 ಹಿಂಗಲಾಡಿದೆ ಕಣ್ಣಳಿಂ ಶೋಕಜಲಬಿಂದು |

೧೦

¹ ಲ್ಪು (ಖ.)

ತೆರಳೆ ಸೆರೆ ಬಿಗಿದು ಗದುಗದಿಸಿ ಬಿಕ್ಕುತ್ತೆ ಬಿದ್ದು
 ೨೦ ಹೊರಳುತ್ತಳುತ್ತೆ ಗಲಲಾಟದೊಟಲುತ್ತೆದ್ದು |
 ನಿಂದಿರುತ್ತೆಲೆ ಸಂಗ ಹೋಗಿಬಂದಪನಯ್ಯ
 ತಂದೆ ನಿನ್ನಂ ನಂಬಿ ನಚ್ಚಿ ಹೋದಪನಯ್ಯ |
 ಅಗಲಲಾಟಿಂ ದೇವದೇವ ಕರುಣಿವುದೆನುತೆ
 ಬ್ರಗಿ¹ ಹೊಚ್ಚಿ ತನು ಹೆಚ್ಚಿ ನಟ್ಟಂತೆ ನಿಂದಿರುತೆ |
 ಮುಂದಿರ್ದ ಬಸವನಂ ಕಂಡು ಸಂಗಂ ಮುಟುಗಿ
 ಬಂದಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣು ನೀರಂ ತೊಡೆದು ಮಿಗೆ ಮುಟುಗಿ |
 ಬೇಡೆನ್ನ ಕಂದ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬಪ್ಪೆಂ ಬಸವ
 ನೋಡು ನಿನ್ನಾಣೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ² ಬಪ್ಪೆಂ ಬಸವ
 ನಿನ್ನ ನಗಲಿರಲಾರ್ಪನೇ ಬಸವ ಬಸವಣ್ಣ
 *ನೀನಿಂತಳುತ್ತಿಪ್ಪಡೆನಗೊಂದು ಬಸವಣ್ಣ |
 ಕಂದ ಬೇಡಯ್ಯ ಬೇಡಯ್ಯ ಸೇಹದ ನಿಧಿಯೆ
 ಹಿಂದುಗೊಂಡೇ ಬಪ್ಪೆನೆನ್ನ ಸುಕೃತದ ಸುಧೆಯೆ |
 ನೆನೆಯೆ ಮುಂದಿರ್ದಪೆಂ ಕರೆದೊಡೋ ಎಂದಪೆಂ
 ಮನದೊಳಗೆ ಕರದೊಳಗೆ ತನುವಿನೊಳಗಿರ್ದಪೆಂ |
 ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಂದಪೆಂ ನಡೆದಲ್ಲಿ ನಡೆದಪೆಂ
 ಬಂದಲ್ಲಿ ಬಂದಪೆಂ ನುಡಿದಲ್ಲಿ ನುಡಿದಪೆಂ |
 ಬಿಟ್ಟುದಂ ಬಿಟ್ಟಪೆಂ ಪಿಡಿದುದಂ ಪಿಡಿದಪೆಂ
 ನಟ್ಟುದಂ ನಟ್ಟಪೆಂ ಕೇಳ್ತುದಂ ಕೇಳ್ತಪೆಂ |
 ಆಡಿದುದನಾಡುವೆಂ ನೋಡಿ⁴ತಂ⁵ ನೋಡುವೆಂ
 ೪೦ ಮಾಡಿತಂ ಮಾಡುವೆಂ ಕೂಡಿತಂ ಕೂಡುವೆಂ |
 ನಡೆಯಯ್ಯ ನಡೆ ಮಗನೆ ನಡೆ³ ಕಂದ⁵ ಬಸವಣ್ಣ
 ಪೊಡವಿಗಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಬಾಳೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ |

¹ ವೆ (ಕ.), ಹ? ; ² ನ್ನಾಣೆ (ಕ.); ³ ನಿನ್ನಿ (ಖ.); ⁴ ದುದ (ಕ.); ⁵ ತಂದೆ (ಖ.)

ಎಂದಲ್ಲಿ ಕರುಣಿಸಿದ ಮಾತು ಸಂಬ್ರವಾಗಿ
 ಬಂದನೆಂತೆಂತಕ್ಕೆ ಅಗಲಲಾಡಿದೆ ರಾಗಿ |
 ಸಂಗಮನ ಕರುಣವೇ ತನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ |
 ಸಂಗಮಧ್ಯಾನವೇ ತನಗೆ ಸಂಗಡವಾಗಿ |
 ಸಂಗನಾಡಿದ ಮಾತನಾಡಿ ಹಾರೈಸುತಂ
 ಸಂಗನಿರ್ದಿವ ತಾ ನೆನೆದು ನೆಹಿ ಹಿಗ್ಗುತಂ |
 ನಡೆವಾಯಸವನಣಿಯದಾನಂದದಿಂ ಮಿಕ್ಕು
 ಮೃಡನೆ ಶರಣಿಸುತೆ ಮಂಗಳವಾಡಮಂ ಪೂಜ್ಞಂ ೫೦
 ಪಟ್ಟಣದ ಕೇರಿಕೇರಿಗಳೊಳಗೆ ನಡೆವೃತಂ
 ಇಟ್ಟಣಿಸ ಸಂಪದಕೆ ಸಂತಸಂಬಡೆವೃತಂ |
 ಬಂದು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನೊರಮನೆಗೆ ನಡೆವೃತಂ
 ಸಂದಣಿಸ ರಾಜಪುತ್ರಾಳಿಯಂ ನೋಡುತಂ |
 ಮತ್ತಗಬಹುಟಿತುರಂಗಾಳಿಯಂ ನೋಡುತಂ
 ಒತ್ತರಿಸ ವೀರಭಟರೊಪ್ಪವಂ ಕಾಣುತಂ |
 ಭಾವರಸವೂರಿತಕವೀಂದ್ರಂ ನೋಡುತಂ
 ನೇವುರದ ನುಣ್ಣಿನಿಯ ಸತಿಯರಂ ನೋಡುತಂ |
 ಕುಪ್ಪಸದ ಬೀರಣಿಯ ಬಿನ್ನಣದ ಹಸಿ[ನಿ]ಗಂ
 ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯ ಕೊಡವೇಷದಿಹಸರದ ಲೆಕ್ಕಿಗಂ | ೬೦
 ನಡೆನಡೆದು ಕರಣಸಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿದು
 ಸಡಗರಿಸಿ ಬೆರವೆ ಗಣಕರನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದು |
 ಕರಣಸಂಪ್ರತಿಯ ಸಂಪದದ ಗಣಕರ್ಕಳಂ
 ಎರವೆ ಲಂಚವನೀವ ದಂಡನಾಥರ್ಕಳಂ |
 ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿರ್ಪ ರಾಜಪುತ್ರರ್ಕಳಂ
 ಮಿಕ್ಕು ಝಂಕಿಸ ಸಲುಗೆಯಾಳೊಪ್ಪಂಗಳಂ |

¹ ಟ (ಖ.);

² ರಿ (ಕ.), ಲಿ (ಖ.);

³ ರು (ಖ.)

ನೋಡುತಂ ಬಿಡಿಗಾಗುತ್ತಲಿ ಬಸವಣ್ಣನಿರೆ
ಕೂಡೆ ಲೆಕ್ಕದ ಸಂಭ್ರಮಂ ಸಿರಿಯನುಗುಳುತಿರೆ |

- ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ಮೆಹಿವ ಭಂಡಾರಿ ರಾಗದಿಂ
೭೦ ಸಂದಣಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಮಂ ನೋಡುವುದೊಗದಿಂ |
ಕಮ್ಮಿ ಕುಲಸತಿಯನಿಪ ಸಿದ್ಧದಂಡಾಧಿಪಂ
ಸುಮ್ಮಾನಿ ಶಿವಭಕ್ತನಚಳಿತಗುಣಾಧಿಪಂ |
ಕುಳ್ಳಿದುರ್ ತನ್ನ ಲೆಕ್ಕಂಗಳಂ ಕೇಳುತಿರೆ
ಒಳ್ಳಿತನೆ ಗಣಕರ್ಕಳೆಲ್ಲರುಂ ನೋಡುತಿರೆ |
ಆಯದೊಳು 'ಬೀಯ'ಮಂ ಕಳೆದು ನಿಲವಂ ಕಂಡು
ಆಯತಿಯೊಳೆಲ್ಲರುಂ ಪೇಳಲ್ ಮನಂಗೊಂಡು |
ಐದುಕೋಟಿಯ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಕವೈವತ್ತೆಂದು
ಐದೆ ಗಣಕರ್ ತಪ್ಪಿ ಪೇಳೆ ಭರದಿಂದಂದು |
ತಪ್ಪಿದುದನೊಡನಾ ಬಸವರಾಜಂ ನೋಡ
೮೦ ಒಪ್ಪುವ ಗಣೇಶ್ವರರ ಗಣಕಾಧಿಪಂ ನೋಡ |
ಭಂಡಾರಿಗಂ ಸ್ಥಿತವನೊಲಿದೊಡಂಬಡಿಸುತಿರೆ
ತಂಡತಂಡದ ಗಣಕತತಿ ತಪ್ಪದೆನುತಮಿರೆ |
ಕಂಡು ಬಸವಂ ಭಕ್ತನೊಡನೆ ಕೆಡಲಾಗದಿದು
ಕಂಠಿಡು^೧ದಂ ಪೇ^೨ಳ್ಳನಯ್ಯಾ^೩ ಎನುತ್ತಂ ನೆನೆದು |
ಸಿದ್ಧದಂಡಾಧಿಪನನಲ್ಲಿ ಬಸವಂ ನೋಡಿ
ಬುದ್ಧಿ^೪ನಿವಗಿಲ್ಲ ತಪ್ಪಿದುದು ಲೆಕ್ಕಂ ನೋಡಿ |
ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿಸುತಲಿಪ್ಪನಿತಕ್ಕೆ
ಸಂದಾಯಮಂ ಬೀಯದೊಳಗೆ ಕಳೆವನಿತಕ್ಕೆ |
ಐದುಕೋಟಿ ಸ್ಥಿತವನೊಳಗೆ ಗಣಕರ್ ಕಂಡು
೯೦ ಐದೆ ಬಸವಣ್ಣ ನುಮನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಮನಗೊಂಡು |

¹ ಬಿಯ್ಯ (ಖ.); ² ಡ (ಖ.); ³ ಳ್ಲಿ ನಯ್ಯೋ (ಖ.); ⁴ ನ (ಖ.)

ಭಂಡಾರಿಯುಂ ಗಣಕರುಂ ಮತ್ತೆ ಮಿಗೆ ಸೋಡಿ
ಕೊಂಡಾಡಿ ಬಿಡಿಗಾಗಿ ಕೌತುಕದೊಳೋಲಾಡಿ |
ಹರೆಯವಿದು ಲೆಕ್ಕವಿದು ಹರನ ಕಾರುಣ್ಯವಿದು
ಶರಣಕಾರಣಿಕನೀತಂ ¹[ನ]ಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವಿದು |
ಎಮಗೆ ತಮಗೆಂದು ಬಸವನನೆಲ್ಲರುಂ ಬೇಡಿ
ನಿಮಗಲ್ಲದೆನುತೆ ಭಂಡಾರಿಗಂ ತಾಂ ಕೂಡಿ |
ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಬಿಬ್ಬಳನನೆಲ್ಲ ಕಾಣಿಸಿ ದೇವ
ಕಂಡೆನಿಲ್ಲಂತಪ್ಪ ಮತಿಯನಿಂತೆಲೆ ದೇವ |
ಲಕ್ಕವೈವತ್ತಿನಂತೆನಗಾಗುಮಾಡಿದಂ

ಲೆಕ್ಕದೊಳು ಪಡಿಯಿಲ್ಲ ಮತಿಯುಳ್ಳ ಕೋವಿದಂ |
ಎನ್ನ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿಸುವೆನೀತನಂ
ಉನ್ನ ತಜ್ಞಾನಯುತಗಣಕವಿಖ್ಯಾತನಂ |
ಎಂದು ಉಡಕೊಡಿಸಿ ಜೀವಿತವನಾಗಳೆ ಮಾಡಿ
ಬಂದು ವರುಷಕ್ಕೆ ಸೂಱೊಂದು ಹೊನ್ನಂ ಬೇಡಿ |

೧೦೦

ಕೊಡಿಸಿ ಭಂಡಾರಿ ತನ್ನ ರಮನೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು
ಕಡುಪೋಹದಿಂದ ಹೊಗಳುತ್ತೆ ಮನ್ನಣೆಗೆಯ್ದು |
ಕುಲವೊಂದೆ ಕುಲವಾಗಿ ಗೋತ್ರವಂತನುವಾ²
ನೆಲೆ ವಿಚಾರಿಸೆ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವೊಂದಾಗಿ |
ಸಿದ್ಧದಂಡಾಧಿಪಂ ಹೆಚ್ಚುತಂ ಹಿಗ್ಗುತಂ
ಸಿದ್ಧಿಯಾಯ್ತೆನಗವಿಳಪದವಿಯೆಂದುಬ್ಬುತಂ |
ಪತಿಯುಂ ಪಿತಂ ಸುತಂ ಬಸವಣ್ಣ ನೀನೊನೆಗೆ
ಗತಿ ಮತಿ ಮಹಾಭಕ್ತಿ ಬಸವಣ್ಣ ನೀನೊನೆಗೆ |
ಬದುಕಿದೆಂ ಬದುಕಿದೆನೆನುತ್ತೆ ಹಾರೈಸುತಿರೆ
ಮುದದಿಂದ ಬಂದುದೊನ್ನಯ ಪುಣ್ಯವೆನುತಮಿರೆ |

೧೧೦

¹ ನ (ಕ.ಖ.); ² ಹೊ (ಕ.); ³ ವೆ (ಕ.)

ತನ್ನ ಧನಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸವನೇ ಪತಿಯಾಗಿ
 ತನ್ನ ಸಂಪದಪ್ರಕೃತಿ ಬಸವನೇ ಗತಿಯಾಗಿ |
 ಬಿಜ್ಜು ಕಟ್ಟಿ ತಿಪ್ಪನರಮನೆಗೆ ನಿರಿಕಾರವಾಗಿ
 ಸಜ್ಜನಂ ಬಸವವಾಕ್ಯವೆ ದೈವಕೃತವಾಗಿ
 ರತ್ನರಾಶಿಗಳೆಮ್ಮ ಬಸವದೇವನ ಮುಂದೆ
 ನೂತ್ನ ವಸ್ತುಗಳೆಮ್ಮ ಬಸವದೇವನ ಮುಂದೆ
 ಪಟ್ಟಾಣಗಳೆಮ್ಮ ಬಸವದೇವನ ಮುಂದೆ |
 ಪಟ್ಟಣಂಗಳ ಸಲಿಕೆ ಬಸವದೇವನ ಮುಂದೆ
 ಹೊನ್ನ ಹೊಸ ರಾಸಿಗಳ ಬೆಟ್ಟವಾತನ ಮುಂದೆ
 ಚೆನ್ನ ಮಿಸುನಿಯ ಘಟ್ಟಿಯೊಟ್ಟಿಲಾತನ ಮುಂದೆ |
 ಸರ್ವಾಯಮುಂ ನಮ್ಮ ಬಸವದೇವನ ವಶಂ
 ಸರ್ವವ್ಯಯಂ ನಮ್ಮ ಬಸವರಾಜನ ವಶಂ |
 ಚೋಳದೇಶದ ಹೊನ್ನ ರಾಸಿ ಬಸವನ ಮುಖಂ¹
 ಗೌಳದೇಶದ ಭೂಷಣಾಳಿ ಬಸವನ ಮುಖಂ² |

೧೨೦ ಬಂಗಾಳ ಲಾಳದೇಶದ ಪಾವ್ನಡಂಗಳುಂ
 ವಂಗಂ ಕಳಿಂಗದೇಶದ ಮಹಾನಿಧಿಗಳುಂ |
 ಜೇರ ಕೇರಳ ಪಾಂಡ್ಯ ಪಲ್ಲವದ ಪಾವ್ನಡಂ
 ಧಾರುಣಿಯೊಕ್ಕುರಸುಗಳ ಮಹಾ ಪಾವ್ನಡಂ |
 ಬಸವಬರವಂ ಪಾರ್ಥು ನಿರ್ದಿವರಂತ್ಲಿ
 ಬಸವರಾಜಂ ಬಂದಡೊಸ್ಪಿ³ ಸುವರಂತ್ಲಿ |

ಇಂತಪ್ಪ ಸ್ತಂಪದಪ್ರಕರದೊಳು ಸುಖಮಿದು
 'ಜಂತಿಸಿದನಾ' ವಸ್ತುಗಳ ನಡುವೆ ಕುಳ್ಳಿದು |
 ಅಯ್ಯಲಾ ಇಂತಪ್ಪನರ್ಥಮಂ ಭಕ್ತಗೇ
 ಕಯ್ಯಾರೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಪರಮಶಿವಭಕ್ತಗೇ |

¹ ರು (ಕ.); ² ತೋಟುವ (ಕ.) ³ ಮುಂದೆ (ಘ.)

ಎಂದೋ ಮಹೇಶರ್ಗಿ ಸೇರಿಸುವೆನಿಂತಿದಂ

ಎಂದೋ ಸುಚಿತ್ತವಾರಾಧಿಸುವೆನಿಂತಿದಂ |

೧೪೦

ಕಾಕಭಾಜನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪುದಕಟ

ಲೋಕಾಯತರ್ಗಿ ಸಾರುತ್ತಲಿದ್ದ ಪುದಕಟ |

ಧೇವ ಸಂಗಯ್ಯ ಸಲಿಸನ್ನ ಮನದ^೧ಲ್ಲಿ^೨ಯಂ

ದೇವಭಕ್ತರ್ಗಿವ ಪುಣ್ಯಮಯ^೩ಭಕ್ತಿಯಂ |

ಎಂದನುದಿನಂ ಮನದೊಳನುತಾಪ^೪[ವಾ]^೫ಗುತಿರೆ

ಇಂದುಧರನಲ್ಲಿ ಸುವಂ ಬೇಡಿ ಬಯಸುತ್ತಿರೆ |

ಬಂದುದಾ ಸಚಿವಸಿದ್ಧಂಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ^೬ಧಾ^೭ಳಿ

ನಿಂದು ದೇಹವನಲೆದುದಲ್ಲಿ ರೋಗದ ಕೇಳಿ |

ರೋಗದಿಂ ಪತ್ತಿಂಟು ದಿವಸಕಸುವೊಪ್ಪಿಯಾಗಿ

ಬೇಗದಿಂ ರಚತಗಿರಿಗೈದಿದಂ ಸುಖಿಯಾಗಿ |

೧೪೧

ಎಯ್ ಬಸವಂ ಕಂಡು ಬಿಜ್ಜಳಾದೇಶದಿಂ-

ದೊಯ್ದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ನಡೆತಂದನು^೮[ದ್ವೇ]^೯ಗದಿಂ |

ಬಂದು ಬಿಜ್ಜಳಭೂಭುಜನ ಸಭಾಮಧ್ಯದೊಳು

ನಿಂದು ನುಡಿದಂ ಬಸವನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವೇಗದೊಳು |

ಸಿದ್ಧ ದಂಡಾಧಿಪಂ ಹೊಂದಿದನಪು^{೧೦}[ತ್ರ]^{೧೧}ಕಂ

ಬುದ್ಧಿಗೊಡುವುದು ಬಾಳ್ವೆಗೆಂದು ಸೋಪಾಧಿಕಂ |

ಎನೆ ಬಿಜ್ಜಳಂ ನುಡಿದನಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಹೊಗಳುತ್ತಿರೆ

ಘನಮಹಿಮನೊಡನುಸಿದ್ಧನೋಲಗಂ ಕೇಳುತ್ತಿರೆ |

ಸರ್ವಭಂಡಾರವೆಲ್ಲಂ ನಿನಗೆ ಬಸವಣ್ಣ

ಉಪದೇಯ ಧನವೆಲ್ಲವುಂ ನಿನಗೆ ಬಸವಣ್ಣ |

೧೪೨

ಎನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷೆ ರಕ್ಷೆ ನಿನ್ನದು ಬಸವ

(ಕ.ಖ.); ೨ ಯು (ಘ.), ಶ?; ೩ ನಾ (ಕ.ಖ.); ೪ ಡಾ (ಕ.);
(ಕ.ಖ.); ೫ ತ್ರಿ (ಕ.ಖ.)

ಎನ್ನ ತೇ¹[ಜೋ]¹ಭಿಮಾನಂ ನಿನ್ನ ದೆಲೆ ಬಸವ |
 ನಿನ್ನಂತೆ ಇನ್ನುಂಟೆ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ |
 ನಿನ್ನ ಸರಿದೊರೆಯುಂಟೆ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ |
ನಿನ್ನ ಬರವಿಂದ ಭಂಡಾರವೊದಗಿತು ಬಸವ
 ನಿನ್ನ ಬರವಿಂದ ಪ್ರತಾಪವೊದಗಿತು ಬಸವ |
 ದೇಶಕ್ಕೆಯುಂ ನೀನೆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕುಂ ನೀನೆ
 ಕೋಶಕ್ಕೆಯುಂ ನೀನೆ ²ಸಂಪದ²ಕ್ಕುಂ ನೀನೆ |
 ಆತನಾ³ ಕುದ್ಧರೆ ಸಂವರಣೆ ನಿನ್ನದು ಬಸವ
 ೧೭೦ ಆತನ ಸಮಸ್ತವತ್ತರ ನಿನ್ನದೆಲೆ ಬಸವ |
 ಎಂದು ಪಟ್ಟಾವಳಿಯನಲ್ಲಿ ಉಡುಗೊಣಿಯಿತ್ತು
 ತಂದೊಂದು ಪಟ್ಟಿ³[ಯಂ] ಬಾಳ್ಗೊಂದು ಪರಸಿತ್ತು³ |
 ಪಟ್ಟದಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಬಸವನಂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
 ಇಟ್ಟಣಿಸ ಕಟಕಮಕುಟಾಳಿಯಿಂ ಸಿಂಗರಿಸಿ |
 ಸಂದಣಿಸ ಕೆಲಬಲದ ಬಿಳುಗೊಡೆಗಳೊತ್ತರಿಸೆ
 ಹಿಂದೆ ನಿಸ್ಸಾಳಭೇರೀರವಂ ಸಂದಣಿಸೆ |
 ಮುಂದೆ ಕಹಳಾರವಂ ಬಿರುದೆ⁴ತ್ತಿ ಕರೆವುತಿರೆ
 ವಂದಿಗಳ್ ಗಾಯಕರ್ ಮಂಗಳಂ ಪಾಡುತಿರೆ |
 ಪುರದ ಕೇರಿಗಳೊಳಗೆ ಹರುಷದಿಂ ಮೆಣುವುತಿರೆ
 ತರತರದ ರಾಜವೀಧಿಗಳೊಳಗೆ ಮೆಣುವುತಿರೆ |
 ತಿರಿಗಿ ತನ್ನರಮನೆಯನಾನಂದದಿಂ ಪೊಕ್ಕು
 ೧೮೦ ಪರಮಸುಖದಿಂ ಬಸವರಾಜಂ ಮನಂ ಮಿಕ್ಕು |
 ನಲವಿಂದ ಹರಭಕ್ತರಂ ಕರೆಯಿಸುತ್ತಂದು
 ಬಲವಿಂದ ಚರಣಸರಸಿಜಮನವ್ಪುತ್ತಂದು |

¹ ಜಾ (ಕ.ಖ.); ² ಬೊಕ್ಕಸ (ಕ.); ³ ಯುಮ ಬಾಳ್ಗೊಂದು ಪಾಡಿಸುತ ಪರಸಿ (ಕ.),
 ಯುಮಬಾಳ್ಗೆ ಗೆಂದೊಲಿದಿತ್ತು (ಖ); ⁴ ದಿರದೆ ಕಹಳೆಗಳು ಬಿರುತ (ಕ.)

ಆರಾಧನೆಯನಿತ್ತವರ ಹರಕೆಯಂ ಹೊತ್ತು
ಮಾರಾರಿ ¹ಶರಣೆನುತೆ¹ ಪರಮಸುಖಮಂ ಹೊತ್ತು |
ಶರಣಚರಣಾಲಿಂಗನಾಸಕ್ತನೊಪ್ಪಿದಂ
ಹರಭಕ್ತಕುಲಕಲ್ಪತರುರೂಪನೊಪ್ಪಿದಂ |
ಬಸವಿದೇವಂ ಸಕಲಸಂಪದದೊಳೊಪ್ಪಿದಂ
ಬಸವಣ್ಣ ದಂಡನಾಥಂ ಸುಖದೊಳೊಪ್ಪಿದಂ ||

¹ ಪೇಳಿತ[ಂ] (ಕ.)

ಆಜ್ಞನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಬಸವಂ ಸಂಗವರಪ್ರಸಾದ¹ಮುಖನಾಗುತ್ತೈ²ದಿ³ ಬಂದಾದ ಸಂ-
ತಸದಿಂ ಮಂಗಳವಾಡದೊಳ್ ಕನಕಭಂಡಾರಾಜ್ಞಿಯಂ ದಂಡನಾ-
ಥಸಮಗ್ರಪ್ರಭುವೃತ್ತಿಯಂ ಸಕಲಸಂಪದೈ⁴ಭವಾಭಾಯದೊಂ-
ದೆಸವಂ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನಿಂದೆ ಪಡೆದಂ ದಂಡೇಶದಿಕ್ಕುಂಬರಂ || ೧*

ಇಂತು ಪಡೆದು ಸಂಗನಬಸವಂ ಕೆಲವು ದಿನಂಗಳಂ ಕಳೆದು,
ಸತ್ಕುಲಸಾಧ್ವಶ್ಯ ಸುಶೀಲೆಯರಪ್ಪ ಗಂಗಾದೇವಿಯಾದೇವಿಯರೊಡ
ತಣ ವಿವಾಹಸಂಪದದಿಂ ಸಂತ⁵ಸುಖಮಿರ್ದು, ಒಂದು ದೆವಸಂ ಪ್ರಭಾ
ತಸಮಯಸಮುಚಿತ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಕರಚರಣವದನಸರೋರುಹಂ ರುದ್ರಾ
ಕ್ಷಾಲಂಕೃತಸರ್ವಾಂಗಂ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಶ್ರೀಪಾದ⁶ದರ್ಶನಸ್ಪರ್ಶನನಿತ್ಯ
ಸೇವಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನರಮನೆಗೆ ಮೊಟ್ಟಮುಟ್ಟು ನಡೆತಪ್ಪಾಗಳು,
ಧನ⁷ಜ್ಞ⁸ತ್ರದ್ಧಕೆಲಬಲದೊಳು ನೆಲನನುಗ್ಗುಡಿಸುವಂಗರಕ್ಷಕರ ಶಿಷ್ಟ⁹ರ
ಸೇವ್ಯರ ಪಸಾಯ್ಕು⁹ ಸಂದಣಿಯ ನಡುವೆ, ಸಾರೆಂಬರಸಾಳಗಳ ತೊಲ
ಗಿಂಬ ಪಡಿಯ¹⁰ಹರ ಮುಂಗುಡಿಯ ಕುರುಳ ಕೊಂತದ ವೀರ¹⁰ವೊಂದದ
೧೦ ಕೋಳಾಹಳಂ ಬೆರಸಿಬಂದರಮನೆಯಂ ಮೊಕ್ಕು, ತನತನಗೆ ಮೊಡಮಡುವ
ರಾಜಪುತ್ರದಂಡನಾಥಮಂಡಳಿಕರ್ಗ ಭಯಮನೀವು ತೊಡ್ಡೊಲಗದ
ನಡುವೆ ರಭಸದಿಂ ಬರ್ಪ ಬಸವರಾಜನ ಶಿವಕ್ಷಾಪರಿಪೂರ್ಣತೇಜ[3]
ಪ್ರತಾಪರೂಪಿಂಗೆ ಬಿಜ್ಜಳಂ ಮನದೊಳಿಹಿಗುತ್ತಮಿರೆ, ತಂದಿಕ್ಕಿದ ಸಮ
ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ನೃಪನಸುಪಚರಿಸುತಂ ಸಂಗನಬಸವಂ ಬಸವಿದೇವಂ
ಪ್ರಸನ್ನದಂಡನಾಥಂ ಗಂಭೀರಶಿರೋಮಣಿ ವಿಳಾಸನಿಧಿ ಕುಳ್ಳಿರೆ;

ಬಿಜ್ಜಳಭೂಪನಿಕ್ಕಲದೊಳಿಕ್ಕುವ ನೀಗುರಿಯ ಬೀಸುವ ಚಾಮರದ
ವಿಲಾಸಿನಿಯರ ಕಂಕಣದ ಝಣತ್ಕಾರದ ಸವಿದನಿಗಳ್ಳೆ ಕಿವಿಗೊಡುತ್ತೆ,

¹ ಮು (ಕ.); ² ದೆ (ಖ.); ³ ವೈಶ್ಯ (ಖ.); ⁴ ತತ (ಖ.); ⁵ ದಾ (ಕ.);
⁶ ಭ (ಕ.ಖ.); ⁷ ದ್ಧ (ಖ.); ⁸ ಯಾ (ಕ.); ⁹ ವೃ ?

ಇತ್ತರದೊಳೊತ್ತರದಿಂ ಕುಳ್ಳಿದ ಭತ್ತೀಸ ಕುಲದ ರಾಜವುತ್ರರ್ಕಳ ಸಚಿ
ವರ ದಂಡನಾಧರ ಮಂಡಳೀಶ್ವರರ ಮಹಾಸಾನಂತರ ಬಿರುದ ವಾಹಕರ
ರಾಯರಾವುತರ ಗಜಾರೋಹಕರ ಮಾವಂತರ ಮನ್ನಣೆಯಾಗ್ಗಳ ದಟ್ಟಿ ೨೦
ಪಾರಿಯ ಧೀರರ ಪಾತಕರ ಗಣಿಕೆಯರ ವೀರರ ಹರಿವಾಣದಾಯದ
ಲೆಂಕರ ಬಿಂಕದಂಕಕಾಹರ 'ಮಾ'ಸಾಳ್ಗಳ ಬಾರಸಂಕಲೆಯ ತೊಡರ
ತೋಟಿಯ ಕಠಾರಾಯಿತರ ಬಾಣಾಯಿತರ ಮಲ್ಲಜಟ್ಟಿಗಳ ಕವಿಗಳ
ಗಮುಕಿಗಳ ವಾದಿಗಳ ವಾಗ್ಮಿಗಳ ಮುಗ್ಧೆಯರ ವಿದಗ್ಧೆಯರ ಪ್ರೌಢೆಯರ
ಮಧ್ಯಮನಾಯಕಿಯರ ಗಾಯಕರ ಚಿತ್ರಕರ ನರ್ತಕರ ವರ್ತಕರ
ಪೊತ್ತದೊತ್ತರದ ತಿಂಥಿನಿಯನೊತ್ತರಿಸಿ ಇಟ್ಟಣಿಸಿದ ಕಟ್ಟಣಕದಾಸ್ಥಾನ
ದೊಳು—ಮಾಳವ ಮಾತಂ ಮಾಣು, ಗೌಳಿ^೨ ತೆಹಿಹುಗೊಡು, ಲಾಳ
ಪೈಯಿಕ್ಕು, ಗುರ್ಜರ ಜಿನ್ನವಿಸು, ನೇಪಾಳ ಕುಳ್ಳಿರು, ಕಳಿಂಗ ಸಂತ
ಮಿರು, ಬಂಗಾಳ ಹೋ ಹೋ—ಎಂದು ಮಕುಟವರ್ಧನರಂ ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಯೆತ್ತಿ ಮಟ್ಟಮಿರಿಸುವ ವೇತ್ರಹಸ್ತ^೩ರಾಕ್ರಮಣಿಯ ನಡುವೆ, ದಂಡ
ನಾಥತ್ರಿಣೇತ್ರಸೆಸಿ ಬಸವರಾಜಂ ಸಕಲದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳ್ ಕಳುಹಿದ
ವಿಳಾಸಿನಿಯರೊಡನೆ ಬಂದ ಪಾವುಡಂಗಳಂ ಕನಕರತ್ನಾಭರಣಜಾಳ
ಮನ್ನೊಪ್ಪುಗೊಂಡು ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯಿಸುತ್ತಂ ರಾಜವುತ್ರರ್ಗೆ
ಪಸಾಯಮಂ ಕೊಡಿಸುತ್ತಂ ವೀರಭಟರ್ಗೆ ಚಡಾಯಮಂ ಮಾಡಿಸುತಂ
ಮಕುಟವರ್ಧನರಂ ಕಾಣಿಸುತಂ ಬಂದ ಚಾರರಂ ಬೀಳ್ಕೊಡಿಸುತಂ
ಮುಖದೊಳಿಪ್ಪಲ್ಲಿ; ಮಧ್ಯಂದಿನ ಸಮಯೋದಿತಡಿಂಡಿಮಧ್ಯಾನಂ ಸೆಗಳೆ,
ಪೇರೋಲಗಮಂ ಪರೆಯವೇಳ್ಲೆಲ್ಲರಂ ಕಳುಪಿ, ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನೊಡನಾಪ್ತ
ವಚನರಚಿತಮಂತ್ರಾಳೋಚನೆಯಿಂದೆನಿತುಬೇಗಮುರ್ದು ಅರಮನೆಯಂ
ಮೊಹಿಮುಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಹಮನೆಗೆ ಬಪ್ಪಲ್ಲಿ;

ತನತನಗೆ ಶಿವಕಾರುಣ್ಯಶೈವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸಂಪದಂ ಕೈಸಾರ್ದುದೆಂ ೪೦
ಬುಟ್ಟವಮಂ ಕೇಳ್ವು ದೇಶದೇಶದ ಪತ್ತೆಂಬುಗಾವುದದ ಮಾಹೇಶ್ವರರ್

¹ ಬಾ (ಖ.);

² ಳಗೆ (ಕ.);

³ ದಾ (ಕ.ಖ.)

ಕರುಣಿಸಿ ಬಂದು ಮುಂದೆ ನೆರೆದರೆ, ಭೋಂಕನೆ ಕಂಡು ದಂಡಿಗೆಯಿಂದ
ಳಿದು, ಬದುಕಿದೆಂ ಬದುಕಿದೆನೆಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದು ಕೈಯಂ ಮುಗಿದು,
ಕಿಂಕುರ್ವಾಣನೇತ್ರನುಂ ದೈನ್ಯವದನನುಂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಕಾ'ಯ'ನುಮಾಗಿ
ನಿಲ್ಲದೈತಂದೆಲ್ಲರಂ ನಿಜನಿಳಯಮಧ್ಯಸ್ಥಿ ತಥದ್ರಾಸನಂಗಳೊಳು ಬಿಜಯಂ
ಗೆಯ್ಸಿ ಚರಣಂಗಳಂ ತೊಳೆದು ಪಾದೋದಕಮಂ ತಳೆದು ಸಂ'ಗಡೆ'
ದೊಳು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದಭರಿತಪ್ರಮೋದಹೃದಯ
ನಾಗುತಂ ; ಅಂದಿನ ದಿನದಲೆವರಂ ಪಿಂಗಲಾಱಿದೆ ಪುರಾತನರ ಗೀತ
ಗೋ'ಪ್ತೀ'ರಸತರಂಗಿಣಿಯೊಳು ಬೆಳಗಪ್ಪನ್ನವೀಸಾಡಿ ಪರಿಣಾಮದ
೫೦ ತಡಿಗೆ ಸಾರ್ದು ಬಸವರಾಜಂ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ನಿಂದಿದು—ದೇವ
ದೇವ, ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಸುಖಮಂ ಸವಿಗಂಡೆಂ. ಬಿಡಲಾಱಿನಾಱಿಂ.
ಇಂದಿನ ತೆಜದೊಳು ಬಂದೆಂದಿಂಗಂ ಕುಂದದೆ ನಿಜ್ಜಶಿವರಾತ್ರಿಯಂ
ಮಾಳ್ವೆನೆಂಬ ನೇಮವಂ ಕೈಕೊಂಡೆಂ, ಕೈಕೊಂಡೆಂ—ಎಂದು ಸಂಗನ
ಶರಣರ ಸಮಕ್ಷದೊಳು ಸತ್ಯವಚನಾಲಂಕೃತನೇಮಸಂಪನ್ನನಾಗಿ
ಕೂಡಲಸಂಗಲಿಂಗಾರ್ಚನ ನಿತ್ಯಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತ ಸ್ವತ್ಯಶರಣಸಮಾರಾಧನ
ತಾತ್ಪರ್ಯಚಿತ್ತಂ ಬಿಜ್ಜಳಭೂಪನೀಮೋಪಚರ್ಯಭರನಪ್ಪ ಬಸವರಾಜ
ನೋಲಗಿಸುತಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ;

ಬಂದು ದಿನವೊಡ್ಡೊಲಗದೊಳೆಡ್ಡೆಮಾಗಿ ನೃಪನ ಕೆಲದ ಗದ್ದುಗೆಯ
ಮೇಲೆ ಬಸವನಿರೆ, ಪಿಂತಣ ಮೈಯೊಳು ಬಿಜ್ಜಳನ ಗುರುವಪ್ಪ ನಾರಾ
೬೦ ಯಣಭಟ್ಟನೊಡನೆ ಮಂಚ್ಯಣಕ್ರಮಿತಂ ಕೂಚಿಗಂ ಪೋಚೆಪದ್ದಿಗಂ
ಮೊದಲಾದ ವೇದಬಡರ್ ಬಸವನಿರವಿಂಗಿ ಅಸೂಯೆಗೊಳುತ್ತೆ ಕುಳ್ಳಿರೆ,
ಮಕುಟಕೋಟಿವರ್ಧನರಿಂದಡಿರ್ದಿರ್ಪ ಸಭಾಮಧ್ಯಸಿಂಹಪಿಷ್ಟರಪ್ರವಿಷ್ಟ
ನಾಗಿ ಕಲಿಯುಗರಾವಣಂ ಪರಸ್ಪರವಾಳಗರ್ವಪರ್ವತಕುಲಿತಂ ಪರಿಪಂಥಿ
ಪನ್ನ ಗವೈನತೇಯನೆನಿಸ ಬಿಜ್ಜಳಭೂಪನೊಪ್ಪಿಪ್ಪ ಸಮಯದೊಳು ;
ಒರ್ವ ಮಾಲೆಗಾಱಿಂ 'ಲೀಲೆಯಿಂ' ತನ್ನ ಕೈಯಂ ಸುತ್ತಿ ಕೈವಾರಿಸುತ್ತೆ

ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಂಕುವ ಮಧುಕರನಿಕರಂಚರಿಸಿ ತಂದೊಂದು ಸುವರ್ಣ
 ಕೇತಕೀಕುಸುಮಮನರಸನ ಕೈಗೆ ನೀಡೆ; ಈ ಹೊಸ ಕುಸುಮವೆಲ್ಲಿಯ
 ದೆಸುತ್ತರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾರಭದ ಮುದ್ರೆಯನೊಡೆವಂತೆ ಹೂವಂ
 ಬಿಚ್ಚು ತೊಳಗಣ ಪರಿಮಳದ ತೆಸೆಯ ಮಗ್ಗುಲೊಳೊಗ್ಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಣ್ಣ
 ಮಪ್ಪ ಸುಣ್ಣೆ ಸಳನೊಂದಂ ತೆಗೆದು ಬಸವರಾಜನ ಕೈಯೊಳು ಕುಡೆ,
 ಲೇಸೆನುತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಕ್ಷ ಪುಟದೊಳಗಣ ರನ್ನದ ಸೆಜ್ಜೆಯಂ
 ತೆಗೆದು ಬೆಳಗಣ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂಗದಿರ್ಪಲ್ಲಿ;
 ಶೈವಾಗಮಂಗಳೊಳು ಕೇತಕೀಕುಸುಮಮಂ ಭೂತೇಶ್ವರಂಗೇಷುಸಲಾಗ
 ದೆಂಬುದಂ ಮಾಣ್ಡು ಆಗಮಮಂ ಮೀಡು ದಂಡನಾಯಕರ್ ಕುಡುವುದ
 ರಿದೆಂದು ಕಟಕಿಯಿಂ ಪೇಳು¹ ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟಂ ಹೊ²ದ್ದಿ³ ನುಡಿಯೆ,
 ಬಸವರಾಜಂ ಕೇಳ್ದ ನಸುನಗುತ್ತೆ—ಎಲೆ ಮರುಳು ವಿಪ್ರ, ಎಲೆ ದ್ವಿಚಾ
 ಧಮಾ, ಎಲೆ ಕರ್ಮದ ಕಡುಬಡನೆ, ಕೇಳು. ದೇವಂ ಭಕ್ತರಾ ಕೊಟ್ಟಡೆ
 ಕೈಕೊಟ್ಟಂ—ಎಂದು ನುಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನೃಪಂ
 ಬಸವನ ಮೊಗಮಂ ನೋಡಿ—ದೇವಂ ಕೈಕೊಂಬೆ⁴ನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕುಣು
 ಹೇನೆಂದು ಕೇಳಲೊಡಂ; ದೇವದೇವ, ಅಮ್ಮಮ್ಮ! ಪರಸಮಯಮೇಘಂ ೮೦
 ಮಹಾಬಲಂ ದುರ್ಜನಗಿರಿವಜ್ರಘಾತಂ ಭಕ್ತಕುಲಚಕ್ಷು ವೆನಿಸ ಬಸವ
 ರಾಜಂ ತನ್ನ ಕೆಲಬಲದ ಸಹಸ್ರಮಾಹೇಶ್ವರರ ಕಕ್ಷ ಪುಟದ ಸೆಜ್ಜೆಗಳ
 ನುಪ್ಪರಿ⁵ಸೆ⁶, ಸರ್ವಶಿವಲಿಂಗಂಗಳುತ್ತಮಾಂಗದೊಳಂ ಮಂಗಳವಾಡದ
 ಮಹಾಶಿವಲಿಂಗದಂಘ್ರಿಗಳೊಳಂ ಬಸವಣ್ಣಂ ಕೊಟ್ಟ ಕೇತಕಿಯೆಸಳ
 ಸದೃಶಮಪ್ಪ⁷ ಸು⁸ಣ್ಣೆ ಸಳಗಳು ತಿಣ್ಣೆಮಾಗಿ ತೀವಿರೆ; ಬಿಜ್ಜಳಂ ಕಂಡು
 ಕೇಳ್ದ ದಣ್ಣಾಯಕರ ಪದತಳಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗಿ ತವ್ವು ದಂಡಕ್ಕೆ ಪನ್ನಿಚ್ಛಾಸಿರ
 ಹೊನ್ನಂ ಕೊಟ್ಟು, ಅಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ತನ್ನರಮನೆಯ ಭಂಡಾರಿ
 ಗಳೆಂಬುದಂ ಮಹಿದು ಸಂಗಮೇಶ್ವರನೆಂದೆ ಕಂಡು ಕೊಂಡಾಡುತಂ
 ಸಂತ⁹ಸುಖದಿಂ ಪಲಕೆಲವು ದಿವಸಮಾ ತೆಪದೊಳೆರೆ;

¹ ಛ (ಕ.ಖ.ಘ.); ² ಡಿ (ಬ.); ³ ರೆ (ಕ.); ⁴ ಸಿ (ಕ.ಖ.); ⁵ ಸ (ಬ.ಗ.ಘ.);
⁶ ದ (ಬ.)

೯೦ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಂ ದಂಡನಾಥತ್ರಿಣೇತ್ರಂ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನ ಕಟಕ
 ದೊಳು ಸಜ್ಜನಸ್ನೇಹದಿಂ ಶರಣರ್ಗಿರಡಿಲ್ಲದೆ ಬೆಸಕಯ್ಯುತಿರ್ದಪನೆಂಬ
 ಸುಕೃತಾಲಂಕೃತ ಸರ್ವರಜನವಾರ್ತಾವಶೇಷ[೦] ಬಗದ್ವರಿತಮಾಗೆ ;
 ಕೇಳ್ವು ಸಕಲದೇಶದ ಶರಣಾವಳಿ ಕರುಣದಿಂ ಹರಭಕ್ತಿ ಸರೋನಿಧಿ ತೆರೆ
 ಮಸಗಿ ಮಿಾಣಿ ಬಪ್ಪಂತೆ ಮಂಗಳವಾಡದ ನಾಲ್ಕುಂ ದೆಸೆಯೊಳು
 ಮೃದುಮೃದಂಗಪಟಹಶಂಖಭೇರೀನಿನಾದಂಗಳೊಡನೆ ಎತ್ತಿದ ವ್ಯಷಭ
 ಧ್ವಜಂಗಳ ಸತ್ಯಶರಣರ ಕೇಳಿ^೧ಕೆ^೧ ಸಹಿತಂ ಸಂದಣಿಸಿ ನಡೆತಂದ ಮಹಾ
 ಮಾಹೇಶ್ವರಕುಲಮನಸ್ತಿಸ್ನೇಹದಿಂದತಿಹರುಷದಿಂದತಿಭಯದಿಂದತಿಭಕ್ತಿ
 ಯಿಂದತಿಶಯಮಾಗಿದಿಗೊಂಡು—ಬಾವು ಭಾಗ್ಯವೆ! ನರಜನ್ಮದೊಳು
 ಬಂದು ಗುರುಕರುಣಮಂ ಹೊತ್ತು ಹರಕಿಂಕರನಾಗಿ ಶರಣರ ಬರವಂ

೧೦೦ ಪಡೆದಿಂ—ಎಂದುಬ್ಬಿ ಕೊಬ್ಬಿ ಮುಗುಳೊತ್ತಿ ಬಿರಿಬಿರಿದರಳ್ಳು ಸಕಲ
 ಶರಣರಂ ನಿಜನಿಕಯದೊಳು ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸಿ ಸೈಗೆಡೆದು ನಿಂದು
 ಕೈಗಳಂ ಮುಗಿದು—ದೇವದೇವ, ನಿಮ್ಮಂ ಕಂಡವನಾವಂ ಲೋಕಕ್ಕೆ
 ಕಣ್ಣಾಗ? ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ಕೆರ್ಪಂ ಪಿಡಿದವನ ಚರಣವಾರ ಮಕುಟ
 ದೊಳು ಬೀಳದು? ದೇವ, ನಿಮ್ಮನಾರಾಧಿಸಿದ ಮನುಜನ ಕೈ ಆರ
 ಕೈಯಂ ಕೀಳಮಾಡದು? ದೇವ, ನಿಮ್ಮ ಪದಪದ್ಮಪರಾಗಮಂ
 ತಾಳ್ದನ ಭುಜಂ ಆರ ಭೂಮಿಯಂ ಧರಿಯಿಸದು? ದೇವ, ನಿಮಗೆ
 ತೊತ್ತಾದಂಗೆ ತೊತ್ತಾಗದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾವಳು? ದೇವ, ನಿಮ್ಮಂ ಸ್ತುತಿ
 ಗೆಯ್ದು ನಾಲಗೆಗೆ ಮರುಳಾಗದ ಸರಸ್ವತಿಯಾವಳು? ದೇವ, ನಿಮ್ಮಂ
 ಸಿಂಗರಿಸಿದಂಗಳಾಗದ ಚೆಲುವಾವುದು? ನಿಮ್ಮಂ ಪೊಗಳಲೆನ್ನಳವಲ್ಲ.

೧೧೦ ದೇವ, ನಿಮ್ಮೊಳಂ ಸಂಗನೊಳವಿಭೇದಂ. ನಿಮ್ಮಂ ನೆನೆವುದೆ ಶಿವಚಿಂತೆ,
 ನೋಡುವುದೆ ದರುಶನಂ, ಮುಟ್ಟಿದುದೆ ಸ್ಪರ್ಶನಂ, ನೀವೆ ಗತಿ, ನೀವೆ
 ಮತಿ, ನೀವೆ ಪ್ರಾಣಂ—ಎನುತೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬೆವರುತ್ತಂ ಆನಂದಜಮಂ
 ಸೂಸುತಂ ನಡೆಗೆಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಿರುತಂ ಗದುಗದಿಸುತಂ ಕಳೆಯೇಡುತಂ ಕರ

ಗುತಂ ಕಂಪಿಸುತಂ ಪುಕಿಸುತ್ತುಂ, ಶಿವಭಕ್ತಿಸಾರಾಯಂ¹ ಜಂಗಮು
ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಗನಬಸವಂ ಶರಣರ ಸಮಾಪಕಿದಿವಂದು ಹರುಷದಿಂ
ಪರಮಸುಖಿಯಾಗಿದಂ. ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

¹ ವರ್ಭಾಮಂ (ಖ.ಗ.ಘ.)

ಏಳನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಶರಣಸರೋಜಸಂಕುಳಸಹಸ್ರಕರಂ ಶರಣಾಬ್ಧಿ ಚಂದ್ರಮಂ
ಶರಣಸಮಾಜಚಾತಕಸುಧಾವರುಷಂ ಶರ¹[ಣರ್ಧಿ]²ಶಾಸನಂ |
ಶರಣಮಯೂರಮೇಘಾನಿನದಂ ಮರುರೇ ಶರಣೈಕಬಾಂಧವಂ
ಶರಣಸುಖಾಕರಂ ಶರಣಸನ್ನಿಹಿತಂ ಬಸವಣ್ಣನೊಪ್ಪಿದಂ || ೧*

ಇಂತು ಶರಣರ ಮುಂದೆ ಬಸವನೊಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದು
ಸಂತೆಮಾ³ಹೇಶ್ವರರ ಘನಕರುಣವೊದಗಿದು |
ಎಸೆವ ಪನ್ನಿಚ್ಛಾಸಿರೊಡೆಯರಂ ನೋಡುತಂ
ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮರಸಿಯರ ನೋಡುತಂ |
ಬೋಸಮಂ ಸವೆವುದೊಡೆಯರ್ಗಿಂದು ಪೇಳುತ್ತಿರೆ
ನಾನಾವಿಧಾನ್ನರಸಪಕ್ವಾನ್ನವಾಗುತ್ತಿರೆ |
⁴ಕರವೊ⁵ಪ್ಪೆ ಸಮೆದ ಓಗರದ ರಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹರವರಿಯ ಮಂ⁶ಡ⁷ಗೆಗಳೊಟ್ಟಿಲುಗಳಲ್ಲಿ |
ಗಾರಿಗೆಯ ಅಳಸುಗಳ ಕುತ್ತಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ
೧೦ ಹೂರಿಗೆಯ ಲಡ್ಡಿಗೆಯ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ |
ಹಾಲುಂಡೆ ಘೃತಪೂರದಾಲಯವಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಹಾ⁸ಲೋಗರೊ⁹ಡೆ ಸಣ್ಣ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ |
ಸರವಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸರವಳಿಗೆ ಮಣಿಸರವಳಿಗೆ
ವರಮಧುರ ಪೂಸಣಂಬಂ ಸಮೆದವಂತೊಳಗೆ |
ಮೇಲೋಗರದ ಹಿರಿಯ ರಾಸಿ ಮಸಗಿದವಲ್ಲಿ
ಹಾಲುತುಪ್ಪದ ಕೋಟಿ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಂತಲ್ಲಿ |
ಸಮೆದು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕಂಪಿಡುತ್ತಿರೆ ಕಂಡು
ಅಮಮ ಭಕ್ತೈಕನಿಧಿ ಬಸವಂ ಮನಂಗೊಂಡು |

¹ ಕಾರ್ತ್ಯ (ಕ.), ಕಾರ್ಧಿ (ಖ.), ಕಾರ್ತಿ (ಗ.ಘ.); ² ತಮ (ಖ.); ³ ಹರನೊ (ಖ.);

⁴ ಡಿ (ಖ.); ⁵ ಲವಗುವೊ (ಕ.); ⁶ ಸು (ಕ.)

ಶರಣರ ಪದಂಗಳಂ ಹರುಷದಿಂ ತೊಳೆವೃತಂ
 ಕರಮೊಸೆದು ಪಾದೋದಕಂಗಳಂ ತಳೆವೃತಂ |
 ಬದುಕಿದೆನೆಸುತ್ತವರ್ಚನೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡುತಂ
 ಸದಮಳರನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಬೇಡುತಂ |
 ಬೇಣುಬೇಣುಗ್ಗುವಣಿ ಬೇಣು ಪುಷ್ಪದ ಪಂತಿ
 ಬೇಣಲ್ಲಿ ಬೇಣು ಶಿವಸಿಂಹಾಸನದ ಕಾಂತಿ |
 ಒಪ್ಪೆ ತಂಡದಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಂಗಳನಿಕ್ಕಿ
 ತಪ್ಪದೆಲ್ಲಗೆ ತರತರದಿಂದ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ |
 ಪಲ್ಲಿರಿದು ತಗ್ಗಿ ತಲೆಗರೆದು ಬಿರಳಂ ಕಚ್ಚಿ
 ಕಾಲ್ಗಿಣಿ ಕುಗ್ಗಿ ಕಿಂಕರತೆಯಿಂ ನೆಣೆ ಪೆಚ್ಚಿ |
 ಕೈಗೊಟ್ಟು ತಂದು ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
 ಮೈಗರೆದು ಹರುಷದಿಂ ನಲವಿಂದ ಹಾರೈಸಿ |
 ಎಡೆಮಾಡಿದೆಡೆಗಳೊಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸೆ
 ಮೃಡವೂಜಿಯುತ್ಸಾಹವಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಡಗರಿಸೆ |
 ಬಿಲ್ಲವತ್ತದ ಪತ್ರೆಯಂ ನಮಗೆ ನೀಡೆಂಬ
 ಮಲ್ಲಿಗೆಯನಿಲ್ಲಿ ತಾ ಸುರಗಿಯಂ ಸುರಿಯೆಂಬ |
 ಮರುಗಮಂ ತಂದಿರಿಸಿರೆಮ್ಮ ದೇವಂಗೆಂಬ
 ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಳಿರವಂತಿಯಂ ಮೆಲ್ಲನಿಳುಪೆಂಬ |
 ಆಗಮವದೇಕೆ ಕೇತಕಿಯನೆಮಗೀಯೆಂಬ
 ರಾಗದಿಂ ರಾಜಿಸುವೆಸಗ್ಗಂ ತೋಪುಂಬ |
 ಸಂಪಗೆಯ ಕುಸುಮಮಂ ತಂದು ಸೈತಿಸೆಂಬ
 ಕಂಪುಳ್ಳ ಸೇವಂತಿಯಂ ತಂದು ತುಲುಗೆಂಬ |
 ಚಾದಿಯಂ ಮೊಲ್ಲೆಯಂ ಬಿರಸಿ ನೀಡೆಮಗೆಂಬ
 ಹೂದುಲುಗಲೇಕೆ ಪಡ್ಡಳಿಯನೆಮಗೀಯೆಂಬ |

೨೦

೩೦

೪೦

ಅಳಿಗಳೆಹಗಿದ ಹೂವನಾವೊಲೈವೆಂದೆಂಬ
 ಕಳೆ ರವಿಕರಂ ಮುಟ್ಟಿದರಳ್ಳಳಿವು ಬೇಡೆಂಬ |
 ಭಸಿತಮಂ ಮೈಯೊಳೊಲಿದುದ್ಧೂಳಿಸೆಂದೆಂಬ
 ಎಸೆವಂತಲಂಕರಿಸು ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಸೆಂಬ |
 ತಣ್ಣಿ ತಪ್ಪಗ್ಗ¹ವಣಿಯಂ¹ ಶೋಧಿಸೆಂದೆಂಬ
 ಸಣ್ಣೀರಮಪ್ಪ ಸಿರಿಗಂಧಮಂ ಬೆರಸೆಂಬ |
 ಹಿಮಜಲಕೆ ಸಂಪಗೆಯ ಮುಗುಳ್ಳಳಂ ಕೂಡೆಂಬ
 ೫೦ ವಿಮಲವಪ್ಪಗ್ಗಣಿಯನೊಲಿದು ಬಾಸಣಿಸೆಂಬ |
 ಬಾವನ್ನವೇ ಸಾಲ್ವದೆಮ್ಮ ದೇವರಿಗೆಂಬ
 ಆವಗಂ ಬೇಳ್ಳ ಪಚ್ಚೆಯನೀವುದೆಮಗೆಂಬ |
 ನಂದವರ್ತಿಯನೊಲಿವನೆಮ್ಮ ಶಂಕರನೆಂಬ
 ಮಂದೈಪ ಕಂಪೆ ಸಾಲ್ವದು ಶಶಿಧರಂಗೆಂಬ |
 ಧೂಪಮಂ ತಮ್ಮ ದೇವಂಗಿ ಮುನ್ನೀಯೆಂಬ
 ದೀಪಮಂ ಬಳಿಕತ್ತಿರೇ ದಶಭುಜಂಗೆಂಬ |

ಶರಣರಂ ನೋಡುತಂ ಹರುಷದಿಂ ಹಿಗ್ಗುತಂ
 ಪರಿಪರಿಯ ಹೊಸಪರಿಯ ಪುಳಕದಿಂದರಳುತಂ |
 ಬಸವರಾಜಂ ನೋಡಿ ಬದುಕಿದೆನೆನುತ್ತಲ್ಲಿ
 ೬೦ ಬಸವದೇವಂ ಕಂಡು ಹೆಚ್ಚೆ ಬಾಳುತ್ತಲ್ಲಿ |
 ಜಲಚರಂ ಸೋಂಕದಗ್ಯವಣಿ ಬೇಕೆಂದಡಂ
 ಸಲೆ ವತ್ಸನುಣ್ಣದ ಪಯಂ ನೇಮವೆಂದಡಂ |
 ದೇವಲೋಕದ ಕಮಲವೆನುಗೆ ಬೇಕೆಂದಡಂ
 ದೇವಲೋಕದ ಮರುಗವಂ ಕುಡುವುದೆಂದಡಂ |
 ಕರಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯನೆಮ್ಮಿತ್ತರಂಗಿಂದಡಂ
 ಕರವೀರದರಳೆಮಗೆ ನೇಮ ತಾನೆಂದಡಂ |

¹ ಣಿಗಳಂ (ಕ.)

ಕಾಮದಹನದ ವಿಭೂತಿಯ ನೇಮವೆಂದಡಂ
 ಹೇಮದಕ್ಷತೆ ನೇಮವೆನುಗೆ ಸಲಿಸೆಂದಡಂ |
 ಆರತಿಗೆ ಸಚ್ಚ ಕರ್ಪುರವನೀಯೆಂದಡಂ
 ವಾರಿಬದ ತಂತುಪನ ಬತ್ತಿ ಬೇಕೆಂದಡಂ |
 ಏಕಮುಖರುದ್ರಾಕ್ಷೆ ಜಸಕೆ ಬೇಕೆಂದಡಂ
 ಕೈಕೊಳಿಸುವಡೆ ರನ್ನ ದಿಂಡೆ ಬೇಕೆಂದಡಂ |
 ಗಜಮಸ್ತಕದ ಮುತ್ತು ರಂಗವಲಿಗೆಂದಡಂ
 ಭುಜಗನ ಫಣಾಮಣಿ ನಿವಾಳಿ ಬೇಕೆಂದಡಂ |
 ಕೋಡಿದನೆ ಕೊಂಕಿದನೆ ಕಂದಿದನೆ ಕುಂದಿದನೆ
 ಬಾಡಿದನೆ ಬಳ್ಳಿದನೆ ಬಿದಿಡಿದನೆ ಬೆಚ್ಚಿದನೆ |
 ಸಂಗನಂ ನೆನೆದು ಸುಖದಿಂದಲೀವೃತ್ತಿದ್
 ಅಂಗಚಾರಿಯ ಕರುಣದಿಂದಲೀವೃತ್ತಿದ್ |
 ಇಲ್ಲೆನ್ನ ದಚ್ಚನಪ್ರತಿಮಸೀವೃತ್ತಿದ್
 ಎಲ್ಲಾ ಗಣಂಗಳ್ಗೆ ಛಲದೊಳೀವೃತ್ತಿದ್ |

೭೦

೮೦

ಈ ತಿಹಿದೊಳೀವೃತ್ತಿರೆ ಶರಣತತಿ ಹೆಚ್ಚುತಂ
 ಓತು ಕೊಂಡಾಡುತಂ 'ಹಾ'ಡುತಂ ಹರಸುತಂ |
 ಹೊಸ ಹೊಸ ಪರಿಯ ಸಿರಿಯ ನೇಮದಚಲರ್ ಕೆಲರು
 ಕುಸುಮವಂ ಕೊಡದೆ ಪರಿಮಳವನೀವರ್ ಕೆಲರು |
 ಮಜ್ಜನಕ್ಕೊಪ್ಪಿತಂ ಕರಗುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು
 ಉಜ್ಜ್ವಲಿಪ ಲಿಂಗಮಂ ನೋಡುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು |
 ವೂಚಿಯಂ ಮಾಡಿ ಪು'ಟಿ'ವೆದ್ದಾಡುವರ್ ಕೆಲರು
 ವೂಚಿಸುತೆ ಕಂಪಿಸುತೆ ಕೈಮುಖವವರ್ ಕೆಲರು |
 ಹೂವನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಹೊರೆಯೇಡುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು
 ದೇವನಂ ನೋಡಿ ದಳವೇಡುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು |

೯೦

ಶಿವಲಿಂಗಮಂ ಮುಟ್ಟಿ ¹ಮುಣಿವುತಿಪ್ಪರ್¹ ಕೆಲರು
 ತವಕದಿಂ ಸ್ತುತಿಯಿಸುತೆ ಗದಗದಿಸುವರ್ ಕೆಲರು |
 ಹಾಡಲೆಂದನುಗೆಯ್ದು ನೋಡುತಿಪ್ಪರ್ ಕೆಲರು
 ನೋಡಲೆಂದನುಗೆಯ್ದು ಹಾಡುತಿಪ್ಪರ್ ಕೆಲರು |
 ಆಡುತಾಡುತೆ ಮಿಾಣಿ ಮಸಗಿ ಕುಣಿವರ್ ಕೆಲರು
 ನೋಡಿನೋಡುತ್ತಲೆವೆಯಿಕ್ಕದಿಪ್ಪರ್ ಕೆಲರು |
 ಶಿವಶಬ್ದಮಂ ಕೇಳ್ವ ಪುಳಕಿಸುವವರ್ ಕೆಲರು
 ಶಿವನೊಡನೆ ಮುನಿಮುನಿದು ಜಿನುಗುತಿಪ್ಪರ್ ಕೆಲರು |
 ಧೂಪಮಂ ಮುಣಿದಾರತಿಯನೆತ್ತುವರ್ ಕೆಲರು

೧೦೦ ದೀಪಮಂ ಧೂಪಮೆಂದರ್ಚಿಸುವವರ್ ಕೆಲರು |

ಇಂತು ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜಾಸಂಭ್ರಮಂ ನೆಗಳೆ
 ಸಂತತಂ ಬಸವರಾಜಂ ಹಿಗ್ಗುತಂ ಹೊಗಳೆ |
 ಆಗಳೊಗೆದವು ಘಂಟೆಗಳ ಧಣಧಣತ್ಕಾರ
 ಆಗಳುಣ್ಣಿದವು ²ಕಾಸ್ತಾಳದ ಫಳತ್ಕಾರ |
 ಅಲ್ಲಿ ಮುರಜದ ಮದದ ಕಹಳೆಗಳ ದನಿಯೊಳಗೆ
 ಅಲ್ಲಿ ³ಯಾಂವುಜದ ಶಂಖದ ಘನಧ್ವನಿಯೊಳಗೆ |
 ಭಕ್ತಿ ಸ್ವಯಂವರದ ಪುಣ್ಯವೀಡ್ತಿಯ ತೆಹದಿ
 ಮುಕ್ತಿ ಸ್ವಯಂವರದ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ತೆಹದಿ |

೧೦೧ ಇರೆ ಬೇಣಿ ಬೇಣಿ ಪರಿಸರಿಯ ಪರಿಯಾಣದಿಂ
 ಸರಸಪಕ್ವಾನ್ನಘೃತಮಂ ಬಡಿಸಿ ರಾಗದಿಂ |
 ನವಸುಧಾಕಿರಣಜಯವೆನಿಸುವೋಗರವಿಕ್ಕಿ
 ಸವಿಗೆ ಸವಿಯೆನಿಸ ಮೇಲೋಗರಂಗಳನಿಕ್ಕಿ |
 ರಾಗದಿಂದಣ್ಣಿ ವಾಲ್ ಸಕ್ಕರೆಗಳಂ ಬಡಿಸಿ
 ಬೇಗದಿಂ ಕೆನೆಮೊಸರುಮಜ್ಜೆ ಗೆಗಳಂ ಬಡಿಸಿ |

¹ ಮುಣಿವರ್ (ಖ.);

² ಕೈ (ಖ.);

³ ವಾ (ಕ.ಖ.)

ಚಂದ್ರಮಂಡಲದೊಳಗ್ಮೃತವನಿಕ್ಕಿ ಕೊಡುವಂತೆ
ಸಾಂದ್ರರುಚಿಗೊಡುವ ಪರಿಯಾಣಂಗಳುಮನಂತೆ |
ನೀಡುತಿರೆ ಪರಿಚಾರಕಪ್ರಕರವಲ್ಲ
ಕೂಡೆ ಶರಣವ್ರಜಂ 'ಹಾರೈಸಲಲ್ಲ'ಲ್ಲಿ |
ಬಸವರಾಜಂ ನಲಿದು ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯನೀಯೆ
ಎಸೆಯೆ ಶಿವಭಕ್ತಕುಲವೆಲ್ಲ ಪರಕೆಯನೀಯೆ |
ಆರೈಸಲಿಕ್ಕುತ್ತುಘೇ ಚಾಂಗು 'ಬೊಲ್ಲೆ'ಂದು
ಮಾರಾರಿಯಂ ಶಂಭುವಂ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಂದು |
ತಮತಮಗೆ ನೇಮದಿಂದರ್ಪಿಸಲ್ ತೊಡಗಿದರು
ಶಿವಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಂ ಬೋಳೈಸತೊಡಗಿದರು |

೧೨೦

ಹಾಲುಂಡೆ ಮೃದುವಾದವೆಲೆ ಲಿಂಗ ಕೊಳ್ಳೆಂದು
ಹಾಲನಾರೈಸು ಮತ್ತಾವುದುಂ ಬೇಡೆಂದು |
ದೇವ ಬೀಸುಂಬೂರಿಗೆಯನೊಮ್ಮೆ ಸವಿಯಯ್ಯ
ದೇವ ಪರಡಿಯ ಪಾಯಸವನುಣ್ಣು ದಮ್ಮಯ್ಯ |
ದೇವ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಳಲ್ದಿರೆಲೆ ತಂದೆ ಎಂದೆನುತೆ
ದೇವ ಇನ್ನೊಂದೆ ತುತ್ತೆನ್ನಣೆ ಕೊಳ್ಳೆನುತೆ |
ಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಕಾನ್ನಮಂ ಮೆಲಲೊಲ್ಲೆಯೇಕೆಂಬ
ದೃಷ್ಟಿಯಾಯ್ತೆಲೆಲೆ ಉಪ್ಪಾರತಿಯನೆತ್ತೆಂಬ |
ಪಸಿದನೈ ಶಿವಲಿಂಗನುಣಲಾಪನೆಂದೆಂಬ
ಮೊಸರೋಗರವೆ ಸಾಲ್ಪುದೆಮ್ಮ ದೇವಂಗಿಂಬ |
ಕೆನೆಮೊಸರ್ ನಿನಗರ್ತಿ ದಮ್ಮಯ್ಯ ಕೊಳ್ಳಯ್ಯ
ಮನವಾರೆ ಪೇಳ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂ ಪೇಳಯ್ಯ |
ಒಂದೆ ಮೇಲೋಗರವನೊಮ್ಮೆ ಸವಿನೋಡೆನುತೆ
ಮಂದಗಿವೆ ಮಜ್ಜೆ ಗಿಯನವಧರಿಸು ಶಿವ ಎನುತೆ |

೧೨೧

¹ ಆರೈಸುತಿರಲ (ಖ.);

² ಭೋಲೆ (ಖ.)

- ೧೪೦ ಎನ್ನರಸ ಮೊಸರೋಗರಲ್ಲವಂ ನೀ ಕೊಳ್ಳೆ
 ಚೆನ್ನನ ಮಹಾನಿಧಿಯೆ ಕರುಣದಿಂ ಕೈಕೊಳ್ಳೆ |
 ಎಂದೆಂದು ತೂಪಿಡಿದು ಭಸಿತದಿಂ ¹ಕಾ¹ಪಿಟ್ಟು
 ಸಂದಣಿಪ ಭಯಭಕ್ತಿಯಂ ಮನದ ಮುಂದಿಟ್ಟು |
 ಆರೈಸಲಿಕ್ಕುವ ಶರಣರಿಚ್ಚೆ ಗವತರಿಸಿ
 ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ ಗಿರಿಜೆದೇವ ಗಣತತಿವೆರಸಿ |
 ಉಂಡನೆಲ್ಲಗಿಪ್ಪವರನಾಗಿ ಶಂಕರಂ
 ತಂಡತಂಡದ ಕರುಣದಿಂ ಚಂದ್ರಶೇಖರಂ |
 ಆಗಲೊಲವಿಂ ಹಸ್ತಪ್ರಕ್ಷಾಳನಂ ಮಾಡಿ
 ರಾಗದಿಂ ಚಂದನದ ಕೈಘಾಟಿಯಂ ನೀಡಿ |
 ಕತ್ತುರಿಯ ಕರ್ಪುರದ ವೀಳೆಯಂಗಳನಿತ್ತು
 ೧೫೦ ಬತ್ತರಿಸಿ ಚಮರನೀಗುರಿದರ್ಪಣಮನಿತ್ತು |
 ಬಿಜಯಂಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಜಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಂ
 ವಿಜಯರಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದಮುಖದರ್ಶಿಯಂ |
 ತೊಡಗಿದರ್ ತಮತಮಗೆ ಕೂಡೆ ಶರಣೆಂದೆನುತೆ
 ಮೃಡನ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಹರುಷದಿಂ ಪೊಡಮಡುತೆ |
 ಎನೆಂಬಿನವರ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಾನಂದಮಂ
 ನಾನಾವಿಧದೊಳಿಪ್ಪ ಗಣನಿವಹದಂದಮಂ |
 ಸುಸವಿದು ರುಚಿಯರ್ನರ್ಪ ಸುತಿರ್ಪವರ್ ಕೆಲರು
 ಸವಿಸವಿದು ಬಸವನಂ ಹರಸುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು |
 ಭಕ್ತಪ್ರಸಾದಮಂ ಕೇಳುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು
 ೧೬೦ ಭಕ್ತರ್ಗೆ ಮುಖದಿಕ್ಕಲಮ್ಮದಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು |
 ಹರಿಹರಿದು ²ತು²ತ್ತಿಟ್ಟು ಕುಣಿವುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು
 ಶರಣರಂ ನೋಡಿ ಬಿಜಗಾಗುತಿರ್ಪರ್ ಕೆಲರು |

¹ ಕೋ (ಖ.);² ಸು (ಖ.)

ತುಪ್ಪಮಂ ಸುಷುಮುಷುದು ಬಸವಣ್ಣ ಬಾಳ್ಗೆಂದು
 ಒಪ್ಪಿ ಹಾಲಂ ಸವಿದು ಬಸವಣ್ಣ ಶರಣೆಂದು |
 ಸರಸಪಕ್ವಾನ್ನಮಂ ಸವಿದೆನಗೆ ತನಗಿಂಬ
 ಅರರೆ ಹಾಲುಂಡೆಯಂ ತವಕದಿಂ ಸುರಿಯೆಂಬ |
 ಪರಿಣಾಮದಿಂ ತೇಗಿ ಬಸವನಂ ಹರಸುತಂ
 ಪರವಶೀಭೂತರಾಗುತೆ ಮುಖದೊಳೊಪ್ಪುತಂ |
 ಲಂಗಪ್ರಸಾದಿಗಳು ಶರಣಪ್ರಸಾದಿಗಳು
 ಸಂಗಪ್ರಸಾದಿಗಳು ಶಬ್ದಪ್ರಸಾದಿಗಳು |
 ಗೀತಪ್ರಸಾದಿಗಳು ನೋಟಪ್ರಸಾದಿಗಳು
 ಮಾತೇನೊ ಶರಣದರುಶನದ ಪ್ರಸಾದಿಗಳು |
 ಏರಪ್ರಸಾದಿಗಳು ಶಾಂತಪ್ರಸಾದಿಗಳು
 ಸಾರಪ್ರಸಾದಿಗಳು ಧೀರಪ್ರಸಾದಿಗಳು |
 ಅಚ್ಚಪ್ರಸಾದಿಗಳು ನಿಚ್ಚಪ್ರಸಾದಿಗಳು
 ನಿಚ್ಚಟದ ಸಮಮುಖದ ಸರ್ವಪ್ರಸಾದಿಗಳು |
 ಎಸೆವ ಪ್ರಸಾದದಿಂ ಪುಣ್ಯೋದರಂ ತಣಿಯೆ
 ಬಸವಕೀರ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಿವಿಗಳೆಲ್ಲಂ ತಣಿಯೆ |
 ಬಸವನ ನೆನಹಿನಿಂದವೆಲ್ಲರ ಮನಂ ತಣಿಯೆ
 ಬಸವನಾಲೋಕದಿಂ ಲೋಚನಂಗಳ್ ತಣಿಯೆ |
 ಬಸವನ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂ ನಾಲಗೆಗಳುಂ ತಣಿಯೆ
 ಬಸವಾ¹ಸ್ವ²ರುಶನದಿಂದಲೆಲ್ಲರಂಗಂ ತಣಿಯೆ |
 ಸಕಲಗಣವೃಂದಂ ಪ್ರಸಾದದೊಳೊಕ್ಕುಳಿಯಾಡಿ
 ಸಕಲ ಗಣಸಂಕುಳಂ ತೆಣು³ವಿನೊಳೊಕ್ಕುಳಿಯಾಡಿ |
 ಅಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನಂ ಶರಣತತಿ ಪರಮುತಿರೆ
 ಎಲ್ಲ ತೆಹದಿಂ ಬಸವನಂ ಪೊಗಳುತಿರೆಯಿರೆ ||

೧೭೦

೧೭೦

¹ ಪ (ಕ.);

² ನು (ಖ.)

ಎಂಟಿನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಬಸವನ ಮಾತೆ ಮಾತು ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿಯ ಓಜೆಯೋಜೆ ಕೇಳೆ
 ಬಸವನ ರೀತಿ ರೀತಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಕಿಂಕರವೃತ್ತಿ ವೃತ್ತಿ ¹ಮೇಣ್ ¹ |
 ಬಸವನ ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಬಿಂಕದ ಭಾಷೆ ಭಾಷೆ ¹ಹೋ ¹
 ಬಸವನ ನಿಷ್ಠೆ ನಿಷ್ಠೆ ಬಸವಣ್ಣನ ನೇಮವೆ ನೇಮವುರ್ವಿಯೊಳ್ || ೧*
 ಬಸವನ ²ಗೀತಿ ²ಗೀತಿ ಬಸವಣ್ಣನ ನಿರ್ಮಲರೂಪು ರೂಪು ಕೇಳೆ
 ಬಸವನ ಗಾಡಿ ಗಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣನ ³ನಿರ್ಮಲ ಕೀರ್ತಿ ಕೀರ್ತಿ ಮೇಣ್ ³ |
 ಬಸವನ ಬುದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಪುಣ್ಯದ ಲೀಲೆ ಲೀಲೆ ಹೋ
 ಬಸವನ ರಕ್ಷೆ ರಕ್ಷೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಶಿಕ್ಷೆಯೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಲೋಕದೊಳ್ || ೨*
 ಬಸವನ ಪರ್ಮೆ ಪರ್ಮೆ ಬಸವಣ್ಣನ ನಚ್ಚಿನ ಕೂರ್ಮೆ ಕೂರ್ಮೆ ಕೇಳೆ
 ಬಸವನ ಸೀಮೆ ಸೀಮೆ ಬಸವಣ್ಣನ ಶೀತಳಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿ ಮೇಣ್ |
 ಬಸವನ ಚಾಣು ಚಾಣ್ ಬಸವದೇವನ ಭಾವದ ಕಾಣ್ಕೆ ಕಾಣ್ಕೆ ಹೋ
 ಬಸವನ ಭಕ್ತಿ ಭಕ್ತಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಯುಕ್ತಿಯೆ ಯುಕ್ತಿ ಲೋಕದೊಳ್ || ೩*

ಎಂದಿಂತು ಪೊಗಳೆ ಶರಣರ

ಮುಂದೆ ಮನಂಗುಂದಿ ಕಂದಿ ಕೈಮುಗಿದು ಕರಂ |

ಸೊಂದು ಶಿವಭಕ್ತಿಭಯರಸ-

ದಿಂದಂ ನೆಣಿ ತಗ್ಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ನುಡಿದಂ ಬಸವಂ || ೪*

ದೇವರ್ ನೀವೇ ಪ್ರಾಣಂ

ನೀವೇ ಕಣ್ ನೀವೆ ಮಾತೆ ನೀವೇ ಜನಕಂ |

ನೀವೇ ಗತಿ ನೀವೇ ಮತಿ

ನೀವೇ ಪತಿ ನೀವೆ ಗುರುವೆನಗೆ ಬೇಡುಂಟೇ || ೫*

¹ ಯಾ (ಖ.); ² ರೀ (ಖ.); ³ ಕೀರ್ತಿ ಕೀರ್ತಿ ಮಾಣ್ (ಕ.), ಕೀರ್ತಿಯೆ
 ಕೀರ್ತಿ ಮಾಣು ಮಾಣ್ (ಖ.)

ಮಾಣದೆ ಪಾದವೆ ತೊಟ್ಟಿಲಾ
 ರೇಣುವೆ ಬಾಯ್ಬಿಣ್ಣೆ ನಖರುಚಿಯೆ ಮೊಲೆವಾಲಾ ಮು-
 ತ್ಪಾಣವೆ ನಿಮ್ಮಯ ಕರುಣಂ
 ಕೋಣಿಯೊಳನಗಾಗೆ ಬಸವನಾದೆಂ ಬಳಿಕಂ || ೭*
 ಶರಣರ ಬಂಟರ ಬಂಟಂ
 ಶರಣರ ಕಿಂಕರರ ಕಿಂಕರರ ಕಿಂಕರನಾಂ |
 ಶರಣರ ಲಿಂಕರ ಲಿಂಕಂಮಾಳ್
 ಶರಣರ ತೊತ್ತೆನಗೆ ಬೇಡು 'ಗತಿಮುತಿಯು'ಂಟೇ || ೭*

ಎಂದು ಶರಣಸಂಕುಳಕ್ಕೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಯಭಕ್ತಿಭರಿತಕಿಂಕುರ್ವಾಣ
 ವ್ರಾಕ್ಯಮಂಡಿತವದನಮಂಡಲನಾಗಿ, ದಂಡನಾಧಚೂಡಾಮಣಿ ಭಕ್ತ
 ಕುಲತಿಲಕಂ ಸತ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸಾರ್ವಭೌಮಂ ಸದ್ಭಕ್ತಿಸೂಚುಗಾಠಂ
 ಮುಕ್ತಿ^೨ದಳವುಳಿಕಾಠಸನಿಸ ಬಸವರಾಜಂ ಭಕ್ತರಂ ಕಂಡು ಕಡು
 ನೇಹವೆಡೆಗೊಂಡು, ನಡೆತಂದೆಲ್ಲರ್ಗೆ ಬೇಡು ಬೇಡು ದಿವ್ಯಚಂದನಮನ್ಮ^೩
 ದ್ವರ್ತನಂಗಿಯ್ದು ಮೃಗಮದಮನಲಂಪಿಕ್ಕಿ ಸಾಧಿಸ ಕಂಪಂ ಕಕ್ಷ
 ಪುಟದೊಳು ಕೃಕೊಳಿಸಿ ಭಸಿತದೊಳು ಬೆರಸಿದ ಕತ್ತುರಿಯ ಸಾರಮಂ
 ನೊಸಲೊಳು ಮೇಲ್ಮನಿ ಪರಿಮಳದಲರ್ಗಳಂ ನಿರಿಯುಡಿಗೆ ನಿಂಗರಿಸಿ
 ನೋಡಿ ನೋಡಿ, ಕಣ್ಣಳಿಂದೆನ್ನಿ ಮನದ ನೊಸಲೊಳು ಮುಂಡಾಟ
 ತಣಿವಿಲ್ಲದ ತವಕಂ ಪೊಣ್ಣೆ ಸತ್ತ್ವಗುಣಂ ಮತ್ತಂ ಪೆಗ್ಗವನಾಗೆ ಮಿಕ್ಕು
 ಏನಾಹು, ಬಿಜ್ಜಳನ ಭಂಡಾರದ 'ಚಿ'ನಿ ಮಹಾ'ಚಿ'ನಿ ದೇವಾಂಗ ಲತಾವಳಿ
 ಹಂಸಾವಳಿ ಗಜಾವಳಿ ಮೊದಲಾದ ಪಟ್ಟಾವಳಿಯ ದಿಂಡುಗಳಂ ತರಿಸಿ
 'ಚಿ'ಂದದೊಳೆರಿಸಿ ತರತರದಿಂ ಬಿಡಿಸಿ ಪರಿಪರಿಯ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ತೆಗೆದು
 ಪಿಡಿದು ಶರಣರ ಮೈಯೊಳು ಬುರಬುರನೆ ನೆಗೆನೆಗೆದೇಳ್ವ ಪುಳಕದ ಸಾಲ್ಗೆ
 ದೃಷ್ಟಿಯಾದವುದೆಂದು ಗವಸಣಿಗೈಯಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮೈತೀವಿ ಪೊದೆಯಿಸಿ

೧೦

1 ಮತಿಯೊಂದು (ಕ.); 2 ಯ ದಳಳಿ (ಖ.); 3 ಲ್ಲಳೊ (ಕ.); 4 ಚೇ ?;
 5 ಭ (ಕ.ಖ.)

ದಿಗಂಬರನ ಶರಣಗುಣ¹ಡುಗೆಗೊಟ್ಟು, ಸಿಂಗರದತ್ತ ಮನಂ ಸಳದಾಭರಣಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಂ ತರಿಸಿ ರತ್ನ ಮಂಜು²ಳಿಕೆಯ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುಚ್ಚುಳಂ ತೆಗೆದು ಮಾಣಿಕದ ಕರ್ಣಾವತಂಸಮಂ ಕಿವಿಗಳಿಗಳವಡಿಸಿ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರಮಂ ಪೇರುರಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಚಿ ಬಾಹುವಾರಯಮಂ ತೋಳ್ಗೆ ಕೈಕೊಳಿಸಿ ಕಂಕಣಮಂ ತಿರುಂಪಿ ನೂಂಕಿ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳಂ ಭದ್ರಾಂಗುಲಿಗಿತ್ತು, ಆರಾಧನೆಗೆ ಚಿತ್ರವರವಣಿ³ "ಜಾಳಿಗಳಿಗಳಂ ತರಿಸುತಂ ಮುದ್ರೆಗಳ ನೊಡೆದು ಕುಡಿತವೊಂಗಳಂ ಮೃಡಭಕ್ತರ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳೊಳು ಸುರಿಸುರಿದು, ಕರ್ಣಾತೀವಿ ನೋಡಿ ಮೈತೀವಿ ಮುಟ್ಟಿ ನಾಲಗೆತೀವಿ ಹೊಗಳಿ ಮನಂ ತೀವಿ ನೆನದು ಬುದ್ಧಿ ತೀವಿ ಬೆಚ್ಚು ಅಹಂಕಾರತೀವಿ ಪೆಚ್ಚಿ ಚಿತ್ತತೀವಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ, ಮತ್ತೆ ಚಿತ್ತಿತ್ತು ತಣಿಯದೆ, ಪುಣ್ಯಲೋಭಿ ಭಕ್ತರ ಭಾಕುಳಿ ಶರಣರ ಸೂಳಿ ಸಜ್ಜನರ ಸಲೆನಾಳು ಶರಣರ ಸಂಗದ ಶಾಶ್ವತನೆನಿಸ ಬಸವರಾಜಂ ಲಿಂಗಜಂಗಮಪ್ರಸಾದಹೃದಯನಾಗಿ ಶರಣರೊಳು ಸದ್ಗೋಷ್ಠಿಯಿಂದಿದ್ದು ಮತ್ತಮಂತೆಂದಂ—

ದೇವದೇವ, ನಿಮ್ಮರ್ಥಮಂ ನಿಮಗೆ ತೊತ್ತುಗಿಲಸವಂ ಮಾಡಿ ಬೇಡಿತಂ ನೀಡುವ ಕಿಂಕರನೆಂದು ನೀವೆ ಕೊಂಡುಕೊನೆದಾಡಿಸುವ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ಮೊದಲ ಕಪ್ಪಡದ ಹಾಹ³ ಆನಂಬುದು. ಹಲವಂ ನುಡಿವುದೆಲ್ಲಂ ಪುನಿ, ನಡೆವುದೆಲ್ಲಂ ತಪ್ಪು. ನೇಮವಾಯದ ನೀರಸಂ ಪೂಜೆಯಾಯದ ಪುಣ್ಯದೂರಂ ಹಾಡಲಾಯದ ಹಸುಳೆಯಪ್ಪೆನ್ನೊಳು ಲೇಸನಹಸದೆ ತಪ್ಪಂ ನೋಡದೆ ಕರುಣಿವುದು—ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಬಸವಂಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಕುಲಂ ಭೋರನೆ ಪರಸಿ ಹಾರೈಸಿ ಹಿಗ್ಗಿ ತಣೆದು ಕುಳ್ಳಿದು ಮೆಚ್ಚಿ ಮನಂತೀವಿದಾನಂದದಿಂದ ಮಿಕ್ಕುಮಾಣಿ—

ಎಲೆ ಬಸವ ಬಸವಣ್ಣ ಬಸವಯ್ಯ ಬಸವರಸ ಬಸವರಾಜ ಬಸವಿ ದೇವ, ಕೇಳಯ್ಯ. ನಿನ್ನ ನೇಮವಿದಾಗುಂಟು ! ಗುರುಲಿಂಗದೊಳೆರಡಿಲ್ಲದಿಪ್ಪೆ. ಶರಣರಂ ಸಂಗನೆಂದೆ ಕಾಣ್ಣೆ. ಬಂದ ಭಕ್ತರನತ್ಯಾದರಿಸೆ. ಬಸ

¹ ಡುಕೊ (ಕ.). ಡಿಗೆಗೊ (ಖ.); ² ಜ (ಕ.); ³ ಜೋ (ಖ.)

ಭಕ್ತರಂ ಹರುಷದೊಳಿಗಿರ್ಗೊಂಬೆ. ಬೇಡಿದುದ ಶರಣರ್ಗಿಲ್ಲೆನ್ನದೀವೆ. ೪೦
 ಬೇಡಲೊಲ್ಲದವರ್ಗಿ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆರಾಧಿಸೆ. ಚಾಗ್ರತ್ವಸ್ವಸ್ತು ಸುಷುಪ್ತಿ
 ಯವಸ್ಥಾತ್ವಯಂಗಳೊಳು ಶರಣರಂ ಸಂಗನಂದಲ್ಲದೆ ಕಾಣೆ. ನಿಚ್ಚಶಿವ
 ರಾತ್ರಿಯನಚ್ಚರಿಯಿಂ ಮಾಳ್ವೆ. ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿಪ್ಪೆ. ಶಿವಲಿಂಗಾ
 ಪ್ಪಿತವಲ್ಲದುದನಾಘ್ರಾಣಿಸೆ, ನೋಡೆ, ನುಡಿಯೆ, ಮುಟ್ಟೆ, ಕೇಳೆ. ಶಿವ
 ಸಮಯವನುಧರಿಸುವೆ. ಪರಸಮಯವಂ ಸಂಹರಿಸುವೆ. ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕರಿ
 ನಮಂ ಕೇಳೆ. ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಚಾತಿಯನಟಿಸೆ. ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಅವವಿತ್ರತೆ
 ಯನಟಿಯೆ. ಪರಾಂಗನೆಯರಂ ಹೆತ್ತ ತಾಯ್ಗೆಳೆಂಬೆ. ಪರದ್ರವ್ಯಮಂ
ಕಿಲ್ಬಿಷವೆಂದು ಮುಟ್ಟೆ. ನಡೆದು ತಪ್ಪೆ, ನುಡಿದು ಹುಸಿಯೆ, ಹಿಡಿದು
 ಬಿಡೆ, ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂಗಲೀಯೆ, ಕೊಟ್ಟು ನೆನೆಯೆ, ನಟ್ಟು ಕೀಳೆ, ಮುಟ್ಟಿ
 ಪೆಟಿಪಿಂಗಿ, ಕೂಡಿ ತಪ್ಪೆ, ನೋಡಿ ನಿರಾಕರಿಸೆ, ನೆನೆದು ಮುಟ್ಟಿಯೆ. ಮನ ೫೦
 ದೊಳೊಲವರಿಯಿಲ್ಲ, ಬುದ್ಧಿಯೊಳು ವಿಸಂಚವಿಲ್ಲ, ಅಹಂಕಾರದೊಳು
 ಗರ್ವವಿಲ್ಲ, ಚಿತ್ತದೊಳು ಹೊಣೆಯಿಲ್ಲ, ಕಾಮವಿಲ್ಲ, ಕೋಪದ ಮಾತೇಕೆ ?
 ಲೋಭದ ಗಾಳಿ ತೀಡದು, ಮೋಹಕೆ ತೆಹಿಹಿಲ್ಲ, ಆತ್ಮ ಮದದ ಸೊಗ್ಗಡು
 ಹೊದ್ದದು, ಮತ್ಸರಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ. ಬಸವರಾಜ, ನಿನ್ನ ಗುಣಂಗಳಂ ಬಣ್ಣಿಸಲೆ
 ಮ್ಮಳವಲ್ಲ. ಈಶನ ವಿಸಾಸಲಪ್ಪ ಭಕ್ತ, ನಿನಗೇಣಿಯಿಲ್ಲ ಪಡಿಯಿಲ್ಲ ಪಾಸ
 ಟಿಯಾವಂ ? ಪಾಪಂಪಡುಪುಯೊಳು ಶಿವಭಕ್ತಿಯನಾರಂಭಿಸಿ ಸಾಮ
 ಧ್ಯಮಂ ಪಿತ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂಗಳಂ ಬೆಳೆದು ಗಣಪರ್ವಂಗಳಂ ಸಮಾಧ ಸುಫಲಂ
 ಮಾಡಲೆಂದು ಬಂದ ಕಾರಣಿಕ ಬಸವ, ನಿನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದೆಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಬಣ್ಣ
 ವೇಣಿತು—ಎಂದಡಿಗಡಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ತೂಗಾಡುವ ಗಣಂಗಳ ಚರಣಂಗಳಂ
 ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ಬಸವರಾಜಂ ಪೊಗಳ್ತೆಗೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ತಗ್ಗಿ ಮಲ್ಲಣಿಗೊಂಡಾಂಗ ೬೦
 ಳಾಗಳಿನ ಸಂಗತಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಗೀತಮಂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯ
 ದೊಳು;

ನೆರೆದು ಕುಳ್ಳಿದ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ

ನವಯೌವನಮೌದಂತೆ ಅರ್ಚನೆಗರಳಲರ್ದ ಪರಿಮೇಷದ ಮೊಗ್ಗಿಯಂತೆ
 ಶಿವಚ್ಛಾನಕ್ಕೆ ಸೊಬಗಾದಂತೆ ಉನ್ನತ್ತಪಂಚಮಿಶ್ರತಿಪ್ರಾಯಂ ಕವಿದು
 ಅರಮನೆಯಂ ಪೊಷಿಮಟ್ಟು, ಹೊದ್ದ^೧ ದೇವಾಂಗದಿಂ ಉಟ್ಟ ಪಟ್ಟಾ
 ವಳಿಯಿಂ ತೊಟ್ಟ ದಿವ್ಯಾಭರಣದಿಂ, ರುದ್ರಲೋಕದ ರಾಜಪುತ್ರರಂತೆ
 ಕೈಲಾಸದ ಕಮನೀಯರಂತೆ ರಜ್ಜತಗಿರಿಯ ವಿಜಯರಂತೆ^೨ ಮೇರುವಿನ
 ಧೀರರಂತೆ, ಮಹಾದೇವನ ಮಕುಟವರ್ಧನರು ಮದನಹರನ ಮದಕರಿಗಳು
 ಹರನ ಶರಭಂಗಳು ಸರಲೋಕದೇವೇಂದ್ರರು ಸೆರೆದು ಪರೆದು ಜಿಜ್ಞಾಸ
 ಪುರದ ಪಲವು ರಾಜವೀಥಿಗಳೊಳು ಸುಳಿತಪ್ಪಾಗಳು, ಪುರಜನಮುಂ
 ಪರಸಮಯಿಗಳುಂ ಸೆರೆದ ಸೆರೆಯಿಂ ಕೌತುಕಮನಾಳ್ವ ನೋಡುತಂ
 ಬರೆವರೆ ;

ಜಿಜ್ಞಾಸ ಗುರುವಪ್ಪ ನಾರಣಕ್ರಮಿತಂ ಸೌರಿಭಟ್ಟಂ ವಿಷ್ಣುಪೆದ್ದಿ
 ಗಳು ಮೊದಲಾದ ವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲಂ ಕಂಡುಕಂಡು ಅಸೂಯೆಯೊಳು
 ನಡೆದು ಅಹಂಕಾರದೊಳುಬ್ಬಿ ಮತ್ಸರದೊಳು ಬಿರಿದು ಹರಭಕ್ತರ ಸಂಪ
 ದಮಂ ನೋಡಲಾಡಿದೆ ಜಿಸುಸುಯ್ದ ಸೈರಿಸಲಾಡಿದೆ ಕುದಿಕುದಿದು
 ಕೋಟಲೆಗೊಂಡು ಅನುತಾಪದೊಳುಬಿಡು ಮನಂ ಕರಿಮುರಿವೋಗಿ
 ಬುದ್ಧಿ ಒಪ್ಪಿದಾಗ, ನಿಲಲಾಡಿದೆ ಗಳಗಳನೆ ಪರಿತಂದು—ಎಲೆ ಎಲೆ
 ಮರುಳರಸ, ಪುರದೊಳು ಸುಳಿವ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಿರಿಯನೇಸಂ ಬಿನ್ನವಿಪೆವು !
 ನಿನ್ನ ಭಂಡಾರದೊಳು ನೀನಿಕ್ಕಲಿವ್ವದ ಪದಕಂ ಶರಣರ ಪೇರುರದೊಳು,
 ನೀಂ ಮುಟ್ಟಲಂಜುವ ತಾರಹಾರಂ ಭಕ್ತರ ಕೊರಗ್ಗೊಳೊಳು, ನೀಂ
 ಕೈಕೊಳಿಸಲಿವ್ವದ ವಜ್ರದ ಕಂಕಣಂ ಶರಣರ ಕರದೊಳು, ನೀಂ
 ನೋಡಲಿವ್ವದ ರತ್ನ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳು ಶರಣರ ಕೋಮಲಾಂಗುಲಿಯೊಳು,
 ನೀಂ ತೊಡಲಿವ್ವದಾರಾಧಿಸ ದಿವ್ಯಾಭರಣಂ ಶರಣರ ಮೈಯೊಳು,
 ನೀನುಡಲಿವ್ವದ ಪೊಡಮಡುವ ನವನಸ್ತ್ರಂ, ಶರಣರಂಗದೊಳು, ನೀಂ
 ಪೂಸಲಿವ್ವದ ಯಕ್ಷ ಕರ್ಮಮಂ ಭಕ್ತರ ಕಕ್ಷವಕ್ಷಂಗಳೊಳು, ನೀನೇ

^೧ ದೆಡ ? ; ^೨ ಕ (ಕ.) ; ^೩ ತೋ (ಕ.)

ಹಲಮೈದ ದಿವ್ಯವಾಹನಂ ಭಕ್ತರ 'ರಾ'ಘಯೋಳು ಕಾಣಬಂದಸವು.
ಬ್ರಸವಂಗೆ ಮರುಳಾದೆ. ಭಂಡಾರಂ ಸೂಚಿವೋಡುದು. ರಾಚ್ಯದೇಕ್ಷರಂ
ಭಕ್ತಗೆ ಬಹುದಾಯಿತ್ತು. ಭಕ್ತರುರವಣಿ ಪಿರಿದಾಯಿತ್ತು, ಭಕ್ತರ ತೇಜಂ
ಬಲುಹಾಯಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ, ನಿಷ್ಕುವಂ ಒಯ್ಯರೆಂದಡೆ ವೈಷ್ಣವರಂ
ಕಂಡರಾರು? ಬ್ರಹ್ಮನಂ ಬಗೆಯರೆಂದಡೆ ಬ್ರಾಹ್ಮರಂ ಬಲ್ಲರಾರು?
ಜಿನನಂ ಕಿತ್ತು ಜಿಸುಡುವರೆಂದಡೆ ಜೈನರ ಸುದ್ದಿಯೆಲ್ಲಿಯದ್ದು? ಬೋಮ್ಮರಂ
ಬಿಳ್ಮಾಡುವರೆಂದಡೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳಂ ಸರಕುವಾಡುವರಾರು? ಇಂತು
ಷಡ್ದರ್ಶನಂ ಕೀಳಾದವು, ಮೃಡದರ್ಶನಂ ಮೇಲಾದುದು. ಇದಂ
ದಿ'ಟಂ' ಪಿಚಾರಸದೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮವಂ ಕಡಿಮವರೆ? ಈ ರಾಚ್ಯವನು
ದಾಸೀನಂಮಾಳ್ವರೆ? ಆಗಲಿದಂ ಸೈರಿಸಿರ್ಪೊಡೆ ಎ'ಮೈಲ್ವರಂ'
ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ನೀನುಂ ಬಸವನುಂ ಸುಖದೊಳಿವ್ವುದು—ಎನಲು;

ಎಲ್ಲಾ ಕರಣಂಗಳಂ ಕರೆಯಿಸಿ ಭಂಡಾರದ ಲೆಕ್ಕಮಂ ನೋಡಿ
ಸ್ಥಿತವಂ ಬಸವನ ಕೈಯಲಿ ಕೊಂಡುಬಿಡುವುದೆಂದು, ಕ್ರಾಂತಿಗಳಂತಹುಜಿ ೧೦೦
ಗೂಗೆಗಳಂತೆ ಪಲುಂಜಿ ಕತ್ತೆಗಳಂತೊಹಲಿ ಕೋಡಗಗಳಂತೆ ಪಲುಗಿರಿದು
ನರಿಗಳಂತೆ ಜಿನ್ನಿಗಳೆಡೆವ ಕರ್ಮಗಳ ಮಾತಿಂಗುಮ್ಮಳಿಸಿ, ನಿರ್ದೈವ
ವರ ಬೋಧೆ^೧ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಚಿತ್ತಂ ಕಲಂಕಿ ಬಿಜ್ಜಳಂ ಮರುಳಾಗಿ ಬಸವ
ರಾಜನನೊಡಗೊಂಡು ಬರ್ಪುದೆಂದು ಚಾರರಂ ಕಳುಪಲು, ಅವರೊಡನೆ
ವಿಭೂತಿಯ ಸುಭಟಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ರುದ್ರಂ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಪಂಚ
ಮುಖನೆಸಿವ ಬಸವರಾಜಂ ಬಪ್ಪ ಸಮಯದೊಳು, †ಕತ್ತಲೆಯ ಕೊ'ಬು^೨
ಸೂರ್ಯನ ಮುಂದಣಿ^೩ರುಣೋದಯ^೪[ದಿ] ಪರಿ^೫ಯಿ^೬ತೆಂಬಂತೆ ಹಿಂದೆ
ಗೇಹಿದ ಮಂ^೭[ದಿವಾ]ಳದ ಮಂಟ ಮುಂದುಗಿಟ್ಟಿಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡುಗುತಿರೆ,
ಬಂದು ಸಮಗದ್ದುಗೆಯೊಳು^೮ ಸಂಗನ ಬಸವಂ ಬಸವದೇವಂ ದಂಡನಾಥ
ಚೂಡಾಮಣಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ಪುದುಂ;

೧೧೦

1 ವಾ (ಖ.); 2 ರ (ಕ.); 3 ಮಗೆಲ್ಲಂ (ಕ.); 4 ಧಿಗೆ (ಕ.); 5 ಬ್ಬುಂ (ಕ.);
6 ದಪರಿಯಂ (ಕ.); 7 ದ್ಯ (ಕ.); †† ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳೊಳಗಿನ ಭಾಗವು (ಖ.) ದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಬಿಜ್ಜಳಭೂಪಂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾತುಮಾತಿಂ ಲೆಕ್ಕದ ಮಾತಂ ತೆಗೆದಾ, ಕರಣಿಕರಂ ಝಂಕಿಸಿ ಭಂಡಾರದ ಆದಾಯಬೀಯಮಂ ನೋಡೆ ಬಸವನ ಮೇಲೆ ಪದಿಸೆಂಟುಕೋಟಿ ದ್ರವ್ಯಂ ಸ್ಥಿತಮಾಗೆ, ಬಿಜ್ಜಳಂ ಮಹುಗಿ ದಣ್ಣಾಯಕರ ಮೊಗಮಂ ನೋಡುತಾಕ್ಲೇಪದಿಂ ಕೈ ಮುಗಿದು—ನಿಮ್ಮನಂಬಿ ಭಂಡಾರಮಂ ಕೊಟ್ಟಡೆನ್ನನಿಂತು ಕೆಡಿಸುವರೆ? ಶಿವಭಕ್ತಗಿತ್ತು ರಾಜ್ಯಮಂ ನೀರೊಳದ್ದುವರೆ? ಹಲವು ಮಾತೇನು? ನಿಂದ ಹೊನ್ನಿಂಗೆ ನಿರ್ಣಯಮಂ ಕೊಡುವುದು—ಎಂದು ನಿರೋಧಮಂ ನುಡಿಯೆ ಬಸವಂ ಕೇಳ್ದು, ಪರಸಮಯಿಗಳ ನುಡಿ ಎಮ್ಮರಸನಂ ಮರುಳ್ಳಾಡುತ್ತೆಂದು ಮನದೊಳೊಡು—ಕೇಳಲೆ ಸಜ್ಜನರನಣಿಯದ ಬಿಜ್ಜಳ ಭೂಪ, ಉದಧಿ ನದಿಯ ನೀರಂ ನೀವುದೆ? ಭಾಸ್ಕರಂ ಕನ್ನಡಿಯ ಬೆಳಗಂ ಪಾರ್ವನೆ? ಶಿವಭಕ್ತರು ನಿನ್ನೊಡವೆಗಾಸೆಯ ಮಾಳ್ವರೆ? ತಮ್ಮೊಡವೆಯಂ ತಾವು ಕೊಂಡರು. ನಡೆನಡೆ—ಎಂದರಸನುಂ ಪರಸಮಯಿಗಳಂ ಕರಣಂಗಳುಂ ಬೆರಸಿ ಭಂಡಾರದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಮುದ್ರಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೋಟಿ¹[ಬ್ರ]ಹ್ಮಕೋಟಿಯಂ ತೆಗೆದು ಲೆಕ್ಕಿಸಿ² ನೋಳ್ವಾಗಳು;

ನಿಲವಿನ ಪೊದಿಸೆಂಟು ಕೋಟಿಗೆ ಭತ್ತೀಸಕೋಟಿ ಬಾಹತ್ತರ ಕೋಟಿಗಳಿಂ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ ಇಮ್ಮಡಿ ನೂರ್ಮಡಿ ಸಾಸಿರ್ಮಡಿ ಲಕ್ಷಮಡಿ ಕೋಟಿಮಡಿಯಾಗಿ ಪೆಚ್ಚುತ್ತಿರೆ, ಗಣಕರು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಾಡದೆ ಬಿಟಿಗಾಗೆ ಪರಸಮಯಿಗಳ ಮೊಗಂ ಬೆಳ್ಳೇಣಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಮೊಗಂ ಲಜ್ಜೆಯೇಣಿ ಶರಣರ ಮೊಗಂಗಳು ಹರುಷವೇಣಿ, ಭೂಪನ ಮೊಗಮಂ ನೋಡಿನೋಡಿ
೧೩೦ ಜಡಿದು ನುಡಿದು—ಕೇಳಲೆ, ನಿ³[ನ್ನ ದೊ]ಂದರ್ಥವೆಂದು ನಿನ್ನದೊಂದು ರೂಪೆಂದು ಮುಂದಣಿಯದೆ ಮರುಳ್ಗೆ⁴ಡೆವರೆ? ಮುಗ್ಧಭೂಪ, ಕೇಳು. ಸರ್ವಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸಾರ್ವಭೌಮನೆನಿಸ ಶ್ರೀಸಂಗಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದಂಘ್ರಿಯಂ ಮಹಾಪದವಿಗಳು ಬಂದು ಬಿಡದೋ⁵ಲಗಿ⁶ಸುತಿಪ್ಪಲ್ಲಿ ಸಂಪದ

¹ ಟಾ (ಕ.ಖ.); ² ತ್ತೆ (ಖ.); ³ ನಗೊ (ಕ.ಖ.); ⁴ ಡು (ಕ.);

⁵ ಲೈ (ಖ.)

ದೊಳೆನ್ನಿತಂ ಕುಡೆ ಕುಬೇರನಾದಂ, ಕಾಂತಿಯೊಳಗಿನಿತನೀಯೆ ಭಾಸ್ಕರ
ನಾದಂ, ವೀರದೊಳೊಂದಂ ಲೇಸನೀಯೆ ವೀರಭದ್ರನಾದಂ, ಚೆಲುವಿ
ನೊಳೆನ್ನಿತುಂ ಸಿಡಿಯೆ ಕಾಮನಾದಂ, ನಿತ್ಯದ ಕಡೆಸೆಟಗಿನ ಸೋಂಕಂ
ಕುಡೆ ರೋಮಜನಾದನೆಂದಡೆ ನೀನೆತ್ತಣ ಪರವಾಣು, ಕ್ಷುದ್ರಜಂತು,
ಶಿವನ ಮನೆಯ ತೊತ್ತಿನ ಮನೆಯ ತೊತ್ತಪ್ಪ ಮಾಯೆಯಾಡಿಸುವ
ಮಣ್ಣರೂಪು, ಕಪ್ಪಡದ ಹಾಹು, ಕಲ್ಲ ಜಂತ್ರ, ಹುಲ್ಲ ಬೊಂಬೆ? ತೆಗೆತೆಗೆ,
ಸಡಿಫಡ, ಶರಣರ ಮುಂದೆ ನೀನಾರು?—ಎಂದು ಬಸವರಾಜಂ ೧೪೦
ರುದ್ರಾವತಾರಸಿಂ^೧ತಾಸ್ತೋತ್ರಿಸೆ; **೧೪೦ನೆ**

ಬಿಜ್ಜಳಂ ಧರೆಗೆಳಿದು ಬೀವಸ್ತ್ರತಕನಾಗಿ ಬಸವನ ಚರಣದೊಳು
ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿಳ್ಳು—ಮುಂದಣಿಯದ ಮೂರ್ಖಂಗೆ, ಶರಣರನೆಣಿಯದ
ಸರ್ವಾಪರಾಧಿಗೆ ಕರುಣಿಸುವುದು—ಎಂದು ಪನ್ನಿ ಚಾಸಿರಲಕ್ಷ ವಸ್ತುವಂ
ಚರಣದ ಮೇಲೆ ಸುರಿದು ದಣ್ಣಾಯಕರಿಂ ಮನ್ನಣೆವಡೆದು ಅವರಂ ಮುಕ್ತ
ಮನೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಬಿಜ್ಜಳಭೂಪಂ ವಿಸ್ಮಿತಚಿತ್ತಂ
ಕೌತುಕಹೃದಯನುಮಾಗಿ ಅದ್ಭುತರಸದೊಳಾಳುತ್ತೆ ತನ್ನರಮನೆಯೊಳಿ
ರಲು; ಇತ್ತಲು ಬಸವರಾಜನಂ ರಾಜಶೇಖರಚರಣಸರಸೀರುಹಮಕರಂದ
ಮಧುಕರಾಯಮಾಣನಂ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯಂ ಶರಣಪರಿಸ್ತೋಮಂ
ತಮ್ಮ ನಡುವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಸವನ ಸತ್ಯಗುಣಮಂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಂ ೧೪೧
ತೇಜದುನ್ನತಿಯಂ ದಾನದತಿಶಯಮಂ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿರೆಯಿರೆ ||

^೧ ದಲೆ (ಖ.); ^೨ ತೊಪ್ಪಡಿ (ಕ.)

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಎಲೆ ಬಸವ ನಿನ್ನ ದಾಸೋ-

ಜ್ವಲಜಧಾರೆಗಳೊಡ್ಡು ಮೈಗರೆದು ಕರಂ |

ಬಲವಳಿದು ಕುಂದಿ ಸೆಡೆದರಾ

ಬಲಿ ಶಿವಿ ಜೀಮೂತವಾಹನಂ ಕರ್ಣ^೧ಕಳಂ || ೧*

ಗುರುಬಸವ ನಿನ್ನ ಕೋಡಿಂ

ಸುರಭಿ ಕರಂ ಮೂಗುವಟ್ಟಿದದು ಕಲ್ಲಾಯ್ತಾ |

ಪರುಷಂ ಮರನಾದುದು ಸುರ-

ತರು ಚಿಂತೆಯ ಸಾರ್ದುಡಮಮ ಚಿಂತಾರತ್ನಂ || ೨*

ಶಿವಸೇವೆಯನುರುಶಿವನನು-

ಭವಭಕ್ತಿಯನಪುವ ಬಸವಭು ನಿನ್ನ^೨ ಷಿವಂ |

ಭವನಪುವಂ ಶಿವನಪುವಂ

ಶಿವನ ಗಣಾಧೀಶರಪುವರಪುವವರೋರೇ || ೩*

ಎಂದು ಗಣಸಂತಾನವೊಲಿದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರೆ

ನಿಂದು ಬಸವಣ್ಣನಂ ನೇಹದಿಂ ಹರಸುತ್ತಿರೆ |

ಬಸವರಾಜಂ ಕೇಳಿ ಕೈಮುಗಿದು ಕೊರಗುತಂ

ಶಿಶುವಿನಿಂತಗ್ಗು ಮನರೇ ಎಂದು ಕರಗುತಂ |

ಇರ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಬಲದ ಕಣಾ ಕೆತ್ತೆ

ಕೂರ್ಪ ದಕ್ಷಿಣಭುಜಂ ಭರದಿಂದ ಮಿಗೆ ಕೆತ್ತೆ |

ಇಂದೆನ್ನ ಮನೆಗೆ ಶರಣರ ಬರವು ನಿಶ್ಚಯಂ

ಇಂದೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ ಫಲವಾಯ್ತು ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ |

ಎನುತಮಿರೆ ಬರುತಿರ್ದುಡಮ್ಮಮ್ಮ ಗಣಕುಲಂ

೧೦ ಮನಸಿಜಸ್ತಂಜೀರಮೋಗ್ರಸಿಂಹನ ಬಲಂ |

^೧ ನರ್ ಕರ್ಣ (ಖ.), ನಾರ್ಕಸುತ ? ; ^೨ ನು (ಕ.)

ಬರೆ ದೂರದಿಂ ಕಂಡು ಬಸವರಾಜಂ ನೋಡಿ
 ಶರಣರ್ಗೆ ಕೈನೀಡಿ ತೋಡಿದ ಮನಂಗೂಡಿ |
 ಈಬಂದುದಿದೆ ಹೋಳದೇಶದ ಮಹಾಗಣಂ
 ಆಬಂದುದೇ ಪಾಂಡ್ಯ ಕೇರಳದಶಾಗಣಂ |
 ಇದು ಗೌಳದೇಶದ ಗಣಾವಳಿಯ ಸಂಭ್ರಮಂ
 ಅದು ಮಾವದ ಮಹಾಗಣಕುಲದ ವಿಭ್ರಮಂ |
 ಇದು ಸಂಗ ಬಂಗಾಳ ಲಾಳದೇಶದ ಗಣಂ
 ಇದು ಕಳಿಂಗಂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೇಶದ ಗಣಂ |
 ಇದು ತುಳುವ ಮಲೆಯಾಳದೇಶಗಣದೊತ್ತೊತ್ತಿ
 ಇದು ತೆಲುಗು ತಿಗುಳು ಬರ್ಬರಗಣದ ಸಂಸತ್ತಿ | ೨೦
 ಇತ್ತಲಿದೆ ಸಿಂಗಣದ್ವೀಪದ ಗಣವ್ರಾತ
 ಇತ್ತಲಿದೆ ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶದ ಶರಣಚಾತ |
 ಒಂದೆಂದು ತೋಡುತ್ತವಾರುತ್ತೆ ಜೊಬ್ಬಡುತೆ
 ಮಂದೈಸ ಪುಳಕದಿಂ ಕಳೆಯೇಡು ಕೂಗಡುತೆ |
 ಬಲಿದೊಲಿದು ಮಲೆಮಲೆದು ನಲಿನಲಿದು ಕೆಲೆಕಲೆದು
 ಬ[ಲಿ]ದು ನಾಲ್ಕುಂದೆಸೆಗೆ ಕೋಣಕಿಟ್ಟು ಕುಕಿಲಿಡಿದು |
 ಹಬ್ಬಿ ಹಾರೈಸಿ ತೇರೈಸಿ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿ
 ಉಬ್ಬಿ ಪುಲೆವೆದ್ದು ನೆಹಿ ಕೂರ್ಚಿ ಗರ್ಭಿಸುತೋಸಿ |
 ಸಂತೈಸಿಕೊಳಲಾಡದಲ್ಲಿ ಸರಿಸುದಾಡಿ
 ಮುಂತೆ ಬಾಹಾಸ್ಸಾಳನಂಗೆಯ್ಕು ಕೂಣಿದಾಡಿ | ೩೦
 ಬಸವನಿರೆ ಕಂಡು ಗಣಸಂಕುಳಂ ಮುಂಡಾಡಿ
 ಹೊಸಪರಿಯ ಕೌತುಕದ ಪರಕೆಯಿಂ ಕೊಂಡಾಡಿ |
 ಭಕ್ತರ ಬಳೆಕ್ಕೆ ಕಂಡಾಗಳೇ ನೆಹಿ ಹೋಯ್ತು
 ಭಕ್ತ ಬಸವಣ್ಣನಂ ಮುಟ್ಟಿ ಮಿಗೆ ತಣಿವಾಯ್ತು |

ಆಗಳಾ ಬಸವನೈಲ್ಲಗೆ ಗದ್ದುಗೆಯಿತ್ತು

ರಾಗದಿಂ ಕೈಮುಗಿದು ಕಿಂಕರತೆಯಂ ಹೊತ್ತು |

ಶರಣರ ಶ್ರೀಪದಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂವಾಡಿ

ಹರುಷದಿಂ ಚರಣಜಲಮಂ ಕರಣದೊಳು ಕೂಡಿ |

ಎಲ್ಲಗೆ ಬೇಟೆ ಸಿಂಹಾಸನವನೊಲಿದೀವ

೪೦ ಎಲ್ಲಗೆ ಬಸವನಗ್ಗಣಿಗಳಂ ¹ತಾನೀ¹ವ |

ಸಮಯದೊಳಗಲ್ಲಿ ಕೆಲಬರಾ ²ಡಂಬಕರ² ಬಂದು

ಅನುರ್ದು ಬಸವಣ್ಣನಂ ಬಂದಿವಿಡಿಯಲ್ತೆಂದು |

ಬಹುಮನದ ಹೊಪ್ಪಿಭೂತಿಯನಲ್ಲಿ ತೀವಿಟ್ಟು

ತುಣುಗಿ ಮೈಯೊಳಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಗಳ ನೆಪು ತೊಟ್ಟು |

ವೃಂತ್ಪಲ್ಲಮಂ ಸಮಂತಂದು ಕಕ್ಷದೊಳಿರಿಸಿ

ಅಂತವಗೆ ಬಸವ ಹೂವಗ್ಗಣಿಯ ತಂದಿರಿಸಿ |

ಪಿಡಿದುಕೊಂಡಿರೆ ಕಂಡು ³ಬೆಬ್ಬಳಿಸಿ ನೋಡುತಂ

ನಡುಗುತೊಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮೊಗಂಗಳಂ ನೋಡುತಂ |

ಸಂಚಳಿಸುತಿರೆ ಮಿಕ್ಕುವಿಾಪು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ

೫೦ ಮುಂಚಿ ಬಸವನ ಭಕ್ತಿ ಬಂದಿವಿಡಿಯಲ್ ಕರಂ |

ಬೆಳಗಾಗುತಿರೆ ಬಸವನಪುದಿದೇನೆಲೆ ದೇವ

ಆಳೊಡನೆ ಸರಸವೇನೆಲೆಲೆ ಸಂಗಮದೇವ |

ಅಂಬುವರೆ ದೇವ ಸೆಜ್ಜಿಯನು ಉಪ್ಪರಿಸಿಮೆನೆ

ಅಂಬದಳುಕದೆ ಬಸವನಲ್ಲಿ ಕರುಣಿಸುವುದೆನೆ |

ಬಸವಭಾವಂ ಬಲಿದು ಮುನ್ನ ವೇ ಸೆಜ್ಜಿಯೊಳು

ಎಸೆವ ಲಿಂಗಂಗಳಾಗುತ್ತಮಿರೆ ಸೆಜ್ಜಿಯೊಳು |

ತೊಟ್ಟು ⁴ಪಿಂಡಿಗೆ⁴ಯಾಗೆ ಫಲಮೆ ಲಿಂಗಮದಾಗೆ

ಇಟ್ಟಣಿಪ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕಾಂತಿ ನೆಲೆಯಾಗೆ |

¹ ತಂದೀ (ಖ.); ² ವಂಚ (ಖ.); ³ ಕಂಡು ಬೆಬ್ಬಳಿಸು (ಕ.);

⁴ ಪಿಡಿಕೆ (ಖ.)

ನೋ¹ಡೆ ವೇದಾ¹ದೀಕ್ಷೆ ಯಾದುದಾ ಡಂಬಿಗೆ
 ನೋಡೆ ಬಸವನ ಕರುಣವೊದಗಿತ್ತು ಮೂರ್ಛರಿಗೆ | ೬೦
 ಮುನಿವುಂಗವರ² ಬಸವಕರುಣಮಂ ಪಡೆವರೇ
 ಮನುಕುಲಂಗಳ³ ಬಸವದೀಕ್ಷೆಯಂ ಪಡೆವರೇ |
 ಬಂದಿ ಶಿವಬಂದಿ ²ಸಂಬಂಧಿ³ಯಾದುದು ನಿಮಗೆ
 ಬಂದಿಯಂ ಹರಭಕ್ತಿ ಬಂದಿವಿಡಿದುದು ಧರೆಗೆ |
 ಎನುತೆ ಗಣನಾಯಕರ⁴ ಕೌತುಕಂಬಡುತನುರೆ
 ತನತನಗೆ ತಲೆದೂಗಿ ಬಿಟಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರೆ |
 ಭವಿತನಂ ತೋಲಗಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂಬಾಗಿ ಇರೆ
 ಶಿವಕರುಣದಿಂ ಜನನಮರಣಮಂ ನೀಗುತ್ತಿರೆ |
 ಇಂತು ಬದನೆಯ ಕಾಯಿ ಲಿಂಗವಾಗುತ್ತಮಿರೆ
 ಸಂತತಂ ಬಂದಿಕಾಱಿರ⁴ ಭಕ್ತರಾಗುತ್ತಿರೆ | ೭೦
 ಇದೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಉಯಿರೇ ಸಂಗಮಂಗೆಂದು
 ಹರನ ಕರುಣಂಬಡೆದು ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಡೆಂದು |
 ಅಂದಿಂದ ಬಸವನಾ ಹೆಸರ ಫಲಮಂ ಮುಟ್ಟ
 ಎಂದುವುಂ ಡಂಬಕರ³ ಹೋದ³ ದೇಸೆಯಂ ಮುಟ್ಟ |
 ಆಗಳಾ ಭಕ್ತತತಿ ಬಸವನಂ ನೆಣಿ ನೋಡಿ
 ರಾಗದಿಂದಸ್ವಿ ಮತ್ತಸ್ವಿ ತಣಿಯದೆ ನೋಡಿ |
 ನೀನೊಲಿದು ನೋಡಿ⁴ತ್ತೆ⁴ ಶಿವಲಿಂಗವೆಲೆ ಬಸವ
 ನೀನೊಲಿದು ಸೋಂಕಿದವನೇ ಭಕ್ತನೆಲೆ ಬಸವ |
 ನಿನ್ನ ಮನದಿಂದ ಚಿಂತಾಮಣಿಯದಾಯಿತ್ತು
 ನಿನ್ನ ಕರಮಂ ಕಂಡು ಕಲ್ಪತರುವಾಯಿತ್ತು | ೮೦
 ನಿನ್ನ ಪದರಜಿಂದೆ ಪರುಷವದು ಹುಟ್ಟಿತ್ತು
 ನಿನ್ನ ಶೀಲಂಗಂಡು ಸುರಭಿ ಹಯನಾಯಿತ್ತು |

¹ ಡಿ ವೇದಾದಿ (ಖ.);

² ಸರ್ವಂದಿ (ಕ.);

³ ಹೊದ್ದ (ಕ.);

⁴ ತೇ (ಕ.)

ಚೌಗಿಗಳ ನಡುವೆ ಕಡುಚೌಗಿ ಸಂಗನಬಸವ
 ಫೋಗಿಗಳ ನಡುವೆ ಮಿಗೆ ಫೋಗಿ ಸಂಗನಬಸವ |
 ಚೆಲುವ ಸಂಗನಬಸವ ಒಲುವ ಸಂಗನಬಸವ
 ಗೆಲುವ ಸಂಗನಬಸವ ಸೋಲ್ವ ಸಂಗನಬಸವ |
 ಕಾವ ಸಂಗನಬಸವ ಈವ ಸಂಗನಬಸವ
 ದೇವ ಸಂಗನಬಸವ ತುಂಬ ತುಳುಕದ ಬಸವ |
 ತಾಗಿ ಮರಳದ ಬಸವ ಬೀಗ ಬಿದಿಹದ ಬಸವ

೯೦

.... |

ಎಂದು ಶಿವಶರಣಸಂಚಾತ ಹೊಗಳುತ್ತಮಿರೆ
 ಅಂದು ಕುಗುಗುಗುಗುಕೂ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಮಿರೆ |
 ಸಂದಣಿಸುತ್ತೆಲ್ಲಗಳೇನೆಂಬನಿತಜ್ಞರೊಳಗೆ
 ಸಂದ ಪುಯ್ಯಲ್ ಪುಟ್ಟಿದೇನೆಂಬ ಸುಡಿಯೊಳಗೆ |
 ಪೆಗಲ ಕಂಜಳಿ ಕೈಯ ಕಲ್ಲಿಯೋಗರದಿಂದೆ
 ಮೊಗ ಬೆಮರೆ ತೇಕುತಂ ಪರಿಶಂದು ಕಡುಪಿಂದೆ |
 ಓಡಿದ ಗೋವಳಿಗೋಲ ಮಾಲೆಗಳ ಹಾಕೆಯಿಂ
 ತೊಡರ ಬಾ'ವು'ಲಿಯೊಳಗೆ ಒವ ಹಲವು ದಂಡೆಯಿಂ |
 ಗುರುಗಂಚಿಯಿಂ ಸವೆದ ದಂಡೆ ಮಂಡೆಯೊಳೊಪ್ಪೆ
 ೧೦೦ ಕರಮೆಸೆವ ಚೆನ್ನಗುಳ್ಳೆಯ ಚೇರದಿಂದೊಪ್ಪೆ |
 ಕಿವಿಯಲಿಕ್ಕಿದ ಬಳಹದೋಲೆ ಹಳದಿಯ ಉಡುಗೆ
 ಸವೆಯದೂದುವ ಕೊಳಲು ಮೈಯ ತವರದ ತೊಡಿಗೆ |
 ಎಸೆವುತಿರೆ ಬಂದು ಮಹಮನೆಯ ಗೋವಳನಲ್ಲಿ
 ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಕಂಪಿಸುತೆ ಕೊಂತಣಿಸುತಂತಲ್ಲಿ |
 ನಿಂದು ಬಸವನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದಂ ತಾನಂದು
 ಇಂದು ಭಕ್ತರ ವೇಷದಿಂದ ಕಳ್ಳರ್ ಬಂದು |

ಕೀಲಾರವುಂ ಕೊಂಡುಹೋದರಿಂದೆಲೆ ದೇವ
 ಮೇಲಪ್ಪ ಗೋಕುಲವನ್ನೆದೆ ಕೊಂಡರು ದೇವ |
 ಎನೆ ಮರುಳುಗೋವಳಾ ಭಕ್ತರೇಂ ಕಳ್ಳರೇ
 ನಿನಗೇಸು ತಮ್ಮೊಡನೆಯಂ ತಾವೆ ಕೊಳ್ಳರೇ | ೧೧೦
 ಶಿವವೇಷಮುಂ ಕಳವುಮೊಂದೆಡೆಯೊಳಿಪ್ಪುದೇ
 ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲದಾರುಂ ಕೊಳಲ್ ಬಪ್ಪುದೇ |
 ಸಂಗನೇ ಕೊಂಬವಂ ಸಂಗನೇ ಕೊಡುವವಂ
 ಸಂಗನೇ ಉಂಬವಂ ಸಂಗನೇ ಉಡುವವಂ |
 ತಾಯ್ನುಳ್ಳುಮ್ಗಳಿಸಲಾಗದು ಕಡುಗಲಂ ಬಿಡಿರೆ
 ಬೇಗ ಮೊಲೆತೊರೆದು ಮುಗುವವು ಕಡುವಂ¹ ಬಿಡಿರೆ |
 ಮಕ್ಕಳುಗಳವೈಗಳು ನೋಯಲಾಗದು ಬಿಡಿರೆ
 ಮಿಕ್ಕ ನೆನಹಿಂ ಮಲಮಲಂಮುಗುವವು ಬಿಡಿರೆ |
 ಎಲೆಲೆ ತಾಯ್ ಕಡುಗೂಡಿರೇ ಬೇಗದೊಳು ಬಿಟ್ಟು
 ಎಲೆಲೆ ಅಗಲಿರಲಾರ್ಪವೇ ಮಕ್ಕಳಂ ಬಿಟ್ಟು | ೧೨೦
 ಎಂದು ಕಡುಗಲನಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸುತೆ ದಯಾಪರಂ
 ಕೆಂದದಾನಂದಾಶ್ರುಜಲಪೂರ್ಣಸಿರ್ಧರಂ |
 ಶರಣರೊಡನೊಲುಮೆಯಿಂ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂಗೆಯ್ದು
²ತರತರದೊಳವರನಾರಾಧಿಸುತೆ ಬೆಸಕಯ್ದು |
 ಹರುಷದಿಂದಂ ಮೃಡಪ್ರಸಾದಮಂ ಕೈಕೊಂಡು
 ಪರಮಸುಖಿಯಾಗಿ ಶರಣರ ನೇಹವೆಡೆಗೊಂಡು |
 ಶರಣರೆಲ್ಲಂ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಗಾನಂದದಿಂ ಪೋಗಿ
 ಪರಭಕ್ತ ಬಸವಂಗೆ ನಮನಿದ್ರೆಗೆಡೆಯಾಗೆ |
 ಸಜ್ಜೆವನೆಯೊಳಗೆ ಮೃದುವೆನಿಪ ತಪ್ಪದ ಮೇಲೆ
 ಸಜ್ಜನಂ ನೆಲಸಿ ತೂಕಡಿಕೆ ಮನವಂ ಜೋಲೆ | ೧೩೦

¹ ಕಡುಗಲಂ (ಖ.) ; ² ಕರತಳ (ಖ.)

ಜಂಗಮಸಮಾಧಿ ತನಗೆಂಬಂತೆ ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿ
 ಲಿಂಗದಂಫ್ರಿಯ ಸೋಂಕಲಿಂಗುಲಿ ಕರಂ ನಚ್ಚಿ |
 ಉಸಿರಲ್ಲಿ ಶರಣಾರ್ಥಿ 'ಎಂದೆಂದು' ಸುಳಿವುತಿರೆ
 ಅಸುನಿಲೋಳು ಸಂಗನುಂ ಶರಣರುಂ ನೆಲಸುತಿರೆ |
 ನಿದ್ರೆಯೊಳಗಿರ್ದನಾ ಬಸವನನುರಾಗದಿಂ
 ಚಿದ್ರೂಪದಿಂ ಶಿವನನರ್ಚಿ ಪುದ್ಯೋಗದಿಂ |
 ಇರೆ ದೂರದೇಶಾಂತರಪ್ರವಾಸದೊಳಂದು
 ಶರಣಾರ್ಥಿತಂದರಾ ಬಸವದರುಶನಕೆಂದು |
 ಬಂದು ಬಾಗಿಲೊಳಿರ್ದ ಪಡಿಯುರನಾದರಿಸೆ
 ೧೪೦ ಸಂದ ನಿದ್ರೆಯೊಳಿರ್ದನೆಂದವರು ಬಿನ್ನೈಸೆ |
 ಸಮಯವಿಲ್ಲೆ ನಲಮ್ಮೆರ್ದ ಪರಿಯಿದು ದೇವ
 ಸಮಯವಂ ಬಸವನಂ ನೀವೆ ಬಲ್ಲಿರಿ ದೇವ |
 ಕರುಣಿಸುವುದೆನೆ ಬಂದು ತಿರಿಗಿದರ್ 'ಕೈ'ಯೊಡನೆ
 ತ್ತಿರಿಗೆ ತಿರಿಗಿದುದು ಬಸವನ ಜೀವವರೊಡನೆ |
 ಶರಣಾರ್ಥಿಯೆಂಬ ನುಡಿ ಶರಣರೊಳು ಸೇರಿತ್ತು
 ಪುರದೊಳಗೆ ನಡೆಯೆ ಬಳಿವಳಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿತ್ತು |
 ಮತ್ತಲ್ಲಿ ಬಸವರಾಜನ ಸತಿಯರೆಯ್ದುಂ
 ಹೊತ್ತು ಹೋಯಿತ್ತೇಳಿರೇ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆಂದು |
 ತೊಡೆವೊಯ್ದು ಮೆಲ್ಲನೆಬ್ಬಿಸೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತಮಿರೆ
 ೧೫೦ ನಿಡುಮುಸುಕನೋಸರಿಸೆ ದೇಹದುಸಿರಲ್ಲದಿರೆ |
 ಕಟ್ಟು ಗುಡಿಯಂ ಸಂಗನೊಳಗೆ ಸಂದಂ ಬಸವ
 ನಿಷ್ಕೃತಭಕ್ತರಿಗೆ ಪೇಳದೊಲವಿಂ ಬಸವ |
 ಎನೆ ಮನೆಯೊಳಿರ್ದ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರ ಬಂದು
 ತನತನಗೆ ಬಸವನಂ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡುತ್ತಂದು |

¹ ನ (ಕ.); ² ಯೊಂದಲ್ಲಿ (ಖ.); ³ ದಂತರ ಪ್ರವಾಸ (ಕ.), ದೇಶಾಂತರಪ್ರವೇಶ (ಖ.);

⁴ ಕಯ (ಖ.); ⁵ ಯೆಂಬ ಬಳಿ (ಖ.)

ಇರ್ಧವರೊಳೊಬ್ಬ ಭಕ್ತಂಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರಂ
 ಸಾರ್ಧ ದಯೆಯಿಂ ಸೊಚಿಸುತ್ತಮಿರೆ ಶಶಿಧರಂ |
 ಅಣ್ಣದು ಶರಣರು ಹೋ ವಿಚಾರವುಂಟೆಂದಲ್ಲಿ
 ಹೊಣಿಗೆ ಬಾಗಿಲ ಕಾವನಂ ಕರೆಯಿಸುತ್ತಲ್ಲಿ |
 ಶಿವಭಕ್ತರಹಿಸಿ ಹೋದವರುಂಟೆ ಬಸವನಂ
¹ಶಿವಶರಣರೇ¹ ಹರಣವಾಗಿ ಧರೆಗೆಸೆವನಂ |
 ಎಂದಡುಂಟುಂಟು ಭಕ್ತರ್ ಬಂದರೆಲೆ ದೇವ
 ಬಂದಲ್ಲಿ ಸಮಯವಿಲ್ಲೆನೆ ಹೋದರೆಲೆ ದೇವ |
 ಎಂಬ ನುಡಿಗೇಳ್ವು ತಪ್ಪದು ಬಸವನಿರ್ದಪಂ
 ಅಂಬಕತ್ರಯನಣುಗರೊಡನೆ ಪೋಗಿರ್ದಪಂ |
 ಅಂತವರ್ ಬರೆ ಬಂದಪಂ ಬಸವನೆಂದೆನುತೆ
 ಮುಂತೆ ಪರಿದರು ಕೇರಿಕೇರಿಗಿದು ಪೊಸತೆನುತೆ |
 ಬಸವನ ಪ್ರಾಣಮಂ ಪರಿದಹಿಸುವಂದದಿಂ
 ಬಸವನಸುವಂ ಪುರದೊಳಾರೈವ ²[ಚೆ]ಂದದಿಂ |
 ಬಂದು ಕಂಡರು ಪುರಕೆ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಭಕ್ತರಂ
 ನಿಂದು ಕಂಡರು ಬಸವನ ಪ್ರಾಣಯುಕ್ತರಂ |
 ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೆ ಬರಲಿಲ್ಲಿ ಚೇತನವಾಯ್ತು
 ಅಲ್ಲಿ ನಡೆತರುತಮಿರಲಿಲ್ಲಿ ಉಸಿರುಂಟಾಯ್ತು |
 ಅಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲೆ ಬರಲಿಲ್ಲಿ ಮೈಮುರಿದೆದ್ದು
 ಮೆಲ್ಲನೈತಂದು ಮುಂಗದಣಿ ನೆಣಿ ಕಣ್ಣಿಹಿದು |
 ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಕಣ್ಣಿಹಿವಂತೆ
 ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಕಡುನಿಷ್ಠೆ ಕಣ್ಣಿಹಿವಂತೆ |
 ಇರೆ ಶರಣರೊಲ್ಲ ಬಿಡಿಗಾಗಿ ಕೌತುಕವೇಣಿ
 ಧರೆಗೆ ಹೊಸತೆಂದೆನುತೆ ನುಡಿದರಾಗಳ್ ಮೀಣಿ |

೧೬೦

೧೭೦

¹ ಭವನ ಶರಣರ (ಕ.) ; ² ಭ (ಕ.ಖ.)

೧೮೦ ಎಲೆ ಬಸವರಾಜ ಶರಣರು ಪೋಗೆ ಪೋಪರೇ
 ನೆಲದೊಳಿದು ಚೋದ್ಯವಿಂತುಸಿರಿಲ್ಲದಿಷ್ಟರೇ |
 ಎನೆ ಬಂಜೆ ಬೇನೆಯಜ್ಜಿಯದವೊಲೀ ನುಡಿಯುಂಟೆ
 ಎನಗೆ ಆಯುಂ ಶ್ರೀಯುಮೊಡೆಯರೇ ಬೇಡುಂಟೆ |
 ಶರಣತತಿ ಹೋಹುದೇ ಎನ್ನ ಹರಣದ ಹೋಗು
 ಶರಣಬರನೇ ಎನ್ನ ಹರಣದ ಬರವನಾಗು |

ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತವಾ ಭಕ್ತರಂ ಜಿಗಿಯಪ್ಪಿ
 ಸಿಂದು ನೆಹಿ ತನ್ನ ಹರಣಂಗಳಂ ಜಿಗಿಯಪ್ಪಿ |
 ತಂದು ದೇವಾರ್ಚನೆಯ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
 ಸಂದ ಪನ್ನಿ ಚಾಪಿ ಸಿರೊಡೆಯರಂ ಸೈತರಿಸಿ |
 ನಡುವೆ ಸಂಗಮದೇವರಾರ್ಚನೆಗೆ ತಾಸಿದು

೧೯೦ ಎಡಬಲದ ಶರಣರಂ ನೋಡಿ ಪುಳಕಿಸುತಿದು |
 ಕೂಡಗ್ಗುವಣಿ ಪುಷ್ಪ ಧೂಪ ದೀಪಂಗಳಂ
 ಕೂಡೆ ಆರೋಗಣಿಗೆ ದಿವ್ಯಾನ್ನ ತತಿಗಳಂ |
 ಕೊಟ್ಟು ಸುಖದಿಂದ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಕೈಕೊಂಡು
 ಕಟ್ಟಿದಿಕರೆಸಿಪ ಶರಣರ ಕರುಣಮಂ 'ಕೊಂಡು |
 ನೆನೆನೆನೆದು ಪುಳಕಿಸುತೆ ಗೀತಮಂ ಪಾಡುತಂ
 ಮುನಿದು ಸಂಗಂಗೆ ಹೊಸ ಗೀತಮಂ ಪಾಡುತಂ |
 ಮೂದಲಿಸಿ ಹಾಡುತಂ ಮುದ್ದಿಸುತೆ ಹಾಡುತಂ
 ಆದರಿಸಿ ಹಾಡುತಂ ಮೇರೆಗೆಡೆ ಹಾಡುತಂ |
 ಗೀತಂಗಳೊಳಗೇಕನಿವೈ ಹೊಳೆಹೊಳೆವುತಿರೆ
 ೨೦೦ ಗೀತಂಗಳೊಳಗಭವಭಕ್ತಿ ಬೆಳೆಬೆಳೆವುತಿರೆ |
 ಗೀತದೊಳು ಸಂಗನಾಧಿಕ್ಯಮೊಪ್ಪುತ್ತಮರೆ
 ಗೀತದೊಳು ಶರಣರ ಸಮಗ್ರವೇ ಜಿಗಿಲುತಿರೆ |

ಗೀತದೊಳು ಪರದೈವಶೋಷಣಂ ತೋಱುತಿರೆ
 ಗೀತದೊಳು ಪರಸಮಯಭೀಷಣಂ ಮೊಣ್ಣುತಿರೆ |
 ಗೀತಂ ಶಿವಂಗೆ ಕರ್ಣಾಭರಣವಾಗುತಿರೆ
 ಗೀತವೀಶನ ದಯಾಕರುಷಣವದಾಗುತಿರೆ |
 ಹಾಡುತಂ ಶರಣರೊಳು ಬಸವಣ್ಣನೊಪ್ಪಿದಂ
 ಆಡುತಂ ಭಕ್ತನಿಧಿ ಬಸವಣ್ಣನೊಪ್ಪಿದಂ |
 ಅಮಮು ದಂಡಾಧಿಪಕಿರೀಟಪದನೊಪ್ಪಿದಂ
 ಅಮಮು ¹ಚಲಿ¹ನಾಯಕರ ದೇವಸಂತೊಪ್ಪಿದಂ ||

೨೧೦

¹ ಚಲಿ (ಖ.)

ಹತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಬಸವನ ಗೀತವಂಬುಧಿಪರೀತಧರಾತಳದಲ್ಲಿ ಸಂದುದೆಂ-

ದುಸಿವ್ವದಿದಾವುದೊಂದರಿದು ಪನ್ನ ಗಲೋಕದ ದಾರವಟ್ಟದೊಳ್ |
ದೆಸಗಳ ಭಿತ್ತಿಯೊಳ್ ದಿಗಿಭದಂಗಳೊಳಿಂದ್ರನ ಜಿಹ್ವೆಯೊಳ್ ಶಿವಾ-
ವಸಥದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬರೆದಿವ್ವದದೆಂದೆನಲೊಪ್ಪದಿವ್ವದೇ || ೧*

ಗೀತಂ ಸಂಗಸ್ತುತಿಮಂ-

ಗೀತಂ ಗೀತಂ ವಿಶಾಲಪಸುಧಾ^೧ಪೂತಂ |

ಗೀತಂ ಶರಣಿ^೨ರ ಗಣಿ^೩ವಿ-

ಪ್ರಾ^೪ತಂ ಸಂಪ್ರೀತಿಯಾದ^೫ ಗೀ^೬ತಂ ನೂತಂ || ೨*

ಗೀತಂ ವೇದಾಂತಾರ್ಥ-

ವ್ರಾ^೭ತಂ ಗೀತಂ ಸಮಸ್ತ^೮ಶಾಸ್ತ್ರೋ^೯ಪೇತಂ |

ಗೀತಂ ಸಕಳಾಗಮಕುಳ-

ಜಾತಂ ಗೀತಂ^{೧೦} ಪರೈಕಭಕ್ತಿ^{೧೧}ಸಮೇತಂ || ೩*

ಎಂದಿಂತು ಗೀತಮುಂ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮುಂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿಪ್ಪ
ಪರಮಮಾಹೇಶ್ವರರ ಕರುಣಮುಂ ಕೈಕೊಂಡು, ಪನ್ನಿಚ್ಛಾಸಿರ ಮನ್ನ
ಣೆಯ ಭಕ್ತರ ನಡುವೆ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಬಸವಿದೇವಂ ಸುಖದಿಂದಮಿ
ದೊಂದು ದೇವಸಂ ಶರಣಕುಲಮುಂ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಮಯದೊಳು; ಬರು
ತಿರ್ದಪರೆಂಬ ಭಾವದೊಡನೆ ಪುಳಕಂ ಪುಟವೇಷಿ ಭೋಂಕನೆದ್ದುನ್ನತಾ
ಸನವೇಷಿ, ಪಲ್ಲವಸತ್ತಿಗೆ ಮೇಲ್ಮಸಗೆ ಕೆಲಬಲನ ಪರಿಜನಂ ನೆಲನ
ನುಗ್ಗಡಿಸೆ ಚಾಮರಸೀಗುರಿಗಳಿಕ್ಕಲದೊಳಲ್ಲಾಡೆ ಶಂಖಧ್ವನಿಯುಣೈ,
ಶಿವಭಕ್ತಪಾದಶೇಖರನೆಂಬ ಶರಣಜನವನವಸಂತನೆಂಬ ಭಕ್ತಜನಬಾಂಧವ
ನೆಂಬ ಬಿರುದಿನ ಕಹಳಾರವಂ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಪಸರಿಸೆ, ಪುರಮಂ ಪೊಟಮಟ್ಟು

^೧ ಸೂ (ಖ.);

^೨ ಗಣದ (ಗ.ಘ.);

^೩ ತಂತ್ರೋ (ಖ.) ನೀತಿ (ಗ.ಘ.);

^೪ ನೀ (ಖ.);

^೫ ಪರಾಪರೈಕ (ಕ.ಖ.) ಪರಾಪರೈಕಭಕ್ತಿ (ಘ.)

ಹಿರಿಯ ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಕೇರಿಗಳ ಕೆಲದೊಳು ನಡೆತಪ್ಪಾಗಳು—ಓಹಿಲ
ಯ್ಯಂಗಿ ಹಿತಾರ್ಥ, ಉದ್ಭಟಯ್ಯಂಗಿ ಹಿತಾರ್ಥ, ಬಸವರಾಜಂಗಿ
ಹಿತಾರ್ಥ, ಆರೋಗಿಸು—ಎಂದೆಂಬ ಶಿವಲಿಂಗಾರೋಗಣೆಯ ಸಮಯ
ಸರ್ವಮಂಗಲಕರಚಿತಸರಿಣಾಮಪೂರಿತದಿವ್ಯವಾಕ್ಯಂಗಳಂ ಘಂಟಾನಾದ
ದೊಡನೆ ಕೇಳ್ದು, ಕರಣಂ ಕಳೆಯೇಣ್ಣಿ ಸಿರಿಮೊಗಂ ಸಂಪದವೇಣ್ಣಿ
ದಂಡಿಗೆಯಿಂ ಘಳಿಲನಿಳಿದು, ¹ಕಂಬಳಿಯ¹ ನಾಗಿದೇವನೆಂಬ ಹಿರಿಯ
ಮಾಹೇಶ್ವರನ ಮನೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು, ಸಂಗಪ್ರಸಾದವನವರ ಪ್ರಸಾದವೆರಸಿ
ಕೈಕೊಳುತ್ತಿರೆ;

ಇತ್ತಲೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿರ್ಪ ವೈಷ್ಣವರ ಬೇಹಿನ ಸಾಹಸಿಗನೊರ್ವಂ
ಪುರಕೆ ಪರಿತಂದು ಬಸವನ ಚರಿತ್ರಮನಜ್ಞಾನಿಗಳಪ್ಪ ವಿಪ್ರಕುಲಕ್ಕೆ
ಪೇಳಿ; ಕೇಳ್ದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂ ಸಡಗರಿಸುತ್ತಂ, ನಾರಣಕ್ರಮಿತಂ ಕೃಷ್ಣ ೨೦
ಪೆದ್ದಿ ವಿಷ್ಣುಭಟ್ಟಂ ಕೇಶವಭಟ್ಟಂ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಭಟ್ಟಂ ಮುರಾರಿಕ್ರಮಿತಂ
ಸಾರಿಪೆದ್ದಿ ಮುಕುಂದಭಟ್ಟಂ ಪದ್ಮನಾಭಕ್ರಮಿತಂ ಗೋವಿಂದಪಂಡಿತಂ
ಧರಣೀಧರಭಟ್ಟಂ ವೈಕುಂಠಪೆದ್ದಿ ಜಲಶಯನಕ್ರಮಿತಂ ದಶಾವತಾರ
ಭಟ್ಟಂ ಜನಾರ್ದನಪೆದ್ದಿ ವಾಸುದೇವಘೈಸಂ ಅಚ್ಯುತಕ್ರಮಿತಂ ದಾಮೋ
ದರಭಟ್ಟಂ ಮೊದಲಾದ ಛಾಂದಸರು ವೇದಜಡರು ಮುಟ್ಟಿಯ ಮರುಳ್ಳು
ವೈಘೋತ್ಸಾಹಿಗಳು ಹೆಬ್ಬೇಳಿಗಳು ದರ್ಭೆಯ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರೆಲ್ಲಂ ನೆರೆದರ
ಮನೆಗೆ ಬಂದು—ದೇವದೇವ, ಎಲೆ ಭೂಪ, ಎಲೆಲಿಲೆ ಬಿಜ್ಜಳ, ಬಸವನ
ನಡೆವಳಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತಮಾಗಿದ್ವ ಪುದು. ಹಿರಿಯ ಮಾಹೇಶ್ವರ
ರೆಂದು ಬೆರಸಿಕೊಂಡಿವ್ವುದಂತಲ್ಲದೆ, ಇಂದೀ ಗೆಳಿಗೆಯೊಳು ಹೊಲಗೇರಿ
ಯೊಳೊರ್ವಂ—ಪೊಲೆಯನೆಂದಡೆ ಕೋಪಂ—ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತನ ಮನೆ ೩೦
ಯೊಳಗುಂಡುದಲ್ಲದೆ ನಿನೋಲಗದೊಳು ಪೊಲೆಗಲಸಲುಂ ಬಂದಪಂ.
ಇಂತಾದಡೆಮಗಿರಲ್ಪಾರದು—ಎಂದು ಪೇಳ್ವರಂ ಸಂತೈಸಿ, ಬಸವನಂ
ಕರೆಯಿಮೆಂದರಸಾಳ್ಳಳಂ ಕಳುವುತ್ತಂ; ಬಸವರಾಜಂ ಬಂದೋಲಗದ

¹ ಸಂಖೋಳಿಯ (ಗ.), ಸಂಖೋಳಿಗೆಯ (ಘ.); ² ತೋ (ಖ.); ³ ಳೇಗ (ಕ.ಗ.ಘ.)

ಮನೆಯಂ ಪೊಗುವನೆಂದು ರಾಚಾಂಗಣದ ಒಯಲೊಳು ಒಡ್ಡೊಲಗಂ
ಗೊಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಿರಲು ;

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಜಂಗಮದಶಾವಸ್ಥಂ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯೆನಿಸ ಸಂಗನ
ಬಸವಂ ಬಂದು ನಿಂದಿರೆ, ಬಿಜ್ಜಳಂ ಕಂಡು—ಎಲೆ ಬಸವಣ್ಣ, ಸುವರ್ಣಂ
'ಕ[ಮ್ಮಿ]ತಾ'ದಂತೆ ವಿಪ್ರಕುಲಕನುಕೂಲಮುಪ್ಪ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪೊದ್ದಿದು
ಸದಾಚಾರದಿಂ ಸುಖಿಯಾಗಿರ್ಪುದನೊಲ್ಲದೆ, ಅತಿಭಕ್ತಿ ತಲೆಗೇಣಿ ಹಿರಿಯ
೪೦ ಮಾಪೇಶ್ವರರೆಂದು ಪೊಲೆಗಲಸಿ ಅವರ ಮನೆಯೊಳುಂಡುದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ
ಬಂದು ಎಲ್ಲರಂ ಗೋಚಾಗತಂ ಮಾಡ್ಪುದು ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ—ಎಂದು
ವಿಪ್ರ^೧ಪ್ರೇ[ರಿತಂ]^೨ ನುಡಿಯೆ, ಬಸವರಾಜಂ ಕೇಳ್ವು—ಎಲೆ ಬುದ್ಧಿ
ಯಿಲ್ಲದ ಭೂಪ, ಎರಗಿವಿಯ ಮರುಳೆ, ನಾರಣಾಕ್ರಮಿತರ ಕೇರಿಯಂ
ಪೊಕ್ಕೇನೆ? ಮುಕುಂದಭಟ್ಟರ ಮನೆಯೊಳುಂಡೆನೆ? ಸೌರವೆದ್ದಿಗಳ ಸಾರಿ
ನಿಂದೆನೆ? ದಾಮೋದರಭಟ್ಟರಂ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಸೋಂಕಿದನೆ? ಕೇಶವಘೈ
ಸರ ವಾಸನೆಯುಂಟೆ? ಹರನನಜುಯದ ಹೊಲೆಯರ ಮನೆಯಂ ಹೊಕ್ಕುಂ
ಡುದಿಲ್ಲ—ಎಂದು ಶಿವಪ್ರೇರಕಂ ನುಡಿದ ಮಾತಿನೊಡನೆ ಬಿಜ್ಜಳಂ ಕೋಪ
ದೊಳುರಿದು—ಇಂತು ನುಡಿದರೆ, ಭಂಡಾರಿಬಸವ? ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವುರಾ
ಣಾಗಮಯಜ್ಞವಿಧಿಯಿಂ ನಡೆವ ವಿಪ್ರರಂ ಹೊಲೆಯರೆಂದು ಶಿವಭಕ್ತ
೫೦ ನಾದ ಹೊಲೆಯನಂ ಉತ್ತಮನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣೇನು? ವಿಪ್ರರ
ಮೈಯಂ ಕೊಯ್ಯೆ ನೆತ್ತರ್ ಸುರಿದು, ಭಕ್ತರ ಮೈಯೊಳು ಪಾಲ್ ಸುರಿ
ದವುದೆ? ಬೇಡ ಬೇಡ, ಸಮಯಪಕ್ಷ ಪಾತದೊಳವ್ವು ದೆಲ್ಲ ತಿರೇಕವೇಕೆ?
ಪೆದುಳಮಿದರ್ಡೆ ಸಾಲ್ವುದು—ಎಂದರಸಂ ನುಡಿಯೆ, ಬಸವಣ್ಣಂ ಕೇಳ್ವು
ನಸುನಗುತ್ತೆ ಆ ಮಾತಿಂಗೊಡಂಬಟ್ಟು—ತಪ್ಪದು ತಪ್ಪದೆಲೆ ಅರಸ, ನೀಂ
ತಪ್ಪಿ ನುಡಿಯೆ. ನೀನೆಂದಂತೆ ವಿಪ್ರರ ಮೈಯೊಳು ನೆತ್ತರು ಭಕ್ತರ ಮೈ
ಯೊಳು ಪಾಲ್ ಸುರಿಯದಿದರ್ಡೆ, ಸಂಗಂಗೆ ದೂರಂ, ಶರಣಗೆ ದೂರಂ,
ನೋಡು ನೋಡರಸ, ನೀಂ ನೋಡಿನಿತು ಬೇಗಂ ಸೈರಿಸು—ಎಂದು ;

^೧ ಕಂಪಿತಾ (ಕ.ಘ.), ಕಂಪಿತವಾ (ಖ.ಗ.); ^೨ ಪ್ರಕರಂ (ಕ.ಖ.), ಪ್ರೇರಕಂ (ಗ.ಘ.)

ಗಗಳಗಳನೆ ನಡೆತಂದು, 'ಕಂಬಳಿ'ಯ ನಾಗಿದೇವನನಂದಣದಲುಂ ಬಿಜ
ಯಂಗೈಯ್ವಿ ತಾಂ ಕೆಲದೊಳು ಬರುತ್ತಂ—ದೇವ, ಭಕ್ತದೇಹಿಕದೇವ, ನೀಂ
ಪೊಕ್ಕಲ್ಲಿ ಪೊಕ್ಕವರೊಕ್ಕು ದಂ ಕೊಂಡೆ. ನೀನಿದ್ ಕುಲವೆ ಸತ್ಕುಲಂ. ೬೦
ನಿನ್ನಿಂದ ನಾಂ ಕುಲಜನೆ. ಕೂಡಲಸಂಗ ಕರುಣಿಸು—ಎಂದು ಗೀತಮಂ
ಪಾಡುತಂ ನಡೆತಂದು, ಬಿಜ್ಜಳನುಂ ಪರವಾದಿಗಳುಂ ಕೌತುಕಂಬಡು
ತ್ತಿರಲು, ದಂಡಿಗೈಯಿಂದುಪಮನ್ಯುದೇವರನಿಳುವುಪಂತಿಳುಪಿ ತಾನೆ ಕೈ
ಗೊಟ್ಟು ಬಂದಾಸ್ಥಾನದ ನಡುವೆ ನಿಂದಿದುರ್, ಕರೆ ಕರೆ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಜಡ
ರನೆಂದು ಕರಸಿ, ಬಂದ ವಿಪ್ರಸೂರ್ವನ ಮೈಯಂ ನೀಳೆ ಕೆನ್ನೆತ್ತರುಂ
ವುಳುವುಂ ಸುರಿಯಲರಸಂ ಕಂಡು ನೆಹಿ ಪೇಸಿ ತೆಗೆತೆಗೆಯೆಂದು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ
ಕೊಳುತ್ತಿರೆ; ಬಸವರಾಜನೆದ್ದು, ಇತ್ತ ನೋಡು ಬಿಜ್ಜಳನಪಾಲ ಎಂದು,
ರಜತಾದ್ರಿಯರಸನಂ ಗೌರೀಪತಿಯಂ ಗಂಗಾಧರನಂ ವಿಭೂತಿಭೂಷ
ಣನಂ ಚಂದ್ರಧರನಂ ಪುಣ್ಯಮಯನಂ ಶಿವನಂ ನೆನೆದು ಸುಧಾಕರಧರನ
ಪಾದದಂತಿದ್ ಶರಣನ ಪಾದಮಂ ಪಿಡಿದು, ಸುರಧೇನುನಿನ ಪಯೋ ೭೦
ಧರಮನಿಸುವಂತೆ ಉಂಗುಟದ ಮೊನೆಯನಿಸಲೊಡಂ, ಶ್ವೇತಪರ್ವತದ
ಪಾದತಟದ ಸರಿವುದರಿವಿನ ಹಾಲೊಹಿತೆ ಸುರಿತವ್ವಂತೆ ಹಾಲ ಹಳ್ಳವೋ
ಲಗದ ನಡುವೆ ಮಡುಗಟ್ಟಿ ಪರಿದು ಪೊಹಿಸೂಸೆ, ಕಂಡು+ ಬಿಜ್ಜಳಂ
ಕೌತುಕಂಗೊಂಡು ಭಯರಸವೇಣಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ, ಪುರಜನಂ ಬಿಹಿಗಾಗಿ,
ಶರಣರ್ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ, ಪರವಾದಿಗಳ್ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಸರಿಯೆ;

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಾಯಕಂ ನಾಯಕರ ದೇವಂ ಬಸವರಾಜಂ ನಿಂದು—
ಎಲೆ ಧರಿತ್ರೀನಾಥ, ಸೂರ್ಯನ ಮೈಯೊಳು ಕಳಂಕುಂಟೆ? ಅಮೃತರಸ
ದೊಳು ಕೈಪೆಯುಂಟೆ? ಶಿವಭಕ್ತರ ಮೈಯೊಳು ಸುಧಾರಸವಲ್ಲದೆ
ಮತ್ತೊಂದುಂಟೆ? ಶರಣಕುಲದುನ್ನತಿಯನಣಿಯದೆ ನಿನ್ನ ವೇದಜಡರ'
ಮಾತು ಮೇರಿಗಿಡಿಸಿತ್ತು, ನಿರ್ದೈವರ ನುಡಿ ಬುದ್ಧಿ ಗಿಡಿಸಿತ್ತು, ಕರ್ಮಗಳ ೦
ಸಂಗಂ ಪೆರ್ಮೆಗಿಡಿಸಿತ್ತು, ಇದಂ ಕಂಡಾದಡಂ ಶರಣರಂ ನಂಬು. ಮರು

1 ಸಂಜೋಳಿ (ಗ.), ಸಂಜೋಳಿಗೆ (ಘ.) + ಕಂಡು (ಕ.); 2 ಪು (ಕ.)

ಳಾಗದಿರು—ಎಂದು ಬಿಜ್ಜಳಂಗಳಭಯಮಂ ಕೊಟ್ಟು, ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಂಬಳಿಯ
 ಶರಣರ ಬೆಂಬಳಿಯಲ್ಲದೆ ಭವಿಗಳಂ ಮುಟ್ಟ¹ನೆಂಬ² ಭಕ್ತಿಯ ನಾಗಿ
 ದೇವನಂ ಗಜಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸಿ ಪುರದೊಳು ಮೆಣಿಯಿಸಿ
 ತನ್ನ ಮಹಮನೆಗೆ ತಂದಾನೆಯಿಂದಿಳಿಪಿ ಗದ್ದುಗೆಯನಿತ್ತು ಮೈತೀವಲುಡ
 ಕೊಟ್ಟು ಮನಂತೀವಲಾರಾಧಿಸುತ್ತವರಂ ಕಳುಪಿ ; ಸಂಗನಬಸವಂ ಬಸವಿ
 ದೇವಂ ಹಾರದ ನಡುವಣ ನಾಯಕರತ್ನದಂತೆ, ಅವಯವದ ನಡುವಣ
 ಉತ್ತಮಾಂಗದಂತೆ, ನವರತ್ನದ ನಡುವಣ ಚಿಂತಾರತ್ನದಂತೆ, ಗೋಕುಲ
 ದೊಳಗಣ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ, ತರುಕುಲದ ನಡುವಣ ಸುರಕುಜದಂತೆ,
 ೯೦ ಗಿರಿಗಳ ನಡುವಣ ಮೇರುಗಿರಿಯಂತೆ, ಸುರ್ವಣದ ನಡುವಣ ಪರುಷದಂತೆ,
 ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳ ನಡುವಣ ಚಂದ್ರನಂತೆ, ನವಗ್ರಹಂಗಳ ನಡುವಣ ಭಾಸ್ಕರ
 ನಂತೆ, ಅನುಲೇಪನಂಗಳ ನಡುವಣ ಭಸಿತಮಂಡನದಂತೆ, ಕಾಂತಿಗಳ
 ನಡುವಣ ಸ್ವಯಂಜ್ಯೋತಿಯಂತೆ, ಸಮಸ್ತಶರಣಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ ಮನೋ
 ಹರ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯಸುಖದಿಂದಿರ್ಪಲ್ಲಿ—

ಸುರನದಿಯೊಳನರ್ಘ್ಯರತ್ನವುದಯಿಸುವಂತೆ ತನ್ನರಸಿ ಗಂಗಾದೇವಿ
 ಯರ್ಗೇ ಗರ್ಭವುದಯಿಸಿ ಬಹಿರಂಗಭಾವರಸಂಮಿಕ್ಕು ಸೌಕುಮಾರ್ಯವೇಣಿ
 ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳು *ಮೆಲ್ಲನೆ ರಾಗಿನೆ* ಕಿಳ್ವೊಡೆ ತ್ರಿವಳಿಗಳಂ ಬೀಳ್ವೊಡೆ, ತಿಳಿ
 ಗರ್ಭಂ ತೆಳುವನಿಹನೊತ್ತರಿಸೆ ಪುಣ್ಯೋದರಂ ನಾಭಿಯಂವೊಲಗಿಕ್ಕೆ, ತನು
 ಚಾಲ್ಯೆ ಬೆಳ್ಳೇಣಿ ಬಾಸೆಯಂ ಬಣ್ಣವಿಡೆ, ಕಕ್ಷವುಟಂ ಕರ್ಪೂಗರನು
 ೧೦೦ ಗುಳೆ, ವಕ್ಷಶ್ರೀ ನೆಲೆಮೊಲೆಗೆ ತಿಲಕವಿಕ್ಕೆ, ಮುಖಂ ಲಾವಣ್ಯದ ಚಿಬ್ಬು
 ವೊಯ್ಯೆ, ನುಡಿಗಳು ದಟ್ಟಡಿಯಿಡೆ, ಅಲರ್ಗಣ್ಣು ನಯವೇಣಿ, ನೋಟಂ
 ಬಳಲೆ, ಕಚಭರಂ ಕುಡಿಯಿಡೆ, ಸರ್ವಾಂಗಂ ಸಡಿಲೆ, ನವಮಾಸಂ ತೀವಿದ
 ಪಕ್ಷಮುಖಸಮಯದೊಳು, ಬೇನೆ ಬೆರಸದೆ ನೋವು ನೆರೆಯದೆ ಗರ್ಭ
 ವೆಂಬ ಕಾಸಾರದಿಂ ಬಾಲಹಂಸಂ ವೊಲಮಡುವಂತೆ ಸುಮುಹೂರ್ತ
 ದೊಳು ಸುವುತ್ರನುಧ್ವನಿಸೆ ; ಜಾತಕರ್ಮವನಲಂಕರಿಸಿ ನಾಮಕರಣಮಂ

¹ ನೆಂಬ (ಕ.), ನೆಮ್ಮ (ಖ.); ² ಸಂಬೋಳಿ (ಗ.ಘ.); ³ ರಾಘಯಿಂದೆ (ಕ.ಖ.ಘ.)

ಸಿದ್ಧರಸನೆಂದಿಟ್ಟು, ಲಿಂಗಮುಖದೊಳು ಕಣ್ಣೆಡೆ ಕಂದನಂ ಗಂಗಾ
ದೇವಿಯರ್ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ, ಪಾದೋದಕದಿಂ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೊಡು
ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಬಾಯ್ವೆಣ್ಣೆಯನಿಕ್ಕಿ ಭಕ್ತಿರಸದ ಮೊಲೆವಾಲನೂಡಿ
ಮಂಗಕಾರತಿಯ ಕುಡಿಗಪ್ಪಿನ ಕಾಂತಿಯಿಂದಂಜನಮನೆಚ್ಚಿ ಭಸಿತದ
ತಿಲಕಮನಿಟ್ಟು ನೇಹದ ಕಾಪಿಟ್ಟು ಪ್ರಸಾದದ ತುಂತುಣಂ ತೂಪಿಟ್ಟು ೧೧೦
ಶರಣರ ಚರಣದ ತೊಟ್ಟಿಲೊಳು ಪಟ್ಟಿಸಿ ಪುರಾತನರ ಗೀತದಿಂ
ಜೋಗುಳಂಬಾಡಿ, ಭಕ್ತಿಯ ಮುಖಿಯಂ ಸಲಹುವಂತೆ ನಿಷ್ಠೆಯ ಶಿಶುವಂ
ಸಾಗಿಸಂತೆ ಮೋಹದಿಂದೋವುತ್ತಿರಲು;

ಒಂದೆರಡುವರಿಸಂ ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆವುತ್ತಿಪ್ಪ ಅರಳೆಲೆಯರಸಂ ಮಾಗಾ
ಯ್ಗಳಮಲ್ಲಳಿಗಾಣಂ ಹೊಂಗಳಡಗದಲಿಂಗವಂತಂ ಉಡೆವಣಿಯದಿಗಂಬರಂ
ಗೆಜ್ಜೆಗಳ ಸಜ್ಜನನನಿಪ ಸಿದ್ಧರಸಂ ಬಸವಣ್ಣನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿದುರ್
ಭೋಂಕನೆದ್ದು ಮಹಮನೆಯಂಗಣದೊಳಂ ತನೆ ಪರದು ಗೆಜ್ಜೆಯ
ದನಿಯನಾಲಿಸಿ ನಿಂದು ಕೆಲಬಲನಂ ನೋಡಿ ಕಾಣದೆ ಮತ್ತೆ ಪರಿದು
ಮತ್ತೆ ನಿಂದು, ಅಂಜಿದಂತೆ ಬೆದಲುತಂ ಜಾನಿಸುವಂತೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತಂ
ಮೆಚ್ಚಿದಂತೆ ನಗುತ್ತಂ ಬಿಚ್ಚಿದಂತೆ ಪರಿತಂದು ತಾಯನವ್ವತ್ತೆ ಮೊಲೆಗೆ ೧೨೦
ಲಲ್ಲಿಸಿ ನಿಣಿವಿಡಿದು ಮೊಗಮಂ ನೋಡುವ ತೂಗಾಡುವ ಮಗನ
ಮುದ್ದುತನವಂ ಬಸವರಾಜಂ ಕಂಡು, ಮನಂ ತಣಿದು ಕುಳಿರ್ಕೋಡಿ
ಹಾರೈಸಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಶರಣರ್ ಪರಕೆಗಳನೀಯೆ ಸುಖಮುಖದಿಂದಂ ಶಿವಭಕ್ತ
ಸಂಗ ಸಮರಸಚಿತ್ತ[೦] ಸಂಗಪ್ರಸಾದ ಹೃದಯಕಾಯ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ
ರುತ್ತಮಿರೆಯಿರೆ ||

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಬಸವನ ಭಕ್ತಿಯಂ ಬಸವರಾಜನ ದಾನವಿನೋದವೃತ್ತಿಯಂ
 ಬಸವನ ನಿಷ್ಠೆಯಂ ಬಸವದೇವನ ಸನ್ನತಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯಂ |
 ಬಸವನ ಪರ್ಮೆಯಂ ನಲಿದು ಕೇಳುತೆ ಕಿನ್ನರಬೊಮ್ಮತಂದೆಗಳಾ
 ಬಸವನಿರೀಕ್ಷಣಾರ್ಥದೊಲವಿಂ ಬರುತಿರ್ದರನೊನಸಾತ್ಪ್ರಿಕರ್ || ೧*

ಇಂತು ಬಸವಣ್ಣನಂ ನೋಡುವುದೋಗದಿಂ
 ಸಂತಸದಿ ಬರುತಿರ್ದರಂತಲ್ಲಿ ಬೇಗದಿಂ |
 ಎಸೆವ ಕಿನ್ನರಬೊಮ್ಮತಂದೆಗಳು ಬರುತಮಿರೆ
 ಅಸಮನಯನನ ಗಣಾವಳಿ ನೋಡಿ ನಲಿವುತಿರೆ |
 ಮುಂತೆ ವೃಷಭಧ್ವಜಂ ಗಗನದೊಳು ಕುಣಿವುತಿರೆ
 'ಪಿಂ'ತೆ ಮಾ'ಹೇಶ್ವರರ ಕೇಳಿಕೆಗಳೊಪ್ಪುತಿರೆ |
 ನಡಿತಂದು ಪುರವೀಧಿಯಂ ಪುಗುತ್ತಿರಲಿತ್ತ
 ಕಡುನೇಹಿ ಬಸವಂಗೆ ಬಲದ ಕಣ್ ಕೆತ್ತುತ್ತ-|
 ಎಮ್ಮಡಿಸಿ ಪುಳಕಂಗಳೊಮ್ಮೆಗೊಮ್ಮೆಗೆ ನೆಗೆಯೆ
 ನೂರ್ಮಡಿಸಿ ಮೈವೆಚ್ಚುತಾನಂದವಂದೊಗೆಯೆ |
 ಪರಮ ಹರುಷಂದೋಪುತಿರೆ ಸಂತಸಂಬಡುತೆ
 ಹರನ ಭಕ್ತರ್ ಬರ್ಪರಿಂದೆನ್ನ ಮನೆಗೆನುತೆ |
 ಶಶಿಯ ಬರವಂ ಚಕೋರಂ ಬಯಸಿ ನಿಂದಂತೆ
 ಎಸೆವ 'ಕಾರಂ ಬಯಸಿನಿಂದ' ಚಾದಗೆಯಂತೆ |
 ಮುಂದೆ ಮಿಗೆ ಮೆಣುವ ನಂದಿಯ ಪತಾಕೆಯ ನಡುವೆ
 ಸಂದಣಿಪ ಗಣನಾಯಕರ ಸಂಭ್ರಮದ ನಡುವೆ |
 ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂ ಬರುತ್ತಿರೆ ದೂರದಿಂ ಕಂಡು
 ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ಹರುಷಂಗೊಂಡು |

೧ ಮು (ಕ.ಖ.) ಸಂತತಮ ; ೨ ಮುಂಗಾರಂ ಬಯಸುವ (ಕ.ಖ.)

ಬಸವನಿದಿಗೊಂಡು ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ
 ಒಸೆದು ಕಿನ್ನರತಂದೆಗಿದಿರಾಗಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ |
 ಇರ್ಬರೊಂದಾಗಿ ನಲಿನಲಿದು ತಕ್ಕೈಸುತಂ
 ಸರ್ಬನ ಗಣಂಗಳೊಳು ಪರಮಸುಖವೊಂದುತಂ |
 ಬಂದು ಬಸವಣ್ಣ ನರಹನೆಯನೊಲವಿಂ ಪೊಕ್ಕು
 ತಂದುನ್ನ ತಾಸನದೊಳಿರಿಸುತೆ ವಃಸಂ ಮಿಕ್ಕು |
 ಪಾದಂಗಳಂ ತೊಳೆದು ತೀರ್ಥಜಲಮಂ ತಳೆದು
 ಆದರಂ ಮಿಗೆ ಕಿಂಕರಾಕಾರದೊಳು ನೆರೆದು |
 ಪನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರೊಡೆಯರ ನಡುವೆಯಾಡುತಂ
 ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂಗೆ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೆ ನೀಡುತಂ |
 ಸಂಗಂಗೆ ಸಂಗಡದೊಳಾರೈ ಸಲಿಕ್ಕುತಂ
 ಹಿಂಗದೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದಂಗಳಿಂ ಪೆಚ್ಚುತಂ |
 ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂಗೆ ಆದರದಿಂದೆ ಉಡಲಿತ್ತು
 ಮನ್ನಿಸುತ್ತವರ ಪದಮಂ ಸೆತ್ತಿಯೊಳು ಹೊತ್ತು |
 ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಹರುಷವೇ ಹರುಷವಾಗುತಂ
 ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ 'ನೀಹ'ವೇ 'ನೀಹ'ವಾಗುತಂ |

೨೦

೩೦

ನಲಿನಲಿದು ಕೆಲದೇವಸವೀ ತಿಹಿದೊಳೊಪ್ಪತಿರೆ
 ಒಲವು ದಳವೇಣಿ ಇರ್ಬರ ನಡುವೆ ಬೆಳೆವುತಿರೆ |
 ಒಂದು ದೇವಸಂ ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂಗಳೊಲುಮೆಯಿಂ
 ಇಂದುಧರನಾರೋಗಣೆಗೆ ಚಿತ್ತದರ್ಶಿಯಿಂ |
 ತನ್ನ ಸೊಗಸೇ ಶಿವಂಗಳಿಸೊಗಸು ತಾನೆಂದು
 ಚೆನ್ನವಪ್ಪಳ್ಳಿಗಳ ಮೇಲೋಗರಕ್ಕೆಂದು |
 ತೆರಿಸಿ ಸುಖಮುಖದಿಂದ ಸೋದಿಸುತ್ತಿರ್ಪಲ್ಲಿ
 ಶರಣರೊಡಗೂಡಿ ಮಿಗೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿರ್ಪಲ್ಲಿ |

೪೦

ಹೆಂಪಿಂದೆ ಶರಣರ ನಡುವೆ ಉಳ್ಳಿ ಮೆಣುವುತಿರೆ
 ಕಂಪು ಬಸವನ ನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ತೀಡುತ್ತಮಿರೆ |
 ತಂದರಾರೀಯಭೋಜ್ಯವನೆನುತ್ತುಳ್ಳಿಯಂ
 ಸಿಂದಿಸುತೆ ಪೋದನರಮನೆಗೆ ಅಭವಪ್ರಿಯಂ |
 ಆ ಸುಡಿಯನಾಲಿಸುತೆ ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂಗಳಿರೆ
 ಎನೆಂದ ಬಸವಣ್ಣನೆನುತೆ ಕಾಯ್ಪಿಡಿದಡರೆ |
 ಕಂಗಳರೆಕೆಂಪಾಗೆ ಮೊಸೆಗಳು ಕೆತ್ತುತ್ತೆ

೫೦ ಹಿಂಗದಿರ್ಪುದು ತನ್ನ ಮಂದಿರದೊಳಗೆ 'ಮ'ತ್ತೆ |
 ಹರಹರ ಇದೇನೆಂದು ಕಣ್ಣಿ ನೀರಿಕ್ಕುತ್ತಂ
 ಪಿರಿದುಂ ನಿರೋಧದಿಂ ಶರಣನತಿ ನೋವುತಂ |
 ಬರಲಾಗದಿಲ್ಲಿಗಾಂ ಬಂದಲ್ಲಿ ಸೈರಿವುದು
 ಶರಣರಂ ದೂರದಿಂ ಕೇಳುತಾದರಿಸುವುದು |
 ಅಮೃತಮಂ ಬಿಸುಟು 'ಮ್ಲಯ್ಯನಾರೋಗಿಸುವ
 ಅಮೃತಮಯಶಾಕಮನಿದಂ ನೋಡಿ ನಂದಿಸುವ |
 ನುಡಿಗೇಳ್ವ ನಿಲಲಾಗದೆಂದು ಘಡುಘಡಿಸುತಂ
 ಕಡುಕೋಪದಿಂದೆ ಪೊಪಮಟ್ಟು ದಡದಡಿಸುತಂ |
 ಗಾವುದಳವಿಯ ಬಟ್ಟಿಯೊಂದೂರ್ಗಿ ನಡೆತಂದು

೬೦ ದೇವಾರ್ಚನೆಯ ನಿತ್ಯನೇಮಕ್ಕೆ ಮನದಂದು |
 ಆತ್ತಲಾ ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂ ಹೋಗಿಯಿರಲಿತ್ತ
 ನಿತ್ಯನಿಯಮಕ್ಕೆಂದು ಶರಣರಂ ಕೂಡುತ್ತ |

ಅಂದು ಬಸವಂ ಬಂದು ಶರಣಪಾದೋದಕದಿ
 ಮಿಂದು ಮಡವರ್ಗಮಂ ಪೊದೆದು ಮಿಗೆ ಸಂತಸದಿ |
 ಕಿನ್ನರಯ್ಯನನಟಿಸಿ ಕಾಣದೆ ಭಯಂಗೆೊಂಡು
 ಎನ್ನೊಡೆಯನೆಲ್ಲಿದನೆಂದು ನೇಹಂಗೆೊಂಡು |

ಬೆಸಗೊಳಲು ಶರಣರೆಂದರು ಬಸವರಾಜಂಗೆ
 ಶಶಿಧರನ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಾಚಾರ್‌ಧೀರಂಗೆ |
 ಎಲೆ ಬಸವ ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂ ತಮ್ಮ ದೇವಂಗೆ
 ಸಲೆ ಸೊಗಸಿನುಳ್ಳಿಯಂ ತರೆ ಮಲ್ಲಿನಾಥಂಗೆ | ೭೦
 ಕಂಡದಂ ನಿಂದಿಸಿದರೆಂದು ಘನಕೋಪದಿಂ
 ಕೆಂಡವಂ ಮೆಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಸಂತಾಪದಿಂ |
 ಮುಳಿದು ಪೋದರ್ ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂಗಳಂತದಕೆ
 ಕಳಿದು ಹೋಗದ ಮುನ್ನ ಹೋಗಿ ಬೇಳ್ಪು^೨[ದು ಇ]^೩ದಕೆ |
 ಗುಣವಂತನಭಿಮಾನಿ ಮುಳಿದು ಹೋದಂ ದೇವ
 ತ್ರಿಣಯನವತಾರ ಶರಣಂ ಪೋದನೆಲೆ ದೇವ |
 ಎಂಬುದಂ ಕೇಳ್ವಂಜಿ ಬಸವಣ್ಣ ಮರವಟ್ಟು
 ಹಂಬಲಿಸಿ ಹಲುಬಿ ಘನತಾಪ ಮನಮಂ ನಟ್ಟು |
 ನೊಂದು ಮನಗುಂದಿ ತನು ಕಂದಿ ಮಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕೋ^೩ಡಿ
 ಬಂದ ಸುಕೃತಂ ತಿರಿಗಿ ಹೋಯ್ತೆಂದು ನೆಣಿ ಬಾಡಿ | ೮೦
 ಇನ್ನೆಂತು ಮಾಡುವಂ ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂ ಮುಳಿದ-
 ನಿನೈಂತುಟವ್ಪುದೋ ಭಕ್ತರೇ ಬಲ್ಲರಿದ-|
 ನೆಂದು ಗಣವೃಂದಕ್ಕೆ ಭಯದಿಂದ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ
 ಅಂದು ಬಸವಣ್ಣ ನುಬ್ಬಡುಗುತಂ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ |
 ಅಣುದೆನಣುದೆಂ ನೋಡು ಸುಡಿಕೆಟ್ಟ ನಾಲಗೆಗೆ
 ಮಣಿದೆನುಂಟುಂಟು ಅಸರಾಧವೀ ನಾಲಗೆಗೆ |
 ಬಂದುದೀವುಳ್ಳಿಯಂ ನಿಂದಿಸಿದ 'ದಂಡ'ಕ್ಕೆ
 ಇಂದು ನಾನಪರಾಧಿಯೈ ಶರಣವೃಂದಕ್ಕೆ |
 ದೇವ ಒಂದಂ ಬೆಸಸಿರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸುತಮಿರೆ

¹ ರಾಜ (ಕ.ಖ.), ಬೀಜ (ಗ.); ² ದನಿ (ಕ.), ದನ (ಖ.); ³ ನೋ (ಖ.ಕ.);
⁴ ದಂತ (ಖ.)

ದೇವಶರಣರ್ ಸುಡಿದರಾ ಒಸವ ನಲಿವುತಿರೆ |
 ಬಸವ ಕೇಳಿಂದಾದ ಸಮೆದ ಬೋನವನಂತೆ
 ಎಸೆವಶರಣನ ಕೊಂಡು ಬಂದು ನಾವಿನ್ನಂತೆ |
 ಉಳ್ಳಿಯಿಂ ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂಗಾದ ಮುಳಿಸುವಂ
 ಉಳ್ಳಿಯಿಂದವೆ ತೀರ್ಚಿ ಕಳೆವುದು ನಿರೋಧವಂ |

ಎನೆ ಬಸವರಾಜಂ ಹಸಾದವೆನುತಂ ನಿಂದು
 ಘನಮಹಿಮನಾಕ್ಷಣಂ ತರಿಸುತಿದಂ ನಲಿದು |
 ಒಸದು ತರುತಿರ್ದರಾ ಲೇಸಪ್ಪ ಉಳ್ಳಿಯಂ
 ಮಸಗಿ ತರುತಿರ್ದರಾ ಶಿವಭಕ್ತರೊಲೈಯಿಂ |
 ತೀವಿ ಬಂಡಿಯೊಳು ನಾಲೈಸೆಗಳಿಂ ಬರುತಮಿರೆ
 ಎವೇಳ್ವಿನಾ ಭಕ್ತರುತ್ಸಹವನೊಪ್ಪುತಿರೆ |
 ಕಹಳೆ ಮದ್ದಳೆ ಶಂಖನಾದವುಳ್ಳಿಯ ಮುಂದೆ
 ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯಸಂತಾನವುಳ್ಳಿಯ ಮುಂದೆ |
 ಹಾಡುವರ್ ಪರಸುವರ್ ಕುಣಿವರುಳ್ಳಿಯ ಮುಂದೆ
 ಆಡುವರ್ ನೋಡುವರ್ ನಲಿವರುಳ್ಳಿಯ ಮುಂದೆ |
 ಬಿತ್ತರಿಸ ವೃಷಭಧ್ವಜಂಗಳುಳ್ಳಿಯ ಮುಂದೆ
 ಒತ್ತರಿಸ ಶರಣರ ಸಮೂಹವುಳ್ಳಿಯ ಮುಂದೆ |
 ಇಂತು ಬರಲುಳ್ಳಿಯಂ ಬಸವಣ್ಣ ನಿದಿಗೊಂಡು
 ಸಂತಸದೊಳಂದು ಎಸ್ತರಿಸಿದಂ ಕೈಕೊಂಡು |
 ಆನೆಗೆ ಗುಳಂ ಕುದುರೆವಕ್ಕರಿಕೆಯುಳ್ಳಿಯಿಂ

೧೦೦
 ೧೧೦
 ನಾನಾಭರಣವೆಸೆವಲಂಕರಣವುಳ್ಳಿಯಿಂ |
 ತೊಡುವುಡುವ ಪೊದೆವ ಸುತ್ತವವೆಲ್ಲವುಳ್ಳಿಯಿಂ
 ಪಿಡಿದಿಡುವ ಮುಡಿವ ಮಾಡುವವೆಲ್ಲವುಳ್ಳಿಯಿಂ |
 ಇಂತು ಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲವುಳ್ಳಿಗಳ ಮಯವಾಗಿ
 ಸಂತಸಂ ಮಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣ ಸುನ್ನತವಾಗಿ |

ಅವರಿಂದಿರ್ ಗಾವುದರೆದಾರಿಯೊಳಗಂದುಕ್ಕಿ
ತವಕದಿಂದೊಪ್ಪುವುಳ್ಳಿಯ ಚಪ್ಪರವನಿಕ್ಕಿ |
ಲಕ್ಕಲಕ್ಕಕ್ಕೆ ನೆರೆದಭವಭಕ್ತರ ನಡುವೆ
ಉಕ್ಕಂದದುರವಣೆಯ ವೀರಶರಣರ ನಡುವೆ |
ನೆರೆದು ನೆಗಹಿದ ಕೋಟಿವೃಷಭಧ್ವಜದ ನಡುವೆ
ಬರುತಿರ್ದನಾ ಬಸವನೆಸೆವ ಸಿಂಧದ ನಡುವೆ |
ಉಳ್ಳಿಗಳ ಬ'ಂಪ'ಂ ಶಿರೋಮಾಲೆಗಳನಿಕ್ಕಿ
ಉಳ್ಳಿಗಳ ಬಾಹುಬಳೆ ಕಂಠಮಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿ |
ಉಳ್ಳಿಗಳ ಮುಡಿದು ಉಳ್ಳಿಗಳ ಕೈಯೊಳಾ ಪಿಡಿದು
ಒಳ್ಳಿತೆಸುವ ಮನದ ಬಸವರಾಜಂ ನಡೆದು |
ಬರುತಮಿರೆ ಬೆಳ್ಳಿಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದಿವಿ ಮುಸುಕಿದವು
ನೆರೆದು ಬಹುವಿಧವಾದ್ಯವಡಸಿ ನೆಹಿ ಮೊಳಗಿದವು |
ಧಿಮಿಧಿಮಿಕ್ಕು ದುಮುಕ್ಕುತತ್ತೊಂಗೆಂಬ ಮದ್ದಳೆಯ
ಚಮಕ ತಕನಕ ತಕನವೆಂಬ ಕಹಳೆಯ ದನಿಯ |
ನಟಟಿಹಕ್ಕು ಫಣಫಣ ಚಿಲ್ಲಿಲೆಂಬ 'ಅ'ವೃಜೆಯ
ನಟವಿಕಟ ಕಟಕ ಬಿಟ್ಟಿಂಬ ಕರಡೆಯ ದನಿಯ |
ನಡುವೆ ಕೇಳಿಸುವ ಕೇಳಿಕೆಯವರ ಸಂಗಡದ
ಗಡಣ ವಿದಿದೊಪ್ಪದಿಂ ಬರುತಿರ್ದ ಬಂಗನುದ |
ಕೋಳಾಹಳದ ಸರ್ವಸಂಭ್ರಮಂ ನೆಗಳುತಿರೆ
ಮೇಳೈಸ ಪಾರಜನವರ್ತಿಯಿಂ ಬರುತಮಿರೆ |
ಎಡಬಲದ ವೀರತತಿ ನೆಲನನುಗ್ವಡಿಸುತಿರೆ
ಬಿಡದೆ ಪರಸಮಯಿಗಳು ನಡನಡುಗಿ ಸರಿವೃತಿರೆ |
ಭಕ್ತಜನಚರಣಸರಸಿರುಹಷಟ್ಟದನೆಂಬ
ಭಕ್ತಜನಕುಮುದವನಕಮನೀಯಶಶಿಯೆಂಬ |

೧೨೦

೧೨೦

ಜಂಗಮದ 'ವೇಳೆ' ಜಂಗಮದ ಕಿಂಕರನೆಂಬ
 ಜಂಗಮಪ್ರಾಣ ಜಂಗಮದ ಸಂಪದನೆಂಬ |
 ಬಿರುದಿತ್ತಿ ಕಹಳೆಗಳು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಕರೆವುತಿರೆ
 ಧರೆ ನಡುಗೆ ಸಿಸ್ಸಾಳನಾದವುಣ್ಣುತ್ತಮಿರೆ |
 ನಡೆದು ಬಂದುದು ರಜತಗಿರಿಯ ಹಾದಿಯ ತೆಹದಿ
 ನಡೆತಂದುದಿಂದುವೌಳಿಯ ನಿಬ್ಬಣದ ತೆಹದಿ |

೧೪೦

ಇಂತು ಬರುತಿರೆ ಕಂಡು ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂ ನಿಂದು
 ಚಿಂತಿಸಿದನೆಲ್ಲಿಯದಿದೇನು ಕೌತುಕವೆಂದು |
 ತನ್ನ ಮುನಿಸಂ ತಿಳುಪಲೆಂದು ಬಸವಂ ಬಪ್ಪ
 ಉನ್ನತಿಯಿದೆಂದಣಿದು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗಿಪ್ಪ |
 ಮುನಿಸು ನೇಹದೊಳಿಡಿಗೊಂಡುದಾ ಭಕ್ತಂಗೆ
 ನೆನಹು ಬಸವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದಾ ಭಕ್ತಂಗೆ |
 ಚಿತ್ತಂ ಬಸವನತ್ತ ತಿರಿಗಿತ್ತು ಭಕ್ತನಂ
 ಬತ್ತರಿಸಿ ಪುಳಕಂಗಳೆತ್ತಿದವು ^೨ಶರಣ^೨ನಂ |
 ಇದಿರೆದ್ದು ಬರಿಸಿದವು ಕರಣಂಗಳಾತನಂ
 ಸದಮಳ ಶಿವಧ್ಯಾನಪರಿಪೂರ್ಣಹೃದಯನಂ |
 ಇಂತು ಸಾತ್ತ್ವಿಕರಸದರಸನಾಗಿ ಬರುತಿರ್ಪ
 ಕಂತುಮದಹರನ ಸುಖದವತಾರನೆನಿಸಿರ್ಪ |
 ಕಿನ್ನರಯ್ಯನನಕ್ಕಾಣಿದೆ ನೋಡುತೆ ಬಂದು
 ಎನ್ನ ಸಂಗಮನೀತನೀತನೆಸುತೈತಂದು |
 ಇಳಿಪಿದಂ ಸರ್ವಾಂಗಮಂ ಕಿನ್ನರನ ಪದಕೆ
 ಗಳಗಳನೆ ಸುರಿದನಾನಂದಜಳವಂ ತಳಕೆ |
 ಎತ್ತಿದಂ ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂ ಬಸವರಾಜನಂ
 ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಭಕ್ತಿಯಾಚಾರ^೩ತೇಜನಂ |

೧೪೧

೧೬೦

ತೆಗೆದು ತಕ್ಕೈಸುತಂ ತಣಿಯ¹ದೋರೊರ್ವ²ರೊಳು
 ಬಿಗಿಬಿಗಿದು ಪುಗಲೆಳಸುತಿರ್ವ²ರೋರೊರ್ವ²ರೊಳು |
 ಆಲಿಕಲ್ಲಾಳಿಕಲ್ಲಂ ತಾಗಿದಂತಾಗೆ
 ಹಾಲೊಳಗೆ ಹಾಲಂ ಕರಂ ಬೆರಸಿದಂತಾಗೆ |
 ಬೆಳಗು ಥಳಥಳಿಸ ಬೆಳಗಂ ಕೂಡಿದಂತಾಗೆ
 ತಿಳಿದಮೃತವಮೃತವಂ ಬಿಡದಪ್ಪಿದಂತಾಗೆ |
 ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರ್ಪರಿನಿತುಂ ಬೇಗವಿರ್ಬರುಂ
 ಒಪ್ಪಂಬಡೆದರಭವನಾ³ಜ್ಞಿಯೊಳಗಿರ್ಬರುಂ |
 ಆಗ⁴ಳುಣ್ಣಿ⁴ದವು ದುಂದುಭಿಶಂಖಕಳೆಗಳು
 ಚಾಗು ಬೊಲ್ಲೆ ಸುತೆ ನೆಗೆದವು ಭಕ್ತಹರಕೆಗಳು |
 ಭೋರೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರ್ ಬಸವರಾಜನಂ
 ಹಾರೈಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರ್ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನಂ |
 ಒಡಗೊಂಡು ಬಸವರಾಜನ ಮಹಮನೆಗೆ ಬರುತೆ
 ಗುಡಿಗಟ್ಟಿದುಳ್ಳಿಗಳ ಗುಡಿಯಂ ನಿರೀಕ್ಷಿ ಸುತೆ |
 ಹಾಡುವ ಗಣಂಗಳಂ ಹರುಷದಿಂ ನೋಡುತಂ
 ಆಡುವ ಗಣಂಗಳಂ ಗುರ್ಬಿನಿಂ ನೋಡುತಂ |

೧೭೦

ಬಂದು ಬಸವಣ್ಣ ಸರಮನೆಯ ಸಲವಿಂ ಪೊಕ್ಕು
 ಸಂದಣಿಸ ಕೋಟಿಗೆ⁵ಣ⁵ಸಂಚಯಕೆ ಕೈಮಿಕ್ಕು |
 ಇರೆ ಸವೆದವಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳಿಗಳ ಮೇಲೋಗರಂ
 ಸರಸವೆನಿವುಳ್ಳಿಗಳ ಪಕ್ಕಾನ್ನ⁶ದಾ⁶ಗರಂ |
 ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಣ್ಣಮಂ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಸವಿಗಳಂ
 ಅಲ್ಲಿಯುಂಕುರಿಸ ತಾರಾಗಣದ ರುಚಿಗಳಂ |
 ಕವರ್ದುಕೊಂಡಂತೆ ನೆಣಿ ಥಳಥಳಿಸುವುಳ್ಳಿಯಂ

೧೭೧

¹ ದೊಬ್ಬೊಬ್ಬ (ಕ.ಖ.):

² ದೊಬ್ಬೊಬ್ಬ (ಕ.);

³ ದಿ;

⁴ ಳೊಳಿ (ಖ.);

⁵ ಳ (ಖ.);

⁶ ದೋ (ಖ.ಗ.)

ಶಿವಭಕ್ತ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಸವಿಯ ಉಳ್ಳಿಯಂ |
 ಸಕಳ ಪಕ್ವಾನ್ನದೋಗರತತಿಗಳಂ ಸವೆಯೆ
 ಸಕಳ ಶರಣರ ಶಿವಾರ್ಚನೆ ಸೌಖ್ಯಮಂ ಪಡೆಯೆ |
 ಆರೈಸಲಿಕ್ಕುತ್ತಂ ಸಕಳಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ
 ೧೯೦ ಹಾರೈಸಿ ಪೊಡಮಡುತಿ ಪರಮಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ |
 ಕೈಕೊಂಡರಲ್ಲಲಿ ಸತ್ಯಪ್ರಸಾದಮಂ
 ಮೈ ಕೊನರೆ ತಾಳಿದರ್ ಸುಕೃತಪ್ರಸಾದಮಂ |
 ಉಳ್ಳಿಯಂ ಕಡ್ಚಿ ಪಲಿದಾಡುತ್ತಿಪ್ಪರ ಕೆಲರು
 ಉಳ್ಳಿಯಂ ಕಿನ್ನರನುಮಂ ಪರಸುವರ್ ಪಲರು |
 ಇಂತು ನಲವಿಂ ಪ್ರಸಾದಂಗಳಂ ಕೈಕೊಂಡು
 ಸಂತತಂ ಪರಸಿದರು ಬಸವನಂ ನೆಲೆಗೊಂಡು |
 ಅಮಮ ಶರಣರ ಬಂಧು ಶರಣರೊಲುಮೆಯ ಬಸವ
 ಅಮಮ ಶರಣೈಕಚಿಂತಾಮಣಿಯೆ ಎಲೆ ಬಸವ |
 ಅರರೆ ಶರಣರ ಮುಖದ ರತ್ನದರ್ಪಣ ಬಸವ
 ೨೦೦ ಅರರೆ ಶರಣರ ಮನೆಯ ಪರುಷಪುರುಷನೆ ಬಸವ |
 ಬಸವಯ್ಯ ಬಸವಣ್ಣ ದಂಡನಾಥನೆ ಬಸವ
 ಬಸವ ಗಣವಿಸರದೊಳಗೆಸೆದ ಸಂಗನಬಸವ |

ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಸುವ ಶರಣಸ್ತುತಿಗೆ ನಡನಡುಗಿ
 ಬಂದುವಂ ಹೊಗಳದಿರಿ ಎಂದು ಚರಣದೊಳೆಹಿಗಿ |
 ನುಡಿದನಾ ಬಸವಣ್ಣ ನರರೆ ಶರಣರ ಮುಂತೆ
 ಬಿಡದೆ ಮಾಡುವೆನಿಂದು ಮಾಡಿದ ತಿಹಿದೊಳಿಂತೆ |
 ಅತಿಶಯದೊಳೊಪ್ಪುವುಳ್ಳಿಯ ಪರ್ಬವಂ ಕರಂ
 ಪ್ರತಿವತ್ಸರಂ ಮಾಡುತ್ತಿರ್ಪೆನಿಂತಿದು ಭರಂ |
 ನೇಮವೆನಗೆಂದು ನೆಹಿ ಬಸವರಾಜಂ ನುಡಿದು
 ೨೧೦ ಸೋಮಧರನಿಪ ಕಿನ್ನರನ ಕರುಣಂಬಡೆದು |

ಕಿನ್ನರನ ಮುನಿಸನಾ ಪರ್ಬದಿಂದಂ ತಿಳಿಪಿ
 ಮನ್ನಿ ಸುತಲವರ ಪದದೊಳು ಚಿತ್ತಮಂ ನಿಲುಪಿ |
 ಭಕ್ತಜನವನಧಿವರ್ಧನಸುಧಾಕರನೆನಿಪ
 ಭಕ್ತಜನವನಜವಿಕಸಿತತರಣಿಯೆಂದೆನಿಪ |
 ಪರಸಮಯತಿಮಿರಕಮನೀಯಭಾಸ್ಕರನೆನಿಪ
 ಪರಸಮಯಸುಮನಕೋದಂಡವುರಹರನೆನಿಪ |
 ಮರುರೆ ಶರಣರ ನಡುವೆ ಬಸವಣ್ಣನೊಪ್ಪಿದಂ
 ಮರು ಬಾವು ಬಾವು ಸಂಗನ ಬಸವನೊಪ್ಪಿದಂ ||

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸ್ಥಲ

ಬಸವನ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಲತೆ ಬೇರ್ವರಯಿತ್ತರಗೇಂದ್ರಲೋಕದೊಳ್
 ದೆಸೆಗಳನಗ್ಗಂ ಮುಸುಕಿ ಪರ್ವಿದುದಾಗಳೆ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದೊಳ್ |
 ಕುಸುಮಿತವಾಗಿ ಸೌರಭದ್ರ ಹೊಂಪುಳಿಯೋಯ್ಯ ಮರೇಂದ್ರಲೋಕದೊಳ್
 'ಪಸುಸಿ' ಪೂರಿತಾಮಳಸುಧಾಘನಮಾದುದು ರುದ್ರಲೋಕದೊಳ್ || ೧*

ಇಂತು ಬಸವರಾಜಂ ಸಕಲ ಜಗದ್ಭರಿತವಾದಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಮಯ
 ಕೀರ್ತಿಯಂ ತಳೆದು, ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಶ್ರೀಪಾದಪಂಕಜ ನಿರಂತರ
 ಸೇವನಾಬಸಿತ ಸುಖರಸಭರಿತ ಶುದ್ಧಶೈವಸರೋನಿಧಿ ತರಂಗಮಾಲಾ
 ನಿಮಗ್ನ ಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದಂ ;

ಅತ್ತಲು ಕಳಿಂಗದೇಶದ ಮಹಾಭಕ್ತನಪ್ಪ ಮಹದೇವಸೆಟ್ಟಿಯ
 ರೊಂದುದಿನಂ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಾತತ್ಪರಂ ಅಮೃತಾನ್ನ ನಿವೇದಿತಪ್ರಸಾದ
 ಸ್ವೀಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಸುಖದೊಳಿಪ್ಪ ಸಮಯದೊಳು ; ಒರ್ವ ಮಾಹೇ
 ಶ್ವರಂ ಪುರಾತನ ಪರಚಿತಗದ್ಯಪದ್ಯಂಗಳಂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಂ, ಬಸವರಾಜನ
 ಗೀತದೊಳು—ಬೇಡಿಬೇಡಿದ ಶರಣಂಗೆ ನೀಡದಿದ್ದಡೆ ತಲೆ ದಂಡ
 ೧೦ ಕೂಡಲಸಂಗ, ಅವಧಾರು—ಎಂಬ ಗೀತಮಂ ಪಾಡೆ, ಮಹಾದೇವ
 ಸೆಟ್ಟಿಯರು ಕೇಳ್ವ ಕಂಪಿಸಿ ಕೌತುಕಂಗೆೊಂಡು ತಲೆಯಂ ತೂಗಿ—
 ಒಹಿಲಯ್ಯ ಉದ್ಭಟಯ್ಯ ಮಳೆಯರಾಜದೇವರ್ ಮೊದಲಾದರೀತೆಹದಿಂ
 ನುಡಿಯಲಮ್ಮರ್. ಇಂತು ನುಡಿವುದರಿದು. ಗೀತಾರ್ಥಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸೆಂ.
 ಪತ್ತತ್ತಿನೊಳು ಮಾಣಿಕಂ ಪತ್ತತ್ತಿನೊಳು ಮುತ್ತು ಪತ್ತತ್ತಿನೊಳು ಹೊಸ
 ಹೊಂಗಳಂ ಬೇಡಿ ಬಸವನಂ ಮುಂದುಗಡಿಸುವೆಂ—ಎಂಬ ಮನದ ಸತ್ಯ
 ಶರಣರ ಸಂಕುಳಂ ಬೆರಸಿ ಪೊಹಿಮಟ್ಟು ಕೆಲವೆಡೆಗೆಯ್ದು ಪಲವೂರ್ಗಳಂ
 ಕಳಿದು ನಡೆತಂದು ಮಂಗಳವಾಡದ ಪೊಹಿವೊಳಲ ಶಿವಪುರದೊಳು ಬಿಟ್ಟಿ
 ರಲು ;

1 ಪೊಸರಸ (ಗ. ಘ.)

ಇತ್ತಲು ಸಂಗಮೇಶ್ವರಂ ಬಸವನ ಚಿತ್ತಮಂ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪೆನೆಂದು,
ಕೆಂಜೆಡೆ ಕುಂಡಲಂ ಬೆಳಸ ಕಣ್ಣು ಪೊಳೆವ ಕವೋಳಂ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಸುಧಾ ೨೦
ವದನಂ ಪುಲಿದೊವಲು ಭಸಿತಾಂಗಂ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ, ಗಳಿಗಳನೆ
ನಡೆತಂದು ಬಂಗಮಧ್ಯಾಸನಿದ್ರಾಮುದ್ರೆಯೊಳಿಡ ಬಸವನಂ ಪೊಡೆ
ದೆಬ್ಬಿಸಿ—ಎಳೇಳು ಬಸವ. ಮುಂದಪ್ಪಯದೆ ಗೀತಮಂ ಪಾಡಿ ತೊಡಕಂ
ತಂದುಕೊಂಡೆ. ಕಳಿಂಗದೇಶದ ಮಹದೇವಿಸೆಟ್ಟಿಯೆಂಬ ನಿಜ್ಜಳಭಕ್ತಂ
ಕನಕರಾತ್ಮ^೧ರಾಶಿಗಳಂ ಮನವಾರೆ ಬೇಡಲೆಂದು ಬಂದಿದ್ವಸಂ. ಎಂತು
ಮಾಡಿದಪೆ ? ಇನ್ನೆಂತು ಕೊಟ್ಟಪೆ—ಎಂದು ಸಂಗಂ ಬೆಸಸಿದ ಮಾತಿಗೆ
ಬಸವಂ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತೆ—ಅಂಜದಿರಂಬದಿರ್, ದೇವ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ
ತೆಹಿಪಿಲ್ಲಂ. ಕಟ್ಟಿದನೊರೆಯ, ಬಿಟ್ಟಿ ಬನ್ನಿ ಗೆಯ. ಓಡದಿರೋಡದಿರು. ಶರ
ಣರ ಮನೆಯ ಬಿರುದಿನಂಕಕ್ಕೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದಿರೆಲೆ ದೇವ, ಎಲೆ ತಂದೆ, ಎಲೆಲೆ
ಹಂದೆ, ಕೂಡಲಸಂಗ, ^೨ಸ್ವಯವಾಗು ಸ್ವಯವಾಗು—ಎಂಬ ಗೀತದ ಪರಿ ೩೦
ಚ್ಛೇದದುದುರವಣಿಗೆ ಸಂಗಂ ನಿಲುವುದೆ ಮಗನ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಂತರ್ಥಾ
ನಕ್ಕೆ ಸಂದು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು—ಬಸವಣ್ಣಂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಮಾಣಂ.
ಕೊಡುವ ಸಮಯಕ್ಕನುವಾಗಿರವೇಳ್ಕುಂ—ಎಂದು, ಮೇರುವಿನೊಳ
ಚ್ಚೊತ್ತಿ ಬೆಟ್ಟದ ಹೊಜ್ಜ ಹೊಸಹೊಂಗಳಂ ಪದ್ಮರಾಗಂಗಳಂ ಮೌಕ್ತಿಕ
ವ್ರಜಮನನುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಂಗಳವಾಡದ ಬಸವನ ಮಹಮನೆಯ
ಮುಂದೆ ವೋಗಿರೆಂದು ಕುಬೇರನಂ ಕಳುವುತಿರ್ದಂ ;

ಇತ್ತಲು ಬಸವರಾಜಂ ದಂಡನಾಥಸಂಚಾನನಂ ಶಿವಶರಣಂ^೩
ನಿತ್ಯನೇಮಸಂಪನ್ನಂ ಪನ್ನಿಚ್ಛಾಸಿರ ಮಕುಟವರ್ಧನ ಮಾಹೇಶ್ವರರ
ನಡುವೆ ನೀಚಾಸನನಾಗಿ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದಿಪ್ಪಲ್ಲಿ, ಶರಣಕುಲದ ಕರ್ಣ
ಪರಂಪರೆಯಿಂ ಮಹದೇವಿಸೆಟ್ಟಿಯರು ಬಂದರೆಂಬ ಸಂಭ್ರಮಮಂ ಕಂಡಿ ೪೦
ದಿರೆದ್ದು ಪಾದದೊಳು ಬಿದ್ದು ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ನಡೆತಂದು ಸಿಂಹಾ
ಸನದೊಳಿರಿಸಿ ಪಾದಪದ್ಮಪ್ರಕ್ಷಾಳನಮಾಡಿ ಪಾದೋದಕಭರಿತ

^೧ ತ್ವದ (ಕ.); ^೨ ಸ್ವ (ಖ.); ^೩ ಭ (ಖ.ಘ.)

- ಸರ್ವಾಂಗನಾಗಿ ಸಕಲಗಣಂಗಳೈರಸಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನಂಗೆಯ್ಯಾರೋಗಿ
 ಸಲಿತ್ತು ಸಸಂತಿಯೊಳ್ ಪ್ರಸಾದಮಂ ಕೈಕೊಂಬಲ್ಲಿ, ಮಹಾದೇವಿಸೆಟ್ಟಿ
 ಯರಿದೆ ಸಮಯವೆಂದು—ಎಲೆ ಬಸವ, ಬೇಡಿದ ಶರಣರ್ಗಿಲ್ಲೆನ್ನದೀವೆ
 ನೆಂಬ ಗೀತದೊಳಗಣ ಬಿಂಕದ ಬಿರುದಂ ಕೇಳ್ವು ನಿನ್ನೊಳೊಂದಂ
 ಬೇಡಿ ಬಂದೆ—ಎನುತ್ತಂ ಮತ್ತಂ ಬೇಡಲಮ್ಮದೆ ಗೆದುಗದಿಸಿ ಬೆನುರ್ತು,
 ಮೂವತ್ತೆತ್ತಿನೊಳು ತೊಗರಿ ಜೋಳದಕ್ಕಿ ಕಡಲೆಗಳನೊಡತೀವಿ ಕೊಡು
 ವುದೆನುತ್ತಂದು ಶಿವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂ ನುಡಿಯೆ; ಕೇಳ್ವು ಬಸವರಾಜಂ
- ೫೦ ಲಿಂಗಸದರ್ಥಂ ಜಂಗಮಸುರತರು ಸಾರಹೃದಯಂ ಧೀರೋದಾತ್ತಂ
 ಸತ್ಯಸಂಧಂ ದಯಾನಿಧಿ ಶಿವಚ್ಛಾನಸಂಪನ್ನಂ ದರಹಸಿತವದನಸರ
 ಸಿರುಹನಾಗುತ್ತೆ—ಭಯಂ ಬೇಡ. ಬೇಡಿ ಬೇಡಿ. ಕಳಿಂಗದೇಶದಿಂ ಪೊಹಿ
 ಮಡುವಾಗಳೆನ್ನಂ ಬೇಡಲೆಂದುದೊಕ್ಕೊಗಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದೊಳೆ ಬೇಡು
 ವುದು. ಕುಡುವವಂ ಸಂಗಂ, ಬೇಡುವವಂ ಸಂಗಮದೇವಂ. ಎನಗೊಂದುಂ
 ಭಾರವಿಲ್ಲ. ಅಂಜಬೇಡಂಜಬೇಡ—ಎನೆ, ಮಹಾದೇವಿಸೆಟ್ಟಿಯರು ನಾಂಚಿ
 ತಲೆವಾಗಿದುರ್ದನಣುದು, ಬಸವರಾಜಂ ದಂಡನಾಥಚೂಡಾಮಣಿ ಭಕ್ತ
 ಜನಬಾಂಧವಂ ಸಂಗನಂ ಮೊದಲಿಸಿ ಶಿವಚ್ಛಾನದ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ತವನಿಟ್ಟು
 ಆಚಾರದ ಮೇಲಹಂಕಾರಮನಿಟ್ಟು ನಿಷ್ಠೆಯ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿಯನಿಟ್ಟು
 ಕಠಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯನಿ¹[ಡಿ]¹, ಮುನ್ನ ಕರಿಕಾಲ ಜೋಳಂಗೆ ಕಣ್ಣಿ
- ೬೦ ದಂತೆ ಪೊನ್ನ ಮಳೆಯನೊಂದನೇ ಕರೆದೊಡೆ ಪುನರುಕ್ತವೆಂದು ಬಸವಣ್ಣಂ
 ಕೈಕೊಳ್ಳನೆಂದು ಮೇರುನೊಳೊಕ್ಕೊತ್ತಿದ ಪೊಸಪೊನ್ನ ಪಿಂಡಿಗೆಯೊಡನೆ
 ಮಾಣಿಕದ ಮಳೆ ಮುತ್ತಿನ ಮಳೆ ಮೊದಲಾದ ನವರತ್ನವೃಷ್ಟಿಯಂ
 [ಶಿವಂ] ಕಣ್ಣಿದನೆಂಬಂತೆ, ರೋಹಣಾಚಲದ ಮಾಣಿಕಂಗಳುಂ ತಾಮ್ರ
 ಪರ್ಣಿಯ ಮುತ್ತುಗಳುಂ ನಂದಿಯುಂಡಿಗೆಯ ಮಿಸುನಿಯ ಪೊಂಗಳುಂ
 ಪುರದೊಳ್ ತೀವಿದ ಶರಣರ್ಗಿ ನಿರ್ಮಳ ಸ್ಥಾನಮಾದ ಬಸವನ ಮನೆಯ
 ಮುಂದೆ ಸುರಿದು ರಾಸಿಯಾಗಿರೆ, ಕಂಡು ಬಸವರಾಜಂ ಪುಳಕದ

¹ ಟ್ಪು (ಕ.ಖ.) ಡಿ (ಗ. ಘ.)

ಹಿಂಡನಿಂಡೆಗೊಳಿಸುತಂ ನಡೆತಂದೆತ್ತುಗಳಂ ತೀವಿ ಸಂತೋಷದಿಂ
ಮಹದೇವಿಸೆಟ್ಟಿಯರ ಮನವಂ ತಣಿಸಿ ಕಳಂಗೆದೇಶಕ್ಕವರಂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು,
ಬಸವಂ ಬಸವರಾಜಂ ಬಸವಿದೇವಂ ಸುಕೃತಸೂಷುಕಾಣಂ ಸುಖ
ದೊಳಿಪ್ಪವಸರದೊಳು ;

ಸಂಗಮೇಶ್ವರಂ ಬಸವಿದೇವನೊಡತಣ ಲೀಲಾವಿನೋದಕಲಹಮಂ
ಕೃಕೊಂಡು—ಮನಮಂ ಮತ್ತೆ ಪರೀಕ್ಷಿ ಪೆಂ. ಮಹದೇವಿಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಕನಕ ೭೦
ರತ್ನಂಗಳಂ ಕೊಡುವುದರಿದಲ್ಲ. ಕುಲವಧುವಂ ಕೊಡುವುದರಿದು—ಎಂದು,
ಏತಿತ್ತಮಹಿಮಂ ಕೆಲಬರ್ ಗಣೇಶ್ವರಂ ಕರೆದು—ನೀವೆಲ್ಲರಂ ಮರ್ತ್ಯ
ಲೋಕದೊಳು ಮಂಗಳವಾಡದ ಪಣ್ಯಾಂಗನೆಯರೊಳೊಬ್ಬರುಳಿಯದಂತೆ
ಎಲ್ಲರ್ಗಂ ಬೇಟಿಬೇಟಿತ್ತಿಗಳನಿತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿವ್ವುದು—ಎಂದು ಬಿಸಸಿ
ಕಳುಪಿ, ತಾನೊಂದು ಏಟವೇಷಮಂ ತಳಿದನದೆಂತೆಂದಡೆ—

ಕುಸುಮಕುಲ[ದ] ಪರಿಮಳಾಮೋದಕ್ಕೆಡೆಗೊಟ್ಟು ಮೆಚುವ
ಸಿರಿಮುಡಿಯೊಳು ನೀಲದರಮನೆಯ (?), ಸುಕುಮಾರನನಿಸ ಬಾಲ
ಶಶಿಯಂ ಕೇಳಿಸುವ ಗಾಯಕರಂತೆ ಸುತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಝೇಂಕಾರಂ
ಗೊಂಬ ತುಂಬಿಯ ಪಂತಿಯಂ ಮುಸುಂಕಿಟ್ಟು ಪವಡಿಸುವ ಜಸುಗಣ್ಣು,
ತೊ[ಡಂಬೆ]ಯಂ ತಪ್ಪಳಿಸುವ ಪೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳಂತೆ ಲಲಾಟರಂಗದೊ ೮೦
ಳುಂಗುರಿಸಿ ಸಂಗಡದಿಂ ಕುಣಿವ ನೀಳಾಳಕಂಗಳ, ಅದ್ದಲ್ಲದೆಯುಂ
ಪಡಿಯಂ ನೋಡಲ್ ಒಯಸಿ ನಡುವೆ ಪರಿಮಳದ ನಾವೆಯಂತಡ್ಡ ಮಿರ್ಡ
ನಾಸಿಕಮಂ ದಾಂಟಲಾಪಿಡುಭಯಪಕ್ಷದಿಂ ಸುತ್ತಿಬಪ್ಪಾಸೆಯೊಳು
ಬಟ್ಟಿಗೊಡುವುದೆಂದು ಕರ್ಣಾವತಂಸದಳಂಗಳ ಲಹಣಿಶ್ರೀಗೆ ಮೌಕ್ತಿ
ಕಾವತಂಸಕಿರಣಚ್ಚ ಲದಿಂ ಚಾಮರಮನಿಕ್ಕುವಂತೆ ಗಂಡಮಂಡಲದೊಳು
ಮಾರ್ಪೊಳವ ಕರ್ಣಪಾಲಿಕೆಗಳ, ಅದ್ದಲ್ಲದೆಯುಂ ಸಮಸುಧಾಕಿರಣಮಂ
(?) ಪೋಲುವ[ಸಿ]ತಚ್ಚವಿಯಂ ಸೂಸುವಂತೆಸೆವ ತುಪ್ಪುಳುಮಾಸೆಗಳ,
ಮತ್ತಂ ಬಿಂಬಫಲಮಕಾಲಪಕ್ಷಮೆಂದು ಮಾಣಿಕದ ಬಣ್ಣದ ನವ

ಮಧುರಮಂ ಕರಿನಾಶ್ರಯಮೆಂದು ಮೂಡ ದ್ವೀಪಾಂತರದೊಳಿಸೆವ
 ೯೦ ಪ್ರವಾಳಮಂಜಡಾಶ್ರಯವೆಂದೊಲ್ಲದವನಧಃಕರಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಬಿತ್ತನೋ
 ಯಾರಿಸಿದಂತಿರ್ದ ದಂತಸಂಕ್ತಿಯನೊಳಗುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗರ್ವದಿಂ
 ರಾಗಿ ಸುಮಂತೆಳಬಿಳುದಿಂಗಳೊಳೆ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದೊಳೊಲೈಸಿಕೊಳು
 ತಿಪ್ಪ ಮಧುರಾಧರಪಲ್ಲವ¹[ದ], ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಸತ್ಯಾಮೃತಸಾಮರ್ಥ್ಯ
 ಕೃಪಾರತ್ನಭರಿತಮಾದ ಪುಣ್ಯದ ಕರಂಡಗೆಯಂತಿರ್ದ ಬಾಯ್ಬಿರೆಯಿಂ
 ಮೆಹುವ ಮುಖಮಂಡಲದ, ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ಸುಕುಮಾರಸಾಂದರ್ಭ
 ವಿರಚಿತ ಸುಕುಮಾರತೆಗಳಿದ್ದೆ ಸೆಯನೊತ್ತುಗೊಂಡು ²ವೃತ್ತ²ಮಾಗಿ ಗಳ
 ಗಳನಿಳಿದು ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದಂತೆಸೆವ ನಳಿತೋಳ್ಗಳ, ಮತ್ತಂ ಕಲ್ಪಕುಬದ
 ಶಾಖಾಕಾರದಂತೆ ಮೆಹುವ ಧನಕದುಕೂಲದ, ಮತ್ತಂ ಎರಡುಯದೆಹಿ
 ಗುವ ಲೋಕಪಾಲಕರ ಮಕುಟದ ಮಾಣಿಕದ ಬೆಳಗನುಂಡು ಬೆಳೆದಂತ
 ೧೦೦ ಲಕ್ತಕದ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ನಿಬರಾಗದಿಂ ರಂಜನವಡೆದು ಸುಣ್ಣೆಗಳನುಗುಳ್ಳ
 ಪದತಳದ, ಸೌಂದರಿಯದಿಂ ದೇಸೆವಡೆದ ಹಬನಾಹಿಹಿ ಹರೆಯದ ಹರಂ
 ಕರುಣಿಸಿ ನಡೆತಂದು ;

ಬಸವರಾಜನ ಮಹಮನೆಯ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂತ
 ಸಂಬಡುತ್ತಂ ಬಂದು ನಂದಿರ್ದ ಶಿವನಂ, ಷೋಡಶಹರೆಯದ ಕಮನೀ
 ಯನಂ, ಜಂಗಮವೆಂಬುದನಹಿದು ಬಸವಂ ಪುಳಕದೊಡನೆ ಭೋಂಕನೆದ್ದು
 ಕದವಂ ತೆಗೆದು ಪದತಳದೊಳು ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಸುಖಿಬಂಗಮ
 ನೆಂಬುದಂ ಮನದೊಳಹಿದು, ಕಣ್ಣೆವೆಯೊಳಿಕ್ಕಿ ಪಾದಮಂ ತೊಳೆದು
 ಕಮ್ಮೆಣ್ಣೆಯಂ ತಂದು ಮಜ್ಜನಂ ಮಾಡಿಸಿ ಅಮೃತಪ್ರಸಾದಮನಾ
 ರೋಗಣಿಗಿತ್ತು ಚಂದನದ್ರವ್ಯಾದ್ಯನುಲೇಪನಂಗಳು ಮಾಡಿ ಸುವರ್ಣಾ
 ೧೧೦ ಭರಣಂಗಳಿಂದಲಂಕರಿಸಿ ಪಚ್ಚಕರ್ಪುರದ ವೀಳೆಯಮನಿತ್ತು ಭಯ
 ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಬೆಸಕಯ್ದು ನಿಯತನಾಗಿ, ಕಣ್ತೀವಿ ನೋಡಿ ನಾಲಗೆತೀವಿ
 ಹಾಡಿ ಕಮಳಕುಟ್ಟೆಗಳೊಳು ಬಾಳಹಂಸನನಿರಿಸುವಂತೆ ಸೆಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯ

¹ ದಿಂ (ಕ.ಖ.ಗ.ಘ.); ² ತ್ರಮಾಕಾರ (ಖ.) ;

ಮೃದುತರವಸ್ಪ ತಳ್ಳದ ಮೇಲೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಸಿ ಬಸವರಾಜಂ ¹ಸನ್ನಿಧಿ
ಯೊಳು ನೀಚಾಸನದಿಂ¹ ಪಾದಮಂ ಪಿಡಿದೊತ್ತುತ್ತಮಿರೆ ;

ಬಸವ ಬಸವಾ, ನಾವು ಹೆಂಗೂಸಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುಬಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾತಂ
ಕೇಳ್ವ —ದೇವದೇವ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತವನಖಿಯದಂಚೆದೊಂ. ಇದೊಂದರಿ
ದಲ್ಲ—ಎಂದು ಪರಿಚಾರಕರಂ ಪುರದೊಳಯಿಂಕೆ ಕಳುಸಲವರಿವರೆನ್ನದೆ ಪಟ್ಟ
ಣದ ಪಣ್ಯಾಂಗನೆಯರೆಲ್ಲಂ ಕೂಡಿ ದಂಸತಿಗಳಾಗಿರೆ, ದೇವಾ ಎಲ್ಲಿಯುಂ
ತೆಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸೆ, ಕೌತುಕಂಬಟ್ಟು—ಅಪಾದಿಸಿಹುದೆಂ. ತನ್ನ
ಮಾಯವೆನ್ನಂ ಕೊಳುವುದೆ ? ಅದಕ್ಕೇನಖಿಯಲಕ್ಕುಮೆನುತ್ತೆ ; ನಿರಿ ೧೨೦
ಸರಸ್ವತಿಯರಂ ಕೀಳ್ತಾಡುವ ತನ್ನರಸಿ ಮಾಯಿದೇವಿಯರಂ ತಂದು
ಕೂಡುವೆಂ. ಬಳಿಕ್ಕ ನೋಡಿಕೊಂಬೆನೆಂದು ನೋಡಿ ; ಮಾಯಿದೇವಿಯರ
ನೊಲ್ಲೆವೆಂದರಾದಡೆ ಮೇಲೆ ಮಾಳ್ಪ ಕಜ್ಜಮಂ ಕಾಣವೇಳ್ವುದು. ಬಲ್ಲೆ
ನೆಂದ ವಸ್ತುವಂ ಸಂಗಂಗೆ ಕುಡಲಾಗದೆಂತು ಮಾಳ್ಪನೆನುತ್ತೆ ; ಮುನ್ನ
ತನ್ನರ್ತಿಗೆ ಹೇರೂರ ಹೆಣ್ಣಂ ಗಂಡುರೂಪಂ ಮಾಡಿದೊಪಾದಿಯಿಂ
ದೆನ್ನಂ ಹೆಣ್ಣಂ ಮಾಡದೆಂತು ಪೋದಪಂ ? ಲಿಂಗ ಪತಿ ಶರಣ ಸತಿಯೆಂಬ
ಮಾತಂ ದಿಟವಾಡಿ ತೋರ್ಪೆಂ ಮಾಯಿದೇವಿಯರನೊಲ್ಲೆವೆಂದ
ಬಳಿಕ್ಕ—ಎಂದು ಬಸವರಾಜಂ ಶರಣಜನಲೀಲಾಶೀಲಂ ಮನದೊಳು
ಜ್ಜುಗಂಗೆಯ್ವುತ್ತಿರಲು ;

ಅತ್ತಲಾ ಮಾಯಿದೇವಿಯರು, ಊರೊಳಗೆ ಪಣ್ಯಾಂಗನೆಯಿಲ್ಲದಿ ೧೩೦
ದಡೆನ್ನಂ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಸವರಾಜಂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಮಾಣನೆಂದು ಸಿಂಗರಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಬಸವನ ಬರವಂ ಪಾರ್ದಿಪ್ಪ ಸಮಯದೊಳು ; ಬಸವಂ ಬರಲಿ
ದಿರ್ವಂದು, ನಡೆ ಬಸವ ನಿನ್ನ ಮನೋರಥಮಂ ಮಾಡಿದಪೆನೆಂಬ
ಸತಿಯಂ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂ ಶಿವನ ಸುಖವನೊಡಗೊಂಡು
ಬಪ್ಪಂತೆ ತಂದು, ಸಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಂ ಪೊಗಿಸಿ ಮುಚ್ಚುಳನಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು
ಬಸವಂ ಪೊಪ್ಪಿವಾಗಿಲೊಳಿರೆ ; ಮಾಯಿದೇವಿಯರು ದೇವನ ತೊಡೆಯಂ

¹ ನಿವಾಸದೊಳು (ಖ.), ನಿರಾಸನದಿಂ (ಘ.), (ಗ,ಘ.)

ಹೊಯ್ದೆ ಬೈಸಿ ದೇವನ ಪುಸಿಮುಸುಕನೊಯ್ಯನೋಸರಿಸೆ, ಮಾಯೆಯ
 ಬವನಿಕೆಯಂ ತೆಗೆದಂತೆ ದೇವನ ಚೋಹವಳಿದು ದಶಭುಜಂ ಪಂಚವದನ
 ತ್ರಿಣೇತ್ರನಾಗಿರೆ ಮಾಯಿದೇವಿಯರು ನೋಡಲಮ್ಮದೆ ನಡನಡನಡುಗಿ,
 ೧೪೦ ಬಸವ ಬಸವಾ ಜಂಗಮದೇವರು ಸಂಗಮದೇವರಾದರೆನೆ; ತಾಯೆ ತಾಯೆ
 ಮುನ್ನ ವಾರೆಂದು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ನುಡಿವಲ್ಲಿಂ ಮುನ್ನ ವೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಂ
 ಬಸವನ ಚಿತ್ತಮಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಹಿದೆ ಸೋಲ್ತು ಬೇಗದಿಂದಂತರ್ಥಾ
 ನಕ್ಕೆ ಸಂದುದಂ ಮಾಯಿದೇವಿಯರು ಕಂಡು ಕದವಂ ತೆಗೆದು ಬಸವ
 ರಾಜಂಗೆ ಪೇಳೆ; ಕೇಳು ಅನುತಾಪದೊಳೊಂದಿ ದೇವನಂ ಮೂದಲಿಸಿ
 —ಎಲೆಲೆ, ಕಾಡಿ ಕಾಡಲಮ್ಮದ ತಂದೆ, ನೀಂ ಕೇಳು. ಬೇಡಿ ಬೇಡ
 ಲಮ್ಮದ ಹಂದೆ, ನೀ ಕೇಳು. ಕೂಡಿ ಕೂಡಲಮ್ಮದ ಚಾ¹ತಿಯೇ¹, ನೀಂ
 ಕೇಳು—ಎಂದು ಗೀತನಂ ಪಾಡಿ ನಿರೋಧದೊಳಿರಲು; ಇತ್ತಲು ಪೂರ್ವ
 ದಿಶಾಮುಖದೊಳರುಣೋದಯವಾಗುತ್ತಮಿರೆಯಿರೆ || †

¹ ತನೇ (ಘ.), ಲ (ಗ.); † ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕ. ಪ್ರತಿ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ.

ಹದಿಮೂಱಿನೆಯ ಸ್ಥಲ

ತವೆ ಬೆಳಗುತ್ತೆ ಶರ್ವಕರುಣೋದಯದಂತರುಣೋದಯಂ ಕರಂ
ಕವಿದೊಡೆ ನಿತ್ಯನೇಮರಚಿತಂ ಶರಣವ್ರಬಸಾದಪಂಕಜ-
ಕ್ಷವನತನಾಗಿಯೆಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಗುಣಾನ್ವಿತೆ ಮಾಯಿದೇವಿಯಂ
ಶಿವನ ಲತಾಂಗಿಯೆಂದು ಪದೆದರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ ನನೂನನುರ್ವಿಯೋಳ್ || ೧*

ಇಂತರ್ಚಿಸುತ್ತಮಿರೆ ನಡೆತಂದನಲ್ಲಮಂ
ಕಂತುಹರನವತಾರನಣಿತಾತನಲ್ಲಮಂ |
ಬಂದು ಬಸವಂಗೆ ಶಿವಲಿಂಗದನುವಂ ಶೋಷು
ಸಿಂದಿರದೆ ಹೋದನಾ ಕದಳಿಗೆ ಮನಂ ಮೀಳು |
ಪೋಗೆ ಬಸವಂ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗುತ್ತಿರೆ
ರಾಗದಿಂದಲ್ಲಮಯ್ಯಂಗೆ ಬಿಟಗಾಗುತ್ತಿರೆ |
ಅನುವನಲ್ಲಮದೇವನಿಹುಪಿದಂ ತಾನಂದು
ಮನವಾರೆ ಗೀತಮಂ ಪಾಡುತ್ತಮಿರಲಂದು |

ಅರಸಿ ಗಂಗಾದೇವಿ ನಿಳಯದೊಳು ಸುಳಿವುತ್ತಿರೆ
ವರ ಮುತ್ತಿನೋಲೆಗಳು ತೀವಿ ಹೊಳೆವುತ್ತಮಿರೆ |
ಲಿಂಕರಸನೆಂಬ ಭಕ್ತಂ ಕಂಡು ^೧ಸರಸರನೆ
ಭೋಂಕನೋಲೆಯನಲ್ಲಿ ತೆಗೆವುತ್ತಿರೆ ^೨ಸರಸರನೆ |
ತೆಗೆದ ಸಂಭ್ರಮದೊಳಗೆ ಹಾಲೆ ಸೊಪ್ಪಾಗುತ್ತಿರೆ
ಬಗೆ ^೩ಬಿಚ್ಚಿ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರಿದುದೆನುತ್ತಮಿರೆ |
ಬಸವನಣಿದೆಲೆಲೆ ಸಂಗನ ಕರಂ ನೊಂದುದೇ
ಬೆಸಸುವಲ್ಲಿಂ ಮುನ್ನವೇ ಕೊಡದೆ ನಿಲ್ಪುದೇ |
ಎನೆ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರನ್ನಾಯವನ್ನಾಯವೆನೆ
ಘನಮಹಿಮನಲ್ಲಿ ನುಡಿದಂ ಒಸವನವ್ವುದೆನೆ |

೧೦

^೧ ಗ (ಗ.); ^೨ ಸೈರಿಸದೆ (ಗ.ಘ.); ^೩ ವೆ (ಗ.), ಮೆ (ಘ.)

- ಕೊಡದಿವ್ವು ದನ್ಯಾಯ ಕೊಳ್ಳುದಿಂತನ್ನೆಯವೆ
 ೨೦ ಒಡೆಯರೊಡವೆಯನಳಸೆ ಕೊಡದಿವ್ವುದುಂ ನಯವೆ |
 ಕನ್ನ ಏಕ್ಕುವಡೆ ಕತ್ತಿಯ ಪಿಡಿದು ನಡೆದಪೆಂ
 ಮುನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದಿವಿಡಿವಲ್ಲಿ ಒಳವೊಕ್ಕಪೆಂ |
 ಎನ್ನರ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಯಂ ಕೊಟ್ಟ ಹರಣವಿದು
 ಎನ್ನ ಸತಿಯೆಂಬುದಿದು ತಾ'ನ]ಲ್ಲ ವಾಯವಿದು |
 ಎಂದು ಬಸವಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಸುಡಿವುತಿರಲಂದು
 ಬಂದು ಸಂಗಂ ಚಂಗಮಾಕಾರದೊಳ್ ನಿಂದು |
 ನಡೆ ಬಸವ ಕೈಲಾಸಗಿರಿಗೆ ಪುಷ್ಪಕದೊಳಗೆ
 ಪೊಡವಿಯೊಳಗಿರವು ಸಾಲ್ಪುದು ಬಾ ಮಗನೆ ನಿನಗೆ |
 ಎನೆ ಕೇಳ್ವು ನಮನಗುತೆ ನುಡಿದನಾ ಸಂಗಂಗೆ
 ೩೦ ಮನಸಿಜಹರಂಗೆ ಗಿರಿಶಂಗೆ ಗಿರಿಜೇಶಂಗೆ |
 ಸಂಗಯ್ಯ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆವೆ ನೀನೆನ್ನವಂ
 ಪಿಂಗಲೀಯದು ಶರಣಗೋಷ್ಠಿ ಕೇಳೆನ್ನವಂ |
 ಶರಣರೊಕ್ಕುದತಿ ಸವಿ ಕೈಲಾಸದೊಳಗುಂಟೆ
 ಶರಣಸಂಗದ ಸುಖಂ ಕೈಲಾಸದೊಳಗುಂಟೆ |
 ಇಲ್ಲಿಯ ಸುಖಂ ದೇವ ಅಲ್ಲಿಯುಳ್ಳಡೆ ಲೇಸು
 ಅಲ್ಲಿನ್ನೆ ಈಗಲೇ ಕೊಂಡು ಹೋಡುದು ಲೇಸು |
 ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸೆ ಬಸವಂ ಬಾರದುದನಜುದು
 |

 ೪೦ ಸಂದ[ನ]ಮಳದಿ ಸಂಗಮೇಶಂ ನಿಜನಿವಾಸಕ್ಕೆ |
 ಅತ್ಯಧಿಕ ಬಸವನಾನಂದದಿಂ ಪಾಡುತಂ
 ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಶರಣರೊಳ್ ಕೂಡಿಯಾಡುತಂ |
 ಬಿಬ್ಬಬಾಚಯ್ಯಂಗಳೊಲಿದು ಬರೆ ಕಾಣುತಂ

ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಬೊಬ್ಬಟ್ಟು ಪರ್ಬಿ ಪುಟವೇಱುತಂ |
 ಅವರ ಪ್ರಸಾದನಿಷ್ಠೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚುತಂ
 ಅವರನಾರಾಧಿಸುತ್ತಾದರಿಸಿ ಕಳುವುತಂ
 ಕಕ್ಕಯ್ಯನೆಸೆವ ಭಕ್ತಿಯನೊರೆದು ನೋಡುತಂ
 ತಕ್ಕದಂ ಮಾಡದಿದ್ಡೆ ಕೋಡಿ ಬಾಡುತಂ |
 ಮೋಳಿಗೆಯ ಮಾರಯ್ಯಗಳ ಮನವ ನೋಡುತಂ
 ತಾಳಲಿಯದ ಮಹಿಮೆಗೊಲಿದು ತಲೆದೂಗುತಂ | ೫೦
 ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನುರವಣಿಯನಾಸುತಂ
 ಜಡಿದು ಸುಡಿದೊ¹[ದೆಯೆ]¹ವೈವೆಚ್ಚಿ ಮುಯ್ಯಾಸುತಂ |
 ಕಾಲಲೊದೆವರ್ ಬಡಿದೊಡೆಯರಾಗಿದ್ಡವರು
 ಬಾಲನಂ ತಿದ್ದುವರು ತಂದಿತಾಯಾದವರು |
 ಶಿವಭಕ್ತಿಯೈದದೆಂದೆನ್ನ ಸುದ್ದರಿಸುವರು
 ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನೊಡೆಯರೊಲಿದಂತೆ ಮಾಡುವರು |
 ಎಂದು ಗೀತಂಗಳಂ ಹೊರೆಯೇಱು ಹಾಡುತಂ
 ಸಂದಣಿಪ ಶರಣಕಾರುಣ್ಯಮಂ ತಾಳುತಂ |
 *
 ಇಂತು ಬಸವಂ ಮರ್ತ್ಯದೊಳಗೆ ಮಹಿಮೆಯ ಬೀಱು |
 ಸಂತತಂ ಕೆಲಕಾಲ ಶಿವಸುಖದೊಳೊಲಾಡಿ |
 ಶಿವದ್ರೋಹವಂಗೈದ ಬಿಜ್ಜಳನ ಕೊಲಿಸುತಂ |
 ಭವಹರನ ಶರಣ ಸದ್ಗೋಷ್ಠಿಯಂ ಸಲಿಸುತಂ |
 ಕಪ್ಪಡಿಯ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿಗೈತಂದು |
 ನಿಷ್ಠೆಮಿಗೆ ತುತಿಗೈದು ಪೊಡಮಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದು |
 ದೇವ ಎನ್ನಂ ಬಿಡದೆ ಪೊರೆದ ಕೂಡಲಸಂಗ |
 ದೇವ ಎನ್ನೊಡೆಯ ಮತ್ತಾತ ಕೂಡಲಸಂಗ |
 ಷಟ್ಟಿಂತ ತತ್ವಕ್ಕತೀತ ಕೂಡಲಸಂಗ |

¹ ಡ (ಕ.ಖ.ಗ.), ದೆವ (ಘ.); * ಇಲ್ಲಿಗೆ ಖ. ಪ್ರತಿ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ.

ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಳ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಕೂಡಲಸಂಗ |
 ದೇವ ಭವದೀಯಾಜ್ಞೆಯಂ ಕೊಂಡು ಶಂಕರಾ |
 ದೇವ ಮರ್ತ್ಯದ ಲೀಲೆ ಪೂರೈಸೆ ಶಶಿಧರಾ |
 ಸಾಕುಮಾಡೈ ತಂದೆ ಲೋಕದಾಟವನಿನ್ನು |
 ಸಾಕಾರವಲ್ಲದ ನಿರಾಕಾರವೆಡೆಗೊಂ' [ಡಿನ್ನು]¹ |
 ತೆಪ್ಪುಗೊಡು ತಂದೆ ಬಂದಿಹೆನು ಬಸವನು ನೊಂದೆ
 ತೆಪ್ಪುಗೊಡು ಕರುಣಾಬ್ಧಿ ತೆಪ್ಪುಗೊಡು ಭಕ್ತ್ಯಾರ್ತಿ, |
 ತೆಪ್ಪುಗೊಡು ತಂದೆ ಕೂಡಲಸಂಗ ಭಕ್ತಾಂಗ |
 ಎನಲು ಸಂಗಮದೇವ ಬಸವನ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ |
 ತೆಪ್ಪು ತನ್ನೊಳು ಕೊಟ್ಟು ಬಸವನಂ ಸೈತಿಟ್ಟು |
 ನೋಡುತಿರೆ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಬಸವಂಣ |
 ಗಾಢದಿಂ ಶಿವನೊಳಗೆ ಬೆರೆದು ತಾ ಬಯಲಾದ |
 ಆದಿ ಮೂರುತಿ ಧರ್ಮರೂಪ ವೃಷಭನನಂದು |
 ಮೇದಿನಿಯೊಳ್ಳೆ ಹಿಸಿ ಬಳಿಕಾತನಂ ಒಳಕೊಂಡು |
 ಕೈಲಾಸದೊಳಗೆ ಶ್ರೀಶೈಲಜಗೆ ಪೇಳುತಂ |
 ಉಲ್ಲಾಸದಿಂ ಶರಣ ಜನಕೆ ತಾಂ ಪೇಳುತಂ |
 ವೃಷಭಮುಖನಾಗಿದು ಮೊದಲ ಅಭಯದ ತೆಪ್ಪಿ |
 ಬಸವನಂ ವೃಷಭಮುಖನಾಗಿ ಸೈತಿರಿಸುತಂ |
 ಹಂಪಿನಿಂ ಹೆಚ್ಚಿನಿಂ ಅಮೃತಮಯನೊಪ್ಪಿದಂ |
 ಸಂತತಂ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ನೊಪ್ಪಿದಂ ||

ಕಂ || ಧರೆಯೊಳಗರಿದರಿದೆಂದನೆ |

ಪುರಹರ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಂ ಮೆಣೆಯಿಸಿ ಸಂದ |

ತ್ಯುರು ವೃಷಭಾಂಕನ ನೋಹದ |

ತರಳಂ ಹರಿಸಂಗೆ ಭಕ್ತಿಯನಿರದೀಗೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ (?) ||

ಕೆಲವು ಕಠಿನ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅ

ಅಕ್ಕಿ	೧-೮೮	ಪ್ರೀತಿ
ಅಗ್ಗ	೨-೨೪	ಅಧಿಕ
ಅಗ್ಗಿ	೯-೪	ಅದುಮು
ಅಗ್ಗಣಿ	೭-೫೦, ೯-೪೦ }	ನೀರು, ತೀರ್ಥ
ಅಗ್ಗವಣಿ	೨-೬೮, ೩-೯ }	ಯೋಧ
ಅಂಕಕಾಠಿ	೬-೨೨	ಮುಕ್ಕಾಲು ಮಣೆ
ಅಡ್ಡಣಿಗೆ	೩-೬೩	ಅಡಕ, ದಟ್ಟ
ಅಣಕ	೬-೨೬	ಅತಿಶಯ
ಅಣಿಯರ	೧-೮೨	ಶುದ್ಧವಾದ ಹಾಲು
ಅಣ್ಣೆ ವಾಲ	೭-೧೧೩	ಮುಳುಗಿ (ಧಾ. ಆಳ್)
ಅದ್ದು	೩-೧೧೮	ಮುಳುಗಿಸು (ಧಾ. ಅದ್ದು)
,,	೮-೧೧೬	ನೀರು
ಅಪ್ಪು	೧-೧೨೬	ಆಲಿಂಗಿಸು
,,	೧-೧೪೬	ಅಮೃತ
ಅಮರ್ದು	೧-೧೪೯	ವಿಚಾರಮಾಡು (?)
ಅರವರಿಸು	೧-೫೮	ಹೂ
ಅರಳು	೩-೨೭	ಒಂದು ಒದವೆ
ಅರಳೆಲೆ	೧-೧೪೭	ಪ್ರೀತಿ, ಅಪೇಕ್ಷೆ
ಅರ್ತಿ	೧-೧೪೪	ಸೋಗಸು, ವಿಭವ
ಆಲಂಪು	೮-೬	ಆಭರಣ
ಅವತಂಸ	೨-೨೪	ಮನೆ
ಅವಸಥ	೧೦-೧*	ಮುಂಗುರುಳು
ಅಳಕ	೨-೨೨	ಜೋಡಿಸು
ಅಳವಡಿಸು	೩-೧೧, ೮-೧೮	ಅಳತೆ
ಅಳವಿ	೯-೫೯	ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ
ಅಳಸು	೭-೯	ದುಂಬಿ
ಅಳಿ	೩-೧೯	

ಆ

ಆಭಾಯ್	೬-೧*	ಆಭರಣ
ಆಯು	೫-೭೫	ಆದಾಯ
ಆಯುತಿ	೫-೭೬	ವಿಸ್ತಾರ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ
ಆರಯ್	೯-೧೬೮	ವಿಚಾರಿಸು
ಆರು	೯-೨೩	ಗರ್ಜಿಸು
ಆರೈಸಲ್	೩-೭೫, ೭-೧೨೧	ಊಟಮಾಡಲು
ಆರೈಸು	೭-೧೨೬	ಊಟಮಾಡು
ಆರೋಗಣೆ	೪-೪೨, ೧೦-೧೨	ಭೋಜನ, ನೈವೇದ್ಯ
ಆಲಿಡು	೪-೩೯	ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳು
ಆವುಜ	೭-೧೦೬	ಒಂದು ವಾದ್ಯ
ಆಳ್	೪-೩೧	ಮುಳುಗು
ಆಳಿ	೫-೫೪	ಸಮೂಹ

ಇ

ಇಟ್ಟಣಿಸು	೫-೫೨, ೬-೨೬	ಗುಂಪುಸೇರು, ಒಟ್ಟಾಗಿರು
ಇಡಿ	೧-೯೬, ೬-೬೨	ತುಂಬು, ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗು
ಇಂಡೆ	೧೨-೬೫	ಒಟ್ಟಲು, ರಾಶಿ
ಇತ್ತರ	೬-೧೮	ಎರಡು ಸಾಲು
ಇಸು	೧೦-೭೦	ಒತ್ತು ? ಹಿಂದು ?

ಉ

ಉಕ್ಕಂದ	೯-೧೧೮	ಉಬ್ಬು, ಅಧಿಕ
ಉಗ್ಗಡಿಸು	೬-೭, ೧೦-೭	ಕೂಗಿ ಹೇಳು (ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಸು == ಪಾದಾವಧಾನವನ್ನು ಹೇಳು)
ಉಡೆವಣಿ	೧-೧೫೫	ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಒಂದು ಆಭರಣ
ಉಂಡಿಗೆ	೧೨-೬೨	ಮುದ್ರೆ
ಉಣ್ಣು	೩-೧೧೮	ಉಂಟಾಗು, ಹುಟ್ಟು
ಉದ್ವರ್ತನ	೮-೫	ಲೇಪನ
ಉದ್ವೇಗ	೫-೧೫೨	ವೃಥೆ
ಉಪ್ಪರಿಸು	೬-೮೩	ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆರೆ
ಉಪ್ಪಾರತಿ	೭-೧೩೨	ದೃಷ್ಟಿಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿವಾಳಿಸುವ ಆರತಿ

ಉಬ್ಬರ	೧-೬೯	ಆಧಿಕ್ಯ
ಉರವಣಿಸು	೧-೧೬	ಸಡಗರಿಸು (?)
ಉಳ್ಳಿ	೧೧-೧೦೯	ನೀರುಳ್ಳಿ

ಎ

ಎದ್ದ	೬-೫೮	ರಮ್ಯ
ಎರಗಿವಿ	೧೦-೪೩	(ಎರವು + ಕಿವಿ) ಚಾಡಿಕೇಳುವ ಕಿವಿ
ಎರಡು	೧-೪೯, ೮-೩೮	ಭೇದ, ಮೋಸ
ಎರೆ	೫-೬೪	ಬೇಡು
ಎಸವು	೬-೧*	ಶೋಭೆ (ಧಾ. ಎಸೆ)
ಎಳಸು	೩-೪೩	ಅಪೇಕ್ಷಿಸು

ಒ

ಒಕ್ಕುದು	೧೦	ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಪ್ರಸಾದ
ಒಗೆ	೭-೧೦೩	ಹುಟ್ಟು, ಉಂಟಾಗು
ಒಗ್ಗು	೬-೬೯	ಸೇರಿಕೊಳ್ಳು, ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳು
ಒಚ್ಚೆತಂಗೊಳ್	೧-೯೦, ೩-೧೨೮	ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸು
ಒಟ್ಟಿಲು	೫-೧೨೪	ಸಮೂಹ, ರಾಶಿ
ಒತ್ತರ	೬-೧೮, ೨೬	ದಟ್ಟ
ಒಪ್ಪ	೧-೪, ೪-೪, ೫-೬೬	ಠೀವಿ, ಸೌಂದರ್ಯ
ಒಸರ್	೩-೬೬	ನುರಿ

ಓ

ಓಗರ	೭-೧೫	ಅನ್ನ
ಓಜೆ	೨-೬೮	ಕ್ರಮ
ಓಯಾರಿಸು	೧೨-೯೦	ಸಾಲಾಗಿರಿಸು
ಓವರಿ	೮-೫೧	ಮುಚ್ಚುಮರೆ (ಸಂ. ಅಪವರಕ)
ಓವು	೪-೮೪	ಕಾಪಾಡು

ಈ

ಕಟಕಿ	೬-೭೫	ವ್ಯಂಗ್ಯ
ಕಡುವು	೯-೯೬	ಶೀಘ್ರತೆ

ಕಣಿಕಾಲ್	೧-೧೦೫	ಮೋಣಕಾಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಕಾಲು
ಕಂಠಣಿಸು	೯-೧೦೪	ಕುಗ್ಗು, ಸಂಕುಚಿತವಾಗು
ಕಪ್ಪಡ	೮-೩೧	ಬಟ್ಟೆ (ಸಂ. ಕರ್ಪಟ)
ಕಂಪು	೧-೨೭, ೩-೨೩	ಸುಗಂಧ
ಕಂಬಿ	೩-೯, ೩-೧೧, ೩-೧೭	ಅಡ್ಡೆ
ಕಮ್ಮಿ ತು	೧೦-೩೮	ಪರಿಮಳವುಳ್ಳದ್ದು
ಕರಡೆ	೯-೧೩೦	ಒಂದು ವಾದ್ಯ
ಕರಂಡಗೆ	೩-೧೧	ಪಾತ್ರೆ, ಬಿದಿಗೆ
,,	೧೨-೯೪	ಭರಣಿ
ಕರಿಮುರಿವೋಗು	೮-೭೮	ನೀಡು ಮುರುಟಿಕೊಳ್ಳು
ಕಲ್ಲಿಯೋಗರ	೯-೯೫	ಬಲೆಯ ಚೀಲದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಬುತ್ತಿ
ಕವರ್	೧೧-೧೮೫	ಗೋರಿಕೊಳ್ಳು
ಕಾಪಿಡು	೭-೧೪೧	ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇಡು
ಕಾಯಕ	೫-೧೫	ವೃತ್ತಿ, ಉದ್ಯೋಗ
ಕಾಯು	೯-೪೮	ಕೋಪ
ಕಾರಣಿಕ	೧-೧೩೨, ೨-೧, ೫-೯೪	ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶಸಾಧನೆ ಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಅವತಾರಪುರುಷ
ಕಾಹೇಟು	೨-೫೭	ಶಾಖವಾಗು
ಕಾಳೆ ಡೆ	೮-೧೦೨	ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಆಡು
ಕಿಂಕರ್ವಾಣ	೬-೪೪	ಸೇವಕ
ಕಿಳ್ಳೊಡೆ	೧-೧೦೯	ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ
ಕೀಲಾರ	೯-೧೦೭	ಸಂ. ಕ್ಷೀರಾಗಾರ
ಕುಕಿಲಿಟಿ	೧-೩೭, ೯-೨೬	ಕೂಗು, ಶಬ್ದ ಮಾಡು
ಕುಡಿತಿ	೮-೨೨	ಬೊಗಸೆ
ಕುತ್ತಿಟಿ	೭-೯	ಮೆದೆ, ಬಣಬೆ
ಕುಪ್ಪೆಸ	೫-೫೯	ಅಂಗಿ (ಸಂ. ಕೂರ್ಪಾಸ)
ಕುರುಳ್	೧-೧೪೭	ಕೂದಲು
ಕುಱುಹು	೬-೭೯	ಗುರುತು
ಕುಳಿರ್	೧೦-೧೨೨	ತೆಪ್ಪು
ಕೂರ್ಪರ್	೪-೨	ಪ್ರೀತಿಸುವವರು
ಕೆತ್ತು	೯-೫, ೧೧-೪೯	ಅದಿರು, ಅಲುಗು
ಕೆರ್ಪು	೬-೧೦೩	ಮೆಟ್ಟು, ಕೆರ
ಕೆಲೆ	೩-೧೧೩, ೯-೨೫	ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೂಗು

ಕೇಳಿಕೆ	೬-೯೬, ೧೧-೬	ಭಜನೆ (?)
ಕೈಘಟ್ಟ	೩-೭೯, ೭-೧೪೮	ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯದ ಅನುಲೇಪನ
ಕೈಪೆ	೧೦-೭೮	ಕಹಿ
ಕೈಯೊಡನೆ	೯-೧೪೩	ಕೂಡಲೆ
ಕೈವಾರಿಸು	೬-೬೫	ಹೊಗಳು (ಇಲ್ಲಿ, ಝೇಂಕರಿಸು (?))
ಕೊಣಕೆದು	೯-೨೬	ನೆಗೆ, ಎಗರು
ಕೊನರ್	೧೧ ೧೯೨	ಚಿಗುರು (ಮೈ ಕೊನರೆ = ರೋಮಾಂಚ ವಾಗಲು)
ಕೋಡು	೭-೭೫	ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗು
,,	೯-೨*	ದಾನ
ಕೋರೈಸು	೪-೬೦	ಕುಕ್ಕು
ಕೌಸಾಳ	೭-೧೦೪	ಕಂಚಿನ ತಾಳ (ಸಂ. ಕಾಂಸ್ಯ + ತಾಳ)

ಗ

ಗಾಡಿ	೮-೨*	ಸೊಗಸು, ಸೌಂದರ್ಯ
ಗುಡಿ	೯-೧೫೧	ಮಂಟಪ
ಗುಡಿಗಟ್ಟು	೧೦-೭೪	ಸುತ್ತು ಗಟ್ಟು
ಗುಣ್ಣು	೧-೧೦೭	ಆಳ
ಗುಬುರ್	೯-೧೭೮	ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಭಯ
ಗುಳ	೯-೧೦೯	ಅನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವ ಹೊದಿಕೆ
ಗೋಜಾಗತ	೧೦-೪೧	ಸಿಕ್ಕು, ತೊಡರು (?)
ಗೋವಳ	೯-೧೦೯	ಸಂ. ಗೋಪಾಲ
ಗೋವಳಗೋಲು	೯-೯೭	ದನಕಾಯುವವನ ಕೋಲು

ಚ

ಚಡಾಯ	೬-೩೪	ಸಂಬಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಸುವುದು, ಬಡತಿ (?)
ಚರಿತ	೩-೧೬	ಶೀಲ
ಚಲಿ	೯-೨೧೦	ಭಲವುಳ್ಳವನು
ಚಿನ್ನ ಗುಳ್ಳೆ	೯-೧೦೦	(?)
ಚೋಹ	೧೨-೧೩೮	ವೇಷ

ಛ

ಛತ್ತೀಸ	೮-೧೨೫	ಮೂವತ್ತಾರು
--------	-------	-----------

ಜ

ಜನ್ನಿಗೆ	೧೨-೨೮	ಜನಿವಾರ (ಸಂ. ಯಾಜ್ಞಿಕ)
ಜಂಪು	೧೧-೧೨೧	ಗೊಂಚಲು, ಸಮೂಹ
ಜವನಿಕೆ	೩-೬೭, ೩-೭೬	ತೆರೆ
ಜವಿ	೯-೯೮	ಕುದುರೆಯ ಕೂದಲು
ಜಾಳಿಗೆ	೮-೨೧	ಹಣದ ಚೀಲ, ಥೈಲಿ
ಜಿಗಿಲ್	೯-೨೦೨	ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳು
ಜಿನುಗು	೮-೧೦೩	ಕೂಗು (?)
ಜೊಂಪು	೧-೧೪೦	ಮೈ ಮರೆಯುವುದು

ಝ

ಝಂಕಿಸು	೫-೬೬	ಗದರಿಸು
--------	------	--------

ಞ

ಞಂಬರು	೯-೫೯	ಮೋಸಗಾರರು
-------	------	----------

ತ

ತಕ್ಕೈಸು	೧-೫೪ }	ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳು
ತಕ್ಕೈಸು	೩-೭ }	ತೃಪ್ತಿಹೊಂದು
ತಣಿ	೩-೧೧೪	ತಂದೆತಾಯಿಗಳು
ತವರ್	೨-೫೪, ೪-೧೫	ತಡಮಾಡು
ತಳುವು	೧-೧೦೩, ೩-೪೩	ಒಲವುಹೊಂದು, ವಿಲಾಸಗೊಳ್ಳು
ತಳ್ಳಿಕ್ಕು	೧-೧೦೩	ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ
ತಾರಹಾರ	೮-೮೩	ಭಾರ, ದಟ್ಟ
ತಿಣ	೬-೮೫	ಹೂಬಿಡಿಸು
ತಿಣಿ	೧-೨೭	ಸಮೂಹ
ತಿಂಥಿಣಿ	೬-೨೬	ಸೋಕು, ತಗುಲು
ತೀಡು	೩-೧೫	ತುಂಬು
ತೀವು	೧-೧೨೪, ೩-೩೩	ಸಮೂಹ
ತುಣುಗಲ್	೪-೧೮	ತುಂಬು, ಅಡಕು
ತುಣುಗು	೭-೪೦	ಉಪೆಂದು ಊದು
ತೂಪಿಡು	೧೦-೧೧೦ }	ತೆರೆ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕವರು
ತೂಪಿಣಿ	೭-೧೪೧ }	
ತೆರೆಯರ್	೪-೧೦೨	

ತೇರೈಸು	೪-೬೧	ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸು, ಹಿಂದಿರುಗಿಸು
ತೊಡವು	೧-೧೫೫	ಆಭರಣ
ತೊಡಿಗೆ	೯-೧೦೨	
ತೊರೆ	೩-೮೩, ೯-೧೧೬	ದ್ರವತುಂಬಿಕೊಳ್ಳು
ತ್ರವಳಿ	೧-೧೦೭	ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಮಡಿಕೆಗಳು

ದ

ದಟ್ಟಿಸು	೪-೭೪	ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರು
ದಂಡಿಗೆ	೧೦-೧೫, ೬-೪೨	ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ
ದಂಬು	೧-೭೧	ಸಂ. ದಂಭ, ಮೋಸ
ದರಿವು	೧೦-೭೧	ಗುಹೆ, ಕಮರಿಗೆ
ದಳವುಳಕಾಟಿ	೮-೪	ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೂರೆಮಾಡುವವನು
ದಳವೇಟು	೩-೧೦೩, ೭-೯೦	ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗು
ದಾರವಟ್ಟು	೧೦-೧*	ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ದಿಟ್ಟವಾರಿ	೬-೨೦	ತನಗೂ ದೇವರಿಗೂ ನಡುವೆ ಬಂದವರನ್ನು
ದೃಷ್ಟಿವಾರಿ	೪-೬೯	
ದೇವಾಂಗ	೮-೧೧	ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ
ದೊನೆ	೧-೧೦೫	ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬಟ್ಟೆ
		ಬತ್ತಳಿಕೆ

ದ

ಧಾಳಿ	೫-೧೪೭	ಆಕ್ರಮಣ, ಮುತ್ತಿಗೆ
------	-------	------------------

ನ

ನಂದವರ್ತಿ	೭-೫೩	ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೂ
ನಳಿತೋಳ	೨-೩೦	ಕೋಮಲವಾದ ತೋಳು
ನಿಚ್ಚಟ್ಟ	೭-೧೭೬	ನಿಶ್ಚಲ
ನಿತ್ತರಿಸು	೨-೧೬	ಕಡೆಹಾಯು
ನಿಬ್ಬಣಿಗರು	೪-೯೯	ಬಳಗ, ವರನ ಕಡೆಯವರು
ನಿಮಿರ್	೧-೧೧೫	ಉದ್ದವಾಗು
* ನಿರೋಧ	೧-೫೪, ೪-೪೮	ತಡೆ, ಅಡ್ಡಿ, ವ್ಯಥೆ

* ನೀನಾರಿನ್ನು ಘೋಳಿಡೆ ಕಡುನಿರೋಧದ ಬನ್ನವೇನೆಂದೆನಲು—ಭವನ ಭಿಕ್ಷಾಟನ, ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೩೬ ; ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ, ೨-೧೨ ; ೬-೯.

ನಿರ್ವೇಗ (ದ ?)	೪-೪೪, ೫-೧೫೪	ಖೇದ
ನಿಲವು	೫-೭೫	ಉಳಿದದ್ದು, ಸಿಲುಕು
ನುಣ್ಣು ನಿ	೫-೫೮	ಇಂಪಾದ ಧೈರ್ಯ
ನೇವುರ	೫-೫೮	ಅಂದುಗೆ, ಕಾಲ್ಗಡಗ
ನೊಸಲ್	೧-೧೫೩, ೨-೨೧	ಹಣೆ

ಪ

ಪಕ್ಕರಿಕೆ	೧೧-೧೦೯	ಕುದುರೆಯ ತಡಿ
ಪಟ್ಟಾವಳಿ	೫-೧೭೧	ರೇಷ್ಮೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳು
ಪಟ್ಟರು	೪-೪೪	ಮಲಗಿರು
ಪದ್ಮಳಿ	೩-೨೮, ೭-೪೨	ಕಣಿಗಿಲೆ ಹೂ
ಪಡಿಯುಡಿ	೬-೯	ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವನು
ಪದುಳ	೧೦-೫೩	ಕ್ಷೇಮ
ಪದೆ	೩-೭೮	ಅದಿರು, ಸಂದನಹೊಂದು
ಪನ್ನಿ ಛಾಸಿರ	೮-೧೪೪	ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ
ಪಯ	೭-೬೨	ಹಾಲು
ಪರಡಿ	೭-೧೨೮	ಸೇವಗೆ, ಗಾಲಿ
ಪರಿಣಾಮ	೬-೪೯	ನುಖ, ಸಂತೋಷ (?)
ಪರಿಪಂಥಿ	೬-೬೩	ಶತ್ರು
ಪರಿಯಾಣ	೩-೬೪, ೭-೯೯	ಹರಿನಾಣ, ದೊಡ್ಡ ತಟ್ಟೆ
ಪರುಷ	೪-೫೩	ಸ್ವ ಶ್ರೀಲಿ, ಸೋಕಿದ್ದನ್ನು ಚಿನ್ನ ಮಾಡುವ ಶಿಲೆ
ಪರೆ	೮-೭೦	ಚಿದರು
ಪಸಾಯ	೬-೩೪	ಬಹುಮಾನ
ಪಸಾಯ್ತ	೬-೮	ಪದವಳ, ದುಸ್ತುಗಾರ
ಪಳವಿಸು	೪-೩೮	ಪ್ರಲಾಪಿಸು, ಅಳು
ಪಾರ್	೧೦-೪	ನಿರೀಕ್ಷಿಸು
ಪಾವುಡ	೫-೧೨೯	ಕಾಣಿಕೆ (ಸಂ. ಪ್ರಾಭೃತ)
ಪಾಸಟಿ	೮-೫೫	ಸಮಾನ
ಪಿಂಗು	೨-೪೯, ೩-೬	ಬಿಡು, ಉಳಿ
,,	೪-೩೧	ದೂರಕ್ಕೆ ಸರಿ
ಪಿಂಡಿಗೆ	೯-೫೭, ೧೨-೬೦	ರಾಶಿ, ಸಮೂಹ
ಪುಟವೇಳು	೭-೮೭	ನೆಗೆ
ಪುಟವೇಣು	೧೦-೫	ನೆಗೆ

ಪುಯ್ಯಲ್	೯-೯೪	ಕೂಗು
ಪುರುಡಿಸು	೩-೧೪೮	ಅಸೂಯೆ ಪಡು
ಪೇರುರ	೨-೩೧	ಅಗಲವಾದ ಎದೆ
ಪೊಡಮಡು	೩-೫	ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡು
ಪೊಣ್ಣು	೩-೭೮	ಉಂಟಾಗು, ಉಬ್ಬು
ಪೊರೆ	೩-೪೫	ಸೇರು
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ	೪-೫೪	ಅದ್ಭುತಕಾರ್ಯ, ಪವಾಡ

ಬ

ಬಟ್ಟೆದುಡುಂಬು	೨-೧೮	ದುಂಡಾದ ತುರುಬು
ಬಟ್ಟೆ	೧೧-೫೯	ದಾರಿ
ಬಲಗೊಳ್	೨-೩೪	ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡು
ಬಲವರು	೧-೯೧	
ಬಳಿದೊತ್ತು	೨-೬೪	ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ತೊತ್ತು
ಬಳಿವಳಿ	೯-೧೪೬	ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ
ಬಾಕುಳಿ	೮-೨೫	ಅತ್ಯಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳವನು
ಬಾಯೆರೆ	೧-೧೫೪	ತುಟೆ
ಬಾರ ಸಂಕಲೆ	೬-೨೨	ಚರ್ಮದ ಸಂಕೋಲೆ
ಬಾವನ	೭-೫೧	ಶ್ರೀಗಂಧ
ಬಾಸಣಿಸು	೩-೩೪	ಮುಚ್ಚು, ಹೊದಿಸು
ಬಾಸೆ	೧-೧೦೮	ಹೊಕ್ಕುಳ ಮೇಲ್ಗಡೆಯ ರೋಮರಾಜಿ
ಬಾಹತ್ತರ	೮-೧೨೫	ಎಪ್ಪತ್ತರದು
ಬಿಂಕ	೧೨-೪೬	ಗರ್ವ
ಬೀಗು	೩-೧೦೭	ಉಬ್ಬು
ಬೀಯ	೫-೭೫	ವ್ಯಯ
ಬೀರಣೆ	೫-೫೯	(?)
ಬೀಸುಂಬೂರಿಗೆ	೭-೧೨೭	ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ
ಬೀಳ್ಕೊಳ್	೧-೯೨	ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡು
ಬೆಗಡುಗೊಳ್	೪-೨೬	ಗಾಬರಿಯಾಗು
ಬೆಬ್ಬಳಿಸು	೯-೪೭	
ಬೆಲವತ್ತ	೭-೩೩	ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ
ಬೆಸ	೧-೩೮	ಆಜ್ಞೆ
ಬೆಳ್ಳಾಡು	೮-೯೪	ಮರುಳುಮಾಡು

ಬೇಗ	೬-೩೮	ಕಾಲ
ಬೇಡು	೧೦-೧೮	ಗೊಡಚೆಯ
ಬೋನ	೭-೫	ಆಹಾರ
ಬೋಳೆಯ	೪-೭೧	ದೇವತೆ
ಬೋಳೈಸು	೭-೧೨೪	ಲಾಲಿಸು

ಭ

ಭವಿ	೯-೬೭	ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದವನು
ಭಾಳ	೨-೨೩	ಹಣೆ
ಭಾರೈಸು	೪-೬೦	ಭಾರವಾಗು (?)

ಮ

ಮಂಜುಳಿಕೆ	೮-೧೭	ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
ಮಟ್ಟಮಿರಿಸು	೬-೩೦	ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇರಿಸು
ಮಂದಿವಾಳ	೮-೧೦೮	ಅತಿಯಾದ ಸಲಿಗೆ, ಕುಚೋದ್ಯ
ಮಂದೈಸು	೭-೫೪	ದಟ್ಟನಾಗು
ಮರವಡು	೪-೪೬	ನಿಶ್ಚೇತನನಾಗು
ಮಲೆ	೩-೧೧೪	ಗರ್ವಿಸು
ಮಲ್ಲಣಿಗೊಳ್	೮-೬೦	ವೃಥೆಪಡು
ಮಲ್ಲಳಿಗಾಡಿ	೧೦-೧೧೫	ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು
ಮಸಗು	೩-೧೧೨	ಹೆಚ್ಚಾಗು
ಮಹಮನೆ	೬-೩೯, ೮-೧೪೫, ೧೧-೧೭೫	ಅರಮನೆ, ಸಾಧ
ಮಾಗಾಯ್	೧-೧೫೦	ಮಾವಿನಕಾಯಿಯ ಮಾಟದ ಒಂದು ಒಡವೆ
ಮಾಣ್	೪-೩೦	ಬಿಡು, ನಿಲ್ಲಿಸು
ಮಾಸಾಳ್	೬-೨೨	ನಾಯಕ, ಪರಾಕ್ರಮಿ
ಮಿಸುನಿ	೫-೧೨೪	ಚಿನ್ನ
ಮುಕುರ	೩-೮೨	ಕನ್ನಡಿ
ಮುಖವಾಸ	೩-೧೬	ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಟ್ಟೆ
ಮುಗುಳ್	೨-೨೭, ೨-೬೩	ಮೊಗ್ಗು
ಮುಂಗುಡಿ	೬-೯	ಮುಂಭಾಗ
ಮುಂಡಾಡು	೩-೭, ೩-೫೨	ಮುದ್ದಿಡು
ಮುರಜ	೭-೧೦೫	ಒಂದು ವಾದ್ಯ

ಮೈಗರೆ	೧-೧೦೭, ೭-೩೦	ಅದೃಶ್ಯವಾಗು
ಮೈಯಕ್ಕು	೧-೩೫, ೩-೯	ನಮಸ್ಕರಿಸು

ಯ

ಯಕ್ಷ ಕರ್ಧಮ	೮-೮೭	ಕರ್ಪೂರ, ಅಗುರು, ಕಸ್ತೂರಿ ಮೊದಲಾದ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಅನುಲೇಪನ
------------	------	---

ರ

ರಂಭ	೧-೧೦೬	ಬಾಳೆಯ ಗಿಡ
ರಾಘೆ	೮-೮೮	ತೊಡೆ
ರೋಮಜ	೮-೧೩೭	ಬ್ರಹ್ಮ(?); 'ರೋಮಶ' ಎಂಬುದನ್ನು ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳ ಲೇಖಕರು 'ರೋಮಜ' ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಬರೆದಿರಬಹುದೆ?

ಲ

ಲಲ್ಲೆ	೩-೫೬	ಮುದ್ದು
ಲಹಣಿ	೧೨-೮೪	ಲಹರಿ, ಅಲೆ
ಲೆಂಕ	೬-೨೨, ೮-೭*	ಸೇವಕ
ಲೇಸು	೮-೧೩೫	ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ (ಸಂ. ಲೇಶ)
ಲೋಕಾಯತ	೫-೧೪೨	ನಾಸ್ತಿಕ

ನ

ನಾಡು	೧-೮೦	ಮಾತು (ಸಂ. ನಾಡ)
ನಾಯ	೧೩-೨೪	ನೆವೆ, ಹುಸಿ (ಸಂ. ನ್ಯಾಜ)
ವಿಸಂಚ	೮-೫೧	ಚಾಂಚಲ್ಯ (?)
ವೆಗ್ಗಳ	೮-೧೦	ಹೆಚ್ಚು

ಶ

ಶರಣರ್ಥಿ	೭-೧*	ಸಂ. ಶರಣ + ಹುದ್ದಿ (ಹುದ್ದಿ = ಎಳೆಗೆ)
ಶಾಬಕ	೧-೧೨೨	ಮರಿ

ನ

ಸಂಚ	೪-೯೧	ರಹಸ್ಯ
ಸಣ್ಣೀರ	೭-೪೮	(?)
ಸತ್ತಿಗೆ	೧೦-೭	ಕೊಡೆ
ಸಂದಣಿ	೫-೫೪, ೫-೭೦	ಗುಂಪು
ಸಪುರ	೩-೩೪	ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬಟ್ಟೆ
ಸಮಯ	೭-೮೦	ಧರ್ಮ, ಮತ
ಸಮೆ, ಸವೆ	೭-೫, ೭-೭	ನಿಧಿ ಪಡಿಸು, ತಯಾರುಮಾಡು
ಸಂಪ್ರತಿ	೫-೭೩	(?)
ಸಂಬಳ	೫-೪೩	ಬುತ್ತಿ
ಸರವಳಿಗೆ	೭-೧೩	ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ
ಸರಕುಮಾಡು	೮-೯೪	ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡು
ಸರಿವು	೧೦-೭೧	ನೀರು ಹರಿದ ಜಾಡು
ಸರ್ಬ	೧೧-೨೨	ಶರ್ಮ, ಈಶ್ವರ
ಸಲೆಮಾಟು	೮-೨೭	ವಿಕ್ರಯ (ಸಲೆ + ಮಾಟು)
ಸಂವರಣೆ	೫-೧೭೯	ಪರಿವಾರ
ಸಾಗಿಸು	೧-೧೪೪, ೧೦-೧೧೨	ಪೋಷಿಸು
ಸಾಧು	೮-೭	ಒಂದು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ
ಸಾರಾಯ	೭-೧೧೪	ಸಾರ, ತಿರುಳು
ಸಿಂಧ	೧೧-೧೨೦	ಒಂದು ಬಗೆಯ ಧ್ವಜ
ಸಿವದಿಡು	೪-೩೯	ಶಿವಧೋ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳು
ಸೀ	೮-೧೨೦	ಅಪೇಕ್ಷಿಸು
ಸೀಗುರಿ	೧-೧೨, ೩-೮೧	ಒಂದು ಬಗೆಯ ಚಾಮರ
ಸುಲಿಪಲ್	೪-೭೨	ಶುಭ್ರವಾದ ಹಲ್ಲು
ಸೆಜ್ಜೆ	೧೨-೧೧೨	ಶಯ್ಯೆ, ಹಾಸಿಗೆ
,,	೪-೮೧, ೭-೭೧	ಲಿಂಗವನ್ನಿಡುವ ಕರಡಿಗೆ
ಸೆರೆ	೨-೫೮, ೫-೧೯	ರಕ್ತನಾಳ
ಸೈತಿದು	೪-೫೯	ಸರಿಪಡಿಸು
ಸೋಗಿಲು	೧-೧೪೩	ಮಡಿಲು, ಉಡಿ
ಸ್ತಂಭೀರಮ	೯-೧೦	ಆನೆ
ಸ್ಥಿತ	೫-೮೧	ನಿಲವು, ಸಿಲುಕು
ಸ್ಥಾಯವಾಗು	೧೨-೩೦	ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗು (?)
ಸ್ವಾಮಿ	೧-೧೫	ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ, ಪಣ್ಣುಖ

ಹ

ಹತ್ತೆ ಸಾರು	೨-೬೬	ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗು
ಹದುವಳ	೩-೪೨	ಹೈಮ
ಹಂದೆ	೧೨-೨೯	ಹೇಡಿ
ಹಯನು	೯-೮೨	ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಹಸು
ಹರವರಿ	೭-೮	ವಿಸ್ತಾರ
ಹರಹು	೧-೧೮	ವಿಸ್ತಾರ
ಹಸನಿಗೆ	೧-೧೫೦, ೫-೫೯	ಸೋಗಸುಗಾರ (?)
ಹಾಲೆ	೧೩-೧೩	ಕಿವಿಯ ಕೆಳತುದಿ
ಹಾಹೆ	೮-೩೧	ಬೊಂಬೆ
ಹಿಂಗು	೮-೪೯, ೩-೧೦೫	ಪಿಂಗು
ಹೆಂದು	೯-೧೨೨	ಕುಗ್ಗು, ಚಲಿಸು
ಹೆಂಪು	೯-೪೩, ೧-೨೮	ಹೆಚ್ಚಿಗೆ, ಅಧಿಕ
ಹೆಬ್ಬೇಳಿ	೧೦-೨೬	ಹಿರಿದು + ಪೇಳಿ (ಪೇಳಿ = ಹೇಡಿ)
ಹೆಣ್ಣು	೧-೧೫೩	ಚಂದ್ರ
ಹೊಗರ್	೧-೧೧೩	ಕಾಂತಿ
ಹೊಂಗು	೧-೧೦೯, ೩-೧೦೩	ಉಬ್ಬು
ಹೊದ್ದು	೨-೧೨	ಹೊಂದು, ಸೇರು
ಹೊನಲು	೩-೧೧೮	ಪ್ರವಾಹ
ಹೊಂದು	೫-೧೫೫	ಸಾಯಿ
ಹೊಮ್ಮು	೪-೨೬	ಉಂಟಾಗು
ಹೊಂಪು	೩-೨೪	ಹೊರವು
ಹೊಂಪುಳಿ	೧೨-೧*	ಹಿಗ್ಗು, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ
ಹೊರೆಯೇಟು	೧-೧೩೮, ೩-೧೮	ಪುಷ್ಪವಾಗು, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದು

